

DOM

Gl. B1 sagen

bind 8

INDHOLDSFORTEGNELSE

De sagsøgte procedure	3
Indledning	3
Part A's påstandsdokument	3
Part B's påstandsdokument	67
Part C , Part E , Part F og	
Part I's påstandsdokument	81
Part D , Part G og	
Part H's påstandsdokument	139
Part J's påstandsdokument	167
Part K's påstandsdokument	202
Part L's påstandsdokument	283
Part P A/S Part M , Part N og	
Part O's påstandsdokument.....	321

DE SAGSØGTES PROCEDURE

INDLEDNING

De sagsøgte har i det væsentlige procederet i overensstemmelse med deres endelige påstandsdokumenter.

Part A's PÅSTANDSDOKUMENT

I sagsøgte **Part A's** påstandsdokument af 10. april 2019 anføres det blandt andet:

” II – ANBRINGENDER

A. – Anbringendernes almindelige del – fælles for alle bevillinger og engagementer

1. – Et eventuelt erstatningskrav er forældet

- a) Et eventuelt erstatningsansvar for de engagementer, som efter sagsøgerens proceskrift nr. 6 af 28. april 2017 ligger til grund for sagsøgerens krav, er i sin helhed forældet, idet der ikke er den fornødne identitet mellem de krav, der blev fremført ved stævningen af 23. december 2010, og de krav, der siden processkrift nr. 6 af 28. april 2017 gøres gældende. De materielle forældelsesregler gælder ved siden af de procesretlige forskrifter om nova.
- b) Det afgørende for, om forældelsen blev afbrudt allerede ved stævningen i december 2010 eller først blev afbrudt med processkriftet af april 2017, er efter lovmotiver, praksis og litteratur, hvorvidt grundlaget for den ændrede påstand var indeholdt al-

lerede i den oprindelige påstand. Dette er ikke tilfældet i nærværende sag, og forældelse indtrådte dermed forud for sagsøgerens afgivelse af Processkrift 6 den 28. april 2017.

- c) Der er sket meget væsentlige ændringer i opgørelsesmåden og beløbsstørrelsen af påstanden, således at også tabsopgørelsen er væsentligt forskellig fra stævningen. Det ansvarsgrundlag, der påberåbes til støtte for de nye påstande, er ændret, nemlig fra et mere generelt driftsmæssigt tilsynsansvar til et langt mere specifikt ansvar for forsvarlighed i kreditgivningen på nogle helt konkrete engagementer. Dette forhold understreges af, at dokumentationen i form af bilagsmateriale, der blev fremlagt vedrørende de 31 nye punkter, var nyt. Bedømmelsen af årsagssammenhæng og adækvans vedrørende de 31 nye punkter adskiller sig markant fra det, der var relevant for den oprindelige stævningspåstand.
- d) Der er helt afgørende forskelle mellem det oprindelige sæt anbringender om en generel forsømmelighed ved ledelsen af banken og det nye sæt anbringender om ufor-svarlig kreditbevilling i 31 bestemte tilfælde. Der er ikke identitet mellem de to sæt anbringender, og sagen har været ført gennem næsten 7 år alene på grundlag af det oprindelige sæt anbringender.
- e) En indvending om, at den nævnte retstilstand, hvorefter generelt holdte anbringender om ansvar for hele bankens sammenbrud normalt ikke kan få medhold, først blev tydelig med Østre Landsrets dom i 2015 i Capinordic-sagen, gør ingen forskel i relation til forældelse. Forældelse af et erstatningsansvar kan suspenderes i tilfælde af undskyldelig uvidenhed om faktum i sagen, men ikke som følge af ukendskab til juraen i sagen. Sagsøgeren har hele tiden været i besiddelse af samtlige faktuelle oplysninger af relevans for de pågældende krav, men gør desuagtet først disse krav gældende med Processkrift 6 af 28. april 2017, dvs. mere end 6 år efter sagens anlæg.
- f) Anbringendet om forældelse gælder for alle sagsøgerens påstande.

- g) Sammenfattende om forældelse gøres det gældende, at kravet omfattet af påstanden i Finansiell Stabilitets processkrift nr. 6 er forældet, eftersom det for forældelsen afbrydende skridt først blev taget ved indlevering af processkriftet den 28. april 2017, og ikke ved indleveringen af stævningen den 23. december 2010. Det er beløbsmæssigt den samme påstand, men der er ikke den fornødne identitet mellem det oprindelige krav støttet på et generelt ansvar for en tabgivende drift og et specifikt ansvar støttet på 31 konkrete bevillinger.

2. – Sagsøgeren har kun den ret, bankens aktionærer ville have haft under et søgsmål efter generalforsamlingsbeslutning

- a) Sagsøgeren, Finansiell Stabilitet, er under denne sag **Ny B1's** civilretlige successor i medfør af princippet bag gældslovens § 27, og sagsøgeren får derfor ikke bedre ret mod de sagsøgte, end **Gl. B1** ville have haft under et erstatningssøgsmål, der blev iværksat efter aktionærernes beslutning, dvs. efter beslutning truffet på generalforsamlingen.
- b) Dermed har de sagsøgte ledelsesmedlemmer bevaret den væsentlige indsigelse, at bankens vækstprofil, dvs. med stærkt fokus på ejendomsbranchen, og med en iboende, konjunkturfølsom, øget risikoprofil, var ønsket af bankens aktionærer, som år efter år gav ledelsen mandat til denne forretningsstrategi og risikoprofil.
- c) Vækststrategien i banken var nøje overvejet og planlagt af bestyrelsen og direktionen, og den blev år efter år lagt åbent frem i årsrapporterne. At bestyrelsen havde et klart blik for vigtigheden af en balance mellem vækst og risikostyring, ses blandt andet af målsætningen i forretningsgangene på kreditområdet (I-116, 1. og 2. punkt). At der i retspraksis om ledelsesansvar i finansielle virksomheder er accept hos domstolene af en vækststrategi, ses blandt andet af præmisserne i Østre Landsrets dom vedrørende Roskilde Bank, dom af 17. november 2017, 7. afd. nr. B-

1291-10 og nr. B-1851-10, hvor det blandt andet anføres af landsretten, jf. dommens s. 446:

”Det er ikke i sig selv uforsvarligt at drive et pengeinstitut efter en vækststrategi. Afgørende for vurderingen af, om en vækststrategi er uforsvarlig, er, om der ved driften af banken, herunder navnlig kreditgivning, i tilstrækkelig grad tages højde for den forøgede risiko, som er forbundet med en sådan strategi.”

Det gøres under nærværende sag gældende, at **Gl. B1's** bestyrelse og direktion i tilstrækkelig grad havde taget højde for den forøgede risiko, der er forbundet med en sådan strategi, ligesom strategien som nævnt var omtalt i bankens årsrapporter mv. og godkendt af bankens ejere, aktionærerne.

- d) Til dét at tage højde for den forøgede risiko, der er forbundet med en sådan vækststrategi, jf. Østre Landsrets præmisser, hører også, at bankens ledelse kan vælge at foretage en opbremsning i væksten. Dette besluttede banken faktisk hen imod slutningen af 2007, og af oplysningerne på bestyrelsesmødet den 19. august 2008 (I-6905) fremgik det, at ejendomsfinansiering med afvikling under 2 år var nedbragt med 200 mio. kr. siden den 11. juni 2006, dvs. blot inden for den seneste 2 måneders-periode.
- e) Sammenfattende har de sagsøgte også bevaret den indsigelse, at der ved ansvarsbedømmelsen skal indrømmes dem en ekstra margin til skøn og fejlskøn.

3. – Ledelsesansvaret er også i en bank et almindeligt culpaansvar

- a) De meget vidtgående krav, sagsøgeren opstiller til de sagsøgte bestyrelsesmedlemmer og til bestyrelsens formand, **Part A**, kunne måske i et vist omfang få medhold, hvis ansvaret for en bankbestyrelse var et skærpet ansvar med omvendt

bevisbyrde, objektivering mv. – men dette er ikke tilfældet. Også erstatningsansvaret for en banks ledelse er et almindeligt culpaansvar.

- b) Det hedder herom i Højesterets dom af 15. januar 2019 om Capinordic Bank, sag 226/2015, jf. dommens s. 104 f.:

”Af den dagældende aktieselskabslovs § 140, 1. pkt., fremgår, at bestyrelsesmedlemmer og direktører, som under udførelsen af deres hverv forsætligt eller uagtsomt har tilføjet selskabet skade, er pligtige at erstatte denne. – Bestemmelsen, der med mindre sproglige justeringer er videreført i selskabslovens § 361, stk. 1, 1. pkt., fastsætter et almindeligt culpaansvar. Der er ikke i lovgivningen i øvrigt eller efter retspraksis grundlag for at fastslå, at der gælder en skærpet ansvarsnorm for ledelsesmedlemmer i en bank.”

4. – Intet generelt ansvar for bankens indretning og drift

- a) I Højesterets dom af 15. januar 2019 i Capinordic-sagen, sag 226/2015, jf. dommens s. 108, anføres følgende om et eventuelt generelt ansvar for bankens indretning og drift:

”Højesteret finder det ikke godtgjort, at banken har været indrettet og drevet på en måde, der i sig selv kan begrunde et erstatningsansvar for [bestyrelsesmedlemmerne B1 og B2] eller [bankdirektør D] for tab på de [antal] udlånsengagementer. Det beror således på en konkret vurdering af det enkelte udlånsengagement, om de kan pålægges erstatningsansvar.”

- b) Det forholder sig tilsvarende i nærværende sag om **Gl. B1**. Dette gælder, allerede fordi sagsøgeren i sit processkrift nr. 6 af 28. april 2017, gav afkald på at gøre det mere generelle sammenbrudssynspunkt gældende, jf. følgende bemærkning, jf. processkriftets s. 22:

”I modsætning til det i stævningen anførte gøres det ikke gældende, at *de sagsøgte er ansvarlige for det samlede tab ved bankens sammenbrud*. Det gø-

res derimod gældende, at de sagsøgte er ansvarlige for tabet ved en række konkrete udlån og garantier mv. ....”

- c) Uanset at Højesterets formulering i Capinordic-dommen, jf. ovenfor, ikke fuldstændigt udelukker et mere generelt ansvar, må det i nærværende sag have stået sagsøgeren klart, at et generelt ansvar som dét, stævningen baserede sig på, i hvert fald ikke kan gøres gældende i nærværende sag. Heraf udspringer da også sagsøgerens fuldstændige opgivelse af det hidtidige fundament for sagen, som med processkrift nr. 6 blev erstattet af detaljerede anbringender om ansvar i 31 konkrete henseender for så vidt angår udlån mv.
- d) Hele sagen har herefter været ført af sagsøgeren på baggrund af dennes forsøg på at påvise et ansvarsgrundlag for enkelte bevillinger mv. Det bestrides på **Part A's** **vegne**, at der er påvist et sådant ansvarsgrundlag, jf. i det hele nedenfor.

5. – Bankens solvens, likviditet og forhold til Finanstilsynet opfyldte lovkravene

- a) I årene fra sagens anlæg den 23. december 2010, og indtil sagsøgeren med sit processkrift nr. 6 af 28. april 2017 afgørende ændrede grundlaget for sagen, blev der ofret mange ressourcer på at påvise, om banken som finansiel virksomhed omfattet af lov om finansiel virksomhed ("*FIL*") havde handlet korrekt i henseende til lovens krav om solvens, likviditet og rapportering mv. over for Finanstilsynet. Disse vigtige, men mere generelle spørgsmål har fra den 28. april 2017 mistet en del af deres hidtidige betydning for sagen.
- b) På **Part A's** **vegne** skal jeg derfor nedtone omtalen af disse spørgsmål i nærværende påstandsdokument, men det er vigtigt for **Part A** at tilføje, at det, der af ham hidtil under sagen har været gjort gældende herom, fortsat gøres gældende, men nu blot bør ofres mindre opmærksomhed. Det gøres således uforandret

gældende, at banken opfyldte lovens krav om solvens, likviditet og rapportering mv. over for Finanstilsynet.

- c) Så sent som den 21. september 2008, da banken var blevet ramt af finanskrisen, og en rekonstruktion under medvirken af en række andre banker blev nærmere aftalt under et møde i Danmarks Nationalbank, konstaterede Nationalbanken, at det på grundlag af oplysninger fra Finanstilsynet ikke kunne fastslås, at banken ikke opfyldte lovens solvenskrav, med andre ord: at banken efter alt foreliggende stadig opfyldte lovens solvenskrav. Det hed således i pkt. 1 i notatet af 21. september 2008 udarbejdet af Nationalbanken (I-8007):

”Finanstilsynet har oplyst, at det ikke er konkluderet, at **Gl. B1** ikke opfylder lovens solvenskrav, efter at bankens største engagementer dækkende ca. 40 pct. af bankens udlån er gennemgået”.

De håndskrevne kladder til denne yderst væsentlige formulering er fremlagt som H-749 og H-756 og er i nogen grad belyst gennem de afgivne forklaringer i sagen. Der blev simpelthen arbejdet i to spor, hvoraf det ene foregik i Finanstilsynets regi, og som nævnt i notatet: med gennemgang af 40 procent af bankens udlånsmasse.

- d) Samtlige bankens kvartalsindberetninger for den periode, nærværende sag drejer sig om, havde vist, at banken opfyldte lovens solvenskrav.
- e) Inden sagsøgeren den 28. april 2017 afgørende ændrede grundlaget for sagen, var der blevet ofret betydelige ressourcer på gennem editionspåbud fra landsretten over for Finanstilsynet at dokumentere, at banken svarede på alle henvendelser fra Finanstilsynet, og at der ikke var henvendelser mv. fra tilsynet, der var ubesvarede fra bankens side. Det gøres på **Part A's** vegne gældende, at det forholder sig som her angivet.

- f) Enkelte af de øvrige ”generelle” punkter, fra tiden før sagsøgeren ved processkrift nr. 6 af 28. april 2017 foretog en meget vidtgående omlægning af sagens genstand, har ligeledes fortsat betydning, nemlig når sagsøgeren argumenterer om betydningen af interne regler hos banken, herunder § 70-instruksen (”*presserende bevillinger*”), forretningsgangenes krav til behandling af en lånesag samt udbetaling af låneprovenu forud for bestyrelsens efterbevilling. Disse spørgsmål behandles særskilt i det følgende; generelt gøres det herom gældende, at lovens krav blev overholdt, og ligeledes at krav i bankens interne regelsæt blev overholdt, eller dog at en eventuel fravigelse har været uden konkret betydning.

6. – Forretningsmæssig skønsudøvelse – forsigtighed med at tilsidesætte denne

- a) Hvis der opstår tab på et engagement, er et sådant tab ikke i sig selv erstatningspådragende for bankens ledelsesmedlemmer. Tabet er et udslag af den risiko, der er knyttet til enhver erhvervsvirksomhed, herunder også bankdrift i almindelighed. Dette er faktisk selve hovedårsagen til, at banker er underlagt bestemte, lovregulerede solvenskrav. Så længe der disponeres inden for rammerne af en forretningsmæssig skønsmargin, udløser tab på engagementer derfor som udgangspunkt ikke erstatningsansvar for ledelsen.
- b) Det anføres i Højesterets dom af 15. januar 2019 i dommen om Capinordic Bank, sag 226/2016, jf. dommens side 105:

”En beslutning om at yde et lån beror i vidt omfang på et forretningsmæssigt skøn navnlig på grundlag af en kreditvurdering af låntager. Skønnet skal foretages på et forsvarligt grundlag. I kreditvurderingen må bl.a. indgå formålet med lånet, låntagers økonomiske forhold, den stillede sikkerhed og kundens evne til at drive sin virksomhed, herunder i lyset af den almindelige økonomiske konjunktur. Hvilke krav der skal stilles, for at en bevilling kan anses for at være forsvarlig, vil bero på en samlet vurdering i det enkelte tilfælde. Højesteret finder, at der bør udvises forsigtighed med at tilsidesætte det forretningsmæssige skøn, der er udøvet af bankens bestyrelse og direktion ved bevillingen af et lån.”

- c) Det gøres gældende, at princippet om forsigtighed med at tilsidesætte bankledelsens forretningsmæssige skøn, må finde tilsvarende anvendelse i nærværende sag.
- d) Omfattet af den forretningsmæssige skønsmargin er blot eksempelvis 1) indretningen af bankens organisation inden for lovens rammer, 2) om banken vil bevilge en kredit eller ikke, og 3) om bankens ledelse konkret ønsker at fravige bankens kreditpolitik.
- e) Det gøres endvidere gældende, at de forretningsmæssige skøn, der er foretaget i nærværende sag, alle er foretaget på et forsvarligt beslutningsgrundlag som krævet i det af Højesteret opstillede princip.
- f) Yderligere gøres det gældende, at der i beslutningsgrundlaget i hvert enkelt tilfælde er indgået i det mindste de elementer, der nævnes af Højesteret, så som formålet med lånet, låntagers økonomiske forhold, den stillede sikkerhed og kundens evne til at drive sin virksomhed samt de eventuelle øvrige elementer, der i den konkrete bevillingssituation har været relevante.
- g) Videre gøres det gældende, at princippet om respekten for det forretningsmæssige skøn ikke er noget nyt begreb i dansk ret, men har en langvarig praksis som baggrund, blot eksempelvis UfR 1977.274 H, **Person 227**. Der er således ikke behov for betegnelser fra fremmed ret, fx begrebet ”business judgment rule”, når man vil begrunde den forretningsmæssige skønsmargin. Et princip om en skønsmargin for den, der er særligt inde i en bestemt type af sager, kendes også fra andre retsområder, fx den forvaltningsretlige skønsmargin.
- h) Endelig gøres det gældende, at det forretningsmæssige skøn ikke træder i stedet for, men derimod supplerer erstatningsrettens almindelige betingelser for at statuere erstatningsansvar. Når erstatningsretten uden for områderne for objektivt ansvar kræver bevis for culpa i form af fejl eller forsømmelse, og der herved skal sammenhol-

des med, hvad en korrekt handlemåde ville være i den givne situation, indebærer princippet om det forretningsmæssige skøn således, at der gives plads ikke blot for skønsudøvelsen, men også for et konkret fejlskøn.

- i) Det var dette, Højesteret fremhævede i en sag om en grundejerforenings bestyrelses fejlskøn, jf. UfR 2013.1312 H, Rudersdal, hvor Højesteret direkte udtalte, at når beslutningsgrundlaget er i orden, kan også et fejlskøn være erstatningsfrit (bestyrelsen ankede en dom uden at have midler i foreningen til at tabe ankesagen).
- j) Det var ligeledes dette, Højesteret fremhævede ved sin frifindelse af bestyrelsesformanden i **Virksomhed 46**, UfR 2015.2075 H, hvor det hedder i præmisserne:

”Højesteret finder, at **Person 228** i varetagelsen af sit hverv har levet op til sine forpligtelser som bestyrelsesformand. Det var dog en fejlvurdering, at han på baggrund af bl.a. sit mangeårige tillidsfulde samarbejde med den administrerende direktør, D, godtog dennes svar af 3. marts 2000 på kritikken i brevet af 1. marts 2000 fra den fratrådte koncernøkonomidirektør **Person 229** **Person 228** uden at orientere de andre bestyrelsesmedlemmer og revisorerne derom. Efter en samlet vurdering finder Højesteret imidlertid, at der ikke på grund af en enkeltstående fejl af denne karakter er grundlag for at pålægge **Person 228** **Person 228** erstatningsansvar.”

Reelt udtaler Højesteret, at formanden generelt levede op til sine forpligtelser, og at der derfor ikke skulle statuere erstatningsansvar på grundlag af en enkelt fejl, uanset at fejlen ikke i sig selv kunne undskyldes.

- k) Det gøres på **Part A's** vegne gældende, at tilsvarende må gælde i nærværende sag, dvs. at der bør være plads til både erstatningsfrit skøn og fejlskøn, når beslutningsgrundlaget er i orden, og at selv en klar fejl som i **Virksomhed 46** må accepteres som erstatningsfri, når formanden i øvrigt har levet op til sine forpligtelser. Det gøres om disse to momenter gældende, at beslutningsgrundlaget i **Gl. B1** generelt var i orden, og at **Part A** generelt levede op til sine forpligtelser.

- l) Der kan anføres en lang række helt konkrete eksempler på, at bestyrelsen sikrede sig et forsvarligt beslutningsgrundlag gennem alle de 3 relevante år – 2006, 2007 og 2008.

- m) Som eksempel på bestyrelsens sikring af et forsvarligt beslutningsgrundlag i 2006 kan udtogsvis nævnes:
  - a. Da listen til bestyrelsen over engagementer over 1,5 mio. kr. efter bestyrelsens opfattelse havde fået et uoverskueligt omfang, forlangte bestyrelsen på mødet 30. oktober 2006 (I-6562 i tilknytning til C-3989 ff.) et forslag fra intern revision til en mere overskuelig rapporteringsform. Et nyt koncept for orienteringen blev taget i brug den 27. november 2006 (I-6574, jf. C-4161 ff.), og også det nye koncept justeredes sidenhen i flere omgange.

- n) Som eksempel på bestyrelsens sikring af et forsvarligt beslutningsgrundlag i 2007 kan udtogsvis nævnes:
  - a. På bestyrelsesmødet den 29. oktober 2007 (I-6698) opfordrede det medarbejdervalgte bestyrelsesmedlem Part H kreditkontoret til at forbedre opdateringen af kundernes regnskabsmæssige data, når kreditindstillinger fremsendtes til bestyrelsen. Bestyrelsen var enig og pålagde kreditkontoret at indføre den pågældende praksis med omgående virkning, hvilket skete.

- o) Som eksempler på bestyrelsens sikring af et forsvarligt beslutningsgrundlag i 2008 kan udtogsvis nævnes:
  - a. På bestyrelsesmødet den 4. februar 2008 (I-6852) krævede bestyrelsen en strammere styring af engagementer, hvorpå der er udløb, og at disse engagementer blev genforhandlet eller indfriet inden udløbsdatoen.

- b. På bestyrelsesmødet den 28. februar 2008 (I-6861) krævede **Part A** på bestyrelsens vegne, at protokollater fra intern og ekstern revision tilgik bestyrelsen senest en uge forud for det bestyrelsesmøde, hvor protokollaterne skulle behandles.
- c. På bestyrelsesmødet den 31. marts 2008 (I-6870) anmodede bestyrelsen om yderligere oplysninger vedrørende indstillingen om en bevilling hos bankens datterselskab **V20 A/S** (indstilling MF308), og at sagen blev udskudt til nærmere gennemgang og afgørelse på det følgende bestyrelsesmøde.
- d. På bestyrelsesmødet samme dag, den 31. marts 2008 (I-6870), foreslog bestyrelsens næstformand, **Part B**, at banken i højere grad indhentede R75-oplysninger fra SKAT, dvs. personlige skatteoplysninger, om de relevante lånekunder. Bestyrelsen tilsluttede sig dette krav og præciserede vigtigheden af, at banken var ajour med fx hovedaktionærers økonomiske forhold.
- e. På bestyrelsesmødet den 28. april 2008 (I-6878) pålagde bestyrelsen intern revision at udarbejde udkast til en ny instruks om vurdering og indstilling vedrørende bankens solvensbehov. Dette krav førte til en ændret funktionsbeskrivelse, som blev forelagt for og godkendt af bestyrelsen på bestyrelsesmødet den 26. maj 2008 (I-6889).
- f. På samme bestyrelsesmøde, den 28. april 2008 (I-6880) besluttede bestyrelsen med henvisning til den aktuelle situation med kurstab, at direktionen fremover skulle forelægge månedsresultater vedrørende selskaberne **V13 A/S** og **V1 A/S** for bankens bestyrelse, hvilket siden skete fra og med bestyrelsesmødet den 26. maj 2008 (I-6891). På bestyrelsesmødet den 28. april 2008 (I-6877) pålagde bestyrelsen kreditkontoret, at der ved udarbejdelsen af den månedlige risikoovervågning til bestyrelsen fremtidigt

skulle medtages kommentarer fra kreditkontoret tillige med sammenligningstal for den foregående måned.

7. – Forretningsmæssig skønsudøvelse – særligt om V7 ApS -bevillingen

- a) Højesteret gør en reservation til udgangspunktet om forsigtighed med at tilsidesætte det forretningsmæssige skøn i sådanne tilfælde, hvor uvedkommende hensyn kan have spillet ind ved beslutningen. Herom anføres det i Capinordic-dommen, jf. s. 105:

”Samme forsigtighed skal ikke udvises, hvis det må antages, at en bevilling af et lån eller en anden disposition knyttet hertil ikke alene er foretaget ud fra forretningsmæssige hensyn til banken, men også ud fra andre – og banken uvedkommende – hensyn. Højesteret finder, at der i en sådan situation må stilles skærpede krav til, at det er blevet sikret, at bankens interesser ikke er tilsidesat. Det bemærkes i den forbindelse, at der i lov om finansiel virksomhed § 78 er fastsat regler, der har til formål at forhindre interessekonflikter i forhold til bestyrelses- medlemmer og direktører.”

- b) Ved V7 ApS -bevillingen kunne interessen hos Part A , Part J og Part K i at få solgt deres andele i V7 ApS -selskabet teoretisk set have spillet ind ved deres tilslutning til bevillingen. Det tjener ikke noget formål at vurdere, om de rent formelt var inhabile eller ej ved beslutningen, men det gøres ud fra bevisførelsen gældende, at de i hvert fald ikke har været sig bevidst, at de eventuelt skulle være inhabile og derfor udelukket fra at deltage i behandlingen af sagen. Beslutningen i en bestyrelse bliver ikke ugyldig trods en sådan formalitetsfejl ved sagens behandling, og beslutningen står derfor under alle omstændigheder ved magt og blev da også ekspeditionsmæssigt eksekveret.
- c) Der vendes tilbage hertil nedenfor under omtalen af dette engagement; det gøres gældende, at de ”skærpede krav til, at det er blevet sikret, at bankens interesser ikke er tilsidesat” (jf. præmisserne i Capinordic-dommen), faktisk er opfyldt, særligt

som følge af 1) den indgående lånesagsbehandling, der havde fundet sted, 2) den dobbelte sikkerhed, der var indbygget i dette lån, og som sikrede, at ydelserne på lånet reelt betalte sig selv, og 3) tilslutningen til bevillingen fra samtlige øvrige bestyrelsesmedlemmer, som herved ikke kunne vide, at to bestyrelsesmedlemmer var blandt sælgerne af andele i **V7 ApS** til bankens lånsøger (et **Vidne 42**-selskab), og som dermed ikke kunne lade sig påvirke af dette ved deres beslutning.

8. – Bestyrelsen fulgte nøje med i bankens forhold og levede herved op til kravene i en vækstorienteret bank

- a) Det gøres på **Part A's** vegne gældende, at han og bankens øvrige bestyrelse fulgte nøje med i bankens forhold, og at bestyrelsen også derved levede op til de krav, som må stilles til bestyrelsen i en bank, der har besluttet sig for en vækststrategi og for en bestemt risikoprofil.
- b) I retspraksis er det i flere afgørelser tillagt betydning ved ansvarsbedømmelsen, om bestyrelsen generelt fulgte godt med i selskabets forhold. Dette ses blot eksempelvis af UfR 1984.1119 SH **Virksomhed 47**, og af UfR 2015.2075 **Virksomhed 46**, sidstnævnte for så vidt angår landsrettens frikendelse af de menige bestyrelsesmedlemmer og for så vidt angår Højesterets begrundelse for at frikende bestyrelsens formand.
- c) Mere specifikt hvad angår banker, og endnu mere specifikt hvad angår banker med en særlig vækst- og risikoprofil, ses det af præmisserne til Østre Landsrets dom af 7. november 2017 om Roskilde Bank, 7. afd. nr. B-1291-10 og nr. B-1851-10, hvor vigtigt det er, at bestyrelsesmedlemmerne fulgte nøje med i bankens forhold. Der henvises til følgende bemærkninger i dommens præmisser, der kæder kravet om løbende indsigt i bankens forhold sammen med den af banken valgte vækst- og risikoprofil, jf. **Part A's** materialesamling til den supplerende forelæggelse af nærværende sag ("*MAT(IA)*") s. 706 f. [fremhævet her]:

”Som anført er det ikke i sig selv uforsvarligt at drive et pengeinstitut efter en vækststrategi. Der er således ikke grundlag for et erstatningsansvar mod ledelsen alene på grundlag af den valgte vækststrategi.

En ledelse skal imidlertid altid sikre sig, at organisationen er i stand til at håndtere den valgte strategi, herunder risikoen forbundet hermed. Afgørende bliver derfor, om bankens ledelse indrettede organisationen på at kunne håndtere den forøgede risiko som var forbundet med den valgte vækststrategi. Landsretten finder ikke, at bevisførelsen giver grundlag for at fastslå, at bankens politikker og retningslinjer i denne henseende har været utilstrækkelige, eller at der er grundlag for at fastslå, at banken skulle have udformet disse på en anden måde for at imødegå de risici, der følger af den valgte strategi.

[...]

Der er ikke under sagen ved syn og skøn, sagkyndig erklæring eller på anden vis indhentet oplysninger, der giver landsretten grundlag for at fastslå, at ledelsen ikke i fornødent omfang sikrede sig, at banken i praksis efterlevede de skitserede politikker, retningslinjer og forretningsgange.

Bevisførelsen giver således ikke landsretten et sikkert grundlag for at fastslå, at ledelsens direktiver ikke blev efterlevet. Landsretten har herefter ikke grundlag for at fastslå, at de sagsøgte bestyrelses- eller direktionsmedlemmer har udvist uagtsomhed i forbindelse med den fulgte vækststrategi og derved påført Roskilde Bank et tab. Landsretten finder således ikke grundlag for at antage, at ledelsens strategi om vækst i sig selv var uforsvarlig, heller ikke selvom den var baseret på lån til ejendomsinvesteringer, eller at ledelsen på uforsvarlig vis generelt ikke sikrede sig, at der blev taget stilling til den forøgede risiko, der var forbundet med udlån til denne branche.”

- d) En lang række gennemgående eksempler kan anføres på, hvor nøje **Gl. B1's** bestyrelse fulgte med i bankens forhold og i bankens implementering af den vedtagne vækst- og risikoprofil. Her skal udtogsvis fremhæves nogle tiltag, der alle er blevet nærmere belyst gennem bevisførelsen i sagen:

- a. Der holdtes bestyrelse mindst 10 gange årligt, jf. forretningsordenens § 4, stk. 1 (I-2888).

- b. Der udsendtes relevant materiale til hver sag forud for det enkelte bestyrelsesmøde, jf. forretningsordenens § 4, stk. 2 (I-2888), og der henvises herved til omtalen nedenfor under bestyrelsens beslutningsgrundlag om anvendelsen af CD-rom'er til hvert bestyrelsesmedlem med henblik på at udsende og vedligeholde et betydeligt informationsmateriale.
- c. Der anvendtes en særdeles udførlig dagsorden til hvert bestyrelsesmøde efter en model, der kommer "hele vejen rundt", jf. forretningsordenens § 9, stk., 1, nr. 1-9 (I-2888 f.).
- d. Der var et betydeligt tidsforbrug forbundet med det enkelte bestyrelsesmedlems forberedelse til hvert bestyrelsesmøde. Dette blev forklaret af de enkelte bestyrelsesmedlemmer under afhøringen af dem i landsretten. Desuagtet udgjorde deres honorarer blot 180.000 kr. til formanden, 75.000 kr. til næstformanden og 60.000 kr. til hvert af de menige bestyrelsesmedlemmer, jf. honorarbeslutningen på bestyrelsesmødet den 1. marts 2007 (I-6632). Der anvendtes ikke nogen form for resultatorienteret aflønning, tantieme, bonus el. lign. til bestyrelsesmedlemmerne, heller ikke til formanden eller næstformanden.
- e. På hvert bestyrelsesmøde blev § 70-oversigter nøje gennemgået, herunder med gennemgang af spørgsmål om likviditet, *funding*, *lines*, værdipapirbeholdning, solvens mv. § 70-instruksen blev i øvrigt løbende vedligeholdt og ajourført.
- f. Efter beslutning på bestyrelsesmødet den 30. januar 2006 (I-6497) anvendte bestyrelsen gennem alle årene en særlig risikoovervågning af udviklingen i større erhvervsengagementer, idet et udførligt notat herom ("Risikoovervågning") blev forelagt og gennemgået på hvert bestyrelsesmøde. Risikoovervågningen blev introduceret i et notat til bestyrelsesmødet den 30. janu-

ar 2006 fra underdirektør **V4** og underdirektør **V1** (C-3259).

g. Efter at banken i en periode på 7 dage som følge af en beregningsfejl havde overskredet FIL's grænse for engagementers størrelse (maksimalt 25 pct. af bankens ansvarlige kapital), vedtog banken, at der på hvert bestyrelsesmøde skulle orienteres om og ske drøftelse af engagementer, der befandt sig tæt på 25 procent grænsen. Dette skete på grundlag af et notat efter en fast formel og betegnet "Engagementer tæt på 25 pct. grænsen". – Den sag, der foranledigede denne praksis, angik bankens engagement med **V2 A/S** :

- 1) intern revision (**Vidne 41** og **Vidne 38**) påpegede forholdet i et protokollat af 26. juli 2006 (II.657);
  - 2) sagen behandlede på bestyrelsesmødet den 16. august 2006 (I-6545);
  - 3) banken indberettede forholdet til Finanstilsynet ved brev af 21. august 2006 (I-3873), vedlagt bilag om engagementet med **V2 A/S** (I-3874 ff.);
  - 4) Finanstilsynet meddelte ved brev af 27. september 2006 banken, at tilsynet tog bankens indberetning til efterretning (I-3872);
  - 5) intern revision bemærkede herefter i et protokollat, at "punktet er nu lukket" (II-796);
  - 6) samtidig blev den nævnte praksis med oversigt over engagementer tæt på 25 procent grænsen indstiftet og fulgt i resten af bankens levetid.
- h. Såkaldte fokusengagementer, som der fandtes særligt behov for at følge med i, blev gennemgået i et særligt notat til det enkelte bestyrelsesmøde. Dette var fx tilfældet, hvis et engagement udviste svaghedstegn eller OIV uden nedskrivningsbehov. Herefter fulgte bestyrelsen særligt nøje i sådanne

fokusengagementer, ligesom kreditkontoret foretog løbende opfølgning på dem.

- i. Bestyrelsen modtog jævnlige protokollater fra intern revision, nemlig ét årsprotokollatet og 4 kvartalsprotokollater. I disse protokollater blev der blandt andet løbende taget stilling til, i hvilket omfang der var behov for tilpasning og ajourføring af bankens forretningsgange.
- j. På hvert bestyrelsesmøde modtog bestyrelsen lister over engagementer over 1,5 mio. kr. fra intern revision.
- k. På hvert bestyrelsesmøde modtog bestyrelsen orientering, hvis der var konstateret engagementer med svaghedstegn.
- l. Bestyrelsen gjorde sig jævnligt strategiske overvejelser. Ét blandt mange eksempler på grundlaget for sådanne strategidrøftelser er notatet fra marts 2008 om styring og nøgletal (C-3469) med forslag til bestyrelsens målsætninger for soliditet og likviditet. Sådanne notater gennemgik og drøftede bestyrelsen indgående, her konkret på bestyrelsesmødet den 31. marts 2008 (I-6872). Andre eksempler er bestyrelsens godkendelse af bankens strategi for finansiering af ejendomsprojekter, der drøftedes og godkendtes på bestyrelsesmødet den 19. marts 2007 (I-6638). Et yderligere eksempel er bestyrelsens drøftelse af bankens kapitalstruktur, som blev behandlet på bestyrelsesmødet den 20. marts 2006 (I-6517) på grundlag af et notat af 14. marts 2006 til bestyrelsen (C-3427).
- m. Sammenfattende gøres det gældende, at bestyrelsen fulgte nøje med i bankens forhold, og at bestyrelsen også derved levede op til de krav, som må stilles til bestyrelsen i en bank, der har besluttet sig for en vækststrategi og for en bestemt risikoprofil.

9. – Beslutningsgrundlaget var fyldestgørende og skal opgøres på beslutningstidspunktet

- a) Det hedder i Højesterets dom af 15. januar 2019 i Capinordic-sagen for så vidt angår det tidspunkt, der er afgørende for, om beslutningsgrundlaget var tilstrækkeligt, og om det eventuelle behov for at indhente nødvendige yderligere oplysninger, jf. dommens s. 105:

”Vurderingen af, om en lånebevilling, som en direktion eller bestyrelse i en bank har besluttet, har været forsvarlig, må foretages på baggrund af de oplysninger, som forelå på bevillingstidspunktet. Der må lægges vægt på den viden, som det enkelte ledelsesmedlem på dette tidspunkt havde eller havde adgang til. Det må endvidere tillægges betydning, om direktionen eller bestyrelsen – hvis der har været anledning hertil – har sørget for, at nødvendige yderligere oplysninger blev tilvejebragt, før lånet blev bevilget.”

- b) Det gøres i denne forbindelse gældende, at der i de bevillinger mv., som sagsøgeren påberåber sig som grundlag for det påståede erstatningsansvar, har foreligget et tilstrækkeligt beslutningsgrundlag, og at der også af denne grund var tale om forsvarlige lånebevillinger.
- c) Det gøres ligeledes – særligt i relation til Højesterets bemærkninger om ”nødvendige yderligere oplysninger” - gældende, at der i nærværende sag er påvist adskillige tilfælde, hvor bestyrelsen enten vedrørende et specifikt engagement eller mere generelt har forlangt nærmere angivne elementer i beslutningsgrundlaget forbedret, og at dette er blevet efterkommet. Det gøres gældende, at også dette taler imod et erstatningsansvar.
- d) Uanset at der under sagen mangler det præcise indhold af den CD-rom, som bestyrelsesmedlemmerne forberedte sig ud fra, har sagen givet et klart billede af en bankbestyrelse, hvor beslutningsgrundlaget for bestyrelsen var godt og solidt, her-

under også når der skulle tages stilling til låne- og garantisager gennem bevilling eller efterbevilling.

- e) Bestyrelsen læste udførligt på det materiale, der blev modtaget på CD-rom forud for hvert bestyrelsesmøde. Materialet forekom bestyrelsen at være gennemarbejdet, overbevisende og generelt fyldestgørende. Sagsbehandlingen på det enkelte bestyrelsesmøde blev foretaget med udgangspunkt i materialet, som selvsagt forudsattes læst af hvert enkelt bestyrelsesmedlem. Der kunne naturligvis stilles spørgsmål og foretages diskussion på baggrund af materialet, og dette skete da også normalt. Den sagsgennemgang, der måske varede nogle minutter på selve bestyrelsesmødet, ville det enkelte bestyrelsesmedlem således have brugt megen tid på hjemmefra.

- f) Hvad angår lånesager rummede CD-rom-materialet indstillinger og øvrige relevante dokumenter til 1) bevillinger, 2) efterbevillinger og 3) efterretningssager. Det vil ses af de håndskrevne bemærkninger, som **Part A** på en papirversion har tilføjet ud for en lang række punkter, at der ofte var spørgsmål med hjemmefra til besvarelse. Det materiale, der kunne være indeholdt på CD-rom'en, var eksempelvis a) års- og koncernregnskaber for lånekunder, b) oplysninger om anvendelsen hos kunden af lånebeløbet, c) oplysninger om sikkerheder, herunder kaution fra hovedaktionær, moderselskab mv., d) vurdering af fast ejendom, e) økonomiske analyser, f) pris, rente og indtjening for banken samt g) kreditkontorets og direktionens begrundede indstillinger i sagen.

- g) I sag efter sag har dokumentationen vist et gennemarbejdet beslutningsgrundlag, der passerede flere instanser i form af kundeansvarlig, kreditafdeling og direktion, inden det nåede op til bankens bestyrelse som en indstilling om en bevilling eller efterbevilling. Alle disse instanser tilføjede deres bemærkninger, og i hvert fald på kundeansvarlig-niveauet og på kreditafdelings-niveauet støttede man sig blandt andet til LEO og de oplysninger, regnskabsanalyser og regnskabssammenligninger, der dér blev foretaget. I LEO opsamledes en lang række oplysninger om kundens

og dennes selskabers økonomiske forhold, herunder regnskabstal og nøgletal på selskabs- og koncernniveau.

- h) Sammenfattende var beslutningsgrundlaget for den enkelte bevilling eller efterbevilling af lån og garanti derfor i orden.

10. – Bevillinger før finanskrisens indtræden bedømmes mildere end bevillinger efter

- a) Det har betydning ved vurderingen af forsvarligheden i en lånebevilling, om den er ydet før eller efter finanskrisens indtræden (som normalt dateres til medio september 2008). Herom bemærker Højesteret følgende i dommen af 15. januar 2019 i Capinordic-sagen, jf. dommens s. 105 f.:

”Højesteret finder, at der ved vurderingen af, om der er handlet ansvarspådragende, tillige må tages hensyn til eventuelle advarsler mv. fra Finanstilsynet. I den foreliggende sag må det indgå, at en række lånebevillinger er givet efter finanskrisens indtræden, og efter at Finanstilsynet i sommeren 2008 advarede banken om at udvise forsigtighed med, hvem banken lånte penge ud til, herunder især inden for ejendomssektoren. Igen i september 2008 advarede Finanstilsynet banken mod omfattende ejendomseksponering, og i december 2008 advarede tilsynet om manglende nedbringelse af udlån trods yderligere forværring af boniteten af bankens engagementer.”

- b) I tilknytning hertil gøres det gældende, at samtlige bevillinger, der er omfattet af sagen, er givet før finanskrisens indtræden, og at der således ikke har foreligget tilsvarende advarsler for **Gl. B1's** bestyrelse, som der gjorde for Capinordic Banks. Særligt om bevillingen den 27. oktober 2008 (påstand 21, **Vidne 42**) gøres det gældende, at formanden og den øvrige bestyrelse ikke længere traf deres afgørelser frit i perioden fra den 22. september 2008. De var, som **Part A** forklarede, og som det understøttedes af andre bestyrelsesmedlemmers forklaringer, ”ikke længere herrer i huset”, men fik ”besked på, hvad de skulle gøre”, af bankens nye ejere. Når denne sidste bevilling den 27. oktober 2008 fraregnes, er samtlige

bevillinger givet før finanskrisens indtræden. Et vigtigt moment, der ellers ville pege i skærpene retning, er således ikke relevant i nærværende sag.

11. – Fravigelse af interne forskrifter er ikke i sig selv erstatningspådragende

- a) Efter FIL § 70 skal en finansiel virksomhed have ”skriftlige retningslinjer, hvori arbejdsdelingen mellem bestyrelse og direktion fastlægges”, dvs. den såkaldte § 70-instruks.
- b) Efter FIL § 71, stk. 1, nr. 4, skal en finansiel virksomhed blandt andet have ”skriftlige forretningsgange på alle de væsentlige aktivitetsområder”.
- c) Om både § 70-instruksen og § 71-forretningsgangene er der væsentlige bemærkninger fra Højesteret i dommen af 15. januar 2019 i Capinordic-sagen, jf. dommens s. 106:

”Bestemmelserne i § 70 og § 71 i lov om finansiel virksomhed opstiller krav til indretning og drift af en bank. Højesteret finder, at bestemmelserne ikke har en sådan karakter, at en tilsidesættelse i sig selv vil være tilstrækkelig til at anse et ledelsesmedlem i en bank for erstatningsansvarlig.”

- d) Særligt om bevillingsreglerne i § 70-instruksen bemærker Højesteret, jf. dommens s. 106 f.:

”Bevillingsbeføjelserne i en bank tilkommer bestyrelsen, som helt eller delvist inden for nærmere angivne rammer kan delegere sin bevillingsret til direktionen, jf. lov om finansiel virksomhed § 70. Bestyrelsen fastlægger de nærmere retningslinjer for denne delegation i kreditinstruksen og fastsætter i kreditpolitikken retningslinjer for bankens ansattes kreditgivning. Hvis bankens direktion handler i strid med kreditinstruksen eller kreditpolitikken, står det enkelte direktionsmedlem til ansvar over for bestyrelsen. Bestyrelsen kan fravige eller tillade fravigelse af sine egne retningslinjer, i det omfang en så-

dan fravigelse ikke er i strid med lovgivningen eller i øvrigt må anses for uforsvarlig.”

e) Videre hedder det i dommen, s. 106 f.:

”Højesteret finder, at den omstændighed, at bestyrelsen fraviger egne retningslinjer eller accepterer, at bankens direktion fraviger disse, ikke i sig selv kan anses for ansvarspådragende. Et ansvar må forudsætte, at det efter en konkret vurdering i det enkelte tilfælde har været uforsvarligt at fravige egne retningslinjer eller acceptere en sådan fravigelse.”

f) Det gøres i tilknytning til § 70-instruksen gældende, 1) at den udbredte anvendelse i

Gl. B1 af ”presserende bevillinger” udgør en sådan fravigelse af egne retningslinjer (eller en sådan accept af, at direktionen fraviger retningslinjerne), som er nævnt af Højesteret i det citerede, og 2) at det i intet tilfælde har været uforsvarligt at foretage en sådan fravigelse. Det fremgår af bevisførelsen, at bestyrelsen behandlede en efterbevilling lige så grundigt, som den behandlede en ordinær bevilling, og lovreglernes baggrund – at bestyrelsen skal have føling med bevillingerne i banken – var derfor fuldt ud opfyldt. De presserende bevillinger blev anvendt som led i bankens vækststrategi og som et konkurrenceparameter ud fra bankens konkurrencesituation, der krævede, at der blev truffet effektive og hurtige beslutninger i forhold til kunderne.

g) At bestyrelsen gennemgik efterbevillinger lige så grundigt, som den gennemgik ordinære bevillinger, fremgår klart af de afgivne forklaringer, ligesom det blot eksempelvis kan ses ud fra

Part A's personlige notater på bevillingslisterne, fx til bestyrelsesmødet den 28. februar 2008 (F-41), den 26. maj 2008 (F-47) og den 19. august 2008 (F-51). **Vidne 17** fra Finanstilsynet mente i sin forklaring om inspektionsbesøget hos banken i marts 2007 og den mundtlige afrapportering den 26. april 2007 at have nævnt spørgsmålet om presserende bevillinger, men dette understøttes ikke af andre forklaringer i sagen, heller ikke af Finanstilsynets egne

plancher til afrapporteringen (I-4747 ff.) og heller ikke af tilsynets skriftlige afrapportering ved brev af 10. januar 2008 til banken (I-4875 ff.).

- h) I tilknytning til forretningsgangene (§ 71, stk. 1, nr. 4) gøres det gældende, 1) at disse blev ajourført og tilpasset i rimeligt omfang, 2) at fravigelser skulle indberettes, og 3) at bestyrelsen ikke modtog nogen underretning om fravigelser eller overtrædelser. Endelig gøres det gældende, at bestyrelsen aktivt beskæftigede sig med at sikre, at forretningsgangene var dækkende og ajour, særligt ved løbende at forholde sig til punkter herom i intern revisions protokollater.
- i) Der var således i **Gl. B1** gennem alle de relevante år (2006, 2007 og 2008) i alt væsentligt tilstrækkelige forretningsgange, der sikrede, at bankens bestyrelse traf eller godkendte alle væsentlige beslutninger på et tilstrækkeligt informeret grundlag, under overholdelse af alle relevante regler i den finansielle lovgivning og under tilstrækkelig hensyntagen til bankens strategi om vækst blandt andet inden for ejendomsbranchen.
- j) Bestyrelsen gik med rette ud fra, at forretningsgangene blev overholdt, herunder også, når de – således som det var tilfældet i **Gl. B1** – foreskrev, at der skulle ske kontrol af alle bevillinger over 500.000 kr., jf. om **Gl. B1's** bevillings- og dokumentkontrol (I-517): ”Der foretages fuld kontrol af enkeltbevillinger på kr. 500.000, modsat bevillinger under denne beløbsgrænse, hvor der ”kun” var foreskrevet stikprøvekontrol.
- k) Ligeledes måtte bestyrelsen kunne gå ud fra, at overtrædelse af forskrifter i forretningsgangene blev indberettet, jf. pkt. 3.6.3.6 Rapportering og ansvarsfordeling (I-494), hvor det anførtes, at hvis der konstateredes overtrædelser af forretningsgangen, skulle disse indberettes til investeringschefen eller eventuelt direktionen, og at overtrædelse af beholdningsgrænserne skulle indberettes til bestyrelsen.

- l) Tilsvarende under pkt. 3.7 Ansvar (I-516), hvor det anføres: ”Den medarbejder, som får kendskab til en overtrædelse af forretningsgangen, har ansvaret for at indberette dette til kreditchefen”. Og videre samme sted: ”Kreditchefen har ansvaret for en eventuel videre indberetning til direktion og bestyrelse”. – Også dette måtte bestyrelsen kunne gå ud fra blev overholdt.
- m) I **Gl. B1** foregik der hos bankens interne revision en løbende revision af forretningsgangene, dvs. ikke blot en revision ved årsafslutningen, men kontinuerligt året igennem. På en sådan baggrund måtte bestyrelsen kunne gå ud fra, at forretningsgangene hele tiden blev vurderet af intern revision med henblik på eventuelle behov for justeringer. Når der blev opdaget behov for ajourføring mv. af forretningsgange, var dette spørgsmål jævnligt fremme i bestyrelsen, jf. som ét blandt flere eksempler protokollatet fra bestyrelsesmødet den 30. oktober 2006 (I-6562), hvor det ”blev aftalt, at der skal ske en styrkelse af forretningsgangen inden for pantebrevsområdet”. Den løbende revision ses fx også af intern revisions plancher til bestyrelsesmødet den 17. september 2007 (ekstrakt C-5333).
- n) Advokat Mogens Skipper-Petersen spurgte som et led i advokatundersøgelsen af banken **Vidne 38** fra intern revision om, hvorvidt der også var udarbejdet forretningsgange for projektf finansiering. **Vidne 38** bekræftede dette pr. e-mail (I-1835) og vedhæftede den pågældende forretningsgang (I-1836 ff.). En sådan forretningsgang for finansiering af ejendomsprojekter var blevet efterlyst, og udarbejdelsen af den blev gennemført i løbet af 2. kvartal 2007 (ekstrakt C-6026). Derfor kunne intern revision lukke punktet den 17. august 2007, skrev chefen for intern revision, **Vidne 41**, den 17. august 2007 med henblik på bestyrelsesmødet den 21. august 2007 (C-5164). Emnet omtaltes ligeledes på bestyrelsesmødet den 29. oktober 2007, hvor det nævntes, at nye forretningsgange for projektf finansiering var blevet forelagt for Finanstilsynet, som ikke havde haft bemærkninger (C-5499).

- o) Det var ikke alene intern revision, der løbende tjekkede, at forretningsgangene var ajour. Også kreditkontoret foretog en sådan løbende kontrol. Dette fremgår af kreditkontorets notat af 3. marts 2007 (I-4543) fra underdirektør [REDACTED] V4 om ”udvikling og vedligeholdelse af forretningsgange” til brug for Finanstilsynets inspektionsbesøg i marts 2007.
- p) Mere kan man ikke kræve af en bestyrelse, hvad spørgsmålet om forretningsgange angår:
- a. bestyrelsen griber selv ind og kræver stramning på fx pantebrevsområdet,
  - b. bestyrelsen véd, at kreditkontoret løbende påser, at forretningsgangene er fyldestgørende,
  - c. bestyrelsen véd, at intern revision løbende reviderer forretningsgangene, og
  - d. bestyrelsen ser relevante eksempler på, at der udarbejdes forretningsgange fx på området for projektf finansiering.
- q) Sammenfattende om forretningsgangene er det ikke ansvarspådragende, hvis det måtte være forekommet, at der er givet bevillinger eller efterbevillinger under fravigelse af forskrifter i forretningsgangene.

12. – Banken tog de forskellige former for sikkerheder, der efter en konkret bedømmelse var relevante

- a) Det gøres på [REDACTED] Part A's vegne gældende, at banken i alle de engagementer, som nærværende sag omhandler, har krævet og fået den eller de former for sikkerhed, som er relevant og betryggende i relation til det pågældende engagement, og at der også af denne grund er tale om forsvarlig kreditgivning, som ikke er erstatningspådragende for bankens ledelsesmedlemmer.

- b) Det gøres endvidere gældende, at det helt afgørende i denne forbindelse er at sikre sig, at lånekunden har evnen og viljen til at betale ydelser på lånet rettidigt, dvs. at kundens gældsserviceringssevne er konstateret af banken. Bedømmelsen heraf må grundlæggende foretages ud fra forholdene på bevillingstidspunktet.
- c) Videre gøres det herom gældende, at det er alt for ensidigt at fokusere i overvejende grad på tinglig sikkerhed i form af tinglyst (registreret) pant, og at en bred vifte af sikringsmuligheder er til disposition, alt efter forholdene i den enkelte sag. Ved anvendelsen af ordet ”sikkerhed” må der således ikke alene tænkes på tinglig sikkerhed, men derimod på ethvert lovligt instrument, der kan forhøje sandsynligheden for, at gælden forrentes og afdrages som aftalt mellem banken og kunden.
- d) At gældsserviceringssevnen er det helt afgørende parameter, ses af banksektorens lærebøger om kreditgivning, fx håndbogen ”Finansielle forretninger og rådgivning – erhverv”, p.t. i 7. udgave, s. 117, gengivet i **Part A's** materialesamling til den supplerende forelæggelse (”*MAT(I)A*”) s. 826, hvor det anføres [fremhævet her]:

”Gældsindfrielsesevne er sjældent af afgørende betydning i selve kreditvurderingen, men det er derimod virksomhedens gældsserviceringsevne. Gældsserviceringsevne viser virksomhedens evne til at forrente og afdrage den optagne gæld. Beregningen viser kort sagt, om virksomheden har råd til at betale låneydelserne.”

- e) I tråd hermed hed det i bankens forretningsgange under pkt. 3.5.3.2.: Arbejdsgang for kundevurdering (I-253):

”Afgørende for kreditgivningen er en vurdering af kundens kreditværdighed, defineret som kundens evne og vilje til at overholde en indgået betalingsforpligtelse, dvs. betale rettidigt”.

- f) Det gøres gældende, at der blandt de sikringsformer, som banken konkret anvendte – som supplement til eller i stedet for pant stillet af banklånets debitor – forekom følgende sikringsformer, der alle må betragtes som relevante for en forsvarlig kre-

ditgivning, jf. oversigten i **Part A's** materialesamling til den supplerende forelæggelse ("*MAT(I)A*") s. 809:

- 1) Kaution fra hovedaktionær og/eller moderselskab, jf. direktionens notat af april 2008 (C-6255) om "udpræget grad af kaution ved långivning til selskaber". I banksektoren betegnes kaution fra en hovedaktionær ofte som "styringskaution", fordi en sådan kaution, skønt den ved engagementsvurderingen normalt må værdiansættes til 0, virker adfærdsregulerende på hovedaktionæren, som risikerer at miste sin personlige formue, hvis hans selskab bliver insolvent. **Part K** anvendte i sin partsforklaring det udtryk, at hovedaktionæren gennem sin kaution havde "hånden på kogepladen".

Det ses fx af Finansiell Stabilitets møde den 16. februar 2012 med **Vidne 42**(D-443), at den kaution, han havde afgivet over for **Gl. B1**, virkede motiverende på ham med henblik på det nærmere indhold af en samlet ordning med Finansiell Stabilitet; han måtte som følge af kautionen "ofre" noget, som han ellers ikke havde været indstillet på. Han ønskede en samlet løsning, også på sine kautionsforpligtelser, og der forhandlede om, hvor mange millioner kroner han skulle betale herfor (hans første tilbud herom er slettet i referatet).

- 2) Salgsfuldmagt til fast ejendom, tilladt ifølge UfR 2003.1482 H, Forstædernes Bank. Ses fx på bestyrelsesmødet 28. februar 2008 ad pkt. 3 (I-6861, øverst).
- 3) Pantsætningsforbud tinglyst på fast ejendom, tilladt ifølge UfR 1987.713 V. Ses fx på bestyrelsesmødet 20. marts 2006 (I-6514) og bestyrelsesmødet 25. juni 2007 (I-6665).

- 4) Forbud mod pantsætning af aktier i et selskab eller datterselskab. Ses fx på bestyrelsesmødet 16. august 2006 (I-6550).
  - 5) Forbud mod pantsætning af nærmere bestemte aktiver, hvilket som bekendt kan tinglyses på disse som en ”negativerklæring” i medfør af tinglysningslovens § 47, stk. 2. Ses fx på bestyrelsesmødet 22. maj 2006 (I-6536).
  - 6) Pant i det låntagende selskabs aktier i ét eller flere af dets datterselskaber, ofte i banksektoren betegnet ”styringspant” (analogt med betegnelsen ”styringskaution” fra en hovedaktionær). Ses fx på bestyrelsesmødet 25. juni 2007 (I-6665) i relation til **V6 A/S/** **Vidne 20** engagementet.
  - 7) Erklæring om udbyttebegrænsning i et låntagende selskab (indtil banklånet er indfriet). Ses fx på bestyrelsesmødet 16. juli 2006 (I-6550).
  - 8) Stop-loss-klausul, hvorefter banklånet kan kræves indfriet, hvis et aftalt pant, fx i et værdipapirdepot, falder i værdi til under et vist beløb. Ses fx i direktionens solvensnotat april 2008 (C-6255).
- g) Det gøres dernæst på **Part A's** vegne gældende, at spørgsmålet om et blan-
koelement i flere af de ydede lån har en langt mindre betydning, end sagsøgeren forsøger at tillægge dem. For det første er der naturligvis en afgørende forskel på, om dette forhold måles på tidspunktet for långivningen eller på det langt senere tidspunkt, hvor engagementet måske bliver nødlidende, og hvor sikkerheder og ”blanko” skal opgøres. I sidstnævnte situation vil der meget ofte være et blanko-
element, fordi gælden er vokset, mens sikkerhederne er formindsket i værdi. Dette tidspunkt er imidlertid ikke relevant ved bedømmelsen af, om der foreligger erstatningspådragende uforsvarlig långivning. Afgørende herfor er en bedømmelse på tidspunktet for långivningen.

h) Det gøres på **Part A's** vegne gældende, at der under sagen er givet fyldestgørende forklaringer på de tilfælde, hvor et blankoelement forekom allerede på tidspunktet for långivningen, nemlig eksempelvis følgende fornuftige grunde for banken til at acceptere et blankoelement:

- 1) Banken har konstateret en så god gældsserviceringssevne hos lånsøgeren, at tinglig sikkerhed efter omstændighederne ikke har fundet at burde kræves.
- 2) Det, der tilsyneladende er et ikke helt ubetydeligt blankoelement, er ved nærmere eftersyn og forklaring ikke udtryk for et sådant. Sådanne ”moderende” tilføjelser ses ofte at forekomme i låneindstillingerne, hvor man således er fuldt ud opmærksom på blankoelementet, men finder dette forsvarligt. Eksempler er IV-3020: **V6 A/S** IV-5077: **V6 A/S** IV-933: **V2 A/S** IV-1227: **V2 A/S**
- 3) Et værdipapirdepot eller et pantebrevsdepot, der pantsættes til banken, er i mange tilfælde endnu ikke fyldt op med værdipapirer, fordi disse endnu ikke er anskaffet. Bevillingen, fx på 10 mio. kr., sættes da stadig til sit fulde beløb, men da ingen sikkerheder er etableret endnu, sættes disse til 0. Der bliver herved et blankoelement på (i dette eksempel) 10 mio. kr. – Denne situation, hvor en endnu uudnyttet trækingsret på kreditten medtages til ”fuld blanko”, forekommer i talrige varianter hos **Gl. B1**, og der var absolut intet kreditmæssigt uforsvarligt derved. Gang på gang, hvor der i sådanne tilfælde fx er aftalt en overdækning på 10 procent, er sagsøgeren fejlagtigt af den opfattelse, at der blev handlet i strid med forretningsgangene og/eller handlet kreditmæssigt uforsvarligt, men noget sådant er netop ikke tilfældet. Blot eksempelvis kan nævnes **V2 A/S** (IV-2652 f.) med pantebreve og ligeledes **Vidne 42** (IV-5455 og IV-5475) med et pantsat værdipapirdepot, der successivt skal fyldes op med de anskaffede værdipapirer.

- i) Det fremhæves som yderligere begrundelse for, at blankoelementet ikke var udtryk for uforsvarlig kreditgivning, at Finanstilsynet ganske udmærket var bekendt med disse blankoelementer og accepterede dem, blandt andet som følge af bankens betydelige indtjening og robuste kapitalforhold. Det anføres herom i Finanstilsynets redegørelse af 26. marts 2010 ud fra FIL § 352 a (I-5407):

”Finanstilsynet var bekendt med, at der i flere engagementer var et vist blankoelement, men med udgangspunkt i selskabernes **Gl. B1** koncernselskabernes] betydelige indtjening og robuste kapitalforhold på undersøgelsestidspunktet gav blankoelementet ikke Finanstilsynet anledning til særskilte bemærkninger”

- j) Endelig gøres det om bankens kreditgivning gældende, at banken foretog normal og sædvanlig opfølgning, overvågning, kontrol og risikostyring på bankens engagementer.
- k) Sammenfattende gøres det på **Part A's** vegne gældende, at banken i alle de engagementer, som nærværende sag omhandler, har krævet og fået den eller de former for sikkerhed, som var relevant og betryggende i relation til det pågældende engagement, og at der også af denne grund var tale om forsvarlig kreditgivning, som ikke er erstatningspådragende for bankens ledelsesmedlemmer. Heller ikke bankens opfølgning, overvågning, kontrol og risikostyring på engagementer kan give anledning til noget erstatningsansvar.

13. – Udbetaling af lån forud for bevillingen er ikke i sig selv erstatningspådragende

- a) Det anføres herom af Højesteret herom i dommen af 15. januar 2019 i Capinordic-sagen, jf. dommens s. 107:

”Som anført af landsretten er lånebeløb vedrørende nogle af engagementerne, som skulle bevilges af bestyrelsen, helt eller delvist udbetalt forud for bestyrelsens godkendelse af bevillingen (efterbevillinger). Højesteret lægger ligesom landsretten til grund, at [bestyrelsesmedlemmerne B1 og B2] ikke har påtalt eller søgt at forhindre denne praksis, og de må derfor anses for at have accepteret fremgangsmåden. Højesteret tiltræder, at dette – i de tilfælde, hvor en bevilling må anses for uforsvarlig – indebærer, at de er erstatningsansvarlige for tabet på hele lånet, og at det således ikke har betydning, om lånet eller en del heraf var udbetalt, da de deltog i bestyrelsens beslutning om efterbevilling af lånet.”

b) Videre anfører Højesteret, stadig dommens s. 107:

”Højesteret tiltræder endvidere, at det forhold, at et lån er udbetalt forud for bestyrelsens bevilling, ikke i sig selv medfører erstatningsansvar. Det afgørende er, som anført af landsretten, om bevillingen ud fra det grundlag, der forelå for [bestyrelsesmedlemmerne B1 og B2] på det tidspunkt, hvor de traf beslutning om efterbevilling, må anses for forsvarlig.”

c) Det gøres i tilknytning hertil gældende, at 1) en praksis med udbetaling af lån forud for bestyrelsens bevilling har været af begrænset udstrækning i **Gl. B1**, og at 2) en enkeltstående anvendelse af en sådan praksis ikke har ført til, at en i øvrigt forsvarlig bevilling blev uforsvarlig.

14. – Bankens antal ’betændte’ engagementer var beskedent i forhold til andre banker

- a) **Gl. B1** hørte til blandt de banker omtalt i Rangvid-rapporten, der procentuelt havde færrest af de ”negativt kendte” engagementer (”visse engagementer”, ”betændte engagementer”, ”lille personkreds”, etc.) (I-8745, begynder I-8729).
- b) Da banken den 31. oktober 2007 fra dagspressen erfarede (D-1199), at banken havde nogle af disse kunder, blev spørgsmålet taget op på det første ordinære bestyrel-

sesmøde efter avisomtalen, den 26. november 2007 (I-6711). Det besluttedes at sætte særlig fokus på disse kunder og at få deres engagementer nedbragt og gerne væk fra banken.

- c) Det gøres gældende, at gennemgangen af disse engagementer under sagen ikke har frembragt noget, der er erstatningspådragende for bankens ledelse.

15. – Finanstilsynets positive vurdering af engagementer har betydning for sagen

- a) Om dette spørgsmål udtaler Højesteret i dommen af 15. januar 2019 i Capinordic-sagen, jf. dommens s. 107:

”Finanstilsynet foretager som led i sit tilsyn en gennemgang af udvalgte låne-engagementer. Tilsynet vurderer i den forbindelse det enkelte låns bonitet med henblik på opgørelse af bankens solvensbehov. Der er ikke tale om, at Finanstilsynet vurderer, om det var forsvarligt at bevilge lånet. Højesteret finder imidlertid, at det ved vurderingen af, om en bankledelse har pådraget sig erstatningsansvar, efter omstændighederne kan indgå, at Finanstilsynet har foretaget en bedømmelse af lånets bonitet. Der må i den forbindelse lægges vægt på, hvilket oplysningsgrundlag Finanstilsynet havde, og hvor tæt bedømmelsen tidsmæssigt er foretaget på lånets bevilling.”

- b) Formuleringen er nuanceret i forhold til landsrettens formulering. Formentlig skyldes dette Finanstilsynets biintervention under anken, hvorunder det blev fremhævet, at tilsynet ikke vurderede forsvarligheden i bevillingen af lånet, hvilket næppe kan komme som en overraskelse, ligesom det næppe har været landsrettens mening at hævde, at noget sådant skulle være tilfældet. Alligevel har myndighedsinterventionen sat sig spor i dommens præmisser i kraft af den allerede citerede sætning: ”Der er ikke tale om, at Finanstilsynet vurderer, om det var forsvarligt at bevilge lånet.” – Naturligvis ikke.

- c) At landsrettens synspunkt om, at Finanstilsynets bedømmelse af lånets bonitet har 'overlevet' myndighedsinterventionen, fremgår af den næste, allerede citerede sætning i Højesterets præmisser: "Højesteret finder imidlertid, at det ved vurderingen af, om en bankledelse har pådraget sig erstatningsansvar, efter omstændighederne kan indgå, at Finanstilsynet har foretaget en bedømmelse af lånets bonitet." Dette kan tiltrædes, jf. straks nedenfor om betydningen heraf for nærværende sag. Højesterets fortsættelse er helt naturlig: "Der må i den forbindelse lægges vægt på, hvilket oplysningsgrundlag Finanstilsynet havde, og hvor tæt bedømmelsen tidsmæssigt er foretaget på lånets bevilling."
- d) I tilknytning hertil gøres det gældende, at den bedømmelse af de gennemgåede låns bonitet, som Finanstilsynet foretog under inspektionsbesøget hos **Gl. B1** i marts 2007 og med mundtlig afrapportering i april 2007 og skriftlig afrapportering i januar 2008, konkret må tillægges betydning ved bedømmelsen af, om **Gl. B1's** bestyrelse har pådraget sig erstatningsansvar.
- e) Nedenfor på s. 33 i dette påstandsdokument er der på **Part A's** vegne foretaget en gennemgang (i kronologisk orden bevilling for bevilling) af, hvilke bevillinger der blev gennemgået af Finanstilsynet, af intern revision og af ekstern revision. Hvad angår bevillinger, der blev gennemgået af Finanstilsynet, drejer det sig om 6 af de bevillinger, der er omfattet af sagen, og som ses i kolonne K helt til højre i opstillingen på s. 33, nemlig bevillinger
- a. af 15. marts 2001 (**Vidne 42**), påstand 19,
  - b. af 20. juni 2006 (**V6 A/S**), påstand 9,
  - c. af 24. juli 2006 (**Vidne 42**), påstand 27,
  - d. af 10. oktober 2006 (**Vidne 30**), påstand 14,
  - e. af 29. oktober 2006 (**Vidne 42**), påstand 26, og
  - f. af 26. januar 2007 (**V6 A/S**), påstand 13.

- f) Ved vurderingen af disse 6 bevillinger og de dertil knyttede påstande må det dermed lægges til grund, at de pågældende engagementer blev positivt bedømt af Finanstilsynet ud fra det enkelte engagements samlede tilstand på daværende tidspunkt, og at det derfor er svært at se, hvordan bankens bestyrelse burde have bedømt disse 6 bevillinger mere negativt, end Finanstilsynet gjorde.
- g) Det gøres gældende, at disse 6 bevillinger derfor ikke kan være ansvarspådragende for bestyrelsen, og at dette så meget mere gælder, fordi de samme engagementer ligeledes har været vurderet af bankens interne revision og dens eksterne revision ved engagementsgennemgangen ultimo 2007, jf. nærmere herom straks nedenfor om betydningen af revisionens vurdering af engagementer.
- h) Om bankens forhold til Finanstilsynet bemærkes i øvrigt følgende, særligt på grundlag af 2.637 siders editionsbilag fremkommet fra Finanstilsynet på grundlag af landsrettens editionspåbud:
- a. Banken rapporterede, hvad den skulle, til Finanstilsynet, fx da banken opdagede en 7 dages overskridelse af storkundegrænsen på engagementet med **V2 A/S** og omgående indrapporterede dette til Finanstilsynet (I-3872, 27. september 2006).
  - b. Banken svarede rettidigt og korrekt på alle henvendelser fra Finanstilsynet, der krævede en reaktion.
  - c. Der fremkom ikke fra Finanstilsynet reaktioner på bankens rapporteringer til tilsynet.
  - d. Banken behandlede henvendelser fra Finanstilsynet med den fornødne omhu.
  - e. Hverken årsrapporterne, kvartalsindberetningerne eller svarene fra banken på forespørgsler fra Finanstilsynet gav tilsynet nogen anledning til at reagere.

- i) Banken og dens ledelse har herved opfyldt de krav, som opstilledes af Østre Landsret i dennes dom af 7. november 2017, 7. afd. nr. B-1291-10 og B-1851-10):

”Det kan efter bevisførelsen lægges til grund, at banken i alle tilfælde har besvaret henvendelser fra Finanstilsynet og Fondsrådet, og at tilsynet generelt modtog udbedt materiale. Henvendelser til og fra Finanstilsynet er desuden i vidt omfang blevet forelagt af direktionen for bankens bestyrelse, og banken må generelt anses for at have behandlet henvendelser fra Finanstilsynet med den fornødne omhu.”

- j) På **Part A's** vegne gøres det gældende, at det samme kan konstateres om **Gl. B1** i relation til Finanstilsynet (bortset fra Fondsrådet, som ikke er relevant) – dette er dokumenteret gennem de mange siders editionsbilag, der efter 3 editionsrunder blev det samlede resultat af landsrettens editionspåbud til Finanstilsynet, og som både sagsøger og de sagsøgte i udstrakt grad har dokumenteret fra under sagens forelæggelse.

16. – Revisionens positive vurdering af engagementer har betydning for sagen, og banken havde generelt en 'høj kontrolstyrke'

- a) Om betydningen af, at bankens interne og/eller eksterne revision har vurderet et engagement, anfører Højesteret følgende i dommen af 15. januar 2019 i Capinordic-sagen, jf. dommens s. 107:

”Højesteret tiltræder, at bankens revisions vurdering af et låneengagement og behov for nedskrivning kan indgå i bedømmelsen af, om bevillingen af et lån har været forsvarlig.”

- b) Ligesom ved engagementer, der er gennemgået af Finanstilsynet, gælder det naturligvis, at der ikke er tale om, at bankens revision vurderer, om det var forsvarligt at bevilge lånet. Men det må – ligeledes svarende til betydningen af Finanstilsynets vurdering – også for så vidt angår revisionens vurdering gælde, at det ved bedøm-

melsen af, om en bankledelse har pådraget sig erstatningsansvar, kan indgå, hvordan bankens revision har vurderet 1) låneengagementet og 2) behovet for nedskrivning på dette.

- c) I tilknytning hertil gøres det gældende, at den bedømmelse af de gennemgåede låns bonitet og det eventuelle nedskrivningsbehov, som bankens revision foretog ultimo 2007 i forbindelse med aflæggelsen af bankens årsrapport for 2007, konkret må tillægges betydning ved bedømmelsen af, om **Gl. B1's** bestyrelse har pådraget sig erstatningsansvar.
- d) Der var til bestyrelsens betryggelse en række instanser, der fungerede som kontrolinstanser før og/eller efter bestyrelsens beslutning vedrørende en bevilling. Som forudgående og/eller efterfølgende kontrolinstanser til bestyrelsens betryggelse kan nævnes:
- a. kunderådgiveren, der betjener den pågældende kunde,
  - b. kreditkontoret,
  - c. direktionen,
  - d. intern revision og
  - e. ekstern revision.

Generelt blev 'kontrolstyrken' i banken vurderet som værende høj, og den generelle revisionsrisiko i banken blev tilsvarende anset som værende lav. Dette fremgår af revisionens planlægningsmemo for 2007 (II-1022, begynder II-1011). Den bevillingskontrol, der blev foretaget, var enten stikprøvevis eller fuldstændig. Ved bevillinger på over 500.000 kr. blev der som nævnt foretaget fuld kontrol ved bevillingen, ikke blot stikprøvevis, jf. forretningsgangenes bestemmelser herom (I-5584). Også dette var betryggende for bestyrelsen.

Det bemærkes herved, at en pressemeddelelse, der blev udsendt den 23. november 2009 i forbindelse med advokatundersøgelsen af banken, og hvorefter lovens krav

om revisors rotation med bestemte perioders mellemrum angiveligt skulle være overtrådt, var forkert. Meddelelsen gik ud fra, at revisionslovgivningens bestemmelser om lovpligtig rotation var overtrådt, men forholdet er, at rotationskravet først fandt anvendelse fra og med 2010, jf. revisorlovens § 25. Rotationskravet gjaldt derfor ikke i årene 2006, 2007 og 2008, som er de relevante år for nærværende sag.

- e) I nærværende påstandsdokument, s. 33, er der på **Part A's** vegne som nævnt foretaget en gennemgang (i kronologisk orden bevilling for bevilling) af, hvilke bevillinger der blev gennemgået af Finanstilsynet, af intern revision og af ekstern revision. Hvad angår bevillinger, der blev gennemgået af intern og ekstern revision, drejer det sig om 11 af de bevillinger, der er omfattet af sagen, og som ses i kolonnerne I (intern revision) og J (ekstern revision) i opstillingen, nemlig bevillinger
- a. af 2. april 2007 (**Vidne 42**), påstand 20,
  - b. af 2. april 2007 (**Vidne 42**), påstand 22,
  - c. af 26. marts 2007 (**V2 A/S**), påstand 1,
  - d. af 18. juni 2007 (**Vidne 30**), påstand 16,
  - e. af 14. august 2007 (**V6 A/S**), påstand 10,
  - f. af 14. august 2007 (**Vidne 30**), påstand 15,
  - g. af 15. august 2007 (**V2 A/S**), påstand 2,
  - h. af 15. august 2007 (**V2 A/S**), påstand 5 og 6,
  - i. af 15. august 2007 (**V2 A/S**), påstand 7 og 8,
  - j. af 21. oktober 2007 (**V2 A/S**), påstand 1 og 4, og
  - k. af 24. oktober 2007 (**V6 A/S**), påstand 11 og 12.
- f) Ved vurderingen af disse 11 bevillinger og de dertil knyttede påstande må det dermed lægges til grund, at de pågældende engagementer blev positivt bedømt af bankens interne og eksterne revision ud fra det enkelte engagements samlede tilstand på daværende tidspunkt, og at det derfor er svært at se, hvordan bankens bestyrelse burde have bedømt disse 11 bevillinger mere negativt, end bankens revision gjorde.

- g) Det gøres derfor gældende, at disse 11 bevillinger ikke kan være ansvarspådragende for bestyrelsen.

17.- Tabsopgørelsen i sagen

- a) Sagsøgerens tabsopgørelse i sagen kan generelt ikke accepteres som et retvisende billede af de faktiske tab. Derfor kan **Part A** heller ikke bidrage til en forklaring af sagen gennem en erklæring om, at ”der er enighed om tabsopgørelsen”, eller tilsvarende. Generelt er **Part A** ikke tryk ved sagsøgerens opgørelse af, hvilke kausale tab sagsøgeren har lidt, og hvis der mod **Part A's** bestemte forventning skulle være noget at være erstatningsansvarlig for, gøres det derfor gældende, at tabet må opgøres skønsmæssigt og med forsigtighed.
- b) Sagsøgeren har ofret mange sider på tabsopgørelsen, men de sagsøgte har ikke modtaget en samlet redegørelse for, om – og da hvordan – sagsøgeren har udfoldet alle rimelige bestræbelser for at få det maksimale ud af samtlige nødlidende engagementer. Der skal i det følgende gives enkelte eksempler på forhold, der i givet fald må føre til en betydelig skønsmæssig reduktion af de tab, sagsøgeren gør gældende.
- c) Sagsøgeren betjener sig tilsyneladende i vid udstrækning af oprettelsen af nye kontoudtog, formentlig for rent praktisk at holde styr på de mange tal og overførsler i den ene og den anden retning. Det er imidlertid de sagsøgtes opfattelse, at kontoudtogene i nogen grad konstrueres vilkårligt og uden sikre og konsekvente forskrifter herfor. Under de sagsøgtes modforelæggelse blev der givet en række konkrete og bekymringsvækkende eksempler på alvorlige fejl i de tal og konteringer, der ligger til grund for tabsopgørelsen. Der henvises blot eksempelvis til F-879, hvor en kautionsforpligtelse konteres, og til IV-5129 f.

- d) Sagen bærer endvidere i vid udstrækning præg af, at der er indgået frivillige ordninger mellem sagsøgeren og flere debitorer af relevans for nærværende sag. Sådanne ordninger er imidlertid ikke blevet forelagt forudgående for de sagsøgte til drøftelse og godkendelse. Da de sagsøgte, så længe erstatningsspørgsmålet ikke er afgjort, har en position, der har stærke lighedspunkter med en kautionists, burde forelæggelse for de sagsøgte have fundet sted. Efter omstændighederne kan dette imødegås ved en skønsmæssig nedrunding af tabsopgørelsen, men i en række tilfælde, fx ved tab på pantebreve og ved sagen om **V9 A/S**, er den manglende forelæggelse for de sagsøgte som ”kautionister” så betænkelig, at dette må føre til bortfald af den forpligtelse, som det eventuelt måtte blive statueret at de har vedrørende det pågældende engagement.
- e) Sagen er endvidere præget af, at en række underhåndssalg har fundet sted, uden at det klart er blevet dokumenteret for de sagsøgte, at der er disponeret på markedsvilkår. Der er ikke generelt sket offentlige udbud af de pågældende engagementer, således at en markedsværdi kunne have manifesteret sig. Hvor et underhåndssalg har fundet sted til et selskab, der ejes af personerne bag de nødlidende selskaber, som udgjorde bankens låntagere/debitorer, bliver det særlig relevant, at der ikke foreligger vurderinger eller anden form for dokumentation af markedsvilkår, jf. fx G-336, og uden at de sagsøgte er blevet underrettet endsige hørt, før transaktionen fandt sted. De sagsøgte kan derfor ikke vide sig sikre for, om der kunne være mer værdier knyttet til de engagementer, der af sagsøgeren er afviklet på denne måde.
- f) Eksempelvis solgtes pantebreve fra **Vidne 42**-koncernen til selskaber (G-21), bag hvilke der stod de samme personer, som stod bag de nødlidende selskaber (F-815, F-820). En sådan måde at afvikle engagementer på bliver særlig problematisk, når det kan ses, at de købende selskaber efterfølgende har realiseret en avance på de således under hånden erhvervede aktiver.
- g) Med al respekt påberåber de sagsøgte sig endvidere, at udtalelser fra sagsøgerens direktør **Person 230** til dagspressen kan skabe frygt for, om sagsøgerens

dispositioner generelt styres af rationelle økonomiske overvejelser, eller om ”politiske” eller ”samfundsmæssige” overvejelser snarere kan have motiveret transaktionerne. Således er sagsøgerens direktør i Berlingske Tidende den 23. juni 2014 refereret for at have udtalt: ”Af samfundshensyn anlægger vi erstatningssager, selv om vi godt ved, at de anklagede [sic!] ingen penge har” (Part A's materialesamling til den supplerende forelæggelse, ”MAT(I)A” s. 38). Det er en bekymringsvækkende udtalelse at læse, hvis man går ud fra, at sagsøgeren i sin egenskab af erstatningsøgende part har pligt til tabsbegrænsning og til at disponere økonomisk rationelt.

- h) Det bør herved komme i betragtning, at sagsøgeren ved sin vurdering af overtagne sikkerheder mv. ikke har anlagt en going concern-betragtning, men har vurderet de overtagne aktiver til den altid langt lavere her-og-nu-værdi, jf. bemærkningerne herom på bestyrelsesmødet den 21. november 2008 (I-6956) hvor også advokat Vidne 40 deltog. Forskellen, der hovedsageligt beror på åremålet af den betalingsrække, der lægges ind i beregningen, illustreres af oversigten på s. 107 i Finanstilsynets redegørelse af 24. august 2011 i medfør af FIL § 352 a efter Amagerbankens sammenbrud (D-2230, begynder D-2133). Det ses her, at den tidligere ledelse i banken anvendte en 14-årig betalingsrække, mens den nye ledelse anvendte en 4-årig betalingsrække, hvorimod Finansiell Stabilitet anvendte en 0-årig betalingsrække, dvs. med realisation her og nu. Nedskrivningerne på de pågældende ejendomsengagementer ændrede sig som følger: 14-årig: 73 mio. kr. i nedskrivninger; 4-årig: 397 mio. kr. i nedskrivninger; 0-årig: mellem 706 og 816 mio. kr. i nedskrivninger.
- i) Endelig bør der, efter at alle disse forhold er taget i betragtning ved tabets opgørelse, foretages en yderligere, generel nedrundning af tabet som følge af konjunkturerens betydning for tabets størrelse. Denne yderligere reduktion af det opgjorte tab kan passende opgøres på samme måde, som sagsøgeren selv opgjorde den i stævningen, da sagsøgeren (før landsrettens dom i Capinordic-sagen) troede, at der kunne gives erstatning for ”det samlede tab ved bankens sammenbrud” (jf. bemærkning-

gen herom i sagsøgerens processkrift nr. 6 af 28. april 2017, s. 22, som jeg citerede foran).

- j) Mens sagsøgeren endnu troede, at sagsøgeren kunne opnå erstatning for det samlede tab ved bankens sammenbrud, opgjorde sagsøgeren sit tab – og reduktionen af dette som følge af konjunkturernes indflydelse på tabet – på følgende måde i stævningen af 23. december 2010:

Det samlede tab ved bankens sammenbrud blev opgjort til: 3,617 mia. kr., der sammensatte sig af 3 poster (XII-307):

1. Samlet nedskrivning i forbindelse med overgangen til ny bank	2,165 mia. kr.
2. Tab på udlån og garantier	1,347 mia. kr.
3. Tab på pantebreve	<u>105 mia. kr.</u>
Samlet tab ifølge stævningen	<u>3,617 mia. kr.</u>

Dermed var man således oppe på et samlet tab på 3,617 mia. kr. Dette tab reducerede sagsøgeren i to omgange, nemlig således:

- A. Fradrag som følge af generelt negativ konjunkturudvikling: ca. 1,3 mia. kr. Dermed kom de 3,617 mia. ned på ca. 2,3 mia. kr.
- B. Sluttelig reduceredes atter rent skønsmæssigt med ca. 1/3, hvorved sagsøgeren landede på stævningens runde beløb på 0,7 mia. kr., altså 700 mio. kr.

- k) Selv om man som sagsøgt naturligvis skal glæde sig over enhver reduktion i et erstatningskrav mod én, viser sagsøgerens måde at håndtere tabsopgørelsen i stæv-

ningen på, at der ikke sigtes til bestemte tab på bestemte engagementer, men derimod på en rund sum som en grønthøster-erstatning for angiveligt at have kørt en hel bank i sæk.

- l) I nærværende sammenhæng: tabsopgørelsen i den sag, der fremstår efter den vidtgående ændring af sagens genstand fra og med sagsøgerens processkrift nr. 6 af 28. april 2017, rejser sig det nærliggende spørgsmål, i hvilket omfang én eller begge de reduktioner, der blev foretaget ved sagens anlæg, jf. umiddelbart ovenfor, har 'overlevet' den vidtgående ændring af sagens genstand fra og med den 28. april 2017. Det tab, der stævnedes for: 0,7 mia. kr., blev jo gentaget i processkrift nr. 6, nu blot som summen af 31 mindre påstande relateret til konkrete bevillinger mv. Eller spurgt på en anden måde: Kan sagsøgeren frit undlade at foretage én eller begge af de to reduktioner, der blev foretaget i stævningen?

- m) På **Part A's** vegne gøres det gældende, at i hvert fald den ene reduktion, nemlig den, der blev foretaget som følge af en generelt negativ konjunkturudvikling, ikke frit kan fragås af sagsøgeren igen, men må videreføres til den tabsberegning, der skal foretages, såfremt sagsøgeren mod forventning måtte få medhold i én eller flere af sine påstande. Reduktionen som følge af konjunkturudviklingen udgjorde i stævningen 1,3 mia. kr. ud af et samlet beregnet tab på angiveligt 3,617 mia. kr. før de to reduktioner. Konjunkturfradraget udgjorde således $1,3/3,617$ af det angivelige tab på 3,617 mia. kr., dvs. regnet i procent af det angivelige tab: $1,3 \times 100 : 3,617$ procent, dvs. 35,941 procent af det samlede angivelige tab før reduktionerne.

- n) På denne baggrund gøres det på **Part A's** vegne gældende, at alle tab, når de i forvejen er reduceret, nedrundet mv. af de foran nævnte grunde, yderligere alle skal reduceres med 35 procent.

- o) Det gøres således gældende, at reduktionen i stævningen har karakter af en bindende procesklæring, der ikke vilkårligt kan fragås, men skal videreføres ved opgø-

relsen af den samlede tabsberegning, såfremt landsretten mod **Part A's** bestemte forventning måtte finde, at der foreligger erstatningsansvar. Den bindende proceserklæring må have en sådan styrke, at sagsøgeren ikke vilkårligt kan fragå den, blot fordi sagsøgeren godt 6 år efter sagens anlæg vælger en helt anden måde at opgøre sit tab på.

- p) Hvis sagsøgeren måtte få medhold i, at sagen ikke er forældet af de grunde, der indledningsvis er nævnt i dette påstandsdokument, må det skyldes, at landsretten finder, at der foreligger tilstrækkelig identitet mellem kravet dengang og kravene nu, eller med andre, at de nu påstævnte 31 forhold er indeholdt i det, der stævnedes for i 2010. I så fald må det følge allerede heraf, at også hvert af de 31 krav skal reduceres i samme omfang, som sagsøgeren dengang accepterede at skulle reducere sit krav med.

B. – Anbringernes specielle del – de enkelte bevillinger og engagementer

Den specielle del af **Part A's** anbringender indledes med en samlet oversigt over de enkelte bevillinger, her foreløbig bortset fra pantebrevene.

.....

1.– De enkelte bevillinger i kronologisk orden

.....

2. – **V2 A/S**

- a) I den periode fra marts 2007 til sommeren 2008, hvor der blev ydet de i sagen omtvistede kreditter fra banken til de selskaber, der udgør ”**V2 A/S**”, samt dets ejer, **Vidne 31**, havde **V2 A/S** en solid egenkapital og et betydeligt

indtjeningspotentiale. **V2 A/S** var blandt bankens 10 største engagementer i årene 2006 og 2007; koncernen blev udførligt behandlet i intern revisions protokol-later, og den fik en betydelig opmærksomhed fra bestyrelsens side.

- b) Det fremgår af den virksomhedsprofil, der blev oprettet første gang af **V7** **den 8. juni 2005 og ajourført den 13. august 2007 af Person 89**, at ”koncernen kører en meget struktureret administration med helt styr på tingene”. Denne karakteristik af **V2 A/S** var også tilgængelig for bestyrelsen i banken.
- c) Generelt havde **V2 A/S** og dens ejer, **Vidne 31**, gode evner til favo-
rable indkøb af udlejningsejendomme. Det fremgår således af en gennemgang af
engagementet efter bankens sammenbrud, jf. et notat af 16. april 2009 udarbejdet af
V7, at næsten alle **V2 A/S** ejendomme var købt til en forrentning
på 6 procent eller derover. Ligeledes fremgår det, at der havde været en minimal
tomgang i ejendommene.
- d) Det gøres gældende, at bestyrelsens bevillinger til **V2 A/S**-koncernen og
Vidne 31 generelt var kreditmæssigt forsvarlige, bedømt på bevillingstids-
punkterne. De enkelte bestyrelsesmedlemmer har ikke handlet ansvarspådragende,
blandt andet fordi bevillingerne dels var sikret ved pant og dels ved personlig kau-
tion fra **Vidne 31**, hvorved hæftelse for engagementet med hele
Vidne 31's private formue og alle koncernens aktiver dermed var sikret.
- e) Disse bevillinger blev meddelt helt i overensstemmelse med forretningsgangens
pkt. 3.5.3.2, ud fra en samlet vurdering af kundens kreditværdighed, dvs. ud fra en
vurdering af kundens finansielle, personlige og økonomiske faktorer.
- f) Følgende forhold fra 2006 bestyrker, at bevillingerne til **V2 A/S** ikke indebar
uforsvarlig kreditgivning:

- 1) Ved engagementsgennemgang den 25. oktober 2006 (IV-933) udtales det, at den reelle formue hos koncernen er 181 mio. kr. før fradrag af udskudt skat, og 115 mio. kr. efter fradrag af udskudt skat. Det anslås samtidig, at blankoelementet er omkring 15-20 mio. kr.
  - 2) I intern revisions protokollat for 2006 konkluderes det (II-785), at engagementet anses for målt korrekt og vurderes at være uden særlig risiko.
- g) Følgende forhold fra 2007 bestyrker, at bevillingerne til **V2 A/S** ikke indebar uforsvarlig kreditgivning:
- 1) Et estimat pr. 1. juni 2007 over koncernens samlede regnskabsmæssige egenkapital (IV-1321) anslår et beløb på 223,1 mio. kr. før skat.
  - 2) En revisorerklæring af 5. juli 2007 over koncernens samlede formue (IV-1323) viser 223 mio. kr. før skat, og en privat formue hos ejeren på 22 mio. kr. uden indregning af selskaberne, men med tilføjelse fra revisor om, at den personlige formue snarere er over 80 mio. kr.
  - 3) Engagementsgennemgang den 18. september 2007 konkluderer, at sandsynligheden for tab på engagementet er acceptabel og væsentligt under 50 procent.
  - 4) Bestyrelsen gennemgik **V2 A/S** udførligt på bestyrelsesmødet den 26. november 2007 (I-6712). Det konkluderes: "Der vurderes ikke særlig risiko" (C-5697).
  - 5) Intern revision giver i sit årsprotokollat for 2007 **V2 A/S** 2 B (svaghedstegn), men der konstateres ikke OIV og ikke nedskrivningsbehov, og engagementet anses for målt korrekt. Engagementet behandledes som et fokusengagement med særlig rapportering og med opfølgning fra kreditkontoret.

h) Følgende forhold fra 2008 bestyrker, at bevillingerne til **V2 A/S** ikke indebar uforsvarlig kreditgivning:

- 1) Engagementet blev omtalt i rapporten over 14 engagementer (A-4421, F-59 med **Part A's** notater). Det konkluderedes: ”Engagementet anses for målt korrekt og vurderes uden særlig risiko” (A-4433, F-71). Kreditkontorets vurdering var karakteren 2 B (svagt), men indstillingen var, at der ikke forelå OIV og derfor ikke var noget nedskrivningsbehov (C-6028 f.).
- 2) Ved engagementsgennemgang den 9. juni 2008 (IV-1727) konkluderes det, at der ikke forelå OIV, og kreditkontoret erklærer sig enig heri den 15. juni 2008.
- 3) Ved engagementsgennemgang den 18. september 2008 (IV-1726 f.) konkluderes det, at der ikke foreligger OIV.

i) Sammenfattende gøres det gældende, at bestyrelsens bevillinger til **V2 A/S** koncernen og til **Vidne 31** var kreditmæssigt forsvarlige, bedømt på bevillingstidspunkterne, og at de enkelte bestyrelsesmedlemmer ikke har handlet ansvarspådragende. Det kan ikke kræves af det enkelte medlem af bankens bestyrelse, at han eller hun skal kunne bedømme et engagement med større sikkerhed, end kunderådgiveren, kreditkontoret og revisionen kan.

3. – **V6 A/S**

a) I den periode fra juni 2006 til oktober 2007, hvor der blev ydet de i sagen omtvistede kreditter fra banken til **V6 A/S** samt dets ejer, **Vidne 20**, havde **V6 A/S** **Vidne 20** en solid egenkapital og et betydeligt indtjeningspotentiale. **Vidne 20**, der kautione-

rede for selskaberne, havde efter det oplyste en meget betydelig personlig formue. **V6 A/S/Vidne 20** var blandt bankens 10 største engagementer i årene 2006 og 2007; engagementet blev udførligt behandlet i intern revisions protokollater, og det fik en betydelig opmærksomhed fra bestyrelsens side.

- b) Ved Finanstilsynets inspektionsbesøg hos banken i marts 2007, med mundtlig af-rapportering i april 2007 og skriftlig afrapportering i januar 2008, var der ingen bemærkninger til engagementet fra Finanstilsynets side.
- c) Egenkapital og driftsresultater i **V6 A/S** var positive med et trecifret millionbeløb i alle de 3 år, nærværende sag drejer sig om, og der var ingen revisionsforbehold i koncernens regnskaber. Ved udgangen af 2007 havde **V6 A/S** en egenkapital på over ½ mia. kr.
- d) Det gøres gældende, at bestyrelsens bevillinger til **V6 A/S**-koncernen og **Vidne 20** var kreditmæssigt forsvarlige, bedømt på bevillingstidspunkterne. De enkelte bestyrelsesmedlemmer har ikke handlet ansvarspådragende, blandt andet fordi bevillingerne dels var sikret ved pant og dels sikret ved personlig kaution fra **Vidne 20**, hvormed en hæftelse for engagementet med hele **Vidne 20's** på daværende tidspunkt anselige private formue og med alle koncernens aktiver dermed var sikret.
- e) Også disse bevillinger blev meddelt helt i overensstemmelse med forretningsganges pkt. 3.5.3.2, ud fra en samlet vurdering af kundens kreditværdighed, dvs. ud fra en vurdering af kundens finansielle, personlige og økonomiske faktorer.
- f) Følgende forhold fra 2006 bestyrker, at bevillingerne til **V6 A/S** ikke indebar ufor-svarlig kreditgivning:
  - a. Intern revisions protokollat for 2006 konkluderede (II-777), at engagementet med **V6 A/S/Vidne 20** var målt korrekt og vurderedes uden særlig risiko.

g) Følgende forhold fra 2007 bestyrker, at bevillingerne til **V6 A/S** ikke indebar ufor-svarlig kreditgivning:

- a. Ved engagementsgennemgang den 4. juni 2008 (IV-2788) bemærkes det, at koncernen har en egenkapital på 504 mio. kr. Der vurderes ikke OIV.
- b. Til bestyrelsesmødet den 25. juni 2007 forelå der er godt og solidt beslutningsgrundlag (C-5047). Der blev givet personlig kaution af **Vidne 20**, givet pant i aktier i et købt målselskab, og der blev indrømmet banken pantsætningsforbud i en fast ejendom (I-6665).
- c. I en indberetning den 19. september 2007 fra den kundeansvarlige anføres det blandt andet, at ”Koncernen fortsætter med at lave gode resultater”, og at ”sandsynligheden for tab anses for yderst begrænset”.
- d. På et bestyrelsesmøde den 29. oktober 2007, hvor der blev givet efterbevilling, karakteriseredes **Vidne 20** som en dygtig forretningsmand med god indtjening og med acceptable kapitalforhold.
- e. På bestyrelsesmødet den 26. november 2007 blev koncernens forhold på ny gennemgået grundigt (I-6712 med indstillinger C-5701). Det konkluderes i indstillingen (C-5706), at der ikke vurderedes nogen særlig risiko.
- f. I intern revisions protokollat for 2007 (II-258 ff.) udtales det, at engagementet bør følges nøje, og at intern revision er enig i karakteren 2 A. Der konstateres ikke OIV og er ikke noget nedskrivningsbehov.

h) Følgende forhold fra 2008 bestyrker, at bevillingerne til **V6 A/S** ikke indebar ufor-svarlig kreditgivning:

- a. Engagementet blev omtalt i rapporten over 14 engagementer (A-4421, F-59 med **Part A's** notater). Det konkluderedes (A-4423, F-61): "Engagementet anses for målt korrekt og vurderes uden særlig risiko".
  - b. Engagementet blev gennemgået som fokusengagement på bestyrelsesmødet den 28. april 2008 (I-6885, nr. 2). Gennemgangen gav ikke anledning til en ændret vurdering af engagementet.
  - c. Engagementet blev ligeledes gennemgået som fokusengagement på bestyrelsesmødet den 25. juni 2008 (I-6896). Heller ikke denne gennemgang gav anledning til en ændret vurdering af engagementet.
  - d. Engagementet blev på ny gennemgået som fokusengagement på bestyrelsesmødet den 19. august 2008 (I-6903). Heller ikke denne gennemgang gav anledning til en ændret vurdering af engagementet.
  - e. Først på et ekstraordinært indkaldt bestyrelsesmøde den 10. september 2008, samme dag som **V6 A/S** blev erklæret konkurs, blev der reserveret godt 100 mio. kr. til tab på dette engagement (I-6911). Samtidig udsendte banken en selskabsmeddelelse til fondsbørsen, hvor banken nedjusterede forventningerne til 2008 med 110-130 mio. kr.
  - f. Den 2. november 2008 afgav intern revision et protokollat, hvori der pr. 30. juni konkluderedes, at der ikke var grundlag for OIV.
- i) Sammenfattende gøres det gældende, at bestyrelsens bevillinger til **V6 A/S** koncernen og til **Vidne 20** var kreditmæssigt forsvarlige, bedømt på bevillingstidspunkterne, og at de enkelte bestyrelsesmedlemmer ikke har handlet ansvarspådragende. Det kan ikke kræves af det enkelte medlem af bankens bestyrelse, at han

eller hun skal kunne bedømme et engagement med større sikkerhed, end kunderådgiveren, kreditkontoret og revisionen kan.

4. – Vidne 30

- a) I den periode, hvor der blev ydet de i sagen omtvistede kreditter fra banken til Vidne 30 og hans selskaber, havde Vidne 30 og hans selskaber en solid egenkapital og et betydeligt indtjeningspotentiale. Vidne 30 der kautionerede for selskaberne. Engagementet var blandt bankens 10 største engagementer i årene 2005 og 2007; engagementet blev udførligt behandlet i intern revisions protokollater, og det fik en betydelig opmærksomhed fra bestyrelsens side. Vidne 30 blev i 2005 introduceret til Gl. B1 af V13 A/S, som banken ejede 50 procent af (C-2579).
- b) Det gøres gældende, at bestyrelsens bevillinger til Vidne 30-koncernen og til Vidne 30 generelt var kreditmæssigt forsvarlige, bedømt på bevillingstidspunkterne. De enkelte bestyrelsesmedlemmer har ikke handlet ansvarspådragende; bevillingerne var sikret dels ved pant og dels ved personlig kaution/hæftelse fra Vidne 30. Dermed var der sikret en hæftelse for engagementet med hele Vidne 30's på daværende tidspunkt anseelige private formue og alle koncernens aktiver. En kreditgivning på dette grundlag var på ingen måde uforsvarlig.
- c) Også disse bevillinger blev derfor meddelt ud fra en samlet vurdering af kundens kreditværdighed, dvs. en vurdering af kundens finansielle, personlige og økonomiske faktorer, helt i overensstemmelse med forretningsgangenes pkt. 3.5.3.2.
- d) Følgende forhold fra 2006 bestyrker, at bevillingerne til Vidne 30 ikke indebar uforsvarlig kreditgivning:

- 1) Koncernregnskabet for 2006 viste et driftsresultat på 44,2 mio. kr. (mod 31,0 mio. kr. året før) og en egenkapital på 85,6 mio. kr. (mod 41,4 mio. kr. året før) (IV-4070 og IV-4072).
  - 2) **Vidne 30's** personlige regnskab for 2006 udviste en egenkapital på 70,1 mio. kr. (mod 49,2 mio. kr. året før). Herfra skulle dog trækkes 40,8 mio. kr. i udskudt skat (mod 23,1 mio. kr. året før) (IV-4226).
- e) Følgende forhold fra 2007 bestyrker, at bevillingerne til **Vidne 30** ikke indebar uforsvarlig kreditgivning:
- 1) **Vidne 30** og hans selskabers forhold blev udførligt gennemgået på bestyrelsesmødet den 26. november 2007 (I-6712 på grundlag af intern revisionsprotokollat i C-5639). Konklusionen var, at der ikke vurderedes særlig risiko (C-5644).
  - 2) Intern revisions protokollat for året 2007 (C-6018) konkluderede, at engagementet fik karakteren 2 B, og at der forelå OIV, men at der ikke var mere end 50 procents tabssandsynlighed, og at der derfor ikke skulle nedskrives på engagementet, dvs. OIV uden nedskrivningsbehov, samt at engagementet var målt korrekt. Det blev bemærket, at der skulle ske særlig rapportering med opfølgning fra kreditkontoret.
- f) Følgende forhold fra 2008 bestyrker, at bevillingerne til **Vidne 30** ikke indebar uforsvarlig kreditgivning:
- 1) Engagementet blev omtalt i rapporten over 14 engagementer (A-4421, F-59 med **Part A's** notater). Det konkluderedes (A-4453, F-91): ”Engagementet anses for målt korrekt. Der vurderes på nuværende tidspunkt nogen risiko på pantebrevsporteføljen på baggrund af udviklingen i det danske ejendomsmarked. Engagementet følges tæt.”

- 2) I en indberetning fra kunderådgiveren den 26. maj 2008 (IV-4184) anføres det blandt andet: "OIV vil afhænge af, hvorvidt det lykkes at realisere ejendommene som forudset". Det anførtes ligeledes, at **Vidne 30** "arbejder aktivt for at få nedbragt balancen", og at engagementet fulgtes tæt, og at det indtil videre var registreret som svagt.
  - 3) På bestyrelsesmødet den 25. juni 2008 (I-6896) behandlede bestyrelsen nøje engagementet. Det oplystes, at engagementet forventedes at blive dækket. Det anførtes videre: "Der arbejdes på, at engagementet afsluttes i 3. kvartal, med salg af ejendommene". Om de enkelte selskaber hed det for tos vedkommende, at "der vurderes ikke at være risiko ved engagementet", mens der for et 3. selskab vurderedes "en mindre risiko på engagementet på 2 – 2,5 mio. kr."
  - 4) **Vidne 30** fulgtes på ny som fokusengagement på bestyrelsesmødet den 19. august 2008 (I-6903).
- g) Sammenfattende gøres det gældende, at bestyrelsens bevillinger til **Vidne 30** og hans selskaber var kreditmæssigt forsvarlige, bedømt på bevillingstidspunkterne, og at de enkelte bestyrelsesmedlemmer ikke har handlet ansvarspådragende. Det kan ikke kræves af det enkelte medlem af bankens bestyrelse, at han eller hun skal kunne bedømme et engagement med større sikkerhed, end kunderådgiveren, kreditkontoret og revisionen kan.

5. – **V3 ApS**

- a) Både **Vidne 29** personligt og hans holdingselskab kautionerede for engagementet. Både **Vidne 29's** personlige formue og hele koncernens værdier hæftede

således. Hans personlige formue blev ved begyndelsen af samarbejdet med banken skønnet af banken til at være omkring 12-16 mio. kr. (efter afsat skat), hvilket i juni 2008 efter det oplyste var vokset til ca. 26 mio. kr. Allerede det første halvår af 2007 realiserede hans koncern avancer på ca. 12 mio., kr. (dog før skat).

- b) Det gøres gældende, at bestyrelsens bevillinger til **V3 ApS**-koncernen og til **Vidne 29** generelt var kreditmæssigt forsvarlige, bedømt på bevillingstidspunkterne. De enkelte bestyrelsesmedlemmer har ikke handlet ansvarspådragende. Bevillingerne var dels sikret ved pant og dels sikret ved personlig kaution/hæftelse fra **Vidne 29**, hvorved hæftelse for engagementet med hele **Vidne 29's** på daværende tidspunkt anseelige private formue, og alle koncernens aktiver dermed var sikret.
- c) Også disse bevillinger blev derfor netop meddelt efter en samlet vurdering af kundens kreditværdighed, dvs. en vurdering af kundens finansielle, personlige og økonomiske faktorer, helt i overensstemmelse med forretningsgangenes pkt. 3.5.3.2.
- d) Følgende forhold fra 2006 bestyrker, at bevillingerne til **Vidne 29** ikke indebar uforsvarlig kreditgivning:
- 1) **Vidne 29's** formue blev anslået af kunderådgiveren til 20,7 mio. kr. (IV-4707).
- e) Følgende forhold fra 2007 bestyrker, at bevillingerne til **Vidne 29** ikke indebar uforsvarlig kreditgivning:
- 1) Ved en bevilling bemærkede **V1** den 26. marts 2007 (IUV-4722), at **V3 ApS**-engagementet gav en "god indtjening til banken", og at **Vidne 29** "tilfører nye forretninger og nye kunder".

- 2) Afdelingens kommentar ved den årlige engagementsgennemgang den 5. september 2007, blandt på baggrund af **Vidne 29's** indbetaling som aftalt af en overdækning på 10 procent samt kaution fra koncernens ultimative ejer, var, at sandsynligheden for tab ansås for 0 (X-38). Blanco blev nærmere forklaret, jf. de generelle bemærkninger om blanco foran i dette påstandsdokument.
  - 3) Afdelingen bemærkede ved engagementsgennemgangen samtidig, at ”ud fra formueforhold, sikkerhed, kendskab til kunden anses sandsynligheden for tab for meget lille”.
  - 4) Engagemnetet blev gennemgået udførligt på bestyrelsesmødet den 26. november 2007 (I-6712). På baggrund af protokollaterne fra intern revision konkluderedes det, at ”Der vurderes ingen risiko” (C-5653).
- f) Følgende forhold fra 2008 bestyrker, at bevillingerne til **Vidne 29** ikke indebar uforsvarlig kreditgivning:
- 1) Ved en engagementsgennemgang anførte afdelingen den 13. juni 2008 (X-38), at ”sandsynligheden for tab vurderes begrænset”.
  - 2) På bestyrelsesmødet den 19. august 2008 (I-6906) oplystes det, at engagementet forventedes at være indfriet eller nedbragt inden udgangen af året.
  - 3) Ved en engagementsgennemgang anførte afdelingen den 13. oktober 2008 (X-37) nu, at der var en betydelig risiko i engagementet, og at der ikke kunne siges noget om et eventuelt nedskrivningsbehov. Kreditkontoret erklærede sig enig (X-38). Det tilføjedes, at spørgsmålet om nedskrivning ”bestemmes af boniteten i pantebrevene, dvs. afventer p.t.”.

4) En oversigt fra bankens pantebrevsafdeling til **Vidne 29** den 29. december 2008 (IV-4647) viste, at restancerne på pantebrevene opstod sent i 2008.

h) Sammenfattende gøres det gældende, at bestyrelsens bevillinger til **Vidne 29** og hans selskaber var kreditmæssigt forsvarlige, bedømt på bevillingstidspunkterne, og at de enkelte bestyrelsesmedlemmer ikke har handlet ansvarspådragende. Det kan ikke kræves af det enkelte medlem af bankens bestyrelse, at han eller hun skal kunne bedømme et engagement med større sikkerhed, end kunderådgiveren, kreditkontoret og revisionen kan.

6. – **Vidne 42**

a) Engagementet med **Vidne 42** og hans selskaber var blandt bankens 10 største engagementer i årene 2006 og 2007; engagementet blev udførligt behandlet i intern revisions protokollater, og det fik en betydelig opmærksomhed fra bestyrelsens side. **Vidne 42** blev i én af låneindstillingerne fra **V1** betegnet som ”God kunde og ambassadør for banken (IV-5213).

b) På de tidspunkter, der er relevante i nærværende sag, havde **Vidne 42** og hans selskaber en solid egenkapital og et betydeligt indtjeningspotentiale for banken.

c) **Vidne 42** kautionerede for selskabernes engagementer med banken. Dette blev senere af betydning, da han og sagsøgeren søgte og opnåede en indbyrdes forligsmæssig ordning: Kautionen, som den **Gl. B1's** bestyrelse havde udvist rettidig omhu med at få indhentet, blev nu en ”handelsvare”, som skaffede banken en ekstra betaling i forbindelse med forliget, jf. bemærkningerne ovenfor under omtalen af sikkerheder. Som nævnt ses det således af Finansiell Stabilitets møde den 16. februar 2012 med **Vidne 42** (D-443), at den kaution, han havde afgivet over for **Gl. B1**, virkede adfærdsregulerende på ham med henblik på det nær-

mere indhold af en samlet ordning med Finansiell Stabilitet; han måtte som følge af kautionen "ofre" noget, som han ellers ikke havde været indstillet på. Han ønskede en samlet løsning, også på sine kautionsforpligtelser, og der forhandlede om, hvor mange millioner kroner han skulle betale herfor (hans første tilbud herom er slettet i referatet).

- d) Som det vil ses nedenfor, havde **Vidne 42** og hans selskaber en bemærkelsesværdig økonomisk robusthed. De overlevede finanskrisen og lever fortsat den dag i dag.
- e) Det gøres gældende, at bestyrelsens bevillinger generelt var kreditmæssigt forsvarlige, bedømt på bevillingstidspunkterne. De enkelte bestyrelsesmedlemmer har ikke handlet ansvarspådragende. Dele af koncernen eksisterer fortsat og er fortsat i drift. Sagsøgeren fokuserer alt for meget på spørgsmålet om tinglig sikkerhed; herover for gøres det gældende, at langt flere faktorer end en traditionel tinglig sikkerhed er relevante ved bedømmelsen af forsvarligheden.
- f) Også disse bevillinger blev meddelt efter en samlet vurdering af kundens kreditværdighed, dvs. en vurdering af kundens finansielle, personlige og økonomiske faktorer, helt i overensstemmelse med forretningsgangenes pkt. 3.5.3.2.
- g) Følgende forhold fra 2006 bestyrker, at bevillingerne til **Vidne 42** ikke indebar uforsvarlig kreditgivning:
  - 1) Halvårsregnskabet for koncernen for 2. halvår 2006 viste et resultat på 11,3 mio. kr., en egenkapital på 411,5 mio. kr. og en likviditetsgrad på næsten 1,0 (IV-5275 f.).
  - 2) I intern revisions protokollat for året 2006 bemærkedes det, at intern revision var enig med kreditkontoret i, at engagementet var målt korrekt og vurderedes uden risiko (II-779).

h) Følgende forhold fra 2007 bestyrker, at bevillingerne til **Vidne 42** ikke indebar uforsvarlig kreditgivning:

- 1) I en indberetning af 2. juni 2007 fra afdelingen anføres det blandt andet, at egenkapitalen hos kunden er 56 mio. kr., hvilket af afdelingen betegnes som en ”positiv og solid egenkapital, og at soliditeten er 45 procent. Det tilføjes, at der er et stort blanko-element, som derefter forklares nærmere: Det skyldtes, at unoterede aktier i **V44 A/S**, der er givet som pant til banken, tillige med **Vidne 42's** personlige kaution begge er sat til 0.
- 2) Intern revision konkluderede i sit protokollat for året 2007 om engagementet, at der ikke var OIV, at engagementet var i klasse 2 A, at der ikke skulle ske nedskrivninger, og at engagementet var målt korrekt (C-6018).
Part M og **Part O** fra bankens eksterne revision, **Part P**, anførte ”Set” hertil (II-1275 = C-6029).

i) Følgende forhold fra 2008 bestyrker, at bevillingerne til **Vidne 42** ikke indebar uforsvarlig kreditgivning:

- 1) Engagementet blev omtalt i rapporten over 14 engagementer (A-4421, F-59 med **Part A's** notater). Det konkluderedes: ”Engagementet anses for målt korrekt og vurderes uden særlig risiko” (A-4451, F-89).
- 2) Afdelingen bemærkede den 2. juni 2008 i tilslutning til årsrapporten fra **V12 A/S**, at der ikke forelå OIV, og kreditkontoret tilsluttede sig dette (IV-5697 f.).
- 3) Heller ikke ved en engagementsgennemgang den 8. oktober 2008 fandtes der at foreligge OIV eller behov for hensættelser (IV-944).

- 4) **Vidne 42** og hans koncern klarede sig igennem finanskrisen. Årsrapporten for 2008/09, der naturligvis først blev aflagt, da **Gl. B1** var ude af billedet, viste en egenkapital på 15,8 mio. kr. (mod 47,3 mio. kr. året før) og en soliditet på 7,61 (mod 14,38 året før) (IV-4899). Dette var en klar nedgang – men koncernen overlevede og kom sig efterhånden, særligt da en forligsmæssig ordning med Finansiell Stabilitet blev opnået.
- j) Særligt om **V7 ApS** gøres det på **Part A's** vegne gældende, at bestyrelsens bevillinger var kreditmæssigt forsvarlige, bedømt på bevillingstidspunktet. Bestyrelsesmedlemmerne har ikke handlet ansvarspådragende. Følgende bør herved komme i betragtning:
- 1) Værdien af ejendommen i Spanien var bekræftet ved vurdering.
  - 2) Der skulle stilles kr. 2,5 mio. i kontanter ved etableringen af kreditterne.
  - 3) Til sikkerhed for bevillingen blev der givet pant i kapitalandelene i datterselskabet **V1 S.L.**, der ved købet blev ejer af den i øvrigt ubehæftede ejendom i Spanien.
  - 4) Banken blev i forbindelse med konstruktionen stort set eneste kreditor hos **V7 ApS**, som ikke havde anden erhvervmæssig aktivitet end at eje kapitalandelene i datterselskabet i Spanien, der ikke havde anden aktivitet end at eje ejendommen.
  - 5) Der kunne ikke juridisk lovligt være givet pant til banken i selve ejendommen i Spanien, idet dette ville stride mod forbuddet mod selvfinansiering, der både gjaldt dengang og i dag.
  - 6) Investeringskreditten blev bevilget til et selskab, som var ledet af en person med meget betydelig ekspertise inden for forretningsområdet.
- k) Ved **V7 ApS**-bevillingen kunne interessen hos **Part A**, **Part J** og **Part K** i at få solgt deres andele i **V7 ApS**-selskabet som nævnt teo-

retisk set have spillet ind ved deres tilslutning til bevillingen. Det tjener ikke noget formål at vurdere, om de rent formelt var inhabile eller ej ved beslutningen, men det gøres ud fra bevisførelsen gældende, at de i hvert fald ikke har været sig bevidst, at de eventuelt skulle være inhabile og derfor udelukket fra at deltage i behandlingen af sagen. Beslutningen i en bestyrelse bliver ikke ugyldig trods en sådan formalitetsfejl ved sagens behandling, og beslutningen står derfor under alle omstændigheder ved magt og blev da også ekspeditionsmæssigt eksekveret.

- l) Det gøres gældende, at de ”skærpede krav til, at det er blevet sikret, at bankens interesser ikke er tilsidesat” (jf. præmisserne i Højesterets dom af 15. januar 2019 i Capinordic-sagen), faktisk er opfyldt, særligt som følge af
  - a. den indgående lånesagsbehandling, der havde fundet sted,
  - b. den dobbelte sikkerhed, der var indbygget i dette lån, og som via indkøb af 4 slags højtforrentede virksomhedsobligationer tjente til at sikre, at ydelserne på lånet reelt betalte sig selv (IV-5842),
  - c. (det er ikke bestyrelsens ansvar, at der i stedet for obligationer ombyttedes til to pantebreve, som udviklede sig til at være tabsgivende),
  - d. tilslutningen til bevillingen fra samtlige øvrige bestyrelsesmedlemmer, som herved ikke kunne vide, at to bestyrelsesmedlemmer var blandt sælgerne af andele i **V7 ApS** til bankens lånsøger (et **Vidne 42** selskab), og som dermed ikke har kunnet lade sig påvirke af dette ved deres beslutning.

- m) Sammenfattende gøres det gældende, at bestyrelsens bevillinger til **Vidne 42** og hans selskaber var kreditmæssigt forsvarlige, bedømt på bevillingstidspunkterne, og at de enkelte bestyrelsesmedlemmer ikke har handlet ansvarspådragende. Det kan ikke kræves af det enkelte medlem af bankens bestyrelse, at han eller hun skal kunne bedømme et engagement med større sikkerhed, end kunderådgiveren, kreditkontoret og revisionen kan. Det her anførte gælder også for **V7 ApS** -bevillingen,

som ganske vist var behæftet med en formalitetsmangel ved behandlingen i bestyrelsen, men som i sin substans var mindst lige så forsvarlig som de øvrige bevillinger til **Vidne 42** og hans selskaber.

7. – Pantebreve

- a) Særligt om pantebrevsgarantier og pantebrevshandel gøres det gældende, at følgende forhold må føre til frifindelse:
- b) Pantebreve var (og er) generelt anset som en udmærket pengeanbringelse for banker og sparekasser, når blot banken foretager en omhyggelig undersøgelse af pantet, debitor mv. forud for investeringen samt naturligvis søger at undgå pantebreve, der har forbindelse med den foran omhandlede ”mindre personkreds”. Det var i øvrigt først i maj 2008, at Finanstilsynet i et hyrdebrev til danske pengeinstitutter besluttede at udsende en advarsel i relation til pantebreve fra den nævnte ”mindre personkreds”.
- c) **Gl. B1** havde selv oparbejdet en betydelig erfaring og viden om pantebreve og havde en hel afdeling koncentreret om handel med og investering i pantebreve.
- d) Langt største delen af bankens handel med og investeringer i pantebreve skete gennem **V13 A/S**, der havde en dobbelt ejerkreds, nemlig både **Gl. B1** og **Bank 10**, hvilket var en betydelig betryggelse for **Gl. B1**.
- e) Pantebrevsområdet blev styrket med nye forretningsgange og etablering af et back-office, hvilket besluttedes allerede på bestyrelsesmødet 30. oktober 2006 (I-6561 og D-961). Af intern revisions protokollat for første kvartal 2007 fremgik det, at de nye forretningsgange nu blot afventede implementering (C-4856, nr. 238). Af rapporten 28. august 2007 (II-1049) fremgår det, at området nu er ”strammet op” og ”forbedret”.

- f) De aftaler, der omhandles i sagsøgerens hjælpebilag 48 (L-155), og som tilsammen udgør påstand 28, vedrører (forhold A) dels udstedelse af 4 pantebrevsgarantier, dels en aftale med **V8 A/S**, med et angiveligt tab på 69 mio. kr., samt (forhold B) en forligsaftale mellem sagsøgeren og **Bank 10**, med et angiveligt tab på 103,4 mio. kr., i alt således for A og B: 172,4 mio. kr. Der er intet grundlag for at antage, at bankens bestyrelse har fået forelagt noget om pantebrevsgarantierne og/eller tilbagekøb, og de sagsøgte har ikke været orienteret, endsige adspurgt, inden sagsøgeren indgik de påberåbte aftaler.
- g) Sammenfattende er der intet grundlag for at gøre bestyrelsesmedlemmerne i banken ansvarlige for nogen som helst del af de her angivne tab.

8. – V9 A/S

- a) Det gøres gældende, at bestyrelsens bevillinger til køb af aktier i **V9 A/S** var kreditmæssigt forsvarlige, bedømt på bevillingstidspunktet. Der blev taget pant i de aktier, som bankens 6 kunder købte, og der blev foretaget en helt sædvanlig kredit-sagsbehandling. Der er på ingen måde tale om uforsvarlig kreditgivning.
- b) Bestyrelsesmedlemmerne har ikke handlet ansvarspådragende, og bevillingerne var dels sikret ved pant og dels for største delens vedkommende sikret ved personlig kaution fra de ultimative ejere af de selskaber, der købte aktierne.
- c) Det var sagsøgeren, der besluttede, om aktierne skulle tages tilbage eller ej. Først sagde sagsøgeren nej til dette ved brev af 17. februar 2009 (XI-4579), men så besluttede sagsøgeren det modsatte på et bestyrelsesmøde den 25. marts 2010 (V-395) og accepterede dermed alligevel at tage aktierne tilbage, jf. aftalen herom i V-397. De sagsøgte bestyrelsesmedlemmer har ikke været orienteret om dette, endsige adspurgt om det, og de har været helt uden indflydelse på, hvad sagsøgeren besluttede. Det synes ikke at have været juridiske, men derimod forretningsmæssige over-

vejelser, der til sidst fik sagsøgeren til at tage aktierne tilbage, jf. de økonomiske analyser foretaget af den kundeansvarlige, **Person 206** (XI-6094). Antagelig har sagsøgeren set sin fordel i at overtage projektet og sælge dette videre. I hvert fald er det helt udelukket at drage de sagsøgte bestyrelsesmedlemmer i banken til ansvar for noget som helst i denne sammenhæng.

- d) Der har ikke været foretaget nogen uafhængig vurdering af aktierne i **V9 A/S**, og det er sagsøgeren, der helt arbitrært har beordret mægleren til i sin vurdering at anvende et nedslag på 15 procent, hvorved der anvendes kurs 109,35 i stedet for kurs 812,70 på aktierne (L-147).
- e) Hvis der overhovedet er et tab, hvilket bestrides, er det ikke bestyrelsens bevilling til de 6 investorer, der er årsagen til et sådant tab. Årsagen er det særegne forløb omkring **Part K's** mulige mundtlige tilbagekøbsgaranti, kombineret med, at sagsøgeren som nævnt ud fra kommercielle betragtninger besluttede at acceptere tilbagetagelse. Efter et sådant forløb, hvor de sagsøgte bestyrelsesmedlemmer ikke har været orienteret eller hørt, er der intet grundlag for at holde dem erstatningsansvarlige.

B. – Bemærkninger om renter og sagsomkostninger

- a) Afslutningsvis nogle enkelte bemærkninger om renter og sagsomkostninger. Hvis ikke landsretten følger de sagsøgtes anbringende om forældelse, bør det få rente- og omkostningsmæssigt konsekvenser, at sagsøgeren som beskrevet under forældelsesanbringenderne foran reelt har anlagt en ny sag qua processkrift nr. 6 af 28. april 2017, der som nævnt helt ændrer sagens genstand.
- b) Først en kort rekapitulering af nogle vigtige datoer:
  - 1) 23. december 2010 – sagen anlægges; de sagsøgte påstår afvisning.

- 2) 11. juli 2012 – landsrettens kendelse: afviser ikke sagen.
- 3) 16. november 2012 – Højesteret giver kæretilladelse; der kæres
- 4) 23. maj 2013 – Højesteret stadfæster; sagen afvises ikke
- 5) 5. februar 2014 – **Part A's** editionsbegæring over for Finanstilsynet
- 6) september 2014 – hovedforhandling berammes til start september 2017
- 7) 3. oktober 2014 – Plesner afløses af Kammeradvokaten (advokat Sofsrud)
- 8) 15. oktober 2014 – landsretten pålægger Finanstilsynet edition
- 9) 29. april 2015 – udkast til skønstema er ”næsten færdigt”, skriver Sofsrud
- 10) 9. oktober 2015 – Østre Landsrets dom i Capinordic: ikke ansvar for sammenbrud
- 11) 7. juni 2016 – Kammeradvokaten (Sofsrud) fremsender skønstema
- 12) 15. marts 2017 – landsretten afslår sagsøgerens begæring om syn og skøn
- 13) 28. april 2017 – sagsøgeren ændrer sagen fra generelt ansvar til 31 bevillinger mv.
- 14) 4. september 2017 – hovedforhandlingen begynder
- 15) juni 2019(?) – hovedforhandlingen slutter

c) Dernæst de rentemæssige konsekvenser af forløbet: Der nedlægges på **Part A's** **vegne påstand** om, at et eventuelt tilkendt erstatningsbeløb ikke forrentes fra sagens anlæg, men fra den 28. april 2017, hvor sagsøgeren gennem processkrift nr. 6 foretaget vidtgående ændringer af sagens genstand. Til støtte for påstanden om udsættelsen af begyndelsestidspunktet for forrentningen henvises der til rentelovens § 3, stk. 5, og det gøres herved gældende, at det i tidsrummet mellem sagens anlæg den 23. december 2010 og processkrift nr. 6 af 28. april 2017 var umuligt at vide for de sagsøgte, hvad de konkret skulle forsvare sig imod. Der foreligger derfor særlige grunde til at udskyde begyndelsestidspunktet for forrentningen. Det er sagsøgerens risiko, at sagsøgeren først efter afsigelsen af Østre Landsrets dom 9. oktober 2015 i Capinordic-sagen når frem til den juridiske overbevisning, at sagen totalt må omlægges fra at være et ”engros-søgsmål” om ansvar for bankens sammenbrud til at være et ”detail-søgsmål” om 31 specifikke bevillinger mv.

- d) Også i henseende til de omkostningsmæssige konsekvenser af forløbet er det stærkt forsinkede og fordyrede sagsforløb i alt væsentligt sagsøgerens risiko, og der nedlægges på **Part A's** vegne påstand om, at hovedparten af sagens omkostninger pålægges sagsøgeren, uanset om sagsøgeren måtte få medhold i enkelte af sine påstande eller ej.
- e) Over for de forsinkelser og det øgede ressourceforbrug, som sagsøgeren har tilført sagen gennem a) advokatskift, b) langtrukne overvejelser ad syn og skøn samt ikke mindst 3) den totale forandring af sagens identitet, der fandt sted den 28. april 2017 på baggrund af juridiske forhold, som sagsøgeren i det hele må bære risikoen for, bør det ikke veje ikke tungt, at de sagsøgte i deres svarskrifter fremførte en afvisningspåstand, som de ikke fik medhold i. Reelt har de sagsøgte måttet føre deres sag helt fra grunden efter den 28. april 2017, og dette beror som nævnt på forhold, sagsøgeren bør bære risikoen for.

...”

Part B's

PÅSTANDSDOKUMENT

I sagsøgte **Part B's** endelige påstandsdokument af 10. april 2019 anføres det blandt andet:

” INDLEDENDE BEMÆRKNINGER

.....

Sagsøgte 2, **Part B** er sagsøgt med krav om betaling af i alt kr.

547.241.308,15

Sagen har siden opstarten undergået væsentlige forandringer og til illustration heraf kan der bl.a. fremdrages nedstående begivenheder, som efter sagsøgte 2' opfattelse bør tillægges betydning ved Landsrettens vurdering og afgørelse af sagen

a) **23.12.2010 – Stævning**

Ved sagens indbringelse for Retten var stævningspåstanden (E.12.116) formuleret dels som en anerkendelsespåstand, hvorefter de sagsøgte skulle anerkende generelt at have handlet ansvarspådragende og tabsforvoldende overfor den tidligere **Gl. B1**, og dels en betalingspåstand lydende på et erstatningskrav på kr. 700 mio.

Til støtte for disse påstande, var der af sagsøger overordnet henvist til generel lemfældighed og, at de sagsøgte derfor skulle anses for at være ansvarlige for størstedelen af det samlede tab, som banken havde lidt.

Erstatningskravet var opgjort på baggrund af en redegørelse fra Copenhagen Economics (E1.8351 ff.) hvorefter kr. 2 mia. ansås for at overstige, hvad en tilsvarende bank ville have haft af nedskrivningsbehov som følge af finanskrisen og, af procesøkonomiske grunde blev fuldbyrdelsespåstanden reduceret til kr. 700 mio.

Bilagsmæssigt var der i relation til enkelt engagementer alene fremlagt anonymiseret materiale til illustration, ligesom store dele af bestyrelsesmødereferater, revisionsprotokollater fra interne og ekstern revision, engagementsoversigter mv. ikke fremlagt.

b) **04.11.2013 – Kendelse om fremlæggelse af af-anonymiseret materiale**

På baggrund af denne kendelse (E1.23 ff.) hvor Vestre Landsret tillod at en række bilag kunne fremlæges uden at være anonymiseret blev en række bilag fremlagt af sagsøger den 14.11.2013.

Intern revisions protokoller blev dog først fremlagt senere.

Der kan henvises til støttebilaget A3 (E27.165).

c) **15.03.2017 - Kendelse om nægtelse af syn og skøn**

Landsretten traf ved denne kendelse (E1.83 ff.) beslutning om at sagsøgers begæring om syn og skøn ikke kunne imødekommes.

Der er således ikke tilført sagen nogen sagkyndig stillingtagen til væsentlige dele af bevistemaerne herunder, bankens organisering og kapitalberedskab, bankens solvensbehov og likviditet, bankens direkte og indirekte eksponering på pantebreve og forsvarligheden heraf, den kreditfaglige behandling af bevillinger mv.

d) **28.04.2017 ”Ny stævning” – (processkrift 6)**

Angiveligt I lyset af den efterfølgende retspraksis herunder i særdeleshed Capi-nordic-sagen valgte sagsøger med sit processkrift 6 af den 28.04.2017 at ændre sagens påstande og anbringender, hvorved sagen skiftede karakter til nu alene at vedrøre i alt 31 individuelle fuldbyrdelsespåstande, knyttende sig konkrete og individuelle bevillinger og dispositioner.

I processkrift 6 blev det udtrykkeligt anført at ”...i modsætning til det i stævningen anførte gøres det ikke gældende, at de sagsøgte er ansvarlige for det samlede tab ved bankens sammenbrud. Det gøres derimod gældende at sagsøgte er ansvarlige for tabet ved en række konkrete udlån og garantier mv....”

Beløbsmæssigt varierede de samlede påstande mod de enkelte sagsøgte pga. individuelle forhold. Samlet beløb de 29 påstande overfor sagsøgte 2 sig til ialt kr. 718.679.997,35, men betalingsforpligtelsen for sagsøgt 2 og nogle af de øvrige sagsøgte blev og beløbsmaksimeret til kr. 700 mio.

e) **Sagsøgers sammenfattende processkrift af 15.03.2019**

Efter påbegyndelse af hovedforhandlingen den 04.09.2017 har sagsøger ad flere omgang reduceret påstandene.

Senest har sagsøger 1½ år efter hovedforhandlingens påbegyndelse i stedet for et påstandsdokument afgivet et sammenfattende processkrift. I dette processkrift er den samlede påstand endeligt blevet reduceret således at denne i forhold til sagsøgte 2 i alt udgør kr. 547.241.308,15.

Reduktionen dækker imidlertid over, at også nogle enkeltpåstande forøget i forhold til den oprindelige påstand i processkrift 6, og dermed den påstand som blev nedlagt ved hovedforhandlingens start. Det drejer sig nærmere om

- påstand 1 (første del) er forøget fra kr. 611.204,06 til kr. 962.931,57, dvs. en stigning på kr. 351.726,97,
- påstand 5 (anden del) er forøget fra kr. 1.929.095,73 til kr. 1.964.726,76, dvs. en stigning på kr. 35.631,03,
- påstand 8 er forøget fra 1.403.394,44 til kr. 2.897.521,73, dvs. en stigning på kr. 1.494.127,29,
- påstand 19 er forøget fra kr. 9.537.178,50 til kr. 11.237.835,90, dvs. en stigning på kr. 1.700.657,40,

- påstand 27 er forøget fra kr. 21.550.799,68 til kr. 25.197.334,49, dvs. en stigning på kr. 3.646.534,81.

I alt er der således sket en samlet forøgelse på disse påstande med kr. **7.228.677,50** efter hovedforhandlingens påbegyndelse.

ANBRINGENDER:

Til støtte for den nedlagte frifindelsespåstand henvises til de tidligere af sagsøgte 2 afgivne processkrifter herunder svarskrift af 16.06.2014 (E12. 583 ff.), processkrift af 10.07.2017 (E13.125 ff.) samt processkrift B af 22.12.2017 (E20.111 ff.), gøres det helt overordnet gældende,

- at** sagsøger rettigheder og krav alene kan udledes af at sagsøger ved sagens bilag 1 (E1.31 ff.) er indtrådt i retten til at gøre eventuelle erstatningskrav gældende og dermed ikke erstatningsretligt kan opnå en bedre stilling end banken havde forud for overdragesen den 23.11.2008,
- at** der ikke generelt er påvist eller dokumenteret forhold ved bankens drift, organisering, udvikling eller kreditpolitik, og udvikling som har været årsag til de påståede tab, idet den egentligt årsag til bankens sammenbrud efter sagsøgte 2's opfattelse kan henføres til den generelle udvikling på de finansielle markeder, som førte til finanskrisen,
- at** sagsøgte 2 som menigt medlem af bankens bestyrelse ikke ved sine handling eller undladelser har optrådt erstatningspådragende i relation til de adfærd,
- at** de almindelige betingelser for at ifalde et erstatningsansvar ikke er til stede eller dokumenteret
- at** et eventuelt erstatningskrav der støtter sig på påstand 1 – 29 er forældet eller bortfaldet ved passivitet.

Disse overordnede anbringender underbygges af den uddybende argumentation og underanbringende, som ligeledes er medtaget i sagsøgte 2's processkrifter, og ud fra dette kan frifindelsepåstanden begrundes i følgende:

Bankens udvikling og drift

Banken er såvel forud for som under sagsøgte 2's virke i bestyrelsen blevet drevet på en forsvarligt grundlagt og der foreligger ikke dokumentation for det modsatte i form af sagkyndige vurderinger af bankens forretningsgang, kreditpolitik, likviditetsbehov og solvens, eksponering på brancher og pantebreve, risikoprofil.

Banken havde i fuldt åbenhed besluttet at følge en ekspansiv strategi, hvilket skete med aktionærernes, og såvel intern som ekstern revisions fulde kendskab samt med kontrol af Finanstilsynet, således som beskrevet i årsrapporter mv. og i øvrigt med fuld bevågenhed fra bestyrelsen.

Ligeledes gøres det gældende, at der ikke fra Finanstilsynets side har været fremført kritikpunkter eller væsentlige anmærkninger af relevans for sagsøgers overordnede anbringender.

Det gøres derfor gældende at sagsøgers overordnede anbringende omkring en usædvanlig og uansvarlig risikoprofil, likviditets og kreditpolitik, samt manglende sikring af nødvendige forretningsgang er udokumenteret og uberettiget og derfor ikke kan lægges til grund ved vurderingen af ansvarsgrundlaget for de enkelte bevillinger som påberåbes som ansvarspådragende.

Det bestrides, at der er ud fra de foreliggende oplysninger, sædvanlige standarder, ordensforskrifter, mv. generelt er handlet uforsvarligt eller ansvarspådragende, og det gøres i den forbindelse også gældende, at eventuelle tilsidesættelser eller manglende efterkommelse af formelle krav i forretningsgange mv., der har karakter af generelle forskrifter, ikke i sig selv er ansvarspådragende, således som det er blevet bekræftet i den seneste retspraksis.

Det må i relation hertil komme sagsøger bevismæssigt til skade, at man ikke rettidigt har foranlediget afholdt syn og skøn eller på anden måde har indhentet objektive sagkyndige erklæringer eller udtalelser fra brancheorganisationer, idet der som følge heraf ikke foreligger dokumentation for sædvanlige forretningsgange, risikoprofiler, kreditmæssige standarder mv.

For så vidt angår dette gøres det således gældende,

at banken overordnet set blev drevet på et forsvarligt grundlag og i overensstemmelse med den gældende lovgivning samt,

at banken har været organiseret på en forsvarlig måde,

at bankens forretningsstrategi og ekspansionspolitik ud fra en forretningsmæssig betragtning, har været forsvarlig henset til forholdene på tidspunktet,

at bankens generelle forhold ikke på det relevante tidspunkt har været genstand for kritik fra aktionærer, intern og ekstern revision eller Finanstilsynet,

at der ikke er påvist den fornødne årsagssag sammenhæng eller påregnelighed mellem de af sagsøger kritiserede generelle forhold og de påberåbte tab,

at sagsøger ikke har løftet bevisbyrden for det modsatte.

Ansvarsgrundlag og ansvarsbedømmelsen.

Ansvarsgrundlaget en almindelig culpanorm, vurderet ud fra den på det relevante tidspunkt (2005 – 2008) gældende lovgivning, herunder den dagældende selskabslov, lov om finansiel virksomhed FIL, bestyrelsens forretningsorden, den i bestyrelsen aftalte opgavefordeling, almindelige sædvaner og normer indenfor kreditgivning, sikkerhedsvurdering og risici.

Der skal i forhold til hver af de sagsøgte foretages en individuel og konkret ansvarsbedømmelse ud fra den almindelige culpanorm, som kan udledes heraf. Det forudsætter så vidt angår sagsøgte 2 forudsætter, at der føres bevis for konkrete definerede handlinger eller undladelser, der kan kvalificeres som forsætlige eller uagtsomme.

Denne ansvarsbedømmelse skal ske under hensyntagen til at beslutninger truffet af bestyrelsen er underlagt "the business judgement rule", hvorefter der udvises tilbageholdenhed med tilsidesættelse af forretningsmæssige skøn.

Det bestrides at der af sagsøgte 2 er handlet eller disponeret kritisabelt og slet ikke ansvarspådragende, ligesom der heller ikke se dokumenteret culpøse handlinger eller undladelser, der kan kvalificeres som forsætlige eller uagtsomme.

Også i denne ved konkrete vurdering bør det komme sagsøger bevismæssigt til skade, at man ikke rettidigt har foranlediget afholdt syn og skøn eller på anden måde har indhentet objektive sagkyndige erklæringer eller udtalelser fra brancheorganisationer, omkring standarder, kreditgivning, sikkerhedsvurdering mv.

Ligeledes bør det komme sagsøger bevismæssigt til skade, at man ikke har formået at fremlægge de fuldstændige kundemapper og materiale som var til disposition på tidspunktet for de kritiserede bevillinger.

For så vidt angår dette gøres således gældende,

at sagsøgte 2 ikke handlet cupløst og ansvarspådragende, og herunder omhyggeligt, grundigt og forsvarligt har vurderet de enkelte bevillinger omfattet af påstandene 1 – 29,

at sagsøgte 2 i forbindelse med de kritiserede bevillinger har haft det fornødne informationsgrundlag, herunder informationer og oplysninger, der ligger udover det materiale sagsøger har formået at fremlægge,

- at det med de foreliggende protokoller fra intern og eksterne revision, engagementsgennemgang, årsrapporter
- at sagsøgte 2 har opfyldt de dagældende kvalifikationskrav og herunder har haft fyldestgørende erfaring til at udøve hvervet,
- at der ikke er påvist den fornødne årsagssag sammenhæng eller påregnelighed mellem de af sagsøger kritiserede konkrete forhold og de påberåbte tab,
- at forsvarligheden i de enkelt bevillinger set fra bestyrelsens side må anses for bestyret af interne og ekstern revision har tiltrådt hensættelsesbehov herunder ved løbende protokoller og bemærkninger i årsrapporter,
- at forsvarligheden i de enkelte bevillinger set fra bestyrelsens side ligeledes må anses for bestyret af konklusionerne fra Finanstilsynets gennemgang som netop blandt flere omfattede de i nærværende sag af sagsøger kritiserede bevillinger,
- at sagsøger ikke har løftet bevisbyrden for det modsatte.
- at bestyrelsen ikke i øvrigt kan i falde erstatningsansvars som følge af handlinger det ikke påhviler bestyrelsen at følge op på, herunder udbetalingstidspunkt, dokumentoprettelse, tinglysninger,

De konkrete engagementer

Det bestrides for alle enkeltengagementernes vedkommende, at der ud fra de foreliggende oplysninger, sædvanlige standarder, ordensforskrifter, mv. af bestyrelsen og herunder sagsøgte 2, er handlet kritisabelt eller ansvarspådragende, ved de af sagsøger påberåbte bevillinger.

Det bestrides ligeledes, at sagsøger ud fra sædvanlige kreditmæssige standarder har løftet bevisbyrden for, at grundlaget hvorpå beslutningerne er truffet har været mangelfuldt eller uforsvarligt henset til de foreliggende oplysninger omkring låntagernes økonomiske forhold og de stillede sikkerheder/kautationer mv.

Tab

Det gøres gældende at tabene på af påstand 1 – 29 bevillinger er udokumenterede, fejlagtigt opgjort og uberettigede i et omfang så de både generelt og konkret kan lægges til grund for en opgørelse af tabet.

Der kan fra sagsøgte 2's tidligere processkrifter henvises til at,

- der synes ved beregning af tabet at være foretaget samlet opgørelse af hele engagementet, således at de samlede træk på kreditter mv. er indgået med de fulde beløb uden hensyn tagen til hvornår bevillingen er foretaget og uden hensyntagen til, om dele af tabet kan henføres til andre forhold herunder f.eks. værdiforringelse af pantter og sikkerheder som følge af finanskrisen,
- tabsopgørelsen basere sig på forholdsmæssige opgørelse af de samlede engagementer
- det er ikke nærmere belyst hvorledes afviklingen og forfølgningen af sikkerheder er foregået og det kan således ikke lægges til grund at sagsøger har opfyldt en eventuel tabsbegrænsningspligt,
- at sagsøger ikke kan rette noget krav overfor de sagsøgte i denne sag vedrørende de af bankens tilgodehavender, som banken - helt eller delvist – selv har opgivet overfor debitor og/eller kautionister,
- at der ikke er grundlag for, at evt. krav fra eksterne samarbejdspartnere kan videreføres overfor de sagsøgte i denne sag, og dermed blive en del af sagsøgers krav overfor de sagsøgte,

- at de sagsøgte i denne sag ikke skal respektere tab opstået ved bankens indgåelse af evt. akkordaftaler, som måtte være indgået mens denne sag har verseret ved domstolene uden, at de sagsøgte var inddraget i beslutningsprocessen og accepterede det aftalte
- at sagsøgers krav nu opgøres på grundlag af 31 særskilte engagementer og bevillinger. Tabet er opgjort som det fulde tab uden hensyntagen til, at også engagementer hvor der eventuelt måtte bestå et erstatningsansvar har været påvirket af finanskrisen hvorfor der skal foretages et fradrag herfor jfr. princippet i stævningen.

Forældelse

Det er som anført ovenfor sagsøgte 2's overordnede opfattelse at sagen ved sagsøgers processkrift 6 af den 28.04.2017 set i forhold til stævningen skiftede karakter i en sådan grad at der ikke er identitet mellem det krav som blev gjort gældende ved stævning og de konkrete bevillinger og handlinger som blev gjort gældende ved processkrift 6.

Det gøres herved gældende at afbrydelse af forældelse først sker når der for et krav nedlægges en påstand. Da der ikke er identitet mellem kravene fra stævningen og processkrift 6 kan den forældelsesafbrydende effekt efter sagsøgte 2's opfattelse først regnes fra den 28.04.2017 hvilket er for sent.

Forældelsesproblematikken kan dernæst opdeles i generel forældelse samlet for de nedlagte påstande 1 – 27 og konkret for hver enkelt påstand hvor der er særlige eller individuelle forhold, der gør sig gældende.

For så vidt angår den generelle forældelse gøres det gældende,

at der med processkrift 6 reelt blev anlagt en ny sag med nye påstande og anbringender,

- at de af processkrift 6 omfattede påstande 1 – 29 hverken helt eller delvist kan anses for at have været omfattet den oprindelige stævningsspåstand og de anbringender der blev gjort gældende til støtte herfor,
- at forbehold om forhøjelse eller ændring af en påstand alene afbryder forældelsen, såfremt ansvarsgrundlaget herfor er uændret og fremgår af stævningen, hvilket ikke er tilfældet i nærværende sag,
- at de sagsøgte og herunder sagsøgte 2 ikke af de oprindelige bilag 112 -118 med underbilag havde mulighed for at identificere hverken de konkrete engagementer eller skyldnerne,
- at der er sket ændringer i opgørelsesmåden og beløbsstørrelsen af påstanden i processkrift 6, således at tabsopgørelsen er væsentlig forskellig fra stævning,
- at ansvarsgrundlaget og anbringenderne, som påberåbes til støtte for påstandene i processkrift 6, er væsentligt forandrede,
- at dokumentationsmaterialet i form af bilag er nyt og væsentligt anderledes end i stævningen,
- at de anonymiserede bilagsmateriale jfr. kendelsen af den 04.11.2013 blev fremlagt den 14.11.2013,
- at det samlede krav omfattet af påstand 1 – 29 som følge heraf er fortabt ved forældelse subsidiært passivitet.

For så vidt angår den konkret forældelse gøres det gældende,

- at forbehold om senere at gøre et konkret krav gældende ikke har forældelsesafbrydende virkning,
- at tabet på engagementerne vedrørende **V9 A/S**, udtrykkeligt ikke var omfattet af påstanden i stævningen, men først blev gjort gældende ved processkrift 6 den 28.04.2017,

- at tabet der relaterer sig til engagementerne med **V11 ApS**, **V10 A/S** og **Virksomhed 10 ApS** ikke var omfattet af påstanden i stævningen, men først blev gjort gældende ved processkrift 6 af 28.04.2017,
- at tabet der relaterer sig til **V7 ApS** ikke ses særskilt behandlet i stævningen, men først blev gjort konkret gældende i processkrift 6,
- at pantebrevskravet ikke oprindeligt var omfattet af påstanden i stævningen, hvilket også støttes af at store dele af pantebrevskravet relaterer sig til garantibeløb og forligsbeløb betalt i 2013, efter udtagelse af stævning men desuagtet uden inddragelse af de sagsøgte,

Lempelse

Det gøres gældende at i det omfang sagsøgte 2 helt eller delvist måtte blive anset for erstatningsansvarlig og dermed pålagt at betale en økonomisk set velfærdstruende erstatning skal der under hensyntagen til skyldgrad, de involverede værdier og omstændighederne i øvrigt, skal ske lempelse af erstatningspligten. Grundlaget for at foretage en sådan lempelse findes i den dagældende Aktieselskabslov § 143 (nu Selskabslovens § 363) hvorefter der kan ske nedsættelse af erstatningen når dette findes rimeligt. Samme resultat kan subsidært opnås ved henvisning til Erstatningsansvarslovens § 24.

Det bør herved tillægges betydning,

- at sagsøger ikke har foretaget en rimelig beløbsmaksimering sammenholdt med sagsøgte 2's økonomiske formåen,
- at der i væsentligt grad foreligger konkurrerende skadesårsager, ligesom tabsopgørelsen må anses for at være usikker,
- at sagsøger under sagen løbende har ændret sagens karakter og omfang,
- at sagen har strakt sig over mere end 8 ½ år og har påført sagsøgte 2 et urimeligt stort pres.

at det ved stillingtagen til en eventuel rentepåstand tages højde for at sagen primært som følge af forhold hos sagsøger herunder advokatskifte, kendelser om edition, syn og skøn mv. har strakt sig over betydeligt længere tid end nødvendigt, hvorfor det ikke ses rimeligt at påføre de sagsøgte renteudgifter for denne ekstra tid.

Til dokumentation for sagsøgte 2's økonomiske forhold er tidligere fremlagt bilag II f – II i. Supplerende fremlægges sammen med nærværende påstandsdokument yderligere skatteoplysninger for 2018 som bilag II j og II k.

Friholdelse

I det omfang der måtte ske solidarisk domfældelse gøres det overordnet gældende at personer som ved deres dispositioner eller undladelser har haft en særlig fremtrædende rolle eller videregående ansvar skal friholde sagsøgte 2.

I det omfang der således måtte ske solidarisk domfældelse af sagsøgte 2 med sagsøgte fra direktionen som følge af dispositioner, der kan henføres til den daglige drift, konkrete bevillinger, handlinger eller undladelser der kan henføres til direktionen, gøres det gældende at disse skal friholde sagsøgte 2.

I det omfang der samtidigt eller alternativt måtte ske solidarisk domfældelse af sagsøgte 2 med revisionen (sagsøgte 16 – 19) gøres det gældende, at der skal ske friholdelse for de krav, der kan henføres til dispositioner, som revisionen har foretaget eller undladt.

Øvrigt

Udover ovenstående påberåber sagsøgte **Part B** sig tillige anbringender og synspunkter, som af de øvrige medsagsøgte påberåbes til støtte for hel eller delvis frifindelse over for sagsøgers påstande 1 – 29.

.....

SAGSOMKOSTNINGER:

Sagsøgte 2 [redacted] Part B er i henhold til meddelelse fra Civilstyrelsen bevilliget fri proces til sagen. Der henvises til særskilt salærredegørelse sendt til Vestre landsret den 10.04.2019.

...”

[redacted] Part C, [redacted] Part E,
[redacted] Part F OG [redacted] Part I's **PÅSTANDS-**
DOKUMENT

I de sagsøgte [redacted] Part C, [redacted] Part E, [redacted] Part F og
[redacted] Part I's endelige påstandsdokument af 10. april 2019 anføres det blandt andet:

”.....

2. Bevisførelse

I forhold til den samlede bevisførelse er der følgende bemærkninger:

2.1 Det skriftlige materiale – de egentlige bilag

For at landsretten på et fuldt forsvarligt grundlag kan bedømme de handlinger og undladelser, som sagsøger har gjort erstatningsansvar gældende for, er det vigtigt, at landsretten har det korrekte beslutningsgrundlag at vurdere handlingerne og undladelserne på baggrund af.

Det er sagsøgers opfattelse, at alt skriftligt materiale er fremlagt, jfr. hvad der fremgår af sagsøgers sammenfattende processkrift side 148 ff.

Det kan ud fra afgivne forklaringer lægges til grund, at de sagsøgte **Part C**, **Part E**, **Part F** og **Part I** ikke efter bankens sammenbrud har haft relevant bilagsmateriale overhovedet, da de efter hvert bestyrelsesmøde afleverede alt modtaget materiale tilbage til banken. De har derfor ikke haft nogen mulighed for at bidrage bilagsmæssigt til sagens oplysning.

Til gengæld kan det konstateres, at sagsøger ved bankens sammenbrud var i besiddelse af alt for sagen relevant bilagsmateriale, det være sig både fysisk og elektronisk materiale.

Det kan dernæst ud fra **Vidne 10's** forklaring (ekstrakt 29.P side 838f.) konstateres, at alt fysisk materiale, her under kundemapperne, blev flyttet med, da man flyttede aktiviteterne fra **By 1** til Aalborg.

Det kan videre ud fra samme forklaring konstateres, at efter sommeren 2012 blev alt materiale kørt til Roskilde eller Islands Brygge, her under materialet vedrørende **V6 A/S** og **Vidne 30**, idet man på det tidspunkt lukkede afdelingen i Aalborg.

På vegne de sagsøgte **Part C**, **Part E**, **Part F** og **Part I**, bestrider jeg, at sagsøger har fremlagt alt skriftligt materiale vedr. de krav, som denne sag vedrører. Specielt bestrides det, at bankens materiale fra bankens kundemapper er fremlagt i fuldt omfang.

Landsretten har derfor ingen mulighed for at sammenholde de af bestyrelsen truffne beslutninger med bestyrelsens fulde beslutningsgrundlag, men alene foretage en stort set isoleret og konkret bedømmelse af de enkelte handlinger og unkladelser ud fra et bilagsmateriale, som kun har været en del, og man ved end ikke hvor stor en del.

Det gøres på den baggrund på vegne de sagsøgte **Part C**, **Part E**, **Part F** og **Part I** gældende, at de i forbindelse med behandlingen af bevillingerne (og øvrige forhold på bestyrelsesmøderne) som grund-

lag for beslutningerne som alt overvejende hovedregel fik et både godt og gennearbejdet beslutningsgrundlag, som blev fremsendt i god tid.

Det gøres på det her anførte grundlag gældende, at det bevismæssigt skal komme sagsøger processuelt til skade,

- at sagsøger ikke har kunnet dokumentere, hvilket skriftligt og elektronisk materiale der blev udsendt til hvert enkelt bestyrelsesmedlem forud for hvert bestyrelsesmøde, og hvad der evt. blev tilføjet af materiale på bestyrelsesmøderne – svarende til det fulde beslutningsgrundlag, og
- at landsretten derfor må lægge til grund, at bestyrelsens fuldkomne beslutningsgrundlag ikke er fremlagt under denne sag.

2.2 *Parts- og vidneforklaringer*

På vegne de sagsøgte **Part C**, **Part E**, **Part F** og **Part I** påberåbes den via parts- og vidneforklaringer gennemførte bevisførelse.

2.3 *Syn- og skøn*

Da sagsøgers begæring om syn- og skøn er blevet afvist af landsretten, og da der ej heller er indhentet sagkyndige udtalelser af nogen art, må det konstateres, at dette materiale ikke foreligger i sagen.

Landsretten er derfor af sagsøger overladt til at træffe afgørelse i sagen uden dette materiale.

I den forbindelse gøres det gældende, at enhver tvivl, som kunne have været afklaret via sagsøgers begæring om syn- og skøn eller alternativt ved sagkyndige udtalelser skal komme sagsøger processuelt til skade.

Sluttelig gøres det gældende, at Statusrapport – Engagementsgennemgang **Gl. B1** 11. november 2008 (ekstrakt 3 side 23) og forklaringer fra de medarbejdere, som medvirkede i forbindelse med udarbejdelsen heraf ikke skal tillægges bevismæssig vægt, ligesom det også gøres gældende, at materiale udarbejdet efter finanskrisen – f.eks. advokatunder-

søgelsen – ikke skal tillægges bevismæssig vægt, da der er tale om ensidigt indhentet materiale.

3. Anbringende om forældelse

3.1 *Det oprindelige krav og ansvarsgrundlag*

Sagsøger indleverede stævning ultimo 2010, formentlig som følge af, at det derved kunne undgås, at handlinger og undladelser foretaget tidligere end 2008 blev forældet, jfr. de dagældende overgangsregler i forbindelse med indførelsen af den nye forældelseslov.

I stævningen er der (ekstrakt 12 side 305) en beskrivelse af, hvordan sagsøger på daværende tidspunkt opgjorde tabet og dermed det krav, der blev stævnet for.

Det kan på den baggrund efter de sagsøgte **Part C**, **Part E**, **Part F** og **Part I's** opfattelse lægges til grund, at det krav der blev stævnet for, var et krav på en skønsmæssig andel af et påstået samlet tab på ca. kr. 2 mia. i forbindelse med bankens økonomiske sammenbrud.

Der var ikke i stævningen anført noget krav på erstatning med konkrete beløb på baggrund af konkrete handlinger eller undladelser.

Ansvarsgrundlaget for kravet i stævningen var ”generelt dårlig bankdrift”. (Ekstrakt 12 side 307f.)

ooo OOO ooo

I forbindelse med indlevering af replikken til Vestre Landsret den 28. april 2017 nedlagde sagsøger 29 påstande med krav om betaling af 29 specifikke og individuelt opgjorte økonomiske erstatningskrav overfor **Part C**, **Part E**, **Part F** og **Part I**.

Det var tillige helt nye ansvarsgrundlag, der blev gjort gældende, nemlig konkrete handlinger og/eller undladelser fra de sagsøgtes side. Disse konkrete krav har ikke forud for april 2017 været en del af sagen.

Det spørgsmål landsretten skal tage stilling til vedr. forældelse er, om forældelsen af de 29 aktuelle erstatningskrav blev suspenderet med det sagsanlæg, som sagsøger iværksatte ved indlevering af stævning til Retten i Hjørring ultimo 2010.

3.2 *Krav og ansvarsgrundlag – stævningen fra 2010 - replik fra 2017 samt nu*

Den tabsopgørelse der var grundlag for erstatningskravet i stævningen, fremgår af sagens bilag 215 (ekstrakt 1 side 3.603). Det var et samlet tab på kr. 4.726 mill., hvilket beløb i stævningen (ekstrakt 12 side 323) er afrundet til kr. 4,7 mia.

Der fremgår intet om tab på konkrete engagementer i opgørelsen i bilag 215 (ekstrakt 1 side 3603).

Fra bilaget er der udvalgt følgende ”samleposter” i stævningen (ekstrakt 12 side 307):

1. Samlede nedskrivninger i forbindelse med overgang til ny bank:	kr. 2.165 mill.
2. Tab på udlån og garantier	kr. 1.347 mill.
3. Tab på pantebreve	<u>kr. 105 mill.</u>
I alt	<u>kr. 3.617 mill.</u>

Dette samlede beløb blev reduceret til kr. 700 mill., dels med den begrundelse, at finanskrisen også havde påvirket tabet, og dels af procesøkonomiske årsager.

Det kan således lægges til grund, at det oprindelige krav blev opgjort som en skønsmæssig andel af et samlet krav, og at ingen del af det oprindelige krav var specifikt opgjort på baggrund af konkrete engagementer og/eller handlinger og/eller undladelser.

ooo OOO ooo

Her overfor står de 29 nye krav og de deraf afledede 29 nye påstande, som først er fremkommet 28. april 2017. Der er tale om 29 helt særskilte krav, som er opgjort på helt andre faktuelle og juridiske grundlag end det oprindelige krav fra stævningen.

3.3 Anbringende vedr. forældelsesindsigelsen

Det gøres gældende, at de sagsøgte **Part C**, **Part E**, **Part F** og **Part I's** grundlag for at bearbejde og tage stilling til de 29 nye og for dem relevante krav ikke på nogen måde fremgik af stævningen. De sagsøgte har derfor ikke forud for den 28. april 2017 haft (rimelig) mulighed for at indrette deres procesførelse efter de krav, som med replikken fra 28. april 2017 blev rejst.

I forhold til forældelsesproblematikken gøres det på den baggrund gældende

- at der med processkrift 6 fra april 2017 reelt blev anlagt en ny sag med nye påstande og anbringender,
- at de af processkrift 6 omfattede påstande 1 – 29 hverken helt eller delvist kan anses for at have været omfattet den oprindelige stævningspåstand,
- at der ved processkrift 6 er sket en væsentlig ændring i det ansvarsgrundlag og de anbringender, som sagsøger påberåber sig,
- at de sagsøgte bestyrelsesmedlemmer ikke på baggrund af de oprindelige bilag 112 - 118 med underbilag havde mulighed for at identificere hverken de konkrete engagementer eller skyldnerne, da de bilag var anonymiseret i en grad, så intet kunne udledes deraf,
- at der i stævningen alene blev taget et forbehold om at inddrage engagementerne vedrørende **V9 A/S** i sagen, hvilket ikke afbryder forældelse for disse krav,

at kravene vedrørende engagementerne med **V11 ApS**, **V10 A/S** og **Virksomhed 10 ApS** ikke var nævnt i stævningen, og

at forbehold om forhøjelse eller ændring af en påstand alene afbryder forældelsen, såfremt ansvarsgrundlaget for kravet er uforandret og fremgår af stævningen, hvilket ikke har været tilfældet i denne sag.

Det gøres på den baggrund gældende, at de aktuelle og med processkrift 6 af 28. april 2017 fremsatte 29 krav overfor de sagsøgte **Part C**, **Part E**, **Part F** og **Part I** alle er forældet, subsidiært at de delvist er forældet i forhold til såvel de enkelte krav som disses beløbsmæssige omfang.

Desangående gøres det konkret gældende

- at ansvarsgrundlagene er nye og dermed helt anderledes end i stævningen.
- at tabsopgørelserne er helt nye (jfr. det enorme bilag 329, nu version 3). Disse enorme tabsopgørelser har ikke tidligere været fremme, og dermed har hverken grundlagene er de opgjorte krav indtil april 2017 været en del af sagen,
- at udgangspunktet for og bedømmelsen af, hvorvidt der var årsagssammenhæng eller ej er vidt forskellige i henholdsvis stævning og skriftvekslingen efter april 2017, og
- at det samme gør sig gældende for så vidt angår bedømmelsen af, hvorvidt der er adækvans mellem de 29 konkrete handlinger og de hævdede tab.

Det gøres på dette grundlag gældende, at forældelsen af de i replikken fremførte nye krav på nye grundlag ikke blev afbrudt ved anlæg af denne retssag tilbage i december 2010 i henhold til Forældelseslovens § 16.

4 Anbringende om passivitet

Subsidiært i forhold til anbringendet om forældelse gøres det gældende, at de i replikken, og dermed sagsøgers aktuelle krav, er bortfaldet ved passivitet, subsidiært delvist.

5 Den globale finanskriser – årsag til tabet eller medvirkende årsag?

5.1 Perioden i Danmark op til den globale finanskriser – 2008

Rangvid-rapporten har afdækket den finansielle kriser og perioden op til den – primært for Danmark. Rapporten er i ekstrakt 1 side 8729 ff.

I punktform kan essentielle forhold fra Rangvid-rapporten fremhæves således (uddrag fra ekstrakt 1 side 8781):

- I årene op til finanskrisen var økonomierne kendetegnet ved forholdsvis høj og tilsyneladende holdbar økonomisk vækst,
- det medførte en udpræget optimisme, som var bredt funderet og prægede både politikere, myndigheder, centralbanker, kreditinstitutter, rating-bureauer, erhvervs virksomheder og helt almindelige forbrugere,
- det medførte en undervurdering af økonomiske risici, og
- at den generelle finansielle kriser både internationalt og nationalt generelt ikke blev forudset.

Det gøres gældende, at de sagsøgte **Part C**, **Part E**, **Part F** og **Part I's** handlinger skal vurderes på baggrund af de økonomiske forhold, som var herskende tilbage på de tidspunkter, hvor handlingerne foregik – og som her er oplistet i overordnede punkter.

5.2 Den globale finanskriser påvirkning af dansk økonomi – 2008 til 2012

Den internationale finanskrisen slog for alvor igennem i Danmark i sommeren 2008 med kollapse i Roskilde Bank, og det blev forværret yderligere i september 2008 med kollapse i Lehmann Brothers i USA. Fra det tidspunkt var finanskrisen ”i lys lue”.

Krisen startede som en likviditetskrise, hvilket gav problemer for stort set hele den finansielle sektor i Danmark, da størsteparten af sektoren i årene op til finanskrisen havde udviklet sig til at have markant større udlån end indlån, hvorfor sektoren var afhængig af ekstern finansiering.

Dette medførte en kraftig opbremsning i sektorens udlån, og da en meget stor del af omsætningen indenfor fast ejendom er lånefinansieret, medførte finanskrisen meget markante prisfald på fast ejendom, faktisk blev en hel del ejendomme usælgelige.

Det var dette meget voldsomme prisfald på fast ejendom, der ramte banken, idet prisfaldet på fast ejendom ramte såvel den direkte ejendomsfinansiering som udlån til pantebrevsinvesteringer meget hårdt.

Sagsøgers daværende advokat anerkendte da også i stævningen (ekstrakt 12 side 307 nederst), at kr. 1,3 mia. af bankens tab kunne henføres til de generelle konjunkturer. Denne erkendelse har bankens nuværende advokat ikke villet vedstå, idet sagsøger nu gør gældende, at ingen del af de aktuelle krav skal reduceres som følge af finanskrisens påvirkning af bankens tab.

På vegne de sagsøgte **Part C**, **Part E**, **Part F** og **Part I** gør jeg gældende, at den globale finanskrisens påvirkning af dansk økonomi er årsagen til bankens kollaps og bankens tab, subsidiært at den er delvis årsag til de opståede tab.

6 Bankens strategi og udvikling frem mod 2008

6.1 Bankens strategi

6.1.1 Strategiseminaret

På et bestyrelsesmøde den 17. august 2005 (ekstrakt 1 side 6453ff.) behandlede bestyrelsen under pkt. 3 forslag til ny strategi indenfor erhvervsområdet. Dette skete på baggrund af et oplæg, som er i ekstrakt 15.C side 2753. Oplægget indeholdt dels et element gående på, at banken skulle finansiere pantebrevsinvestorer, ejendomsudviklere og etablere udlån med pant i fast ejendom. Det blev samtidig foreslået, at kreditpolitikken kunne afviges i lokalområdet – underforstået det kunne den ikke indenfor de nye segmenter, der hovedsageligt foregik udenfor bankens lokalområde.

Bestyrelsen godkendte oplægget.

Bankens vækst indenfor de markedsområder medførte en tilgang af nye kunder, herunder for en dels vedkommende de kunder, hvis engagementer nu er en stor del af denne sag.

Der var tale om en udvikling, som var nøje planlagt på baggrund af et gennemarbejdet oplæg.

6.1.2 Bankens udmeldinger til aktionærerne om den valgte strategi

Det forholder sig dernæst således, at banken stedse i forløbet der efter i helt klare og utvedtvidige vendinger i forbindelse med både aflæggelse af årsrapporter, delårsrapporter og fondsbørsmeddelelser gav udtryk for, hvad der var væksten indenfor de forskellige økonomiske segmenter, herunder at der var en stor udlånvækst, som blev finansieret fortrinsvis ved funding.

Eksempelvis fremgår det allerede af årsrapporten for 2005 (ekstrakt 1 side 3014) under udvikling i status, at der havde været en udlånvækst til kr. 3,949 mia. mod kr. 1,835 mia. året før, eller en vækst på 86,8%.

På tilsvarende vis fremgår det af årsrapporten for 2006 (ekstrakt 1 side 3157) under udvikling i status, at der havde været en udlånsvækst til kr. 5,620 mia. mod kr. 3,949 mia. året før, eller en vækst på 42,3%.

I ekstrakt 1 side 3414 kan det af årsrapporten for 2007 udledes, at der havde været en udlånsvækst på 38,8%.

Det gøres gældende, at det på den her anførte faktuelle baggrund af landsretten kan lægges til grund, at udviklingen i bankens aktiviteter og nærmere oplysninger om, indenfor hvilke segmenter udviklingen var, blev meldt klart og utvetydigt ud til bankens aktionærer.

6.2 *Bankens udvikling*

6.2.1 Bankens kommercielle og økonomiske udvikling

Det kan dernæst også af landsretten lægges til grund, at såvel aktionærerne som børsmarkedet generelt tog særdeles godt imod den måde, som bankdriften foregik på i disse år. I ekstrakt 1 side 3152 nederst kan ses, at børskursen ultimo de enkelte regnskabsår på bankens aktier i perioden fra 2002 til 2006 steg fra 45 til 412, eller i nærheden af en ti-dobling af børsværdien på banken.

Bankens kommercielle og økonomiske udvikling var således nøje planlagt og besluttet, og den var der efter stedse meldt ud til markedet – og taget godt imod af børsmarkedet, hvilket alene kan tages som udtryk for, at aktionærerne havde massiv tillid til den drift, som på daværende tidspunkt foregik i banken.

6.2.2 Bankens organisatoriske udvikling

Sagsøger har kritiseret bankens bemandinger i kreditkontoret, i erhvervsafdelingen og indenfor pantebrevsområdet, og det såvel antalsmæssigt som kvalifikationsmæssigt.

Kritikken bygger, vedrørende kreditkontoret og pantebrevsområdet, på forklaringer, fortrinsvis fra vidner, som havde en perifer tilknytning til forholdene i banken i den relevante periode. Eksempelvis lægger sagsøger for begge afdelinger vægt på **Vidne 10's** forklaring, der hele vejen igennem var præget af kritiske holdninger i forhold til bankdriften op til sammenbruddet i 2008.

Det stik modsatte fremgår for eksempel af forklaringen fra **Vidne 13**, som var ansat som erhvervsrådgiver i den relevante periode. **Vidne 13** har bl.a. forklaret følgende (ekstrakt 28.P side 862f.):

Han mener, at der generelt var styr på tingene. De havde travlt i afdelingen, men han har også travlt der, hvor han er nu. Han følte ikke, at de havde uansvarligt travlt. Det blev hørt, når han sagde, at det ”sandede til”, og så tog de ”en puster” og kom med. De fik tilført ressourcer og tilpassede aktiviteterne til de ressourcer, de havde. Han husker det som en god tid.

Det anførte er udtryk for helt almindelige arbejdsmæssige forhold i en virksomhed, som har succes og som vækster – og forklaringen kommer fra en helt normal medarbejder på gulvet, som – modsat **Vidne 10** – ikke efterfølgende har haft et mangeårigt ansættelsesforhold hos sagsøger.

Part K har om samme emne forklaret følgende (ekstrakt 28.P side 17f):

Foreholdt samme referat (bind 1, 6455, 2. sidste afsnit) forklarede han, at erhvervsområdet blev ”opmandet”. De ansatte folk, der havde erfaring med at arbejde med langdistancekunder. De ansatte bl.a. **Vidne 13** til den opgave. Han var ofte selv rundt i afdelingerne for at fornemme, om der var travlt. Hvis der var ønske om ”opmanding”, gjorde de det.

Efter anbefaling fra intern revision blev pantebrevsområdet ”opmandet”. Der blev i den forbindelse etableret et ”back-office”. Der har aldrig været et ansættelsesstop i banken. Banken har haft et udlånsstop. Det var vigtigt for ånden i huset at ansætte den nødvendige arbejdskraft, og de havde råd til det.

Pantebrevsområdet blev i forløbet styrket væsentligt.

Det bemærkes indledningsvist, at pantebrevsområdet (sammen med engagementer og nedskrivninger) var et væsentligt revisionsmæssigt risiko- og fokusområde for banken i henhold til Revisionsplanen for 2007 (ekstrakt 2 side 1075).

Det bemærkes videre, at sagsøgers anbringende overfor bestyrelsen for denne del af sagen er, at bestyrelsen ikke har sikret en forsvarlig organisering af pantebrevsområdet, herunder ikke at have foretaget en forsvarlig opfølgning på bestyrelsens beslutning i forbindelse med bestyrelsesmødet afholdt den 30. oktober 2006 (ekstrakt 1 side 6561 og ekstrakt 16.D side 961).

På bestyrelsesmødet den 5. februar 2007 (ekstrakt 1 side 6622 og ekstrakt 16.D side 989) blev intern revisions protokol for 4. kvartal 2006 gennemgået. Deraf fremgår under pkt. 2.2 Tab på pantebreve (ekstrakt 2 side 760), at der pågår fortsat et arbejde med at styrke håndtering af tab på pantebreve, og der er bl.a. overflyttet en medarbejder til afdelingen. Arbejdet forventes at være tilendebragt primo 2007.

Det fremgår videre af samme protokollat pkt. 3.1.1.1 (samme side i ekstrakten) vedr. revision i årets løb af forretningsgange, at bankens garantier vedr. kvalitetssikring af pantebreve er gennemgået af intern revision, da de efter intern revisions opfattelse tidligere ikke var i overensstemmelse med reglerne. Efter drøftelse med den daglige ledelse er forretningsgangen for fremtidig håndtering heraf tilpasset. Punktet anses som implementeret.

Det fremgår videre af samme protokollat (pkt. 3.1.1.3 – samme side i ekstrakten) fra intern revision, at procedurene for diverse kreditorer vedr. pantebreve er gennemgået, og at der var ”enkelte bemærkninger” og ”ingen øvrige væsentlige bemærkninger”.

Det kan dernæst konstateres, at der i intern revisions protokollat dateret 1. marts 2007 (ekstrakt 2 side 768) vedr. årsregnskabet for 2006 ikke var kritiske bemærkning vedr. pantebrevsområdet, og at intern revision tilsluttede sig regnskabsafdelingens kursregulering af pantebreve pr. 31. december 2006.

På bestyrelsesmødet den 1. marts 2007 blev såvel intern som ekstern revisions protokollater vedr. årsregnskabet for 2006 gennemgået. For begges vedkommende fremgår følgende af referatet fra bestyrelsesmødet (ekstrakt 1 side 6631):

Gennemgangen gav ikke anledning til væsentlige bemærkninger, og bestyrelsen godkendte og underskrev der efter protokollen.

På bestyrelsesmødet den 1. maj 2007 (ekstrakt 1 side 6653) gennemgik intern revisionschef **Vidne 41** protokollatet for 1. kvartal 2007. Heri fremgår følgende (ekstrakt 2 side 962) under pantebreve:

Den daglige ledelse har besluttet at styrke pantebrevsområdet i form af etablering af en back-office funktion. Der tiltræder en leder for afdelingen pr. 1/5 2007. Forventes implementeret i 1. halvår 2007.

På bestyrelsesmødet den 25. juni 2007 (ekstrakt 1 side 6663) var der intet nyt fra intern revision vedr. pantebrevsområdet.

På bestyrelsesmødet den 21. august 2007 var der ikke bemærkninger af relevans for pantebrevsområdet, og det samme gjorde sig gældende for bestyrelsesmødet afholdt den 17. september 2007.

På bestyrelsesmødet afholdt den 29. oktober 2007, (ekstrakt 1 side 6696), blev intern revisionsprotokollat af 26. oktober 2007 (ekstrakt 2 side 737) gennemgået. Heri påpeges (ekstrakt 2 side 1120), at der var revisionsbemærkninger til mangler ved forretningsgangene indenfor pantebrevsområdet. Men der står endvidere følgende: Der er iværksat flere tiltag på området, men der udestår fortsat områder. Implementering fortsætter derfor også i 2. halvår 2007.

På bestyrelsesmødet den 17. december 2007 var der intet fra Intern revision.

På bestyrelsesmødet den 4. februar 2008 (ekstrakt 1 side 6855) gennemgik intern revisionschef Vidne 41 protokollen for 4. kvartal 2007 (ekstrakt 2 side 1143), hvoraf følgende fremgår om pantebreve under pkt. 2.1 Afklarede revisionsbemærkninger (ekstrakt 2 side 1147):

Området er blevet styrket ved involvering af back-office-funktionen.

Det her beskrevne forløb fra 30. oktober 2006 og indtil 4. februar 2007 kan af bestyrelsen kun opfattes på én måde, nemlig

- *at det der blev aftalt på bestyrelsesmødet den 30. oktober 2006 vedrørende forretningsgangene indenfor pantebrevsområdet inkl. pantebrevsgarantier, var iværksat og under løbende implementering i perioden fra det 30. oktober 2006, og*
- *at bestyrelsen med intern revisionsprotokollat for 4. kvartal 2007 kan betragte forholdet som løst med den ”afklarede revisionsbemærkning”.*

På den her anførte baggrund bestrides det, at bestyrelsen ikke har sikret sig en forsvarlig organisering af pantebrevsområdet. Bestyrelsen blev opmærksom på et problem, bestyrelsen håndterede problemet, og bestyrelsen fik information om, at problemstillingen var ”afklaret”, jfr. hvad der fremgik af den ovenfor citerede ”afklarende revisionsbemærkning”.

Derfor bestrides det, at bestyrelsen ikke har foretaget en forsvarlig opfølgning på bestyrelsens beslutning den 30. oktober 2006 om at styrke forretningsgangene på pantebrevsområdet. Der blev netop, jfr. det ovenfor beskrevne hændelsesforløb, løbende fulgt op på forholdene helt frem til, at der fra intern revision fremkom en ”Afklarende revisionsbemærkning” om emnet, hvilket skete efter, at der i banken bl.a. var etableret og implementeret en helt ny Back-office-funktion.

På det her anførte grundlag kunne bestyrelsen med rette betragte den i oktober 2006 rejste problemstilling om håndtering af pantebreve i banken som fuldt ud løst og afklaret.

På det her anførte grundlag bestrides det, at bestyrelsen på dette punkt ved undladelser har handlet uforsvarligt og dermed ansvarspådragende.

På den baggrund bestrides det, at der med rette kan rejses kritik af bankens organisatoriske udvikling i perioden op til bankens sammenbrud.

7 Hovedanbringender – ud over forældelse og passivitet

Dette afsnit om anbringender er disponeret på følgende måde:

1. Er der et ansvarsgrundlag i denne sag – bestyrelsesansvar – culpa?
2. Er der årsagsforbindelse?
3. Er der et erstatningsretligt relevant økonomisk tab?
4. Er der adækvans?
5. Forældelse og passivitet
6. Lempelse
7. Hæfter de sagsøgte solidarisk eller pro rata?
8. Anbringender til støtte for friholdelsespåstanden

7.1 Er der et ansvarsgrundlag i denne sag – bestyrelsesansvar – culpa?

I henhold til stævningens pkt. 16 – anbringender (ekstrakt 12 side 308) - er sagen anlagt mod de sagsøgte **Part C**, **Part F**, **Part I**

og **Part E** under henvisning til den dagældende Aktieselskabslovs §§ 54, 140 og 143 stk. 2 (nugældende selskabslovs §§ 115, 117, 361 og 363 stk. 2) samt efter almindelige erstatningsretlige regler, på hvilket grundlag det gøres gældende, at de sagsøgte er erstatningsansvarlige overfor sagsøger.

Grundlaget for denne erstatningssag er således, at et bestyrelsesmedlem er erstatningsansvarlig overfor selskabet, hvis pågældende under udøvelsen af sit hverv som bestyrelsesmedlem forsætligt eller uagtsomt har tilføjet selskabet skade.

Sagsøger er i henhold til overdragelsesaftalen (ekstrakt 1 side 31) indtrådt i tidligere **Gl. B1's** retsstilling, hvorfor kravet skal betragtes som rejst af selskabet selv.

Efter sagsøgers processkrift 6 fra 28. april 2017 (ekstrakt 12 side 1185) har sagsøger gjort erstatningsansvar gældende for enkeltstående handlinger eller undladelser, men også påberåbt sig anbringender om, at mere generelle forhold i banken efter sagsøgers opfattelse skal inddrages i bedømmelsen af de konkrete handlinger og undladelser.

Dagældende lovgivning på området fastslår, at grundlaget for ansvarsbedømmelsen for bestyrelsesmedlemmer var og er en almindelig culpanorm, og efter Højesterets dom i Capinordic-sagen er der ej heller i retspraksis tvivl om, at det relevante er en almindelig culpabedømmelse.

Et væsentligt element i bedømmelsen af, om der er et ansvarsgrundlag i en sag som denne, er den såkaldte "Business judgement rule", hvor efter der skal udvises forsigtighed med at tilsidesætte det forretningsmæssige skøn, der er udøvet af en bestyrelse i forbindelse med en vurdering af en låneansøgning. Nærmere om dette element i afsnittet vedr. Højesterets dom i Capinordic-sagen.

I relation til culpabedømmelsen gøres det gældende, at banken i perioden op til finanskrises indtræden blev drevet på en måde, så driften, i hvert fald indenfor alle væsentlige områder, levede op til de for bankdrift gældende love og regler.

Det gøres gældende, at det relevante i relation til ansvarsbedømmelsen for bestyrelsesmedlemmer er at anskue tingene fra bestyrelsens bord, hvilket i et vist omfang kan være forskellig fra, hvad der rent faktisk foregik ”på gulvet i banken”.

Det gøres gældende, at bestyrelsen løbende sikrede sig, at banken i hele den relevante periode havde en klar organisation og struktur. (Eksempelvis som anført i diagram i ekstrakt 15.C side 6717).

Det gøres gældende, at bestyrelsen løbende sikrede sig, der var udarbejdet de kreditpolitikker og procedurer, som var nødvendige for, at man kunne drive forsvarlig bankvirksomhed, og at disse løbende blev ajourført.

Det gøres gældende, at organisationen i banken var indrettet på en sådan måde, at behov for ændringer af forretningsgange m.v. løbende blev taget op, dels af organisationen, dels af intern revision, og at forretningsgangene på den baggrund løbende blev bearbejdet og ajourført.

Det gøres gældende, at det her anførte underbygges af, at Finanstilsynet ved sin ordinære undersøgelse af banken i perioden fra den 26. marts til den 30. marts 2007 givetvis har gennemgået bankens kreditpolitikker, procedurer og forretningsgange. Finanstilsynet havde ikke efter den gennemgang væsentlige bemærkninger dertil.

Det gøres gældende, at bestyrelsen løbende sikrede sig, at banken i forløbet fra 2005 til 2008 havde tilstrækkelig basiskapital og likviditet, og at bestyrelsen ligeledes sikrede sig, at banken i hele perioden fra 2005 og indtil bankens økonomiske sammenbrud opfyldte gældende krav til solvens.

Det her anførte underbygges af, at såvel basiskapital som likviditet og solvens helt fast og løbende blev beregnet på helt faste måder, og at oplysningerne kvartalsvis og i forbindelse med årsrapporterne løbende og kontinuerligt blev indberettet til Finanstilsynet. Der er ikke en eneste oplysning fremme i sagen om, at disse indberetninger ikke skulle være foretaget som de skulle, og Finanstilsynet har hverken haft væsentlige indvendinger eller bemærkninger til bankens formelle opgørelser af basiskapital, likviditet og solvens.

Dertil kommer, at disse helt essentielle fokuspunkter givetvis også var genstand for granskning fra Finanstilsynets side, da Finanstilsynet foretog den ordinære undersøgelse af banken i perioden fra den 26. marts til den 30. marts 2007.

Sluttelig bemærkes det og gøres gældende, at Nationalbanken den 21. september 2008, i forbindelse med håndteringen af bankens økonomisk problematiske og nødlidende situation, fra Finanstilsynet på baggrund af en gennemgang af 40 % af bankens udlån havde fået oplyst, at det ikke var konkluderet, at **Gl. B1** ikke opfyldte lovens solvenskrav.

Det gøres gældende, at bestyrelsen løbende sikrede sig, at bankens kreditsagsbehandling i al væsentlighed opfyldte alle gældende regler og normer indenfor dette område, også for så vidt angår de såkaldte ”presserende bevillinger”. Kreditsagsbehandlingen var meget nøje reguleret i bankens forretningsgange.

Desangående bemærkes, at de af sagsøger fremhævede engagementer, som var eksisterende, da Finanstilsynet foretog den ordinære undersøgelse af banken i marts 2007, ikke gav anledning til væsentlige bemærkninger eller indsigelser vedrørende bankens kreditsagsbehandling.

Det gøres sluttelig gældende, at det ved ansvarsbedømmelsen af landsretten skal lægges til grund, at de sagsøgte **Part C**, **Part E**, **Part F** og **Part I** ikke på nogen måde i relation til nogen af de af sagsøger påberåbte forhold har haft andre interesser end bankens at varetage.

Opsummerende bestrides det, at der er et ansvarsgrundlag i denne sag i relation til de sagsøgte **Part C**, **Part E**, **Part F** og **Part I**.

7.2 *Er der årsagsforbindelse?*

Det bestrides, at der er årsagsforbindelse mellem de handlinger og undladelser, som sagsøger har påberåbt sig som ansvarspådragende i sagen og det tab, som sagsøger har opgjort, jfr. bilag 329,3.

De af sagsøger påpegede generelle kritikpunkter er for en stor dels vedkommende kritik af formelle forhold, herunder kritik om formelle forhold, som sagsøger hverken nærmere eller præcist har relateret til konkrete tab.

Det gøres gældende, at landsretten alene kan statuere, at der skal betales erstatning af bestyrelsesmedlemmer for fejl på det formelle område, såfremt fejlen for det første findes ansvarspådragende i relation til det pågældende bestyrelsesmedlem, og dernæst såfremt et konkret tab er en direkte følge af den formelle fejl, altså at der kan statueres den nødvendige årsagsforbindelse mellem en formel fejl og et tab.

Det bestrides på vegne de sagsøgte **Part C**, **Part E**, **Part F** og **Part I**, at der er den for domfældelse nødvendige årsagsforbindelse fra de af sagsøger påpegede – generelle og konkrete - kritikpunkter som mulige ansvarsgrundlag, og til de tab, som af sagsøger er opgjort i bilag 329.3.

Det gøres gældende, at årsagen til bankens tab er finanskrisen, subsidiært at finanskrisen under alle omstændigheder er en medvirkende årsag til tabene.

Det gøres gældende, at finanskrisen er konkurrerende skadesårsag.

I henhold til tabsopgørelsen i stævningen var sagsøger på daværende tidspunkt enig i, at finanskrisen var medvirkende årsag til bankens tab – med et økonomisk omfang på ca. kr. 1,3 mia. Men sagsøger har siden afgivelsen af processkrift 6 af 28. april 2017 bestridt dette, i øvrigt uden at give nogen nærmere forklaring på, hvorfor der er ændret standpunkt.

7.3 Er der lidt et erstatningsretligt relevant økonomisk tab?

Tabsopgørelsen i denne sag har i forløbet været lavet på to vidt forskellige måder – dels som opgjort i stævningen (ekstrakt 12 side 305) og dels som i processkrift 6 fra 28. april 2017 (ekstrakt 12 side 1185ff. og bilag 329.3).

Det bestrides, at et erstatningsretligt relevant tab ud fra de af sagsøger kritiserede handlinger og undtagelser i denne sag kan opgøres korrekt som sagsøger har gjort i bilag 329.3. De anvendte grundlag for beregningerne bestrides, ligesom det også gøres gældende, at opgørelserne i sig selv er fejlbehæftede, jfr. bl.a. støttebilag B3, og at bilag 329.3 derfor ikke kan danne grundlag for opgørelsen af retligt relevante tab i denne erstatningssag.

Som et eksempel kan nævnes, at Finansiell Stabilitet i forbindelse med en indbetaling, hvor såvel tidligere **Bank 12** som tidligere **Gl. B1** var kreditor med hver deres krav, blot fordelte en indbetaling med halvdelen til hver, da ”det alligevel var samme kreditor”.

Jeg gør konkret gældende vedrørende tabsopgørelserne:

- at de sagsøgte i forbindelse med tabsopgørelser afledt af flere forskellige hændelser og/eller undladelser ikke skal respekteres en forholdsmæssig fordeling,
- at dokumentation for, at en debtors eller kautionists konkursbo er sluttet uden dividende, ikke tillige dokumenterer, at der ingen dækning har været bankens krav, da værdien af evt. realiserede sikkerheder ikke indgår i sådanne opgørelser (Jfr. princippet i Konkurslovens § 87),

- at sagsøger ikke kan rette krav overfor de sagsøgte vedrørende de af bankens tilgodehavender, som banken - helt eller delvist – selv har opgivet overfor debitor og/eller kautionister,
- at de sagsøgte i denne sag ikke skal respektere tab opstået ved bankens indgåelse af aftaler og evt. akkordaftaler, som er indgået mens denne sag har verseret uden, at de sagsøgte blev inddraget i beslutningsprocessen og accepterede evt. aftaler som grundlag i relation til tabsopgørelserne,
- at sagsøgers tab principalt er forårsaget af finanskrisen og ikke de handlinger og undladelser, som sagsøger under sagen har kritiseret, hvorfor det nu opgjorte tab ikke er erstatningsretligt relevant i forhold til de sagsøgte, og
- subsidiært at finanskrisen har været en medvirkende tabsgivende årsag, hvorfor der som minimum skal foretages et fradrag/en reduktion af tabet på den baggrund, jfr. i øvrigt det princip, som sagsøger var enig i, da stævningen blev udfærdiget.

Opsummerende bestrides det, at der i denne sag foreligger et erstatningsretligt relevant økonomisk tab.

7.4 Foreligger der adækvans?

Det bestrides, at der foreligger fornøden adækvans mellem de handlinger og undladelser, som sagsøger gør ansvar gældende for og det af sagsøger opgjorte tab.

Desangående gøres det gældende, at det på tidspunktet for de af sagsøger påberåbte handlinger og undladelser ikke kunne eller burde kunne forudses som en mulighed, at der efterfølgende ville indtræde en finanskrisen som gjorde, at det økonomiske grundlag for drift af pengeinstitutvirksomhed i Danmark blev særdeles markant forringet.

7.5 Lempelse

Det dagældende lovmæssige ansvarsgrundlag for bestyrelsesmedlemmers evt. erstatningsansvar indenfor selskabsretten var bestemmelsen i den dagældende Aktieselskabslovs § 140.

I den forbindelse fremgår af dagældende Aktieselskabslovs § 143 følgende:

Erstatning efter reglerne i §§ 140 – 142 kan nedsættes, når dette findes rimeligt under hensyntagen til skyldgraden, skadens størrelse og omstændighederne i øvrigt.

Der findes dernæst følgende bestemmelse i Erstatningsansvarslovens § 24:

Erstatningsansvar kan nedsættes eller bortfalde, når ansvaret vil virke urimeligt tyngende for den erstatningsansvarlige, eller når ganske særlige omstændigheder i øvrigt gør det rimeligt. Ved afgørelsen skal der tages hensyn til skadens størrelse, ansvarets beskaffenhed, skadevolderens forhold, skadelidtes interesse, foreliggende forsikringer samt omstændighederne i øvrigt.

For det tilfælde, at landsretten statuerer et erstatningsansvar i henhold til dagældende Aktieselskabslovs § 140, gøres det gældende, at der skal ske lempelse i henhold til dagældende Aktieselskabslovs § 143 stk. 1, principalt fuldstændig lempelse, subsidiært i betydelig grad.

For det tilfælde, at landsretten måtte statuere et erstatningsansvar generelt, gøres det gældende, at der skal ske lempelse i henhold til Erstatningsansvarslovens § 24.

De centrale elementer i bedømmelsen af en evt. lempelse er stort set identiske i de to lempelsesbestemmelser.

Det gøres gældende, at ”skyldgraden” skal indgå i bedømmelsen. Det gøres i den forbindelse gældende, at de sagsøgte **Part C**, **Part E**, **Part F** og **Part I's** andel af skylden er beskeden, da hovedårsagen til tabet givetvis er de udefrakommende årsager i form af finanskrisen.

Det gøres gældende, at ”skadens størrelse” skal indgå i bedømmelsen, og at den giver grundlag for at lempe, da sagsøgers påstande har et økonomisk omfang, som er langt, langt ud over de sagsøgte **Part C**, **Part E**, **Part F** og **Part I's** aktuelle betalingsevne.

Hvad sluttelig angår ”omstændighederne i øvrigt” og de øvrige anførte momenter gøres det gældende, at disse også i høj grad tilsiger, at der bør ske lempelse efter de anførte bestemmelser.

8 Anbringender til støtte for den nedlagte friholdelsespåstand

Hvis andre medsagsøgte af landsretten bliver pålagt at betale erstatning sammen med de sagsøgte **Part C**, **Part E**, **Part F** og **Part I**, og hvis en eller flere af disse medsagsøgte i relation til den indbyrdes fordeling de sagsøgte imellem findes af have en større andel i de evt. skadegørende handlinger og/eller undladelser, så gøres det gældende, at disse medsagsøgte ud fra en afvejning af de indbyrdes forhold skal friholde de sagsøgte **Part C**, **Part E**, **Part F** og **Part I** for ethvert erstatningskrav inkl. renter og sagsomkostninger.

9 Retspraksis – de indtil nu afgjorte banksager

9.1 Den afsagte højesteretsdom i Capinordic-Bank - sagen

Det helt essentielle præjudikat i relation til de verserende erstatningssager vedr. bankkol-laps i kølvandet på finanskrisen er Højesterets dom i Capinordic-sagen, hvorfor jeg her kort vil fremkomme med mine bemærkninger til de helt essentielle konklusioner, som kan uddrages af den dom.

Det slås for det første fast i dommen, at ansvarsgrundlaget er den almindelige culpanorm, og at der således ikke foreligger et skærpet ansvar på området, jfr. også mine bemærknin-ger ovenfor vedr. ansvarsgrundlaget.

Det slås dernæst fast i dommen, at det beror på en konkret vurdering af det enkelte udlåns-engagement, om der kan pålægges erstatningsansvar.

Det slås dernæst fast i dommen, at der bør udvises forsigtighed med at tilsidesætte forret-ningsmæssige skøn, der er udøvet af bankens direktion og bestyrelse ved bevillingen af et lån. (Også kaldet ”The business judgement rule”).

Dette forudsætter dog ifølge dommen, at de pågældende ikke alene har truffet beslutning ud fra forretningsmæssige hensyn til banken. Men denne undtagelse har ikke relevans for de sagsøgte **Part C**, **Part E**, **Part F** og **Part I**, der ikke på noget punkt i denne sag har haft andre interesser at varetage end bankens.

Vedr. beslutningsgrundlaget bemærker Højesteret følgende (side 105):

”Vurderingen af, om en lånebevilling, som en direktion eller bestyrelse i en bank har besluttet, har været forsvarlig, må foretages på baggrund af de oplysninger, som forelå på bevillingstidspunktet. Der må lægges vægt på den viden, som det enkelte ledelsesmedlem på dette tidspunkt havde eller havde adgang til. Det må endvidere tillægges betydning, om direktionen eller bestyrelsen – hvis der har

været anledning hertil – har sørget for, at nødvendige yderligere oplysninger blev tilvejebragt, før lånet blev bevilget.”

Desangående henvises til mine bemærkninger ovenfor vedr. det bilagsmateriale, som er fremlagt i forbindelse med retssagen – hvilket materiale efter min opfattelse ikke omfatter det fulde beslutningsgrundlag.

Vedr. overtrædelse af FIL §§ 70 og 71 – forretningsgange m.v. bemærker Højesteret følgende (side 106):

Bestemmelserne i § 70 og § 71 i lov om finansiel virksomhed opstiller krav til indretning og drift af en bank. Højesteret finder, at bestemmelserne ikke har en sådan karakter, at en tilsidesættelse i sig selv vil være tilstrækkelig til at anse et ledelsesmedlem i en bank for erstatningsansvarlig. For så vidt angår andre bestemmelser i den finansielle lovgivning må det bero på de hensyn, der ligger bag den enkelte bestemmelse, om en overtrædelse vil kunne indebære erstatningsansvar for et ledelsesmedlem i en bank.”

Det gøres på den baggrund gældende, at tilsidesættelse af de her beskrevne formelle forhold ikke i sig selv kan indebære et erstatningsansvar.

Vedr. betydningen af Finanstilsynets undersøgelse i et pengeinstitut bemærker Højesteret følgende (side 107 i dommen):

Højesteret finder imidlertid, at det ved vurderingen af, om en bankledelse har pådraget sig erstatningsansvar, efter omstændighederne kan indgå, at Finanstilsynet har foretaget en bedømmelse af lånets bonitet. Der må i den forbindelse lægges vægt på, hvilket oplysningsgrundlag Finanstilsynet havde, og hvor tæt bedømmelsen tidsmæssigt er foretaget på lånets bevilling.”

Formuleringsmæssigt er det anførte en smule anderledes end, hvad der tidligere er anført af såvel Østre Landsret som Retten i Lyngby. Men det gøres gældende, at realiteten er fuldstændig den samme. Det anføres af Højesteret, at der må lægges vægt på, hvilket oplysningsgrundlag Finanstilsynet havde. Men da Finanstilsynet i forbindelse med undersøgelserne efter det oplyste havde alt materiale til rådighed, da der var tilsyn i **Gl. B1** ultimo marts 2007, og at de løbende kunne anmode om yderligere bilag, som de fandt anledning til at se nærmere på, så kan landsretten lægge til grund, at Finanstilsynet i forbindelse med undersøgelsen i **Gl. B1** havde alt materiale til rådighed – hvorfor det gøres gældende konkret i denne sag, at Finanstilsynets undersøgelse i banken ultimo marts 2007 skal tillægges betydning i relation til bedømmelsen af de engagementer, som var eksisterende på tidspunktet for tilsynet.

Højesteret bemærker om revisionens gennemgang af et engagement følgende (side 107 i dommen):

”Højesteret tiltræder, at bankens revisions vurdering af et låneengagement og behov for nedskrivning kan indgå i bedømmelsen af, om bevillingen af et lån har været forsvarlig.”

Det gøres derfor gældende, at dette skal tillægges betydning i denne sag for så vidt angår engagementer, som eksisterede ultimo 2007, da sidste årsrapport blev aflagt for 2007 og med status 31. december 2007.

Højesteret bemærker vedr. lån udbetalt før bestyrelsens bevilling følgende (dommen side 107):

”Højesteret tiltræder, at dette – i de tilfælde, hvor en bevilling må anses for uforsvarlig – indebærer, at de er erstatningsansvarlige for tabet på hele lånet, og at det således ikke har betydning, om lå-

net eller en del heraf var udbetalt, da de deltog i bestyrelsens beslutning om efterbevilling af lånet.

Højesteret tiltræder endvidere, at det forhold, at et lån er udbetalt forud for bestyrelsens bevilling, ikke i sig selv medfører erstatningsansvar. Det afgørende er, som anført af landsretten, om bevillingen ud fra det grundlag, der forelå for [bestyrelsesmedlemmerne B1 og B2] på det tidspunkt, hvor de traf beslutning om efterbevilling, må anses for forsvarlig.”

Det gøres på dette grundlag gældende, at hvis der har været udbetalt lån før bestyrelsens bevilling, og hvis dette har været bestyrelsen bekendt, så skal dette ikke tillægges selvstændig betydning. Det gøres gældende, at det afgørende i disse tilfælde alene er, om bevillingen ud fra det grundlag, der foreslå for bestyrelsen på det tidspunkt, hvor den traf beslutning om efterbevilling, må anses for forsvarlig.

Dommen præciserer også i vidt omfang, hvilke momenter det har relevans at lægge vægt på i forbindelse med en bevilling, og dermed også i forbindelse med bedømmelse af, om en bevilling har været ansvarspådragende eller ej.

9.2 Den afsagte dom fra Østre Landsret i Roskilde Bank - sagen

Selv om dommen er anket til Højesteret, finder jeg anledning til i dette påstandsdokument at fremhæve udvalgte elementer fra dommens præmisser, som efter min opfattelse har stor relevans for denne sag.

8.6.1.1. Bankens anvendelse af kreditinstruksens pkt. 2.8

Efter bevisførelsen kan det lægges til grund, at adgangen til at meddele presserende bevillinger blev anvendt i meget vidt omfang. Det er ubestridt, at både direktion og bestyrelse var indforstået

hermed. Efter de forklaringer, der er afgivet af Person 231, Person 232, Person 233 og Person 234 lægges det til grund, at anvendelsen skete som led i bankens vækststrategi og af hensyn til konkurrencesituationen, der krævede, at der blev taget effektive og hurtige beslutninger i forhold til kunderne.

.....

8.6.1.2. Finanstilsynets holdning

Bankens anvendelse af presserende bevillinger var kendt i Finanstilsynet.

.....

Landsrettens sammenfattende vurdering vedr. anvendelsen af presserende bevillinger er i dommen således:

Det beror herefter på en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde af de kreditter, der er meddelt i medfør af kreditinstruksens pkt. 2.8, om omstændighederne i forbindelse hermed har været ansvarspådragende for direktionen eller bestyrelsen.

Der fremgår dernæst følgende af dommen i Roskilde Bank – sagen vedrørende fravigelser af bankens interne retningslinjer:

8.6.3. Fravigelse af bankens retningslinjer

Et ansvar for bestyrelsen må derfor forudsætte, at det efter en konkret vurdering i hvert tilfælde har været uforsvarligt, at bestyrelsen har fraveget egne retningslinjer eller accepteret en sådan fravigelse.

Der fremgår dernæst følgende af dommen i Roskilde Bank – sagen vedrørende det beslutningsgrundlag, som bestyrelsen har haft i forbindelse med bevillingerne:

8.6.7. Mangelfuldt dokumentmateriale i kundemapperne

Landsretten finder det heller ikke godtgjort, at der generelt i kundemapperne alene forelå et sparsomt og utilstrækkeligt materiale til grund for beslutninger. Intern Revision og ekstern revision har ikke haft bemærkninger herom, og Finanstilsynet har heller ikke i forbindelse med gennemgang af engagementer haft bemærkninger om, at det materiale, som lå til grund for bevillinger, var utilstrækkeligt. Landsretten må lægge til grund, at de faktiske oplysninger, som er gengivet i bevillingsskrivelserne, bygger på oplysninger fra den enkelte kunde. Der er ikke grundlag for at fastslå, at der ikke er tale om et ekstrakt af oplysningerne i kundemappen. I det omfang, der synes at mangle oplysninger i bevillingsskrivelsen, kan dette enten skyldes, at oplysningerne har foreligget, men ikke er fundet relevante at videregive, eller at de ikke er indhentet. Da der ikke foreligger nærmere oplysninger om indholdet i kundemapperne, kan landsretten ikke alene på grundlag af bevillingsskrivelserne fastslå, at oplysningerne ikke er indhentet, og at det grundlag, bevillingerne er ydet på, således har været utilstrækkeligt.

8.8. Ti konkrete engagementer

En beslutning om ydelse af et lån er som udgangspunkt baseret på et forretningsmæssigt skøn navnlig på grundlag af en kreditvurde-

ring af kunden, herunder med oplysninger om projektet, kundens finansielle forhold, den stillede sikkerhed og kundens evne til at drive virksomheden, sammenholdt med bankens overordnede kreditpolitik og retningslinjer, herunder dens risikovillighed.

Landsrettens vurdering af forsvarligheden af et sådant skøn må ligeledes bero på et skøn i hvert enkelt tilfælde, og der bør udvises forsigtighed med at tilsidesætte det forretningsmæssige skøn, der er udøvet ved bevilling af et lån. Vurderingen må i nogen grad bero på, i hvilket omfang der er foretaget en sædvanlig kreditvurdering.

Det gøres på vegne **Part C**, **Part E**, **Part F** og **Part I** gældende, at de her fremhævede citater fra præmisserne i dommen afsagt af Østre Landsret i Roskilde Bank – sagen har stor relevans for denne sag, da de citerede præmisser er udtryk for Østre Landsrets konklusioner på behandling faktuelle forhold, som i meget vid udstrækning er sammenlignelige med de faktuelle forhold i denne sag.

10 Den finansielle regulering

10.1 Lov om Finansiell Virksomhed (FIL)

Jeg henviser indledningsvist til det ovenfor anførte vedr. Højesterets dom i Capinordic-sagen.

Det gøres gældende i relation til anvendelsen af FIL i denne sag, at det relevante for denne erstatningssag er de formuleringer af FIL, som var gældende lov på det relevante tidspunkt, og ikke den udformning, som FIL har i dag. Dette ikke mindst fordi helt centrale bestemmelser i FIL i relation til ledelsen i et pengeinstitut er ændret markant efterfølgende og i kølvandet på finanskrisens hærgen.

Det bestrides, at den dagældende FIL indeholdt normer og/eller regler af relevans for bedømmelsen af god selskabsledelse i en finansiel virksomhed.

Det gøres gældende, at den dagældende FIL alene indeholdt en række bestemmelser i relation til, hvad de finansielle virksomheder havde af forpligtelser, og at den dagældende FIL i kap. 8 (§§ 64ff.) havde en række formelle krav til ”ledelsen og indretningen af virksomheden”, jfr. overskriften til kap. 8 i den dagældende lov.

Det gøres, under henvisning til dagældende FIL § 64 stk. 1, gældende, at det lovgivningsmæssige kvalifikationskrav for at kunne være bestyrelsesmedlem i en finansiel virksomhed på daværende tidspunkt var, at pågældende skulle have ”fyldestgørende erfaring” til at udøve hvervet eller stillingen”.

Nu er der skærpede krav til bestyrelsesmedlemmer i en finansiel virksomhed, jfr. den nu gældende FIL § 64 stk. 1, hvorefter bestyrelsesmedlemmer skal have ”tilstrækkelig viden, faglig kompetence og erfaring”. Der udover er der i nye bestemmelser i FIL §§ 64a og 64b indsat supplerende krav, bl.a. vedrørende et grundkursus indenfor de nødvendige kompetencer.

Det bestrides som anført, at den mellemliggende lovændring har relevans for denne sag.

Det gøres derfor gældende, at det relevante kompetencekrav for bestyrelsesmedlemmer var ”fyldestgørende erfaring”, i hvilken forbindelse det gøres gældende, at de sagsøgte

Part C, **Part E**, **Part F** og **Part I**, alle i hele den periode, hvor de var bestyrelsesmedlemmer i **Gl. B1**, havde ”fyldestgørende erfaring”, og derfor opfyldte kompetencekravene for at være bestyrelsesmedlemmer i banken.

10.2 Solvenskravet

Lov om finansiel virksomhed § 124 anviser ikke nogen bestemt metode for opgørelse af bankers solvensbehov. Det er derfor op til den enkelte bank, hvorledes man konkret vil lave opgørelserne, selvfølgelig under behørigt tilsyn fra Finanstilsynet.

Finanstilsynet har for den relevante periode og helt frem til bankens sammenbrud løbende modtaget bankens kvartalsindberetninger og årsrapporter, ligesom Finanstilsynet foretog ordinære undersøgelser af banken, senest i marts 2007.

Der fremgår ikke noget som helst et eneste sted i denne sags skriftlige materiale fra den officielle tilsynsmyndighed, Finanstilsynet, om, at tilsynet havde væsentlige bemærkninger til bankens måde at opgøre solvenskravet på, og til, om banken opfyldte solvenskravet eller ej.

Det skal vedrørende solvens føjes, at Nationalbanken så sent som søndag den 21. september 2008, i forbindelse med håndteringen af bankens økonomisk problematiske og nødlidende situation, i et notat (ekstrakt 1 side 8007) anførte, at Finanstilsynet har oplyst, at det ikke er konkluderet, at Gl. B1 ikke opfylder lovens solvenskrav, efter at bankens største engagementer dækkende ca. 40 pct. af bankens udlån er gennemgået.

På den baggrund gøres det gældende,

- at banken stedse i den relevante periode har opgjort solvenskravet i overensstemmelse med lovgivningen,
- at banken stedse i den relevante periode har opfyldt lovens solvenskrav, og
- at opfyldelse af lovens solvenskrav er det relevante i forhold til en evt. ansvarsbedømmelse.

10.3 Likviditetskravet

Det er – naturligvis – en forpligtelse for ledelsen i enhver virksomhed, og dermed også i en bank at sørge for, at banken stedse har tilstrækkelig likviditet til, at den kan honorere sine økonomiske forpligtelser efterhånden som de forfalder

Det fremgår af Lov om finansiel virksomhed § 152, at en bank til enhver tid skal have forsvarlig likviditet, lige som der i samme bestemmelse er anført nogle minimumskrav til likviditeten, og en anvisning på, hvilke aktiver der tæller med ved opgørelsen af likviditeten.

Bankens beregninger af det nødvendige likviditetsbehov var omfattet af kravet om regelmæssige indberetninger til Finanstilsynet, jfr. Lov om finansiel virksomhed § 198. De lovpligtige indberetninger i den relevante periode var nøje bundet til skemaer og vejledninger udfærdiget af Finanstilsynet, og med virkning fra 1. januar 2007 overgik man efter en lovændring til, at disse regelmæssige indberetninger skulle foretages elektronisk.

Finanstilsynet har løbende modtaget disse regelmæssige indberetninger fra banken helt frem til bankens sammenbrud, og Finanstilsynet modtog løbende over årene alle reviderede årsrapporter frem til og med årsrapporten for 2007. Disse årsrapporter indeholder alle detaljerede oplysninger om bankens likviditet.

Dertil kommer, at Finanstilsynet givet også i forbindelse med den ordinære undersøgelse af banken i perioden fra den 26. til den 30. marts 2007 gennemgik såvel bankens formelle opgørelser af likviditetsbehovet som bankens likviditet.

ooo OOO ooo

Der har i sagen været fokuseret en del på nogle e-mails, som er afsendt af [REDACTED] V8 [REDACTED] til bankens daglige ledelse, og som anfører visse problemer med likviditeten.

Til disse e-mails er for det første at bemærke, at det klart fremgår af disse mails, at likviditetsbehovet skyldtes udlån, og således ikke en negativ drift, som skulle dækkes ind.

Der er dernæst enighed om, at de pågældende e-mails ikke er tilgået bestyrelsen, som derfor ikke har haft anledning til at reagere på dem.

Men væsentligst af alt: Den nødvendige og tilstrækkelige likviditet har i hele den relevante periode stedse været til stede.

Det bestrides, at Finanstilsynet – som ellers anført i redegørelsen i henhold til FIL §352a, (der er i ekstrakt 1 side 5399), på det afsluttende møde den 27. april 2007 redegjorde for bankens likviditetsmæssige situation og pålagde banken at udarbejde politikker og procedurer for måling og styring af bankens aktuelle og fremtidige likviditetsbehov.

Dette bestrides på trods af, at der alene var tale om formelle krav, og således ikke nogen form for kritik gående på, at banken ikke skulle have overholdt likviditetskravene kontinuerligt.

Det gøres gældende, at banken stedse i forløbet frem til perioden op imod det økonomiske sammenbrud i september 2008 både efterlevede og opfyldte de formelle regler for indberetninger til Finanstilsynet vedrørende likviditetsbehovet, og at det lovpligtige likviditetskrav stedse var opfyldt.

Til gengæld erkendes det, at banken i september 2008 var endt i en håbløs likviditetsmæssig situation, hvorfor bestyrelsen blev indkaldt til møde samme dag – den 17. september 2008 – og handlede som en bestyrelse i den situation har pligt til.

11 Finanstilsynet

Finanstilsynets hovedarbejdsområde er på det offentlige vegne at føre løbende tilsyn med de finansielle virksomheder i Danmark, hvorfor det selvsagt gøres gældende, at Finanstilsynets konkrete ageren i forhold til banken i denne sag skal tillægges overordentlig stor

betydning i relation til bedømmelsen af, hvorvidt der er foregået noget ansvarspådragende eller ej.

11.1 Den løbende kommunikation med Finanstilsynet

Vedrørende den løbende kommunikation fra Finanstilsynet til banken og fra banken til Finanstilsynet gøres det gældende, at den alene har haft et helt normalt indhold i forhold til drift af en bank som **Gl. B1**.

Det bestrides, at der har været væsentlige påbud, påtaler eller lignende i den relevante periode, som ikke i det mindste er blevet rettet op med det samme.

Det gøres gældende, at alle af Finanstilsynet rejste problemstillinger er blevet afklaret derved, at banken har efterlevet dem og afgivet alle relevante rapporteringer og tilbagemeldinger til Finanstilsynet uden, at dette har givet tilsynet anledning til yderligere bemærkninger.

11.2 Finanstilsynets ordinære tilsyn i banken ultimo marts 2007

For så vidt angår Finanstilsynets ordinære tilsyn i banken ultimo marts 2007 er der to meget afgørende konklusioner som følger:

- De af denne sag omfattede engagementer, som eksisterede ultimo marts 2007, blev på daværende tidspunkt gennemgået af Finanstilsynet, og
- Finanstilsynet fandt ved den gennemgang ikke anledning til at ændre bankens foretagne nedskrivninger på et eneste punkt eller til at udstede påbud af relevans i forhold dertil.

Det gøres på den baggrund gældende, at Finanstilsynet på et fuldt oplyst og fuldt tilstrækkeligt faktisk grundlag i marts 2007 bedømte hensættelsesbehovene og dermed boniteten i

de af denne sag omfattede udlån, kreditter og engagementer, som var ydet frem til marts 2007.

000 000 000

Det er dernæst relevant at se på, hvilken sammenhæng der er mellem at bedømme boniteten i et engagement og at bedømme den eller de bevillinger, som i tid nødvendigvis ligger forud, og som var grundlaget for engagementets etablering.

Formålet med kreditsagsbehandling i en bank er, at banken skal sikre sig, at der stedse er god bonitet i bankens udlånsportefølje.

De i marts 2007 eksisterende engagementer var for det første gennemgået af bankens egne medarbejdere (de kundeansvarlige) og af medarbejdere fra bankens kreditkontor.

Dertil kommer, at de engagementer, som eksisterede ultimo 2006, tillige var kontrolleret af såvel intern som ekstern revision i forbindelse med, at banken aflagde årsrapport for 2006.

Dertil kommer sluttelig, at de engagementer, som eksisterede frem til ultimo marts 2007 tillige blev gennemgået af Finanstilsynet som statens tilsynsmyndighed indenfor netop dette fagspecifikke område. Finanstilsynet gennemgik over 60 % af bankens udlån fra den store ende, hvilket givet må omfatte alle da eksisterende engagementer, som er en del af denne sag. I den forbindelse fandt tilsynet ikke på et eneste engagement behov for en eneste yderligere nedskrivning!

Hvis en udlånsportefølje bliver bedømt til at have god bonitet (hvilket er det samme som at konstatere, at der ikke er behov for nedskrivning), så gøres det gældende, at de bagvedliggende bevillinger har været både fornuftige og forretningsmæssigt forsvarlige. Fornuftige fordi bevillingen tilførte banken indtjening, og forretningsmæssigt forsvarlige fordi banken ikke ved bevillingen løb en så stor risiko for tab, at bevillingen blev forretningsmæssigt uforsvarlig.

For de i marts 2007 eksisterende engagementer gøres det gældende, at det har formodningen for sig, at både den forudgående kreditsagsbehandling og den meddelte bevilling, ud fra ”The business judgement rule”, var fornuftig for banken og dermed forretningsmæssigt forsvarlig.

Da intet taler imod denne formodning, gøres det gældende, at de lån og kreditter, som var eksisterende i marts 2007, hvor Finanstilsynet gennemførte sit ordinære tilsyn, var både fornuftige for banken og forretningsmæssigt forsvarlige, og at de derfor ikke kan danne grundlag for et erstatningskrav fra sagsøger overfor de sagsøgte **Part C**, **Part E**, **Part F** og **Part I**.

Subsidiært gøres det gældende, at dette forhold som et selvstændigt element skal tillægges ”en ikke ubetydelig vægt” i forbindelse med bedømmelsen af de bevillinger, som var givet på det tidspunkt, da Finanstilsynet ultimo marts 2007 gennemførte det ordinære tilsynsbesøg.

12 Bankens kreditpolitik, interne regulering og bevillingsregler

12.1 Bankens kreditpolitik

Bankens kreditpolitik i 2005 fremgår af de forretningsgange, som er i ekstrakt 1 fra side 79 til side 526. Der var i 2005 således ca. 450 sider forretningsgange alene indenfor kreditområdet.

Det gøres gældende, at disse forretningsgange fuldt ud levede op til de krav, som på daværende tidspunkt var til bankers kreditpolitik.

Det gøres dernæst gældende, at disse forretningsgange vedr. kreditpolitikkerne løbende blev vedligeholdt og ajourført, jfr. hvad der fremgår af **Vidne 38's** forklaring om, at hun fra starten stod for dette arbejde, men at det i forløbet overgik til en anden person.

Vidne 38 forklarede bl.a. følgende (ekstrakt P side 1112):

Hun skrev bankens forretningsgange, og det var også hende, der stod for at få forretningsgangene opdateret, når der var ændringer hertil. Andre havde ansvaret for at beslutte, hvad der skulle ændres. Hun kunne godt selv ændre forretningsgangene, når der var tale om at ajourføre med ny lovgivning, men når det gjaldt ændringer af politikker eller andet, havde hun kontakt med Part K, V1 eller V4. V4 stod for ændringer vedrørende kreditområdet, men han tog sig også af andre ting. V1 tog sig af spørgsmål, der angik pantebreve og kreditter til pantebreve. Part K var ansvarlig for det mere overordnede og skulle altid godkende ændringer, inden de ændrede forretningsgange blev forelagt for bestyrelsen til godkendelse.

På den her anførte baggrund bestrides sagsøgers kritik af bankens kreditpolitik.

12.2 De formelle regler – forretningsgangene

Der henvises for det første vedr. kreditpolitikken til det ovenfor anførte.

Der henvises endvidere til de øvrige fremlagte dele af bankens forretningsgange fra 2005, som er gengivet i ekstra 1 på siderne 557 til 976 (vedr. bankens kunder / engagementer), 977 – 1100 (vedr. samme), 1101 – 1226 (til dels vedr. det samme) og indholdsfortegnelsen, side 1269 til 1306.

Der henvises videre til forretningsgangenes pkt. 2 fra 2008 vedr. bankens kunder/engagementer, der bl.a. er i ekstrakt 1 siderne 1357 – 1816.

I ekstrakt 1 side 1835 – 1838 er forretningsgang for ejendomsprojektfinansiering, i ekstrakt 1 siderne 1869 – 2468 er bankens forretningsgange fra 2008 vedr. kreditområdet, i samme ekstrakt på siderne 2499 – 2690 er bl.a. forretningsgangene for pantebreve, og i ekstrakt 1 på siderne 2693 – 2724 er bankens forretningsgange vedrørende regnskab og ledelsesinformation.

Det gøres på baggrund af det her anførte skriftlige materiale og de afgivne forklaringer gældende, at bankens forretningsgange stedse var tilstrækkelige, og at de løbende blev vedligeholdt.

12.3 Bevillingsregler

Bankens bevillingsregler fremgår af ekstrakt 1 fra side 2004 – fra forretningsgangene vedr. kreditområdet. Endvidere fremgår der også relevante bestemmelser i bankens § 70 – instruks, der er i ekstrakt 1 side 1345 for så vidt angår instruksens gældende fra 21. august 2007. Specielt kreditinstruksens, som er på side 1347.

Det gøres overordnet gældende, at banken stedse havde relevante interne bevillingsregler, og at disse løbende blev vedligeholdt som en del af bankens forretningsgange, jfr. det ovenfor anførte.

12.3.1 Brugen af presserende bevillinger

Brugen af presserende bevillinger har været et forholdsvis stort tema i denne sag, lige som det også har været det i flere af de øvrige banksager i kølvandet på finanskrisen.

Det anerkendes, at presserende bevillinger i henhold til § 70-instruksens pkt. 2.7 er blevet meddelt i et forholdsvis stort omfang. Såvel i denne sag som i de øvrige banksager er det blevet forklaret, at det i den pågældende periode var et vigtigt konkurrenceparameter, at en bank kunne agere hurtigt og være klar, når en forretningsmulighed kom, og at dette var

hovedårsagen til, at omfanget af presserende bevillinger i den danske banksektor voksede i perioden op til Finanskrisen.

Spørgsmålet er så, hvilken betydning dette skal tillægges. Dette er afklaret, jfr. Højesterets dom i Capinordic-sagen, hvor følgende fremgår i dommen på side 107:

Højesteret tiltræder endvidere, at det forhold, at et lån er udbetalt forud for bestyrelsens bevilling, ikke i sig selv medfører erstatningsansvar. Det afgørende er, som anført af landsretten, om bevillingen ud fra det grundlag, der forelå for [bestyrelsesmedlemmerne B1 og B2] på det tidspunkt, hvor de traf beslutning om efterbevilling, må anses for forsvarlig.”

Det gøres på denne baggrund gældende, at det ikke skal tillægges betydning, hvorvidt der er tale om en efterfølgende behandling af en bevilling, som tidligere var meddelt i henhold til § 70 – instruksens pkt. 2.7. Det gøres gældende, at det afgørende i disse bedømmelser vil være, den bedømmelse der foretages, da bevillingen blev forelagt bestyrelsen – og ud fra det beslutningsgrundlag, som da var tilvejebragt.

12.3.2 Bankens efterlevelse af forretningsgangene

Det gøres gældende, at banken i al væsentlighed har efterlevet bankens forretningsgange, og at evt. overtrædelser deraf ikke skal tillægges betydning, med mindre sagsøger konkret kan bevise, at en sådan overtrædelse har været årsag til, at et tab er opstået.

12.4 Øvrige relevante momenter ved kreditvurdering

I forbindelse med sædvanlig kreditvurdering har en hel del forhold betydning, de behandles her.

12.4.1 Egenkapital hos kunde, moderselskab eller ultimativ ejer

Det fremgår af Højesterets dom i Capinordic-sagen side 108ff., at det er relevant i forbindelse med kreditgivning at lægge vægt på, om en kunde har betydelig egenkapital.

Det gøres gældende, at en stor del af bankkunderne i denne sag på det relevante tidspunkt havde en betydelig egenkapital, og at den havde stor betydning i relation til kreditvurderingen, også jfr. flere af de afgivne forklaringer.

I den forbindelse bemærkes, at en del erhvervsvirksomheder placerer enkeltstående erhvervmæssige aktiviteter i selvstændige selskaber, som ikke kapitaliseres særlig voldsomt, men som kapitalmæssigt understøttes af et holding- eller moderselskab. Dette har også været tilfældet i nogle af de koncerner, som optræder i denne sag.

Det gøres gældende, at sådanne selskaber som låntagere ikke skal bedømmes særskilt, hverken i relation til egenkapital, indtjeningspotentiale eller på anden måde. Dette giver ganske enkelt ikke mening. Til gengæld skal bedømmelsen kreditmæssigt gå på den bagvedliggende koncern forudsat, at den er økonomisk medhæftende på de evt. kreditfaciliteter, som blev bevilget.

Det gøres derfor gældende, at den kreditmæssige vurdering i disse tilfælde skal ske ud fra en samlet bedømmelse af de hæftende inkl. koncernforbundne selskaber og evt. tillige omfattende en kreditmæssig bedømmelse af koncernens ultimative ejer, hvis pågældende har kautioneret.

12.4.2 Kundens indtjening

Det fremgår samme sted i Capinordic-dommen (side 108), at også kundens indtjening er et relevant punkt at lægge vægt på i forbindelse med kreditvurdering.

12.4.3 Evt. negativt cash flow

Sagsøger har i forløbet stedse haft fokus på nogle forskellige elementer i sagens regnskabsmateriale, herunder har sagsøger ofte anført det som negativt, at nogle af de implicerede kunder i diverse årsrapporter havde ”negativt cashflow”.

Dertil er for det første at bemærke, at projektudvikling af fast ejendom er en branche med stor pengebinding, idet et salg først kan gennemføres til sidst, når hele projektet er realiseret og alle omkostninger dermed afholdt. Derfor er det helt normalt i den branche, at der i gode perioder er negativt cashflow.

Det gøres derfor gældende, at det ikke er et negativt element i forbindelse med kreditvurdering af kunder, at de evt. har haft negativt cashflow op til bevillingen.

12.4.4 Informationer i reviderede årsrapporter

Sagsøger har også i forløbet stedse haft fokus på regnskabsmæssige opskrivninger indenfor fast ejendom og andre aktiver, og har desangående tilkendegivet, at sådanne regnskabsmæssige opskrivninger ikke har været reelle.

Dette beror på en regnskabsmæssig misforståelse.

De i denne sag foreliggende årsrapporter er alle uden undtagelse revideret af enten statsautoriserede eller registrerede revisorer (nu ændret til ”godkendte revisorer” under et).

Det kan derfor af landsretten lægges til grund, at alle regnskabsmæssige reguleringer er foretaget i fuld overensstemmelse med årsregnskabsloven og dens hovedprincip om, at en årsrapport skal være så ”retvisende” som muligt.

Det indebærer bl.a., at hvis en ejendom eksempelvis er købt for kr. 10 mill., men reelt har en værdi på kr. 15 mill., så vil det rigtige være, at den opskrives til markedsværdi, hvilket

fordrer revisor præsenteres for et grundlag for reguleringen. Altså en konkret fagmæssig vurdering af ejendommen fra en statsautoriseret ejendomsmægler og/eller valuar.

Det gøres derfor gældende, at landsretten i forbindelse med bedømmelsen af bevillingerne i denne sag må lægge de økonomiske oplysninger til grund, som fremgår af reviderede årsrapporter, også for så vidt angår evt. reguleringer af ejendomsværdier.

Det gøres sluttelig gældende, at der ved bedømmelse af selskaber og personers økonomiske situation ikke skal tages hensyn til udskudt skat, da dette først har relevans, når aktiverne er realiseret. Det er derfor de reelle aktiver før skat, som danner grundlag for kreditvurderinger, og ikke de opgjorte formuer efter hensættelse til latent skat.

Men der skal selvfølgelig tages hensyn til latente skatter, når man opgør, hvilken beskattet formue, som en person er i besiddelse af – det er bare noget andet end den rent kreditmæssige bedømmelse.

12.5 Sikkerheder i forbindelse med kreditvurdering

Det primære i forbindelse med kreditvurdering er kundens økonomi, jfr. det ovenfor beskrevne. Giver kundens økonomi i sig selv ikke grundlag for en kredit, kommer spørgsmålet om sikkerheder op.

12.5.1 Pant i det finansierede aktiv

Meget ofte og næsten i alle for denne sag relevante bevillinger blev en bevilling koblet op på, at man også fra bankens side fik pant i det aktiv, som banken finansierede.

Dette var, vedr. finansiering af fast ejendom, selvsagt tinglyst pant i den købte ejendom.

For så vidt angår pantebrevskreditter blev disse ofte bevilget på tidspunkter, hvor der enten ikke var træk på kreditten eller hvor der var delvis træk på kreditten. Men der blev samtidig etableret håndpant sætning af de pantebreve, som efterfølgende fysisk blev lagt i depot.

Bankens interne regler foreskrev ret nøje, hvorledes sikkerheder skulle registreres i bankens system, og med hvilken vægt de sikkerhedsmæssigt skulle anføres. Registrering skulle altid ske med en andel af aktivets værdi – altså til en reduceret værdi.

Det gøres derfor gældende, at landsretten ikke i forbindelse med bedømmelsen af sikkerhedsstillelse for kreditter kan lægge de værdier for sikkerhederne, som blev registreret i bankens system (LEO). De registreringer var altid og uden undtagelse for små.

Det gøres dernæst gældende, at landsretten må lægge til grund, at banken meget ofte foretog grundige undersøgelser af de aktiver, som banken fik sikkerhed i. Der blev ofte foretaget mæglervurderinger af de faste ejendomme, som blev pantsat, og stort set alle belånte pantebreve skulle på forhånd godkendes af banken, hvilket skete på baggrund af pantebrevsopstillinger.

Det gøres på den her anførte baggrund gældende, at banken foretog en seriøs og grundig gennemgang af de aktiver, som man i forbindelse med en bevilling ville få sikkerhed i.

12.5.2 Kautio n af moderselskab og ultimativ ejer

Som anført under pkt. 12.4.1 skal det ved vurdering af en kredit tillægges stor betydning, hvilken økonomi en låntager har.

Gl. B1 var formentlig atypisk på den måde, at man stort set fast krævede, at en koncerns ultimative ejere personligt skulle kautionere for alle lån og kreditter til en koncern. Skulle banken være med, skulle den ultimative ejer selv ”have hånden på kogepladen”.

En sådan kautio n blev i bankens system helt fast værdiansat til kr. 0,00, men det er næsten

den ultimative sikkerhed, for hvis kautionen bliver aktuel, har man 100% vished for, at hele pågældendes formue uden undtagelse står bag hæftelsen.

Angivelsen af den værdi af kaution vil i de fleste tilfælde være særdeles misvisende, da den oftest vil have meget stor sikkerhedsmæssig værdi – også indirekte på den måde, at man via kaution ofte kan formå en ultimativ ejer til aktivt at gå ind i en løsning, hvis noget økonomisk går galt.

Følgende fremgår af Højesterets dom i Capinordic-sagen på side 108ff, hvor Højesteret i præmisserne for en frifindelse vedr. en af bevillingerne bemærker:

at ***, der ejede ***, kautionerede for lånet med sin betydelige formue.

Det gøres derfor gældende, at kaution af moderselskab eller ultimativ ejer som udgangspunkt skal tillægges stor betydning i forbindelse med bedømmelsen af, om en bevilling er forsvarlig eller ej, selvfølgelig forudsat, at pågældende kautionist har en betydelig formue.

13 Revision

13.1 Intern revision

Det gøres gældende, at bestyrelsesmedlemmerne, jfr. de afgivne forklaringer, alle har opfattet Intern Revision som ”bestyrelsens vagthund”.

Det gøres gældende, at det i forbindelse med bedømmelsen af de enkelte bestyrelsesmedlemmers evt. ansvar må lægges til grund, at bestyrelsen løbende og på konstruktiv måde har forholdt sig til de ting, som intern revision har bragt til bestyrelsens kundskab via de afrapporteringer, som løbende på kvartalsbasis tilgik bestyrelsen, og som har været gennemgået og behandlet grundigt på bestyrelsesmøderne hvert kvartal.

Der blev i forløbet taget initiativ til, at intern revisor deltog i bestyrelsens kvartalsmøder, så pågældende selv også mundtligt kunne gennemgå revisionsprotokollerne og særligt fremhæve, hvad vedkommende fandt væsentlig og relevant.

Det gøres gældende, at bestyrelsen løbende tog initiativ til, at der blev taget hånd om alle relevante revisionsbemærkninger, som krævede handling.

13.2 Ekstern revision

På baggrund af det i Capinordic - dommen anførte gøres det gældende, at der i forbindelse med bedømmelsen af de enkelte bestyrelsesmedlemmers handlinger og/eller undladelser og evt. ansvar skal lægges vægt på den eksterne revisions evt. forudgående vurdering af låneengagementer og behov for nedskrivning herpå.

Det gøres endvidere i forhold til ekstern revision gældende, at det i forbindelse med bedømmelsen af de enkelte bestyrelsesmedlemmers evt. ansvar skal lægges til grund, at bestyrelsen løbende og på konstruktiv måde har forholdt sig til de ting, som ekstern revision har anført i de protokollater, som er tilgået bestyrelsen.

14 De bevillinger sagsøger gør ansvar gældende for

I forbindelse med bedømmelsen af de enkelte engagementer henviser jeg indledningsvis til de ovenfor anførte momenter, der stort set har relevans for samtlige engagementer og bevillinger.

Derudover skal der i dette påstandsdokument for hver bevilling alene anførte ganske kortfattede bemærkninger.

14.1 Vidne 31 / V2 A/S engagementet

Denne del af sagen vedrører påstandene 1 – 8.

Det bestrides, at bestyrelsens bevillinger til **V2 A/S** - koncernen og **Vidne 31** **██████████** var kreditmæssigt uforsvarlige bedømt på bevillingstidspunkterne. Derfor bestrides det, at de enkelte bestyrelsesmedlemmer har handlet ansvarspådragende, bl.a. fordi bevillingerne var økonomisk forsvarlige ud fra koncernens økonomi, fordi bevillingerne ikke var blanco, men dels sikret ved pant i de belånte aktiver og dels sikret ved personlig kaution fra **Vidne 31** **██████████**, hvorved hæftelse for engagementet med hele **Vidne 31's** **██████████** formue og alle koncernens aktiver dermed var sikret.

Det gøres gældende, at valutalines blev etableret for at afdække risici i forbindelse med finansiering i CHF, og således ikke etableret i spekulativ hensigt.

Det gøres gældende, at disse bevillinger blev meddelt, jfr. forretningsgangenes pkt. 3.5.3.2 (ekstrakt 1 side 253), efter en samlet vurdering af kundens kreditværdighed, dvs. en vurdering af kundens finansielle, personlige og økonomiske faktorer.

14.2 **Vidne 20** / **V6 A/S** *engagementet*

Denne del af sagen vedrører påstandene 9 – 13.

Det bestrides, at bestyrelsens bevillinger til **V6 A/S** - koncernen og **Vidne 20** generelt var kreditmæssigt uforsvarlige bedømt på bevillingstidspunkterne, og derfor bestrides det, at de enkelte bestyrelsesmedlemmer har handlet ansvarspådragende, bl.a. fordi bevillingerne var økonomisk forsvarlige ud fra koncernens økonomi, fordi bevillingerne ikke var blanco, men dels sikret ved pant og dels sikret ved personlig kaution fra **Vidne 20** **██████████**, hvorved hæftelse for engagementet med hele **Vidne 20's** **██████████** på daværende tidspunkt anseelige private formue og alle koncernens aktiver dermed var sikret.

Det gøres gældende, at disse bevillinger blev meddelt, jfr. forretningsgangenes pkt. 3.5.3.2 (ekstrakt 1 side 253), efter en samlet vurdering af kundens kreditværdighed, dvs. en vurdering af kundens finansielle, personlige og økonomiske faktorer.

14.3 **Vidne 30** *engagementet*

Denne del af sagen vedrører påstandene 14 – 16.

Det bestrides, at bestyrelsens bevillinger til **Vidne 30** - koncernen og **Vidne 30** generelt var kreditmæssigt uforsvarlige bedømt på bevillingstidspunkterne, og derfor bestrides det, at de enkelte bestyrelsesmedlemmer har handlet ansvarspådragende, bl.a. fordi bevillingerne var økonomisk forsvarlige ud fra koncernens økonomi, fordi bevillingerne ikke var blanco, men dels sikret ved pant og dels sikret ved personlig kaution/hæftelse fra **Vidne 30** , hvorved der blev etableret hæftelse for engagementet med hele **Vidne 30's** på daværende tidspunkt anseelige private formue omfattende såvel alle **Vidne 30's** aktiver som alle koncernens aktiver.

Det gøres gældende, at disse bevillinger blev meddelt, jfr. forretningsgangenes pkt. 3.5.3.2 (ekstrakt 1 side 253), efter en samlet vurdering af kundens kreditværdighed, dvs. en vurdering af kundens finansielle, personlige og økonomiske faktorer.

14.4 **Vidne 29** / **V3 ApS** *engagementet*

Denne del af sagen vedrører påstandene 17 og 18.

Det bestrides det, at bestyrelsens bevillinger til **V3 ApS** – koncernen og **Vidne 29** generelt var kreditmæssigt uforsvarlige bedømt på bevillingstidspunkterne, og derfor bestrides det, at de enkelte bestyrelsesmedlemmer har handlet ansvarspådragende, bl.a. fordi bevillingerne var økonomisk forsvarlige ud fra koncernens økonomi, fordi bevillingerne ikke var blanco, men dels sikret ved pant og dels sikret ved personlig kaution/hæftelse fra **Vidne 29** , hvorved der blev etableret hæftelse for engagementet

med hele **Vidne 29's** på daværende tidspunkt anseelige private formue omfattende såvel alle **Vidne 29's** aktiver som alle koncernens aktiver.

Det gøres gældende, at valutalines blev etableret for at afdække risici i forbindelse med finansiering i CHF, og således ikke etableret i spekulativ hensigt.

Det gøres gældende, at disse bevillinger blev meddelt, jfr. forretningsgangenes pkt. 3.5.3.2 (ekstrakt 1 side 253), efter en samlet vurdering af kundens kreditværdighed, dvs. en vurdering af kundens finansielle, personlige og økonomiske faktorer.

14.5 **Vidne 42** *engagementet*

Denne del af sagen vedrører påstandene 19 – 22 og 25 – 27.

I første led i påstand 19 er der tale om en bevilling, som er fra 2001. Sagsøgers krav går ikke på selve bevillingen, men at bestyrelsen i perioden fra 2005 til 2008 har undladt at tage initiativ til, at der blev stillet betryggende sikkerhed.

Det gøres for det første desangående gældende, at der ikke var behov for yderligere sikkerhed, da økonomien hos låntager helt frem til finanskrisens indtog var så god, at der kunne ydes kredit af det anførte omfang uden sikkerhed.

Det gøres dernæst gældende, at evt. reetablering af en for længst frigivet sikkerhed for en kredit i størrelsesorden kr. 8,5 mill. slet ikke er et anliggende, som en bestyrelse i en bank skal tage sig af. Det er tvivlsomt, om emnet er et direktionsanliggende – så mest af alt er det nok en overvejelse, som pågældendes bankrådgiver måske burde have haft, eksempelvis i forbindelse med en årlig engagementsgennemgang.

Sluttelig gøres det gældende, at banken slet ikke har haft noget retskrav på at få sikkerheden reetableret, hvorfor de sagsøgte også af den årsag skal frifindes for denne påstand.

Det eneste banken reelt kunne have gjort var, at man kunne have opsagt lånet – men det ønskede man ikke, da der var tale om et fornuftigt lån til en kunde med en fornuftig økonomi. I øvrigt en kunde, som fortsat eksisterer og ikke er gået konkurs, hvilket underbygger, at der var tale om en kunde med en fornuftig økonomi.

I påstand 27 er der tale om en bevilling til køb af **Gl. B1's** halvpart af **V12 A/S**, idet den anden halvpart var ejet af **Bank 11**, som også solgte sine kapitalandele.

Udgangspunktet var derfor, at banken ejede halvparten af **V12 A/S**, og at man nu fik den aktiepost solgt mod, at man finansierede salget.

Sagsøger anfører, at der ikke blev oprettet en aktieoverdragelsesaftale, og at dette var usædvanligt. Det gøres gældende, at en sådan – selvfølgelig – blev oprettet og skrevet under.

Om denne bevilling har **V1** forklaret følgende (ekstrakt 28.P side 46):

*Forholdt oplysninger i LEO om bevilling af 24. juli 2006 vedrørende en kassekredit på 30 mio. kr. til **V12 A/S** (bind 4, 5784) forklarede han, at det var fornuftigt at bevilge kreditten. De kendte **Vidne 42**, og de kendte selskabet og dets pantebreve. Banken fik sikkerhed i selskabskapitalen. Bevillingen giver ikke anledning til betænkelighed. Der blev etableret en tilsvarende kredit hos **Bank 11**. Foreholdt oplysninger i LEO om kapitalforhold for **V12 A/S** (bind 4, 5690) forklarede han, at kapitalforholdene ser fornuftige ud.*

Der er ikke særskilte bemærkninger til de øvrige påstande.

Det bestrides, at bestyrelsens bevillinger til **V5 ApS** - koncernen og **Vidne 42** generelt var kreditmæssigt uforsvarlige bedømt på bevillingstidspunkterne, og derfor bestrides det, at de enkelte bestyrelsesmedlemmer har handlet ansvarspådragende, bl.a. fordi bevillingerne var økonomisk forsvarlige ud fra koncernens økonomi, fordi bevillingerne ikke var blanco, men sikret ved pant og dels for størstepartens vedkommende sikret ved personlig kaution/hæftelse fra **Vidne 42**, hvorved der blev etableret hæftelse for engagementet med hele **Vidne 42's** på daværende tidspunkt anseelige private formue omfattende såvel alle **Vidne 42's** aktiver som alle koncernens aktiver.

Det gøres gældende, at valutalines blev etableret for at afdække risici i forbindelse med finansiering i CHF, og således ikke etableret i spekulativ hensigt.

Det gøres gældende, at disse bevillinger blev meddelt, jfr. forretningsgangenes pkt. 3.5.3.2 (ekstrakt 1 side 253), efter en samlet vurdering af kundens kreditværdighed, dvs. en vurdering af kundens finansielle, personlige og økonomiske faktorer.

14.6 **V7 ApS**

Denne del af sagen vedrører påstandene 23 og 24.

Sagen vedrører bevilling af en kredit på kr. 34 mill. og en driftskredit på kr. 1 mill. til **V7 ApS**. Kreditten skulle bruges til at indfri anden finansiering i **Bank 30**, og til køb af virksomhedsobligationer efter nærmere aftale - dobbeltfinansiering. Driftskreditten skulle bruges til den løbende drift af ejendommen.

Det var et led i bevillingen, at **V8 A/S** overtog kapitalandelene i **V7 ApS**.

Det gøres gældende, og dette forventes ikke bestridt fra sagsøgers side, de sagsøgte **Part F** og **Part I** ikke i forbindelse med behandlingen af bevillingen var bekendt med,

- at **V7 ApS** forud for salget var ejet personer med relationer til **Gl. B1's** bestyrelse og direktion,
- hvilken finansiering **V7 ApS** havde forud for bevillingerne, og
- hvilke sikkerheder der var stillet i den anledning.

Banken fik i første omgang oplyst, at ejendommen havde en værdi på kr. 25 – 26 mill., men at den kunne købes ved hurtig handel for en pris på ca. kr. 17 mill. Banken fik en indhentet sagkyndig vurdering af ejendommen forelagt den 6. maj 2008 – se ekstrakt 4 side 5911. Vurderingen viste, at ejendommen var lidt mere end kr. 17 mill. værd som den var (Euro 2.290.926) og hvis der blev registreret en kælder som beboelse, så steg værdien til Euro 2,6 mill. = kr. 19,5 mill. (omregnet til kurs 7,50).

Engagementsændringen er i ekstrakt 4 side 5947 (og i ekstrakt 11 side 3781). I forbindelse med engagementsændringens bevilling, der foregik i perioden fra 16. til 25. juni 2008, altså efter vurderingen var tilvejebragt, blev bevillingen forelagt for bestyrelsen på vilkår,

- at der skulle stilles kr. 2,5 mill. kontant i forbindelse med etableringen, og
- at der skulle købers virksomhedsobligationer for den halvdel af kreditten, som ikke skulle bruges til køb af **V7 ApS**.

Den kontante del blev deponeret som aftalt, og det fremgår af sikkerhedsoversigten i ekstrakt 4 side 5954, at der blev lavet aftale om sikkerhed i erhvervsobligationer for kr. 17 mill. med en sikkerhedsværdi på 0,95 = kr. 16.150.000.

Imidlertid kan det konstateres, at kreditfaciliteterne efterfølgende rent faktisk i hvert fald til dels blev anvendt til køb af pantebreve uden, at bestyrelsen fik den ændring i forhold til det aftalte og forudsatte forelagt.

På den her anførte baggrund bestrides det for det første, at bankens ovennævnte bevilling til **V7 ApS** - ud fra en samlet vurdering af de foreliggende og for de sagsøgte

Part F og **Part I** bekendte omstændigheder og vilkår - kreditmæssigt var uforsvarlig bedømt på bevillingstidspunktet.

Dette gøres gældende på baggrund af,

- at værdien af ejendommen i Spanien var bekræftet,
- at der skulle stilles kr. 2,5 mill. i kontanter ved etableringen af kreditterne,
- at der til sikkerhed for bevillingen blev givet pant i kapitalandelene i datterselskabet **V1 S.L.**, hvilket selskab ved købet blev ejer af den i øvrigt ubehæftede og værdifulde ejendom i Spanien,
- at banken i forbindelse med konstruktionen blev stort set eneste kreditor hos **V7 ApS**, der ikke havde anden erhvervmæssig aktivitet end at eje kapitalandelene i datterselskabet i Spanien, der ikke havde anden aktivitet end at eje ejendommen, og
- at investeringskreditten blev bevilget til et selskab, som var ledet af en person med stor ekspertise indenfor forretningsområdet.

Under disse omstændigheder var en naturlig forventning, at ejendommen i Spanien i løbet af ca. 1 år blev solgt med fortjeneste, og at der i samme periode havde været en indtjening på investeringerne i virksomhedsobligationer

Derfor var bevilling af kreditten bedømt på bevillingstidspunktet en fornuftig forretning for banken at gå ind i.

Årsagen til et evt. tab er formentlig, at der i stedet – og uden bestyrelsens accept eller viden – blev investeret i pantebreve i stedet for virksomhedsobligationer.

14.7 **V9 A/S**

Denne del af sagen vedrører påstand 29.

Det gøres indledningsvis gældende, at det af landsretten skal lægge til grund, at der ikke er tilgået bestyrelsen information om det møde, som blev afholdt på **Restaurant 2** i Aarhus den 3. september 2007, ekstrakt 5 side 199.

Det gøres dernæst gældende, at bestyrelsen ikke har hørt noget om, at der – evt. – skulle være afgivet en mundtlig købsgaranti overfor investorerne vedr. tilbagekøb af aktieposterne i **V9 A/S**.

Bestyrelsens bevillinger af 29. oktober 2007 skal derfor alene bedømmes ud fra, hvad der blev fremlagt for bestyrelsen i forbindelse med engagementsændringerne. Se til eksempel ekstrakt 5 side 253 vedr. **Holding 20** . Som det fremgår i sikkerhedsoversigten, samme ekstrakt side 259, blev aktierne pantsat til sikkerhed for kreditten, lige som der også blev stillet kaution af ultimativ ejer.

Banken bevilgede kreditten, banken fik pant i nogle aktier, som man forventede ville stige, og banken fik sluttelig personlig hæftelse fra ultimativ ejer.

Banken fik således de mulige sikkerheder - både tingsretligt og obligationsretligt.

Bestyrelsen agerede på baggrund af kreditkontorets velunderbyggede indstilling, hvorfor det på det her anførte grundlag bestrides, at bestyrelsens bevilling var kreditmæssigt uforvarlig, og at de sagsøgte dermed har handlet ansvarspådragende.

14.8 Pantebreve og pantebrevsgarantier

14.8.1 Salg fra **V1 A/S til **V8 A/S**.**

Aftalen blev indgået i december 2007, og den vedrørte en pantebrevsportefølje på ca. kr. 300 mill. Der skulle ifølge aftalen stilles en tabsgaranti på kr. 70 mill., hvilket var indeholdt i prisen aftalt til kurs 101.

Garantien blev senere opsplittet i en på kr. 45 mill. og en på kr. 25 mill., da en del af pantebrevene var solgt.

Det må konstateres, at der kom krav på over de anførte beløbsgrænser, og at disse krav på trods af det blev honoreret.

11. december 2008 indgik [REDACTED] V8 A/S og Finansiell Stabilitet en aftale om frikøb af garantierne mod betaling af kr. 50 mill. ud over, hvad der i forvejen var honoreret via garantierne.

Alt i alt har garantier på kr. 70 mill. på den baggrund medført udbetalinger på langt større beløb uden, at der er fremkommet en forklaring på, hvorfor man fortsatte med at honorere økonomiske krav under garantierne på trods af, at man var nået langt over garantiernes maksimum.

14.8.2 Salg fra [REDACTED] GI. B1 og [REDACTED] GI. B1-fonden til [REDACTED] V8 A/S .

Denne del af sagen vedrører salg af pantebreve for et samlet beløb på ca. kr. 250 mill. fra to depoter tilhørende [REDACTED] GI. B1-fonden og fra to depoter tilhørende [REDACTED] GI. B1 . Der skulle ifølge aftalen stilles en tabsgaranti på kr. 75 mill., hvilket var indeholdt i prisen aftalt til kurs 100,6.

Aftalen indeholdt endvidere en pligt for sælger til at tage pantebreve, som køber ikke havde videresolgt forinden, retur mod et kursfradrag på 3 kurspoint.

En del af kvalitetssikringsaftalen blev erstattet af en garanti for et beløb på kr. 20 mill., mens en resterende del af tabsgarantien aldrig blev skrevet under.

14.8.3 [REDACTED] GI. B1-fondens køb af pantebrevsportefølje 21.12.2007

Gl. B1 indgik på vegne Gl.B1 fonden den 21. december 2007 aftale med V13 A/S om køb af 186 pantebreve for en pris på ca. kr. 196 mill.

14.8.4 Bankens køb af pantebreve på vegne fonden i 2008

Banken købte endvidere i periode fra februar til juli 2008 på vegne fonden pantebreve for et beløb i størrelsesorden kr. 105 mill.

14.8.5 Forligsaftalerne af 12.06.2013 og 16.07.2013

Det her beskrevne forløb resulterede i, der blev anlagt retssager af Gl.B1 fonden og Finansiell Stabilitet imod Bank 10 – med yderligere indbyrdes påstande.

Sagskomplekset blev forligt for så vidt angår påstand 1 den 12. juni 2013 og for så vidt angår påstand 2 den 16. juli 2013.

14.8.6 Anbringender – vedr. punkterne 14.8.1 til 14.8.5

De nævnte garantier har aldrig været til bevilling i bestyrelsen, og allerede på den baggrund gøres det gældende, at de sagsøgte bestyrelsesmedlemmer ikke kan gøres ansvarlige for tab i anledning af garantierne.

Sagsøger anfører videre i disse relationer, at banken har haft en uforsvarlig organisation af pantebrevsområdet, og at sagsøger i den anledning gør gældende, at de sagsøgte bestyrelsesmedlemmer derfor er ansvarlige for de tab, som gøres gældende i anledning af de her nævnte forhold.

Det bestrides for det første, at de af sagsøger opgjorte tab har haft nogen form for sammenhæng med den generelle organisation i banken indenfor pantebrevsområdet. Der er tale om påståede tab som følge af helt konkrete, atypiske og enkeltstående dispositioner, som på ingen måde har været eller har skullet være styret af en normal organisation indenfor

pantebrevsområdet. Det her beskrevne hændelsesforløb er gennemført fuldstændig uden hensyntagen til den normale organisering af pantebrevsområdet i banken – eksempelvis blev garantierne udstedt udenom bestyrelsens eller andres bevilling på trods af, at dette er i strid med klare bevillingsregler i banken.

Allerede af de her anførte årsager skal de sagsøgte bestyrelsesmedlemmer frifindes for de af denne påstand omfattede krav.

Dertil kommer, at det af de sagsøgte gøres gældende, at de havde sikret sig en forsvarlig organisering af pantebrevsområdet, jfr. hvad der er anført ovenfor under pkt. 6.2.2 – bankens organisatoriske udvikling. Dette var bragt helt på plads den 4. februar 2007, og altså før det forløb, som her er beskrevet.

Dertil kommer, at sagsøger har indgået de anførte og fremlagte forligsaftaler henholdsvis den 12. juni 2013 og den 16. juli 2013 helt uden på nogen måde at inddrage de sagsøgte i, hvorvidt man processuelt kunne godkende og acceptere sådanne aftaler som grundlag for krav under denne retssag. Det gøres på den baggrund gældende, at disse aftaler ikke kan indgå som grundlag for tabsopgørelser, da det er indgåede aftaler og ikke konstaterede tab.

Sluttelig bemærkes det, at disse krav først af sagsøger blev inddraget i sagen ved processkrift 6 af 28. april 2017 – altså mere end 3 år efter, at forligsaftalerne blev indgået.

Ethvert krav i anledning af de nævnte forligsaftaler er derfor forældet.

15 Sagsøgers tabsopgørelse

Der henvises indledningsvis til pkt. 7.3 ovenfor.

Sagsøger har dels i bilag 329, nu i version 3, og dels i et sammenfattende processkrift anført, hvorledes og ikke mindst på hvilke faktuelle grundlag erstatningskravene bag de over-

for de sagsøgte **Part C**, **Part F**, **Part I** og **Part E** nedlagte 29 påstande beløbsmæssigt er gjort op, lige som sagsøger har fremlagt, hvad der af de sagsøgte opfattes som nogle – men ikke alle – relevante bilag i forhold til tabsopgørelserne.

Under henvisning til det under påstandene anførte gøres det gældende, at opgørelserne i bilag 329.3 er fejlbehæftede såvel vedrørende det faktuelle grundlag som vedr. de beregninger, der ligger til grund for resultaterne.

Det gøres derfor gældende, at bilag 329.3 ikke kan danne grundlag for tabsopgørelse af sagsøgers erstatningskrav.

16 Øvrige sagsøgte anbringender

I det omfang andre sagsøgte fremfører bevisligheder og anbringender m.v., som kan understøtte de på vegne sagsøgte **Part C**, **Part E**, **Part F** og **Part I** nedlagte påstande, gøres disse anbringender også gældende på vegne de sagsøgte **Part C**, **Part E**, **Part F** og **Part I**.

...”

Part D, **Part G** OG
Part H's **PÅSTANDS-**
DOKUMENT

I de sagsøgte **Part D**, **Part G** og **Part H's** påstandsdokument af 10. april 2019 anføres det blandt andet:

”

2. OVERORDNEDE ANBRINGENDER

Der er i de enkelte afsnit 3-8 nedenfor indeholdt supplerende argumentation og støttesynspunkter, men påstandsdokumentet vil ikke som sådan indeholde en udtømmende gennemgang af de støttesynspunkter, der gøres gældende til underbygning af anbringenderne.

Nærværende afsnit indeholder **Part D**, **Part G** og **Part H's** overordnede anbringender.

Part D, **Part G** og **Part H** påberåber sig tillige de øvrige sagsøgtes anbringender i det omfang disse kan finde anvendelse for dem.

Til støtte for de nedlagte påstande gøres det gældende,

at sagsøgers krav er delvis forældet,

at **Part D**, **Part G** og **Part H's** ansvarsnorm som bestyrelsesmedlemmer er almindelig culpa, jf. selskabslovens § 361 og aktieselskabslovens § 140,

at der ved den individuelle ansvarsvurdering og i relation til lempelse blandt andet skal tages væsentlig hensyn til, at de var i bestyrelsen som medarbejdervalgte,

at sagsøger ikke har løftet bevisbyrden for, at **Part D**, **Part G** og **Part H** på culpøs vis har tilsidesat forpligtelser, der påhvilede dem som bestyrelsesmedlemmer i banken, hverken i relation til bankens organisation og drift eller konkrete handlinger eller undladelser,

- at enhver bevismæssig usikkerhed om bankens og bestyrelsens beslutningsgrundlag må komme sagsøger processuelt til skade, blandt andet som følge af sagsøgers egne valg i relation til bevisførelsen,
- at sagsøger ikke har løftet bevisbyrden for, at de foretagne forretningsmæssige skøn er truffet på et uforsvarligt oplyst grundlag,
- at sagsøger i relation til de forhold, hvor sagsøger gør gældende, at der er indgået for Banken uvedkommende hensyn, ikke har gjort gældende, at **Part D**, **Part G** og **Part H** var eller burde være bekendt med de påståede uvedkommende hensyn,
- at der under disse omstændigheder skal udvises en betydelig tilbageholdenhed ved efterprøvningen af de udøvede forretningsmæssige skøn i overensstemmelse med den i retspraksis og teori anerkendte business judgement rule,
- at sagsøgers erstatningsopgørelse i al væsentlighed er forfejlet og uden grundlæggende dokumentation, både for så vidt angår opgørelsesprincipper, sum, delposter og relevans,
- at sagsøger i væsentlig omfang og på relevant vis har tilsidesat sin tabsbegrænsningspligt ved sin håndtering af de overtagne sikkerheder, og at der mangler grundlæggende dokumentation for sagsøgers valg af håndtering af hovedparten af de overtagne sikkerheder,
- at enhver bevismæssig usikkerhed også for så vidt angår dokumentation for det relevante tab må komme sagsøger processuelt til skade,
- at sagsøger således savner bevis for, at der foreligger et relevant erstatningsretligt tab,

at sagsøger under alle omstændigheder ikke er berettiget til at modtage erstatning på højere beløb end svarende til påstandene som opgjort i sagsøgers processkrift 6 af 28. april 2017,

at der i det omfang retten måtte finde **Part D**, **Part G** og **Part H** erstatningsansvarlige, bør ske lempelse, således at sagsøgers erstatningskrav nedsættes eller bortfalder på grundlag af **Part D**, **Part G** og **Part H's** roller, forudsætninger, økonomiske formåen, manglende forsikringsdækning og sagens øvrige omstændigheder, ligesom der ved en eventuel fordeling af erstatningsbyrden mellem solidarisk ansvarlig må tages hensyn til samme forhold, således at **Part D**, **Part G** og **Part H** ikke skal udrede den endelige erstatning.

3. OVERORDENDE BEMÆRKNINGER

Sagsøger indgav stævning den 23. december 2010 med krav om betaling af kr. 700 mio. mod **Part D**, **Part G** og **Part H** der altså blev mødt af sagsøgers fulde krav.

Sagsøgers hævde af, at der forelå et erstatningsansvar var helt grundlæggende baseret på et uhjemlet og fejlagtigt synspunkt.

Finansiel Stabilitet har således i forbindelse med sit retsopgør med ledelserne af de banker, der blev overtaget efter finanskrisen, haft det synspunkt, at der skulle gælde en særlig skærpet ansvarsnorm for ledelsen af en finansiel virksomhed, i nærværende sag mest tydeligt udtrykt i processkrift 10 (E14, side 52):

”Ansvarsvurderingen og målestokken for culpa skal tillige inddrage det forhold, at der knytter sig en betydelig samfundsmæssig interesse i at sikre og opretholde en finansiel stabilitet i Danmark, og at ledelsen og driften af den enkelte bank i overens-

stemmelse med de særlige og skærpede regler i FIL er en væsentlig og relevant forudsætning herfor.

På baggrund af ovenstående må der derfor gælde en skærpet ansvarsnorm/ culpa-norm for ledelsen i en bank i forhold til ansvarsnormen for ledelsen i andre typer virksomheder som følge af de særlige forpligtelser, der påhviler en bankledelse, og de særlige krav der gælder for et medlem af ledelsen i en bank”

Sagsøgers synspunkt har ingen støtte i den juridiske litteratur og er blevet endeligt tilside-sat af Højesteret i dom af 15. januar 2019 i sag 226/2016 om Capinordic Bank.

”Af den dagældende aktieselskabslovs § 140, 1. pkt., fremgår, at bestyrelsesmedlemmer og direktører, som under udførelsen af deres hverv forsætligt eller uagtsomt har tilføjet selskabet skade, er pligtige at erstatte denne.

Bestemmelsen, der med mindre sproglige justeringer er videreført i selskabslovens § 361, stk.1, 1. pkt., fastsætter et almindeligt culpaansvar. Der er ikke i lovgivningen i øvrigt eller efter retspraksis grundlag for at fastslå, at der gælder en skærpet ansvarsnorm for ledelsesmedlemmer i en bank.”

Sagen har ved sagsøgers indlevering af processkrift 6 af 28. april 2017 i realiteten ændret sin tilgang til erstatningsgrundlagets karakter. Uagtet, at sagsøger fortsat – forgæves – har forsøgt at tegne et billede af en bank, som i alle led var uforsvarligt organiseret og ledet, drejer erstatningssagen sig nu om en række konkrete udlånsaftaler og aftaler i forbindelse med handel med koncernens egne pantebreve.

Hvilke krav, der skal stilles til en debtors økonomiske forhold og dokumentation herfor, for at en bevilling af et låneengagement kan anses for forsvarlig, beror på en konkret vurdering i det enkelte tilfælde. Det er ikke ved syn og skøn, sagkyndige erklæringer eller udtalelser fra brancheorganisationer blevet belyst af sagsøger, hvilke krav der generelt kan stilles til et forsvarligt grundlag for kreditgivningen i en bank, endsige at de kritiserede bevillinger er givet på et ubankmæssigt grundlag.

Det er heller ikke ved syn og skøn, sagkyndige erklæringer eller udtalelser fra brancheorganisationer blevet belyst, hvordan en pantebrevsorganisation skulle være opbygget for generelt at kunne anses for forsvarlig, ligesom der ikke er tilvejebragt nogen udtalelser, der generelt beskriver markedskonforme pantebrevsgarantier.

Sagsøger har som følge af sin bevisnød ført et antal vidner herunder fra det såkaldte kreditteam, som Finansiell Stabilitet selv sammensatte i efteråret 2008 i form af **Vidne 14**, **Vidne 16**, **Vidne 18** og **Vidne 19**. Ingen har kunnet give nogen sikker forklaring på, hvilket materiale de har gennemgået eller set i deres tid i Banken.

Om den bevismæssige betydning af sådanne – bakspejls – engagementsgennemgange udtaler Østre Landsret i Eik Bank dommen [min fremhævelse]:

“Disse vurderinger er imidlertid foretaget på et langt senere tidspunkt under finanskrisen, uden at betydningen heraf er belyst ved sagkyndig bevisførelse. Set i det lys kan Finanstilsynets efterfølgende vurdering af boniteten i de konkrete engagementer kun tillægges begrænset bevismæssig vægt i relation til bankens nedskrivningsbehov pr. 31. december 2009.

Landsretten finder endvidere ikke, at Finanstilsynets eller Finansiell Stabilitets Kreditteams vurderinger af nedskrivningsbehovet fra henholdsvis 28. september eller 29. oktober 2010 i sig selv kan anses for bevis for kausalitet mellem et eventuelt uforvarligt forhold og bankens tab på sin erhvervsportefølje.”

Der bør udvises forsigtighed med at tilsidesætte det forretningsmæssige skøn, der er udøvet af Bankens bestyrelse og direktion ved bevilling af et låneengagement og udstedelse af pantebrevsgarantier.

Ved vurderingen af, om bevillingen af et lån har været ansvarspådragende gøres det gældende, at det forhold, at låneengagementet har været genstand for vurdering fra Bankens eksterne og interne revision og fra Finanstilsynets side i forbindelse med tilsynets undersø-

gelse af Banken, må indgå med en ikke ubetydelig vægt i landsrettens vurdering, særligt på grund af den nære tidsmæssige sammenhæng mellem Finanstilsynets bonitetsvurdering og de kritiserede bevillinger.

Både Finanstilsynet og revisionen har været bekendt med en række af de forhold, der gøres gældende af sagsøger som uforsvarlige, herunder oplysningerne om debitorernes og kauti-
onisternes kapitalforhold, cash flow, sikkerhedsstrukturen i engagementerne – og at disse i
nogen udstrækning var baseret på kationer frem for anden sikkerhed – og direktionens
anvendelse af presserende bevillinger.

Sagsøger har gjort gældende, at der på en række punkter er sket overtrædelse af FIL og
regler udstedt i medfør af FIL, herunder Bankens interne regulering i kreditpolitikkerne.
Sådanne eventuelle overtrædelser vil ikke i sig selv indebære, at de ansvarlige for overtræ-
delsen har pådraget sig en erstatningspligt. Sagsøger har i øvrigt ikke ført bevis for, at
hverken lovgivning eller Bankens politikker er overtrådt i nogen for erstatningssagen rele-
vante sammenhænge.

FORHOLDET TIL FINANSTILSYNET – BETYDNINGEN AF DET ORDINÆRE TILSYN I 2007

Finanstilsynet gennemførte i marts 2007 en ordinær inspektion i Banken. I den forbindelse
blev blandt andet Bankens kreditorganisationen, interne retningslinjer og bestyrelsesproto-
kollater gennemgået, ligesom tilsynet gennemgik og fik præsenteret Bankens største enga-
gementer.

Finanstilsynet har i medfør af FIL § 344 pligt til at afgive påbud, såfremt der konstateres
en overtrædelse af FIL. Finanstilsynet giver endvidere en risikooplysning, såfremt det kon-
stateres, at et forhold i Banken afviger fra sammenlignelige pengeinstitutter.

Det skal i den forbindelse understreges, at Finanstilsynets fremsendelse af ”hyrdebrev” og anmodninger om redegørelse for udlånsvækst m.v. ikke – som sagsøger tilsyneladende gør sig til talsmand for (E14, side 60) – er risikooplysninger.

Det bemærkes endvidere, at Finanstilsynet bevisligt aldrig fandt grundlag for at foretage opfølgning på baggrund af Bankens redegørelser.

Det kan konstateres, at Finanstilsynet efter den ordinære inspektion i 2007 ikke afgav påbud eller fremkom med en risikooplysning vedrørende Bankens kreditorganisation eller låneindstillingerne.

Det kan konstateres, at Finanstilsynet ikke afgav påbud eller fremkom med risikooplysninger vedrørende boniteten af Bankens engagementer eller nedskrivninger på samme, bortset fra et enkelt engagement fra 2003, som i øvrigt ikke er omfattet af sagsøgers erstatningskrav.

Det kan konstateres, at Finanstilsynet ikke afgav påbud eller fremkom med risikooplysninger om Bankens brug af skriftlige bevillinger (efterretningssager, efterbevillinger og presserende bevillinger). Sagsøger har heller ikke løftet bevisbyrden for, at det på nogen relevant måde blev fremført som et problem af Finanstilsynet i den mundtlige afrapportering.

Det kan konstateres, at ingen af de i sagen kritiserede engagementer i marts 2007 havde svaghestegn ifølge Finanstilsynet – karakteren 2B – men blev vurderet med normal risiko eller ingen risiko. Sagsøgers hævde af, at der i Bankens kreditbevillinger og konkrete engagementer skulle have været en ubankmæssig risiko, har således ingen støtte ej heller i Finanstilsynets tilsynsfund.

Sagsøger gør gældende, at Finanstilsynets tidstro vurdering af Banken skulle være uden betydning. Dette bestrides.

Om forholdet mellem de tidstro afgørelser fra tilsynsmyndigheden og efterfølgende redegørelser – herunder § 352a-redegørelser – har Østre Landsret i Eik Bank dommen udtalt:

“Finanstilsynets § 352 a-redegørelse af 4. juli 2013 er udarbejdet flere år efter bankens sammenbrud uden høring af bankens ledelse. Redegørelsen er endvidere udarbejdet på grundlag af det materiale, tilsynet har rådet over. Dette materiale udgør kun en begrænset del af det skriftlige materiale, der er fremlagt for landsretten.

Landsretten finder på den baggrund ikke at kunne tillægge redegørelsen selvstændig betydning i relation til eksistensen af de kritiserede forhold i banken i perioden fra 2005-2009, eller i relation til dokumentation for kausalitet mellem sådanne mulige kritiske forhold og bankens tab.”

Højesteret udtalte i Capinordic Bank-dommen af 15. januar 2019 om spørgsmålet [min fremhævelse]:

”Finanstilsynet foretager som led i sit tilsyn en gennemgang af udvalgte låneengagementer. Tilsynet vurderer i den forbindelse det enkelte låns bonitet med henblik på opgørelse af bankens solvensbehov. Der er ikke tale om, at Finanstilsynet vurderer, om det var forsvarligt at bevilge lånet. Højesteret finder imidlertid, at det ved vurderingen af, om en bankledelse har pådraget sig erstatningsansvar, efter omstændighederne kan indgå, at Finanstilsynet har foretaget en bedømmelse af lånets bonitet. Der må i den forbindelse lægges vægt på, hvilket oplysningsgrundlag Finanstilsynet havde, og hvor tæt bedømmelsen tidsmæssigt er foretaget på lånets bevilling.”

Sagsøger gør endvidere gældende, at **Part D**, **Part G** og **Part H** ikke har bevist, hvilket materiale som Finanstilsynet har haft til rådighed, og at der af den grund tilsyneladende skulle være mindre grund til at fæste lid til Finanstilsynets afrapportering.

Sagsøger har således i processkrift 10 anført følgende:

”Hertil bemærkes endvidere, at det ikke fra de sagsøgtes side er dokumenteret, hvilke oplysninger Bankens ledelse gav Finanstilsynet ved tilsynsbesøget i marts 2007 vedrørende de i sagen omhandlede engagementer” (E14, side 68n).

og

”Det er ikke på det foreliggende grundlag dokumenteret, hvilke oplysninger som har været tilgængelige for Finanstilsynet ved engagementsgennemgangen i banken i marts 2007” (E14, side 70n).

Sagsøger har kontrolleret Banken siden november 2008 og haft fuld rådighed over Bankens historiske udveksling af oplysninger med Finanstilsynet og kunne have fremlagt disse oplysninger, hvis man mente, at der var grund til at anfægte kvaliteten af det materiale, der tilgik Finanstilsynet. Sagsøger bærer den fulde risiko for enhver bevismæssig usikkerhed om, hvilket materiale der forud for tilsynsbesøget og under selve inspektionen er tilgået Finanstilsynet.

BEVISBYRDE

Sagsøger har forsøgt at introducere, at der skulle gælde en omvendt bevisbyrde i en sag om ledelsesansvar i en finansiel virksomhed. Sagsøger gør således gældende, at det påhviler **Part D**, **Part G** og **Part H** at godtgøre, at de ikke har handlet ansvarspådragende, og at der ikke er årsagssammenhæng mellem tabet og påstået ansvarspådragende fejlpositioner.

”Som følge heraf gøres det tillige gældende, at Bestyrelsen ikke kan påberåbe sig det forretningsmæssige skøn, når det beror på Bestyrelsens egne forhold, at Bestyrelsen ikke har haft det fornødne informationsgrundlag, eller de fornødne kvalifikationer. I disse tilfælde er det Bestyrelsen, der skal godtgøre, at de foretagne handlinger/bevillinger var forsvarlige. Dette bestrides i øvrigt som udokumenteret.” (E14, side 73m).

og

”Det bestrides, og er udokumenteret, at blancoelementet var branchekonformt, som anførte af de sagsøgte.” (E14, side 74, 2. afsnit).

og

”Det gøres af de sagsøgte gældende, at en praksis med bevilling af lån ved presserende bevillinger var et konkurrenceparameter i finansieringsmarkedet, hvor der ofte skulle handles hurtigt. Det gøres endvidere gældende, at der altid har været grundlag for at bevillige presserende. Begge udsagn er udokumenteret.” (E14, side 78ø)

Sagsøger gør endvidere gældende, at det påhviler **Part D**, **Part G** og **Part H** at godtgøre, at deres beslutninger ikke blev foretaget på et uforsvarligt og ufuldstændigt grundlag, jf. E14, side 80ø.

”En generelt uforsvarlig organisation indebærer en åbenbar risiko for, at beslutninger ikke træffes på et tilstrækkeligt oplyst og dermed kvalificeret grundlag.

I et sådan tilfælde må det være bestyrelsens opgave at dokumentere, at dette forhold konkret ikke har influeret på den omhandlede disposition, og de sagsøgte kan derfor ikke påberåbe sig ”The Business Judgment Rule”.”

Sagsøgers opfattelse af retstilstanden bestrides.

Det er **Part D**, **Part G** og **Part H's** opfattelse, at sagsøger har bevisbyrden for alle relevante forhold og omstændigheder, der er påkrævet for at kræve erstatning for et tab.

SAGENS OPLYSNING OG SAGSØGERS VALG AF BEVISFØRELSE

Sagsøger har i stævningen af 23. december 2010 med underbilagene 112 – 118 over ca. 600 sider foretaget en gentagen omtale af omstændigheder, som efter sagsøgers opfattelse har medført, at Bankens direktion og bestyrelse i forbindelse med lånesagsbehandling skulle have handlet i strid med sine egne interne politikker.

Fremgangsmåden er i meget vid udstrækning videreført i sagsøgers processkrift 6 af 28. april 2017 og i sagsøgers sammenfattende processkrift af 15. marts 2019.

Karakteristisk for sagsøgers kritik, er, at den i al væsentlighed er baseret på sagsøgers egen fortolkning af Bankens politikker, ligesom den er løsrevet fra, hvilken erstatningsretlig relevans den påståede overtrædelse af interne politikker måtte have for et konkret påstået tab.

Det vil efter **Part D**, **Part G** og **Part H's** **opfattelse** føre for vidt at kommentere sagsøgers utallige henvisninger til påståede overtrædelser af interne politikker.

Det bestrides helt overordnet, at sagsøgers fortolkning af Bankens interne politikker kan lægges til grund, ligesom det bestrides, at eventuelle overtrædelser har erstatningsretlig relevans.

Sagsøger må løfte bevisbyrden for, at en eventuel overtrædelse af en intern politik konkret har medført en uforsvarlig lånebevilling, og at den påståede uforsvarlige långivning har medført et kausalt og adækvat tab.

Derudover er det karakteristisk for sagsøgers procesførelse, at der fremsættes en række postulater om en uforsvarlig og ufyldstgørende creditsagsbehandling i Bankens organisation med udgangspunkt i de dele af de konkret kritiserede låneengagementer, som sagsøger har valgt at fremlægge.

Det bemærkes, at sagsøger ikke har fremlagt de komplette lånesager.

I det omfang, sagsøger gør gældende, at kreditsagsbehandlingen er sket på et ufyldstgørende grundlag, gøres det gældende, at dette bevis ikke kan føres uden kendskab til hele lånesagen, herunder lånedokumenter, ejendomsværdiurderinger, dokumenter vedrørende sikkerheder, korrespondance med kunderne, mødenotater m.v.

Sagsøger har i sin tilrettelæggelse af procesførelsen valgt ikke at fremlægge de komplette lånesager, således som de forelå, da Bankens bevillinger blev besluttet. Dette må medføre processuel skadevirkning for sagsøger.

Det er endvidere karakteristisk for sagsøgers procesførelse, at sagsøger, i forhold til bestyrelsens bevilling af lånesager, udøver kritik af det forretningsmæssige og kreditmæssige grundlag for lånebevillingerne, uden at fremlægge den låneindstilling eller det materiale, som var til rådighed for bestyrelsen på tidspunktet for bevillingen.

Det er **Part D**, **Part G** og **Part H's** opfattelse, at låneindstillingerne med tilhørende materiale generelt var gennemarbejdede og indeholdt de nødvendige oplysninger.

Det gøres gældende, at sagsøgers manglende fremlæggelse af bestyrelsens beslutningsgrundlag må tillægges processuel skadevirkning.

Der er i sagsøgers sagsførelse i det hele en mangel på opmærksomhed og dokumentation i forhold til, hvad bestyrelsens rolle har været i forhold til den almindelige daglige drift af banken, i forhold til direktionen samt den øvrige administration, og i forhold til, hvad bestyrelsen har vidst og burde vide.

En lang række af de påståede ansvarspådragende forhold og undladelser baserer sig på handling, viden eller motiv, der af sagsøger selv tilskrives eksempelvis en direktør, uden at der blot er gjort forsøg på at argumentere for, at bestyrelsen kendte til disse forhold. I flere

tilfælde er det endog erkendt af sagsøger, at eksempelvis direktøren har haft kendskab til centrale forhold i sagsøgers begrundelse for erstatningskravet, og at bestyrelsen ikke kendte til netop disse forhold.

Det er eksempelvis ubestridt, at bestyrelsen ikke kendte til de påståede tilbagekøbsgarantier, som **Part K** angiveligt skulle have givet tilsagn om i forbindelse med 6 kunders lånefinansierede køb af aktier i **V9 A/S**.

De menige bestyrelsesmedlemmer kan imidlertid ikke erstatningsretligt bedømmes ud fra andet, end hvad de individuelt vidste eller burde vide.

4. BESTYRELSENS BEHANDLING AF LÅNEENGAGEMENTER

Part D, **Part G** og **Part H's** kendskab til de kritiserede låneengagementer opnåede de gennem bestyrelsesarbejdet.

Bestyrelsen bevilgede i overensstemmelse med Bankens forretningsgange låneengagementer. Det kunne ske ved bevillinger eller ved efterbevillinger. Derudover fik bestyrelsen lånesager til efterretning.

Låneengagementerne blev i den relevante periode, uanset om der var tale om bevilger, efterbevillinger eller efterretningssager, sendt på forhånd på en særskilt CD-rom med Bankens indstilling og de relevante dokumenter. **Part D**, **Part G** og **Part H** havde således mulighed for at gennemgå sagerne inden bestyrelsesmøderne, hvilket de også gjorde.

Efterbevillinger blev behandlet på samme niveau som øvrige bevillinger, og der var på bestyrelsesmøderne mulighed for at stille opklarende spørgsmål og drøfte de enkelte lånebevillinger, såfremt der var behov for det.

Særligt efterretningssagerne var ofte af mindre væsentlig økonomisk størrelse og indeholdt blandt andet ukomplicerede boligfinansieringer.

Det var **Part D**, **Part G** og **Part H's** opfattelse, at de udøvede et forretningsmæssigt skøn på baggrund af et materiale, der fremstod som forsvarligt.

Ved hvert bestyrelsesmøde blev Bankens store engagements udvikling gennemgået under punktet risikoovervågning, der også indeholdt en beskrivelse af de engagementer, der nærmede sig 25% grænsen i FIL § 145.

Intern revision udarbejdede til hvert bestyrelsesmøde en liste over udviklingen i Bankens engagementer over 1,5 mio. kr.

Revisionen gennemgik i forbindelse med regnskabsaflæggelsen blandt andet Bankens 10 største engagementer og rapporterede herom i protokollater til bestyrelsen.

I perioden frem til 2007-regnskabsaflæggelsen var der ikke nogen kritik af boniteten af Bankens udlånsportefølje eller forretningsprofil, heller ikke fra Finanstilsynet i forbindelse med den tilbundsående gennemgang af Banken i foråret 2007.

Allerede fra efteråret 2007 iværksatte banken en tættere opfølgning og afrapportering til bestyrelsen af en række kunder, der var eksponeret indenfor ejendomssektoren.

I protokollatet vedrørende årsregnskabet 2007 blev der fundet svaghedstegn vedrørende engagementet med koncernen omkring **V15 ApS** (karakteren 2B på Finanstilsynets karakterskala) og objektiv indikation for værdiforringelse uden nedskrivningsbehov på **Vidne 30**-engagementet (karakter 2B).

Det medførte, at bestyrelsen herefter under punktet fokusengagementer fik en yderligere særlig rapportering vedrørende blandt andet disse engagementer på baggrund af løbende og i hvert fald månedlig opfølgning fra kreditkontoret.

Det bestrides som udokumenteret, at **Part D**, **Part G** og **Part H** på ansvarspådragende vis skulle have tilsidesat forpligtelser, der påhvilede dem som medlemmer af Bankens bestyrelse i relation til behandling af lånebevillinger, løbende risikoovervågning af engagementer eller Bankens behandling af engagementer med svaghestegn.

5. KONKRETE LÅNEENGAGEMENTER

Der vil ikke blive kommenteret på de enkelte bevillinger i dette påstandsdokument.

Dette er ikke af udtryk for, at **Part D**, **Part G** og **Part H** er enig i sagsøgers sagsfremstilling eller den fremsatte kritik.

Det bestrides helt generelt, at der er grundlag for at kritisere den kreditmæssige behandling af låneengagementerne.

Det bestrides endvidere, at det på baggrund af det materiale, som blev fremlagt i forbindelse med bestyrelsens bevilling af låneengagementer, efterbevillinger eller efterretninger har været, endsig har fremstået som, uforsvarligt at yde de pågældende låneengagementer.

Bevisbyrden herfor påhviler sagsøger, og sagsøger har ikke løftet denne bevisbyrde.

Sagsøger har i relation til en række engagementer gjort gældende, at Banken ikke eller ikke kun har varetaget Bankens interesser herunder – særligt med relevans for **Part D**, **Part G** og **Part H** – i relation til **V7 ApS**, **V9 A/S**, handel med pantebreve, **Vidne 30's** anvendelse af pantebrevskredit til køb af Bentley og de påståede parkeringshandler med **Vidne 42** (finansiering af aktiekøb).

Sagsøger har ikke gjort gældende, at **Part D**, **Part G** og **Part H** har eller burde have været vidende om de påståede uved-

kommende hensyn. Når deres individuelle ansvar skal bedømmes, skal denne vurdering således foretages uden hensyntagen til de påståede uvedkommende hensyn.

Sagsøgers påstande 1 – 27 vedrører påståede tab i forbindelse med en række lånebevillinger til koncerner, der direkte eller indirekte var eksponeret i fast ejendom, og hvor de etablerede sikkerheder i hvert fald midlertidigt blev værdimæssigt forringet som følge af finanskrisens indtræden i september 2008.

Det var i overensstemmelse med Bankens forretningsstrategi at udlåne penge til erhvervs-kunder, som direkte eller indirekte investerede i fast ejendom og pantebreve.

Denne forretningsstrategi havde i en årrække forud for finanskrisens indtræden medført betydelige overskud i Banken og Bankens koncern.

Det var almindeligt kendt, at Banken havde en betydelig nicheforretning med handel, investering og formidling af pantebreve og anparter, ligesom det var almindeligt kendt, at Banken havde udlån til erhvervs-kunder med eksponering i fast ejendom.

Banken var ejet af aktionærerne og koncernen blev drevet i overensstemmelse med en forretningsstrategi, der var kendt af aktionærerne. Aktionærerne modtog i årene op til finans-krisen udbytte af afkast, som var foranlediget af Bankens forretningsstrategi, og aktionærerne kan ikke opnå en niche- og ejendomsbanks afkast og samtidig kræve erstatning for, at Banken ikke havde en sparekasses forsigtighed.

Sagsøger har som nævnt ikke fremlagt de komplette lånesager. Sagsøger har således heller ikke fremlagt de bevillingsindstillinger som **Part D**, **Part G** og **Part H** modtog i forbindelse med de enkelte bevillinger. Der mangler eller kan mangle materiale, som knyttede sig til bevillingsindstillingerne, ligesom det er udokumenteret, hvilke supplerende oplysninger, der er fremført af direktionen under bestyrelsesmøderne.

6. FORÆLDELSE

Sagsøger nedlagde i stævningen af 23. december 2010 følgende påstand 1:

*”De sagsøgte tilpligtes in solidum, subsidiært proratisk, mere subsidiært alternativt at anerkende at have handlet ansvarspådragende og tabsforvoldende overfor den tidligere **Gl. B1** i deres funktioner som henholdsvis medlemmer af bestyrelsen, som direktører, som underdirektører, som chef for intern revision og som ekstern revision i den tidligere **Gl. B1** forud for dennes sammenbrud i november 2008 ”*

Baggrunden for påstand 1 var i forhold til **Part D**, **Part G** og **Part H** behandlet i stævningens punkt 7-11, side 57-154.

Sagsøger gjorde gældende, at der forelå et erstatningsansvar som følge af Bankens konkurs (indeholdt side 57-111), som følge af konkrete udlån (side 111-112 og bilag 113-118), som følge af handel med og investering i pantebreve (side 112-139), som følge af forhold vedrørende nærtstående (side 139-145) og som følge af forløbet omkring **V9 A/S** (145-154).

Sagsøger har ikke i perioden fra 23. december 2010 til 28. april 2016 afgivet processkrift om ansvar og tab.

I processkrift 6 af 28. april 2017 har sagsøger frafaldet sit synspunkt om, at **Part D**, **Part G** og **Part H** er erstatningsansvarlige for Bankens konkurs.

Sagen vedrører derfor nu konkrete udlån, handel med og investering i pantebreve, forhold vedrørende nærtstående og forløbet omkring **V9 A/S**.

Ved afgivelsen af processkrift 6 af 28. april 2017 er der blevet inddraget 3 nye engagementer, ”**Virksomhed 10 ApS**”, ”**V11 ApS**” og ”**V10 A/S**”, processkrift 6, punkt 9.

Selskaberne har tilknytning til **Vidne 42**-koncernen, der af sagsøger er behandlet i bilag 117 over 48 sider.

De 3 selskaber og Bankens påståede rolle i forbindelse med Fondens køb af pantebreve i 2007 og 2008 er ikke omtalt i stævningen eller bilag 117.

Sagsøger har først sammen med processkrift 6 af 28. april 2017 fremlagt bilag vedrørende Bankens påståede rolle ved Fondens køb af pantebreve i 2007 og 2008, jf. bilag 393-407.

Det er **Part D**, **Part G** og **Part H's** opfattelse, at sagsøgers påstand 1 har haft et så bredt og ubestemt indhold, at påstanden hverken endeligt eller foreløbigt kan have afbrudt forældelsen i relation til erstatningskrav relateret til "**Virksomhed 10 ApS**", "**V11 ApS**" og "**V10 A/S**" eller Bankens påståede rolle ved Fondens køb af pantebreve i 2007 og 2008.

Forældelsen i relation til disse krav kan tidligst være afbrudt den 18. oktober 2016 henholdsvis den 28. april 2017, og da forældelsesfristen for kravene begyndte at løbe mere end 3 år forud for dette tidspunkt, er de krav, sagsøger har inddraget den 28. april 2017, forældede.

Forældelseslovens § 16 omhandler endelig afbrydelse af forældelse ved indgivelse af stævning. Det følger af lovens § 16, stk. 1, at "*forældelse afbrydes, når fordringshaveren foretager retslige skridt mod skyldneren med henblik på at erhverve dom..., der fastslår fordringens eksistens og størrelse...*".

Afbrydelsen sker ved indlevering af stævning, jf. forældelseslovens § 16, stk. 2, nr. 1, eller – som det følger af forældelseslovens § 16, stk. 2, nr. 2 – når påstanden forhøjes.

Opfylder en stævning ikke betingelserne for at afbryde forældelsen endeligt efter forældelseslovens § 16, kan en stævning have foreløbig afbrydelsesvirkning efter forældelseslovens § 21, stk. 1, der forudsætter, at der er anlagt retssag om grundlaget for fordringen.

Det er **Part D**, **Part G** og **Part H's** opfattelse, at stævningen af 23. december 2010 ikke opfyldte hverken § 16, stk. 1, eller § 21, stk. 1, og således ikke var forældelsesafbrydende i forhold til "**Virksomhed 10 ApS**" "**V11 ApS**" og "**V10 A/S**" eller i forhold til Bankens påståede rolle i konkrete pantebrevsgarantier og Fondens køb af pantebreve i 2007 og 2008.

Som nævnt fordrer afbrydelse efter forældelseslovens § 16, at stævningen skal søge at fastslå fordringens eksistens og størrelse, og hverken påstand eller stævning i øvrigt indeholder noget, der blot antydningvis peger på størrelsen på fordringen relateret til de relevante engagementer.

Som påstand 1 er formuleret og stævningen udformet, vedrører sagen imidlertid heller ikke grundlaget for fordringen i relation til et erstatningskrav relateret til "**Virksomhed 10 ApS**" "**V11 ApS**" "**V10 A/S**" eller Bankens påståede rolle i konkrete pantebrevsgarantier og Fondens køb af pantebreve i 2007 og 2008. Det følger af § 21, at et søgsmål med en bred og ubestemt anerkendelsespåstand, der reelt blot fremtræder som en generel reservation for mulige erstatningskrav for en given tid, ikke kan afbryde forældelsesfristen.

Ved gennemgang af stævningen er det ikke muligt at udlede, at påstand 1 relaterer sig til konkrete forhold eller fordringer vedrørende "**Virksomhed 10 ApS**" "**V11 ApS**" og "**V10 A/S**" eller Bankens påståede rolle i konkrete pantebrevsgarantier og Fondens køb af pantebreve i 2007 og 2008.

Sagsøgers eventuelle krav relateret hertil er således forældet subsidiært bortfaldet som følge af passivitet.

7. SAGSØGERS TABSOPGØRELSE

Sagsøgers erstatningskrav er Bankens krav mod den tidligere ledelse.

Enhver erstatningssag må grundlæggende tage udgangspunkt i et konkret økonomisk tab, som skadelidte mener, en skadevolder har været ansvarlig for som følge af culpøse handlinger eller undladelser. Der gælder et grundlæggende, fast indarbejdet og helt logisk erstatningsretlig princip om, at de tab som kræves erstattet, skal være årsagsmæssigt forbundet til de forhold, der anses som ansvarspådragende.

Dertil gælder princippet om, at følgen – tabet – også skal have været påregneligt, da de påståede ansvarspådragende forhold fandt sted.

Bevisbyrden for at disse erstatningsbetingelser er opfyldt, er den påståede skadelidtes, altså sagsøgers. Det gælder også i forhold til erstatningssager vedrørende hævdede mangler ved selskabsledelse og kontrol.

Skadelidte (sagsøger) har pligt til at begrænse sit tab. Sagsøger kan med andre ord ikke kræve erstatning for den del af tabet, som sagsøger burde have undgået.

Engagementerne med de 5 erhvervskunder bestod af en række handlinger (bevillinger) og undladelser (beslutninger om ikke at kræve reetablering af sikkerheder eller opsigelse af engagementerne).

Sagsøgers tabsopgørelse eller anbringender tager reelt ikke stilling til, hvad sagsøger gør gældende, såfremt retten ikke finder det bevist, at alle de kritiserede handlinger og undladelser i de enkelte engagementsgrupper har været ansvarspådragende.

Sagsøger er blevet opfordret til at præcisere og dokumentere hvilket tab, sagsøger gør gældende er forårsaget af hver enkelt af de kritiserede handlinger og undladelser.

Sagsøger har besvaret disse opfordringer med en række opgørelser, der i vid udstrækning tager udgangspunkt i nogle gennemsnitsberegninger på baggrund af rammebevillinger, og de fremlagte dokumentbeviser indeholder kun i begrænset omfang de fornødne oplysninger til, at landsretten selv kan fastsætte tabet.

Det uholdbare i denne fremgangsmåde illustreres ved sagsøgers opgørelse af påstand i relaterende til **V2 A/S'** brug af en valutaramme til at optimere koncernens samlede renteudgifter [fra bilag 329.3, min fremhævelse]:

*”Bevillingen på **Kontonr. 55** bliver flyttet til **Kontonr. 1** den 18-10-2007, dvs. tabet på bevillingen på kr. 5 mio. (dvs. risikoen) indtræder først på denne konto 18-11-2008 (men berigelserne opnået ved pkt. 1.6 på **Kontonr. 55** skal tilskrives pkt. 1.6). Pkt. 1.6 var en bevilling med risiko på kr. 5 mio. Den 18-11-2008 var **Kontonr. 1** i overtræk med -3.585.330,04. , der ikke blev nedbragt. Dette er således Bankens endelige tab. Den samlede kreditramme var kr. 4.000.000. Den bestod af en kassekredit på kr. 4 mio. (pkt. 1.1) og valutaterminsrammerne i hhv. pkt. 1.6 (risiko på kr. 5 mio.), pkt. 1.8 (risiko på kr. 2 mio.) og pkt. 1.9 (risiko på kr. 2,5 mio.), i alt kr. 9,5 mio. Valutaterminsrammerne udvider ikke kreditrammen, men er blot yderligere risiko, dvs. forholdsmæssigt skal de fordeles. Dette gøres ved at anse den samlede ramme på kr. 13,5 mio. (4 + 5 + 2 + 2,5), hvorefter hver pkt. forholdsmæssigt tilskrives sin del af tabet: pkt. 1.6: $5/13,5*100 = 37,03$ %. Pkt. 1.8: $2/13,5*100 = 14,81$ %. Pkt. 1.9: $18,51$ %. Derudover er ligeledes fratrukket provenu opnået på salg af **Adresse 21**, 8000 Aarhus C, der af Banken ikke var blevet krediteret **V2 A/S'** konti (se A65 mv. for beregning)”*.

Sagsøgers erstatningsopgørelse tager således – erkendt af sagsøger – ikke udgangspunkt i, at Banken har lidt et tab på valutarammen, da denne ikke har medført et træk på kontoen.

Sagsøger har ikke fremlagt oplysninger om det konkrete tab på valutarammen, på trods af, at en valutaterminskontrakt er kendetegnet ved, at dens markedsværdi –

uanset om denne er positiv eller negativ – kan opgøres på daglig basis. Landsretten ved end ikke, om **V2 A/S** i november 2008 havde haft et tab eller en gevinst på de isolerede valutaterminsforretninger.

Sagsøger har ikke fratrukket Bankens direkte indtægter på de indgåede valutaterminskontrakter, angiveligt i omegnen af 1 mio. kr., og har ikke fremlagt oplysninger, der muliggør en præcis opgørelse af indtægterne.

Sagsøger har ikke ved tabsopgørelsen fratrukket de indtægter – der afspejlede rentefordelen ved kunstig lånefinansiering i fremmed valuta – valutarammen genererede, og som blev anvendt til betaling af renter til bl.a. Banken i alle koncernens ejendomme, som Banken havde helt eller delvist medvirket til finansieringen af. Beløbene er ifølge kontooversigten overført til andre konti – som ikke er fremlagt – i tilhørende koncernselskaber, som sagsøger ikke har gjort erstatningsansvar gældende i.

Det understøtter, at sagsøgers tabsopgørelse savner mening og relevans og helt grundlæggende ikke er dokumenteret.

Sagsøgers tabsopgørelse er – ved en nærmere gennemgang – i det hele stærkt skønspregt også på punkter, hvor sagsøger med de for sagsøger tilgængelige oplysninger kunne have gjort den præcis, og således kunne have foretaget en egentlig opgørelse.

Til yderligere illustration af nogle af manglerne ved sagsøgers tabsopgørelse, skal et yderligere eksempel nævnes:

Sagsøgers påstand 5 vedrører bevillinger til **Virksomhed 3 A/S** i **V2 A/S**-koncernen. Den ene del af påstanden vedrører en bevilling af en kassekredit (eller huslejekredit) på 4,7 mio. kr. den 15. august 2007.

Tabet på denne bevilling er af sagsøger opgjort til 3.512.089,33 kr. Den nærmere opgørelse i den forbindelse findes i bilag 329.3, men derudover er sagsøgers nærmere

bemærkninger om tabet indeholdt i tabsopgørelsesdokumentet, bilag 1871, under pkt. 2.8, side 49-56.

Kreditte på 4,7 mio. kr. er kørt over **Kontonr. 4**, som der findes en kontoudskrift for i ekstrakt 4, side 1897-2018.

Der er kørt andre kreditter over denne konto, og på side 51 i sagsøgers tabsopgørelsesdokument kan man øverst se en opgørelse over de kreditter, sagsøger mener knytter sig til den pågældende konto.

Ved sammentællingen er der en samlet kreditramme på 17,6 mio. kr., hvoraf altså en af kreditterne er den påståede ansvarspådragende bevilling på 4,7 mio. kr.

Disse 4,7 mio. kr. set i forhold til den samlede kreditramme på 17,6 mio. kr. danner udgangspunkt for alle sagsøgers beregninger om tabet på udlånet på 4,7 mio. kr. ud fra det forholdsmæssighedsprincip, som sagsøger generelt benytter. Dette princip er i sig selv skønmæssigt al den stund, at det ikke forholder sig til tab direkte knyttet til formålet med det konkrete udlån, og idet de konkrete indtægter og vilkår i forhold til et konkret udlån ikke indgår i beregningen af tab og berigelser.

Dertil kommer imidlertid, at beregningsmetoden med udgangspunkt i et forholdsmæssighedsprincip, ikke kan være bedre end de tal, der tastes ind i systemet.

I den forbindelse er det bemærkelsesværdigt, når man i sagsøgers tabsopgørelsesdokument øverst på side 51 kan se, at der er et bevilget overtræk på 1 mio. kr., der angiveligt er indfriet den 25. april 2008, og derfor ikke er regnet med i den samlede kreditramme på 17,6 mio. kr. Det er ikke umiddelbart muligt at konstatere, hvoraf det fremgår, at dette bevilgede overtræk på 1 mio. kr. skulle være indfriet, og i det hele ses der ikke at være nogen egentlig grund til, at dette beløb ikke skal indgå i den samlede kreditramme.

Hvis beløbet indgik i rammen, ville alle tal, herunder det tal, der er det hævdede erstatningsretlige tab som følge af udlån på 4,7 mio. kr., ændre sig.

Der er flere sådanne vanskeligt forståelige punkter i sagsøgers opgørelse. I relation til selve kreditten på 4,7 mio. kr. er der dertil den grundlæggende misforståelse, at mere end 2,9 mio. kr. af de 4,7 mio. kr. er brugt på at indfri en kassekredit, som sagsøger også har regnet med i den samlede opgørelse af rammen på 17,6 mio. kr.

Kassekreditten på 2,9 mio. kr. blev bevilget ved engagementsændring af 16. februar 2007, jf. ekstrakt 4, side 2019 ff. Der blev i den forbindelse oprettet **Kontonr. 5**, ekstrakt 4, side 2029.

I ekstrakt 4, side 2033 kan man se, at der den 13. august 2007 indsættes 2.957.118,56 kr. fra **Kontonr. 4**.

Beløbet genfindes på **Kontonr. 4**, ekstrakt 4, side 1953 i kontoudskriften. På dette tidspunkt var **Kontonr. 4** næsten i nul.

Sagsøgers hele opgørelse, baseret på, at der er foretaget en låneudvidelse på 4,7 mio. kr., lider altså af den betydelige mangel, at 2.957.118,56 kr. af dette beløb er brugt på indfrielse af en kassekredit, og således var risikoudvidelsen for banken ved bevillingen den 15. august 2007 kun på 1.742.881,44 kr.

Det påvirker selvsagt vurderingen af det påståede ansvarspådragende forhold, men derudover betyder det, at sagsøgers hele beregning vedrørende denne erstatningspost er forkert, selv hvis man accepterer det uhensigtsmæssige forholdsmæssighedsprincip, sagsøger benytter sig af.

Sagsøger har endvidere kun i meget beskedent omfang redegjort for – endsige dokumenteret – sin håndtering af de etablerede sikkerheder, herunder hvordan man har sikret sig, at ejendomme er solgt til markedsværdi.

Under forudsætning at, at én eller flere – men ikke alle – bevillingerne findes ansvarspådragende for **Part D**, **Part G** og **Part H's**, gøres gældende, at de kun kan blive erstatningsansvarlige for det konkrete tab, der dokumenterbart er forårsaget heraf.

Det gøres endvidere gældende, at enhver bevisusikkerhed om et eventuelt konkret lidt tab må komme sagsøger processuelt til skade.

Sagsøger har gjort gældende, at Banken har lidt tab som følge af undladelser i relation til blandt andet Bankens organisation og reetablering af sikkerheder.

Det er i disse situationer alene tabet, som direkte kan henføres til den påstået ansvarspådragende undladelse, der kan kræves erstattet. Der skal således tages udgangspunkt i den situation, der allerede forelå, da undladelsen fandt sted.

Dertil kommer, at bevisbyrden for, at undladelsen har medført et større tab, end der ellers ville være lidt og størrelsen heraf, i henhold til retspraksis påhviler sagsøger.

Det er en nødvendig – men ikke tilstrækkelig – betingelse, at der kan peges på et konkret tidspunkt, hvor der indtrådte en handlepligt.

Kan der ikke peges på et konkret tidspunkt, hvor handlepligten ville have medført et for skadelidte bedre resultat – et mindre tab – foreligger der ikke det fornødne bevis for et erstatningsretligt relevant tab.

Det følger af bevisbyrdefordelingen, at sagsøger bærer risikoen for manglende bevis. Dette udgangspunkt er så meget desto mere udtalt, når de manglende beviser skyldes bevidste valg fra sagsøger om bevisførelsen.

Til støtte for de nedlagte påstande gøres det i forhold til tabsopgørelsen gældende,

- at et tab på en konkret bevilling ikke kan opgøres ud fra en gennemsnitsberegning på baggrund af en samlet låneramme indeholdende en række enkeltbevillinger, men må dokumenteres,
- at et påstået tab på en ramme for et finansielt instrument ikke kan opgøres med udgangspunkt i den banktekniske rammebelastning (risikoberegningen), men må dokumenteres, herunder ved inddragelse af indtægter fra det finansielle instrument,
- at sagsøger ikke fyldestgørende har redegjort for sin håndtering af de etablerede sikkerheder, hvilket må tillægges processuel skadevirkning,
- at sagsøger således ikke i relevant omfang har opfyldt de fremsatte processuelle opfordringer,
- at de rejste erstatningskrav ikke i øvrigt er en kausal og adækvat følge af **Part D**, **Part G** og **Part H's** handlinger og undladelser, men en følge af finanskrisen og den heraf medfølgende – midlertidige – værdiforringelse af sikkerhederne,
- at der ved beregningen af Bankens tab på udlån, skal tages hensyn til Bankens gevinst ved udlånet, også i de tilfælde, hvor bankens udlån er gået til køb af aktiver, der var Bankens, og
- at sagsøger har tilsidesat sin tabsbegrænsningspligt.

8. LEMPELSE M.V.

Part D, **Part G** og **Part H** har ikke forsikringsdækningstilsagn, og et eventuelt domsbeløb vil således skulle erlægges af dem personligt.

Såfremt landsretten mod forventning måtte nå frem til det resultat, at **Part D**, **Part G** og **Part H** har handlet ansvarspådragende, og at appellanten har ført det fornødne bevis for et erstatningsretligt relevant tab, så er der grundlag for at lempe erstatningskravet, jf. selskabslovens § 361, stk. i og EAL § 24, således at kravet helt bortfalder eller nedsættes væsentligt.

Der bør ved vurderingen af lempelse tages hensyn til, at **Part D**, **Part G** og **Part H** var medarbejderrepræsentanter, og at de var valgt som sådan, uden særlig fokus på deres bankfaglige kompetencer.

Der bør endvidere lægges vægt på, at **Part D**, **Part G** og **Part H** i forhold til de kritiserede handlinger eller undladelser ikke på noget tidspunkt har haft et andet sigte end at værne Bankens interesser.

Det er noteret, at det helt åbenlyse misforhold mellem det fremsatte erstatningskrav og **Part D**, **Part G** og **Part H's** betalingsevne ikke har givet anledning til en ændring af påstandene.

Det vil helt åbenbart være urimeligt byrdefuldt at pålægge **Part D**, **Part G** og **Part H** at udrede et erstatningskrav, som de ikke kan og aldrig vil kunne betale, hvorfor der også af denne årsag er grundlag for at lempe et eventuelt erstatningskrav.

Det gøres gældende, at det tillige må tillægges betydning i relation til lempelse overfor **Part D**, **Part G** og **Part H**, at appellanten ikke har foranstaltet inddrivelse mod bl.a. kationisten **Vidne 42** på trods af at kationisten utvivlsomt har bedre betalingsevne end dem.

Endelig skal der ved fastlæggelsen af **Part D**, **Part G** og **Part H's** eventuelle endelige erstatningspligt, såfremt de dømmes

solidarisk erstatningsansvarlige med andre sagsøgte, tages hensyn til ansvarets beskaffenhed og sagens omstændigheder i øvrigt.

...”

Part J's

PÅSTANDSDOKUMENT

I sagsøgte **Part J's** påstandsdokument af 10. april 2019 anføres det blandt andet:

”...

II SAGSFREMSTILLING

2. Indledende bemærkninger og hovedanbringender

2.1 Sagsøgers påstande og hovedanbringender

2.1.1 Sagsøgers sag var overordnet baseret på påstande om, at sagsøger har lidt tab som følge af (citat fra stævningen side 6):

”...at Banken gennem en årrække var blevet drevet med en særligt høj risikoprofil med stærkt ekspanderende udlånsvækst, stor koncentration indenfor satsning på ejendoms- og pantebrevssektoren og et højt blancoelement i store låneengagementer, en utilstrækkelig og lemfældig creditsagsbehandling og en utilstrækkelig opfølgning på ydede lån.”

Ligesom det videre anføres stævningen side 6 (citat):

”Kombineret hermed kom dertil betydelige, risikofyldte investeringer i datervirksomheder og associerede virksomheder ved siden af Bankens egentlige bankdrift.

De forannævnte forhold forelå parallelt med en mangelfuld risikoovervågning og risikostyring og mangel på fastlagte kreditpolitikker og procedurer i Banken samt manglende udvikling af Bankens kreditvurderings- og back-office funktioner til at modsvare ekspansionen og den valgte risikoprofil.”

Og i stævningens anbringender side 196 anføres, at tabet (citater):

”... er opstået ved Bankens udlån til en række kunder samt ved håndteringen af en række engagementer inden for pantebrevssektoren.”

Stævningen angiver den relevante ansvarsperiode for de sagsøgte til at være januar 2005 til Bankens sammenbrud i november 2008. **Part J** var ikke på nogen måde involveret i Bankens drift i 2005 og 2006, og hans bestyrelsesarbejde foregik fra første bevillingsmøde i maj 2007.

2.1.2 I relation til **Part J** anførte sagsøger fem hovedanbringender, som han skulle have overtrådt i perioden, hvor han var medlem af Bankens bestyrelse:

- 1) Overtrædelse af FIL §§ 70-71 om forretningsgange og organisatorisk struktur om at Banken bl.a. skal have skriftlige retningslinjer og forretningsgange på væsentlige aktivitetsområder med fastlæggelse af arbejdsdeling mellem bestyrelse og direktion, jf. stævningen side 197-198.
- 2) Overtrædelse af FIL § 124 om solvenskravet om at have tilstrækkelig basiskapital og råde over interne procedurer til risikomåling og risikostyring kombineret med overtrædelse af FIL § 75 om straks at meddele Finanstilsynet om forhold af afgørende betydning for fortsat drift, jf. stævningen side 199-200.
- 3) Overtrædelse af FIL § 152 om at have forsvarlig likviditet, jf. stævningen side 200.

- 4) Overtrædelse af FIL kapitel 13 om at udarbejde og aflægge årsrapporter, revision og anvendelse af overskud, jf. stævningen side 205.
- 5) Overtrædelse af FIL § 347 om at meddele Finanstilsynet oplysninger til brug for tilsynsvirksomhed, jf. stævningen side 205.

Dette suppleres med en række opremsede postulater om høj risikovillighed i Banken, overbelåning og mangelfulde kreditvurderinger, manglende reaktion på Finanstilsynets påbud og risikoplysninger samt anvendelse af usædvanlige pantebrevsgarantier.

2.1.3 Sagsøger har ikke før 28. april 2017 angivet konkrete handlinger eller undladelser, som **Part J** som bestyrelsesmedlem i en kortere periode påstås at være ansvarlig for følgerne af. Stævningen angav overordnet ledelsesansvar og sagsøgers sag var i 6 ½ år i meget høj grad baseret på en argumentation angående generelle overtrædelser af FIL i perioden fra primo 2005 til ultimo 2008 uden at specificere omfanget af påståede overtrædelsers omfang eller konkrete tidspunkter for de anførte påståede overtrædelser.

Sagen måtte indtil april 2017 anskues som et søgsmål med det formål at få landsrettens bedømmelse af om Bankens ledelse skulle have stoppet driften af Banken på et tidligere tidspunkt end da Banken måtte lade sig overgå til afvikling under Finansiell Stabilitet i november 2008, hvilket **Part J** indrettede sig på.

Sagsøger har ikke dokumenteret et konkret tidspunkt, hvor driften af Banken skulle have været stoppet, og det er **Part J's** standpunkt, at et sådant "håbløshedstidspunkt" tidligst indtrådte i november 2008 i forbindelse med at Banken måtte foretage yderligere omfattende nedskrivninger på engagementer grundet flere forhold, men især den dramatiske forringelse af likviditets- og ejendomsmarkedet i denne periode.

2.2 **Part J's hovedindsigelser**

2.2.1 **Part J bestrider sagsøgers påstande**

Part J kan ikke genkende sagsøgers angivelse om et løbende højt blancoelement i låneengagementerne og sagsøger har ikke godtgjort via syn og skøn eller på anden måde, at blanco adskilte sig fra tilsvarende pengeinstitutter. Sikkerhederne i Bankens låneengagementer var ud fra hans viden som menigt bestyrelsesmedlem vurderet med forsigtighed; aktier og obligationer blev optaget til underkurs og ejer-pantebreve blev optaget til kurs 0, jf. Forretningsgangene, der bl.a. beskriver proceduren til vurdering af sikkerhedsstillelser i låneengagementer.

Havde forholdene været som sagsøger forsøger at beskrive det, antager **Part J**, at ledelsen ville have handlet herpå og hvis ledelsen mod forventning ikke handlede, skulle Finanstilsynet og ekstern revision fra **Part P** have råbt ledelsen op, hvor det er centralt for landsrettens bedømmelse af sagen, at hverken Finanstilsynet eller ekstern revision i **Part J's** periode i bestyrelsen har stillet spørgsmål ved Bankens kredithåndtering.

Med den viden som haves efterfølgende kan **Part J** i forhold til stævningens angivelser anerkende, at Banken på visse ikke væsentlige punkter ikke i november 2008 havde nået at få implementeret, udfyldt og opdateret samtlige Bankens forretningsgange, hvilket må betragtes som en proces, der løbende var i gang i Banken, jf. endvidere forklaringerne fra bankens medarbejdere, og i øvrigt efter det oplyste i de andre danske pengeinstitutter, bl.a. som følge af de forskellige krav lovgivningen af et finansielt institut fordrede tillige den gang. Det bestrides at nogle af disse mindre mangler vil kunne medføre et ansvar for sagsøgers påståede tab i forhold til **Part J** som bestyrelsesmedlem i hans periode. Ifølge det oplyste arbejdede Banken i den periode på at få optimeret selskabsstrukturen for de respektive forretningsområder, og der blev arbejdet med implementering, udfyldning og opdatering af forretningsgangene, jf. herved de nye regnskabsregler baseret på EU lovgivning,

hvor bl.a. kravet om at opgøre solvensbehov efter FIL § 124 blev indført. Dermed kom der tillige nye standarder for nedskrivninger i danske banker, jf. Finanstilsynets nedskrivningsvejledning, hvilket bl.a. medførte påbud til Banken om at tilbageføre hensættelser, jf. en række forklaringer. Finanstilsynets nedskrivningsvejledning gav anledning til tvivl og uklarhed og der sås ikke skabt en ensartet struktur i den mellemliggende periode. På trods af dette synes sagsøgers synspunkt at være, at **Part J** skulle have grebet ind i forhold til nedskrivning tidligere i hans periode, hvilket bestrides.

- 2.2.2** Overordnet gør **Part J** gældende, at han har ageret forsvarligt og i overensstemmelse med den gældende faglige standard, og at der ikke foreligger sådanne kritisable forhold, som **Part J** kan drages til ansvar for, herunder ej heller vedrørende de 23 konkrete påstande.

Part J gør overordnet gældende, at de af sagsøger påståede lidte tab ikke kan henføres til hans handlinger og/eller undladelser i bestyrelsen, ligesom det bestrides, at han sammen med Bankens øvrige ledelse skulle have stoppet bankdriften tidligere end efteråret 2008 ("håbløshedstidspunktet"). Årsagen til krakket var udefrakommende ekstraordinære forhold (finanskrisen) og eftervirkninger heraf, som han ikke havde mulighed for indse eller reagere anderledes på som eksternt menigt bestyrelsesmedlem, hvor likviditet og solvens blev løbende monitoreret og drøftet i bestyrelsen i **Part J's** periode.

- 2.2.3** Finanstilsynet rapporterede primo 2008 resultatet af tilsynsinspektion i Banken i 2007, hvor Banken blev bedømt særdeles positivt i relation til styring af engagementer, dokumenter og sikkerheder.

I perioden efter afrapporteringen fra Finanstilsynet indtrådte den internationale og nationale finanskrise, og i forlængelse heraf handlede bankdrift såvel globalt som nationalt om overlevelse og om at bevare værdier. En nærmest uløselig opgave, når

værdierne på ejendomsmarkedet og likviditetskilderne til bankdriften forsvandt samtidig nærmest fra den ene dag til den anden, jf. tillige afgivne forklaringer.

3. **Om** **Part J**

Part J indtrådte i **Gl. B1's** bestyrelse i april 2007, efter han ved et foredrag om ejendomme og ejendomsudvikling blev spurgt af formanden.

Part J har således ikke været med i den periode forud for andet kvartal 2007, hvor der var en markant udlånsvækst i banken.

Part J har ikke været klar over, at en høj andel af bevillingerne har været efterbevillinger, idet dette f.eks. heller ikke fremgår af revisionsprotokoller, men først er blevet beskrevet som problematisk via retssagen, hvor han med rette kunne forvente, at Finanstilsynet i 2007-2008 eller revisionen havde fremhævet det for ham.

Samtlige kunder, som indgår i de 23 påstande med påståede tab for banken er kommet på bøgerne inden april 2007, hvilket er væsentlig anden situation ved ansvarsbedømmelsen, da **Part J** ikke vidste hvad der ville ske, hvis forlængelse eller forøgelse af en bevilling til en eksisterende kunde ikke skete, idet tabene herved kunne være blevet større og skabt afgørende negative konsekvenser for Banken. Oversigten i Hjelpebilag 10-B viser det meget markante udlån til de fem kunder **V2 A/S** (kr. 159,3 mio.), **V6 A/S** (kr. 147,8 mio.), **Vidne 30** (kr. 110,9 mio.), **V3 ApS** (kr. 42 mio.) og **Vidne 42** (kr. 228,6 mio.) forud for **Part J's** periode, jf. Forklaringer side 315, herunder at samlet udlån til disse fem kunder "var på næsten 700 mio. kr., da han trådte ind i bestyrelsen". Dette må kombineres med Bankens meget markante investering i og forpligtelser i pantebrev (direkte og indirekte) forud for **Part J's** periode, ligesom **V9 A/S** ejendommene var ejet af banken via **V18 A/S** fra marts 2007.

Angående ansvarsbedømmelsen, bemærkes, at der i **Part J's** relativt korte be-

styrelsesperiode blev foretaget en række tiltag, som ansættelse af advokat

Vidne 15 og indførelsen af risikoovervågning af særlige kunder, ligesom udlåns-væksten blev sænket kraftigt, jf. herved Forklaringerne side 325.

Part J's første reelle bestyrelsesmøde var med Finanstilsynet, den 26. april 2007. **Part J** overværede rapporteringen fra tilsynet, som roste banken og driften, jf. referatets ordlyd samt godkendelsen af rating 2-A på de 5 kundeengagementer, som indgår i sagen.

Reelt var bankens oprindelige bestyrelse uden indflydelse fra slutningen af september 2008, og nåede efter **Part J's** mening aldrig at opleve eller tage stilling til håbløshedstidspunktet på anden måde end ved pludselig at blive ringet om at kassen var tom. Straks **Part J** fik et signal om at noget var galt, reagerede han resolut og sikrede afgørende reaktioner fra bestyrelsen. Påstand 21-2 fra 27. oktober 2008 er således efter perioden, hvor en anden operationel ledelse de facto tog over.

4. Sagsøgers eksterne materiale

- 4.1** **Part J** bestrider, at advokatredegørelsen kan tillægges bevisværdi i nærværende sag. Redegørelsen kan højst anvendes som et subjektivt formuleret partsindlæg til støtte for sagsøger, og finder at advokatredegørelsens konklusioner fremstår som en kæde af betragtninger i ”bakspejlet” baseret på unødigt forsigtige vurderinger og i væsentlig grad baseret på hændelsesforløbet efter konkursen. Materialet fra Copenhagen Economics og Grant Thornton er endvidere subjektive partsindlæg med tvivlsom vægt.

Det er afgørende ved sagens prøvelse, at sagsøger ikke har fået gennemført syn og skøn, hvilket beror på sagsøgers egne forhold. Landsretten har herefter alene udefrakommende fagkyndigt materiale i form af Finanstilsynets plancher og materiale fra april 2007 og rapporten fra januar 2008.

5. Finanstilsynet

5.1 **Part J** henviser til svarskrift afsnit 7 (Ekstrakten, Bind 12, side 1040-1045), jf. tillige Forklaringerne side 308. Det fremhæves, at forløbet i april 2007 viste, at Finanstilsynet var tryk ved Bankens forhold. Finanstilsynet havde desuden godkendt Bankens kreditpolitik, jf. revisionsprotokollen fra Intern Revision nr. 243 (Ekstrakten, Bind 2, side 1030), hvoraf fremgår:

”Afklaret i 2. kvartal 2007

... Kreditpolitikken er forevist Finanstilsynet, som ikke har meddelt kommentarer hertil. På denne baggrund lukkes punktet.”

Part J bestrider, at Finanstilsynets redegørelse af 26. marts 2010 har selvstændig bevisvægt jf. tillige forklaringerne herom.

6. Likviditet

6.1 **Krav om likviditet opfyldt**

6.1.1 I den relevante periode er kravene om at besidde forsvarlig likviditet til driften af Banken opfyldte.

Part J finder ikke, at han kan ifalde ansvar, hvis direktionen i Banken skulle have undladt ”at give Bestyrelsen løbende rapporteringer om Bankens finansielle udvikling og de alvorlige vanskeligheder med at skaffe den fornødne likviditet i takt med Bankens behov”.

Til dette noteres, at der blev opstillet likviditetsnøgletal i kvartalsrapporter til bestyrelsen. Kvartalsrapporterne indeholdt nøgletal for koncernen og Banken, hvor baggrunden for denne opstilling og afrapportering til bestyrelsen var Bankens interne forretningsgange samt reglerne i FIL.

Det kan konkluderes, at likviditeten har været på dagsorden på samtlige bestyrelsesmøder i **Part J's** periode, samt at sagsøger ikke har dokumenteret nogen sammenhæng mellem likviditeten for banken og de 23 påstande.

6.2 Likviditetsoversigt sammenlignelige banker

6.2.1 Der henvises til fremlagt materiale med oversigt baseret på årsrapporter for dels Banken dels en række andre sammenlignelige banker på daværende tidspunkt om likviditetsoverdækningen (10%-reglen i FIL § 152).

Som det fremgår af materialet er Bankens likviditetsoverdækning ikke signifikant under eller over de øvrige bankers overdækningstal i perioden 2003-2007. Der er en nedgang ved årsrapporteringen for 2005 for de fleste af bankerne. For Banken var den primære årsag købet af **V20 A/S** i 2005 længe før **Part J's** indtræden), hvor koncernens likviditet faldt fra en overdækning ved udgangen af 2004 på ca. 83% til ca. 23% ved udgangen af 2005. Efter det oplyste blev der indgået syndikerede lån i 2006, og likviditetsoverdækningen ved udgangen af 2006 steg til cirka 73%. Ved udgangen af 2007 blev likviditetsoverdækningen for koncernen opgjort til 60,4%. Likviditetsoverdækningen alene for Banken udgjorde på dette tidspunkt 70,5%.

Fokus på likviditetsopbygningen fortsatte i 2008, og ved udgangen af 1. halvår 2008 var likviditetsnøgletallet 89,3% modsvarende en likviditetsbuffer i størrelsesordenen kr 1.050 mio. **Part J** noterer, at direktionen har vurderet dette som tilstrækkeligt, og han fik det indtryk via bestyrelsesarbejdet, at der i hans periode kontinuerligt var fokus på likviditetsforholdene til bankvirksomheden.

6.2.2 Det blev løbende i 2007 og i 2008 sværere at indhente likviditet på de nationale og globale finansmarkeder. Det var derfor Bankens daglige ledelse havde stor fokus på og arbejdede på at opretholde en solid likviditetsbuffer.

6.2.3 Det bestrides, at de fire interne e-mails fra likviditetschef **V8** til Bankens direktion dokumenterer en likviditetskrise. Disse mails udtrykker, ifølge sagsøger, at likviditeten generelt set var problematisk i disse 3 år. **Part J** har ikke været bekendt med sådant internt materiale, som alene synes at kunne udtrykke et øjebliksbillede af likviditeten på det konkrete tidspunkt. Disse e-mails kan ikke tages som udtryk for eller som parameter for, hvordan likviditeten i Banken så ud f.eks. dagen efter og kan ikke anvendes i en samlet bedømmelse af om likviditeten over årene 2005-2008 har været god eller dårlig. Der synes at være tale om øjebliksbilleder fra fire dage ud af helheden for mere end 1400 dage.

V8's forklaring om likviditetsbilledet i Banken fordelt over de forskellige måneder og år i Banken nuancerede billedet, sammenholdt med en række øvrige forklaringer, og sagsøger – som ikke har fået gennemført syn og skøn – har ikke godtgjort, at der forelå en likviditetskrise angående bevillinger i **Part J's** periode. Sagsøgers bevisbyrde er tung og ikke løftet angående likviditet og solvens, idet bevisførelsen ikke har godtgjort nogen overtrædelse af rammer og grænser forud for finanskrisen, som kan forbindes til sagsøgers påstande.

7. Solvens

7.1.1 Kravet i FIL § 124 om, at Banken i årene 2005-2008 skulle overholde lovens solvenskrav er en relevant faktor i forbindelse med bedømmelsen af, hvor solid Banken var, og det er en væsentlig faktor i ansvarsbedømmelsen af de sagsøgte ledelsesmedlemmer om Banken løbende har opfyldt solvenskravene, herunder både lovens generelle solvenskrav i FIL § 124, stk. 2, nr. 1 og det eventuelt højere fastsatte individuelle solvenskrav i § 124, stk. 5.

Det er et faktum, at Banken indtil 13. november 2008 - hvor Banken for første gang måtte meddele Finanstilsynet, at Banken ikke længere var i stand til at overholde det legale solvenskrav - har overholdt solvenskravene i FIL § 124.

Det noteres i denne forbindelse, at de danske banker i perioden år 2005 til 2008 alene måttet hensætte på et engagement, hvis der kunne konstateres objektiv indikation for værdiforringelse (OIV) på det enkelte engagement, og at bankerne alene måtte hensætte det nødvendige, men ikke foretage for store mere skønsmæssigt prægede hensættelser, som bankerne havde gjort før 2005. OIV på et kundeengagement i en krisesituation vil derfor kunne indtræde meget pludseligt, eksempelvis som det her var tilfældet med pludseligt fald i pantsikkerheder i kundeejendomme i efteråret 2008 som medførte, at Banken måtte foretage pludselige og omfattende nedskrivninger.

Finanstilsynet og Nationalbanken konkluderede således, at lovens solvenskrav var opfyldt, da Nationalbanken meddelte kreditfacilitet på kr. 1 mia., jf. således i pkt. 1 i notatet af 21. september 2008 udarbejdet af Nationalbanken (Ekstrakten, Bind 1, side 8007):

”Finanstilsynet har oplyst, at det ikke er konkluderet, at **Gl. B1** ikke opfylder lovens solvenskrav, efter at bankens største engagementer dækkende ca. 40 pct. af bankens udlån er gennemgået”.

Endvidere henvises til årsrapporter og kvartalsmæssige rapporteringer, der bl.a. tilgik Finanstilsynet, hvilke indeholdt konkrete angivelser af nøgletal, herunder solvensprocenten, som i perioden hvor **Part J** havde sæde i bestyrelsen (og i øvrigt tidligere herfor), opfyldte solvenskravet og mere til.

8. Ad pantebreve – handel med og investering i pantebreve

8.1 Sagsøger gjorde i stævningen gældende, at pantebrevsområdet i Banken blev varetaget i strid med almindelig god bankvirksomhed, og at bestyrelsen, direktionen, underdirektørerne og revisionen skulle have ”forsømt at leve op til de krav, der kan stilles til deres virke”. I processkrift af 15. marts 2019 angiver sagsøger, at Besty-

relsen ikke har foretaget en forsvarlig opfølgning på en beslutning af 30. oktober 2006 og en rapport fra Intern Revision af 5. juni 2006.

Part J bestrider sagsøgers kritik, og fremhæver, at han slet ikke har modtaget det nævnte materiale, som er fra en periode noget før hans indtræden i bestyrelsen.

8.2 **Part J** har ikke været involveret i Bankens pantebrevsaktiviteter. **Part J** har henholdt sig til de afrapporteringer til bestyrelsen, herunder henholdt sig til intern og ekstern revisions protokollater.

Part J har i sin tid i bestyrelsen i Banken og **V18 A/S** ikke hørt intern eller ekstern kritik af håndtering af de foretagne pantebrevshandler, inkl. belåningsgrundlagene. **Part J** har eksempelvis ikke modtaget oplysninger om manglende ressourcer i pantebrevsafdelingen i Banken, som der ikke er fulgt op på, ligesom **Part J** ikke på nogen måde har været involveret i garantistillelser eller på anden måde i konkret drift, jf. Forklaringerne side 324 med udsagn om ukendskab til transaktioner, garantier og forlig jf. Ekstrakten, Tillæg N, side 50 og 56.

Angående ansvarsbedømmelsen bemærkes, at der ikke ved syn og skøn, sagkyndige erklæringer eller udtalelser fra brancheorganisationer er blevet belyst, hvordan en pantebrevsorganisation skulle være opbygget for generelt at kunne anses for forsvarlig, ligesom der ikke er tilvejebragt nogen udtalelser, der generelt beskriver markedskonforme pantebrevshandler henholdsvis pantebrevsgarantier.

Part J bestrider, at banken har lidt tab, når henses til de købesummer, som banken, **V13 A/S** og **V1 A/S** modtog ved afståelsen af beholdninger af pantebreve. Sagsøger har ikke godtgjort, at pantebreve de facto er tilbagekøbt af banken, idet tilbagekøb ses at være foretaget af eksempelvis **V1 A/S** og **GI.B1** Fonden. Den andel af pantebreve som banken afstod i februar 2008 fik banken selv købesummen for, hvorfor det i det hele bestrides, at garantierne har på-

ført banken et tab, som er erstatningsretligt værnet. Sagsøger fremfører nye anbringender i processkriftet af 15. marts 2019, herunder om tilbagekøb fra **V1 A/S** med kreditfaciliter i banken, og **Part J** protesterer (generelt) mod de nye anbringender.

9. Ad **V9 A/S**

Part J havde ikke kendskab til hændelsesforløbet vedrørende kreditgivning mv. til investorkredsen i **V9 A/S**. **Part J** havde således heller ingen viden om en påstået mundtlig tilbagekøbsgaranti. Det bemærkes, at der heller ikke fra sagsøgers side i stævningen er påberåbt et ansvar for tab relateret til **V9 A/S** over for andre end specifikt **Part K** (og **V1**), og dermed ikke over for **Part J**, jf. stævningen side 153 (samt .

Sagsøger har ikke dokumenteret at have lidt et erstatningsretligt værnet tab, idet de pågældende **V43a A/S**-ejendomme var ejet af banken. Endvidere var det sagsøger selv, der valgte at tilbagekøbe aktierne i **V9 A/S**, selvom daværende ledelse forinden havde afvist **Vidne 42's** indsigelse om, at der skulle have været givet en sådan tilbagekøbsgaranti, allerede fordi kunden ikke kunne fremvise noget bevis for en sådan – helt usædvanlig - garanti. **Part J** gør tillige gældende, at tabsbegrænsningspligten er tilsidesat, idet banken ikke havde et tilstrækkeligt grundlag for frasalg under markedsværdien af logistikejendommene.

10. Årsrapporter og revision

10.1 Generelt

10.1.1 Sagsøger har fastholdt kritik af Bankens årsrapportering og Bankens revision.

Synspunktet om faglige fejl eller at mangelfulde i årsrapporterne skal bevises af

sagsøger og denne bevisbyrde ses i retspraksis alene løftet ved en ekspertudtalelse via et syn og skøn, hvor sagsøger ikke har fået gennemført syn og skøn.

10.1.2 Det noteres, at sagsøger valgte at stævne Bankens interne revisor, **Vidne 41**, men efterfølgende blev søgsmålet – uden nærmere begrundelse – hævet. **Part J** opfatter sagsøgers handling således, at sagsøger er enig i, at intern revisor har overholdt god revisionskik og at de interne revisionsrapporter ikke er fejlbehæftede, jf. tillige sagsøgers omfattende anvendelse af intern revisors udsagn i rapporteringen til bestyrelsen og Forklaringerne side 1155 ff. Det bemærkes, at dokumentationsmaterialet angående intern revisors arbejde ikke er fremlagt af sagsøger, hvilket må tillægges bevismæssig skadevirkning for sagsøger.

10.1.3 Sagsøger har gjort gældende, at bestyrelsen, direktionen og den eksterne revision på ansvarspådragende måde har forsømt at leve op til FILs bestemmelser om bankers årsrapporter m.v. i kapitel 13 samt regler fastsat i medfør af FIL, herunder særligt regnskabsbekendtgørelsen.

Part J bestrider, at det har været tilfældet og noterer i øvrigt, at stævningen side 154 indeholder følgende:

”... Når årsrapporterne var behandlet og revideret af Revisionen, skulle de tillige tjene til betryggelse for Bestyrelsen og Direktionen samt Bankens og Koncernens ansatte i øvrigt af validiteten af de informationer og resultater, som årsrapporterne indeholdt.”

10.1.4 **Part J** gør overordnet gældende, at de af Bankens ledelse afgivne årsrapporter 2005-2007 alle har været retvisende, hvor hans eventuelle ansvar alene kan angå forhold efter april 2007 og dermed årsrapporten for kalenderåret 2007.

10.2 Regnskabsåret 2005

10.2.1 Revisionens erklæringer i årsrapporten 2005 (bilag 21) var uden forbehold, ligesom revisionen påtegnede regnskabet uden forbehold.

10.2.2 Ekstern revision har anført i protokollatet for 2005 om nedskrivninger i Banken (side 17, bilag 24):

”Mens der efter tidligere praksis skulle foretages regnskabsmæssige reservationer (hensættelser), når et tab var sandsynligt, skal der efter de nye regnskabsbestemmelser alene foretages nedskrivninger, når det på balancedagen vurderes, at der er objektiv indikation for, at et udlån er værdiforringet.

Ifølge ledelsens vurderinger indebærer overgangen til regnskabsaflæggelse efter de nye regnskabsbestemmelser, at der skal tilbageføres nedskrivninger på udlån og tilgodehavender på i alt 1,6 mio. kr.”

Senere i protokollatet har ekstern revision vurderet de enkelte hensættelser og har på alle punkter tilsluttet sig ledelsens vurderinger og skøn. Ekstern revision har i protokollatet for 2005 vurderet Bankens og koncernens 10 største engagementer side 23-33, og ekstern revision har på samtlige 10 engagementer anført, at disse vurderes at være uden særlig risiko.

10.2.3 Intern revision har i protokollatet for 2005 (bilag 17) anført følgende:

- ”Det vurderes, at bankens nedskrivninger til imødegåelse af risikoen for tab på udlån, pantebreve og garantier er tilstrækkelige.”, jf. side 21.
- ”Lov om finansiel virksomhed ... § 152 vedrørende likviditet er konstateret overholdt.”, jf. side 21.

Intern revision konkluderer desuden side 25:

”I henhold til revisionsbekendtgørelsens § 6 skal vi erklære, at:

- Virksomhedens administrative og regnskabsmæssige praksis på væsentlige områder, herunder forretningsgange og interne kontrolprocedurer, er tilrettelagt og fungerer på betryggende vis. I denne forbindelse skal vi endvidere erklære, at virksomhedens samlede system-, data- og driftssikkerhed er og fungerer betryggende ...
- Vi ikke er blevet bekendt med forhold, der er i strid med kravene i lovgivningen vedrørende finansielle virksomheder.”

10.3 Regnskabsåret 2006

10.3.1 Revisionens erklæringer vedrørende årsrapporten for 2006 (bilag 22) var uden forbehold, ligesom revisionen påtegnede regnskabet uden forbehold.

10.3.2 Ekstern revision anfører i protokollatet for 2006 i relation til ekstern revisions vurdering af, om de samlede nedskrivninger er tilstrækkelige til at dække den risiko, der hviler på engagementerne, at ekstern revision kan tilslutte sig ledelsens vurdering, hvorefter (citat side 20, bilag 25):

”... pengeinstituttets samlede nedskrivninger pr. 31. december 2006 anses for at dække den risiko, der hviler på engagementerne på balancedagen, og at der ved risikovurderingen er taget hensyn til såvel samtlige foreliggende forhold frem til tidspunktet for årsrapportens godkendelse, som låntagers eventuelle fremtidige kendte vurderede betalingsproblemer.”

I relation til de ti største engagementer har ekstern revision i protokollatet for 2006 i henhold til revisionsbekendtgørelsen § 8 aftalt, at dette udarbejdes af intern revision. Ekstern revision har i relation til sine opsummerende bemærkninger (side 27 i

bilag 25) henvist til intern revisions bemærkninger og opsummeringer, og ekstern revision erklærer sig enig heri.

10.3.3 Intern revision anfører i sit protokollat nr. 241 for 2006 vedrørende de ti største af Bankens og koncernens engagementer, at disse vurderes uden risiko og uden særlig risiko, og intern revision har ikke konstateret objektive indikationer for værdiforringelse på nogen af engagementerne.

10.4 Regnskabsåret 2007

10.4.1 Revisionens erklæringer vedrørende årsrapporten for 2007 (bilag 23) var uden forbehold, ligesom revisionen påtegnede regnskabet uden forbehold.

10.4.2 Ekstern revision anfører i protokollatet for 2007 i relation til ekstern revisions vurdering af, om de samlede nedskrivninger er tilstrækkelige til at dække den risiko, der hviler på engagementerne, at ekstern revision kan tilslutte sig ledelsens vurdering, hvorefter (citat side 21, bilag 26):

”... pengeinstituttets samlede nedskrivninger pr. 31. december 2007 anses for at dække den risiko, der hviler på engagementerne på balancedagen, og at der ved risikovurderingen er taget hensyn til såvel samtlige foreliggende forhold frem til tidspunktet for årsrapportens godkendelse, som låntagers eventuelle fremtidige kendte vurderede betalingsproblemer.”

I relation til Bankens og koncernens 10 største engagementer har ekstern revision i protokollatet for 2007 i henhold til revisionsbekendtgørelsen § 8 aftalt, at dette udarbejdes af intern revision. Ekstern revision har i relation til sine opsummerende bemærkninger henvist til intern revisions bemærkninger og opsummeringer, og ekstern revision erklærer sig enig heri.

Ekstern revision bemærker under pkt. 9.7 (side 32, bilag 26) om opsummering af

bemærkninger i henhold til revisionsbekendtgørelsens § 4, stk. 2, at der er 2 åbentstående bemærkninger henholdsvis:

- Konsolideringsprocedure, hvor der angives at være behov for en forbedring, og at ledelsen er opmærksom på forholdet;
- Koncerninterne transaktioner, hvor det angives, at ikke alle koncerninterne transaktioner har været indgået på skriftligt grundlag, og at ledelsens opmærksomhed er henledt på forholdet.

10.4.3 Intern revision har i protokollatet for 2007 (bilag 19) i relation til de 10 største engagementer vurderet for samtlige, at der ”ikke er fundet grundlag for at opgøre et eventuelt nedskrivningsbehov” på disse engagementer.

For så vidt angår de fem engagementer, som Finanstilsynet i brev af 10. januar 2008 (bilag 63) havde noteret som engagementer med muligt fremtidigt nedskrivningsbehov, har intern revision i protokollatet (side 46, bilag 19) anført:

”Kreditkontoret har bekræftet over for intern revision, at der i ovenstående engagementer ikke pr. 31.12.2007 er noteret negativ ændring, som påkrævet for vurdering af et nedskrivningsbehov. Intern revision er ikke bekendt med, at der er bemærket OIV’er i ovenstående engagementer pr. 31.12.2007.”

Revisionen fandt, at der ikke forelå OIV’er og kort tid efter at ekstern revision havde afsluttet revision af årsrapporten for 2007, hvilket skete med udgangen af februar 2008. Revisionen har således taget forholdene i betragtning med udgangen af februar 2008.

10.5 **Part J's** opfattelse af revisionen

10.5.1 Det har været **Part J's** forståelse i den relevante periode, at både intern og ekstern revision havde professionel bemanding og det fornødne fokus på de kritikpunkter, der er fremkommet eller som har kunnet fremkomme i perioden, og **Part J** havde en klar forventning om, at såfremt Banken ikke havde haft betryggende kontrolprocedure ville revisionen særskilt have gjort bestyrelsen opmærksom herpå, hvilket ikke er sket.

11. Rangvid rapporten

Sagsøgte henviser til svarskrift afsnit 15 (Ekstrakten, Bind 12, side 1053-1059), herunder beskrivelsen af årsagerne til finanskrisen og de samlede nedskrivninger i den danske banksektor i perioden 2008-2012 på kr. 174 mia. m.v.

12. Sagsøgers tabsopgørelse

12.1 Sagsøger angav i stævningen, at Ny Bank har opgjort tab og hensættelser til i alt ca. DKK 4,7 mia., hvoraf ca. 3,6 mia. vedrører tab på låneengagementer og pantebrevsinvesteringer, og ca. kr. 120 mio. til værdiregulering af tilknyttede og associerede selskaber, jf. stævningen side 7.

12.2 Sagsøger angav 28. april 2017, hvilke konkrete kundeengagementer eller hvilke konkrete handlinger eller undladelser, som sagsøger mente, at tab kan være lidt fra eller som **Part J** som menigt medlem af bestyrelsen i en kortere periode kan drages til ansvar for. Der er fortsat tale om påstande baseret på overordnede betragtninger om, at de sagsøgte øjensynligt skulle have handlet generelt på en anden måde end gjort.

Sagsøger opfylder ikke de almindelige erstatningsbetingelser om, at der skal være fornøden kausalitet/årsagsforbindelse og adækvans mellem de handlinger/undladelser, som **Part J** foretog sig eller efter sagsøgers opfattelse skulle have foretaget sig, og det tab, som påberåbes at Banken har lidt. Sagsøger har und-

ladt at redegøre for, hvordan disse to krav skulle være opfyldt i nærværende sag, idet **Part J** bestrider en lang række af de forudsætninger og beregningsmetoder, som indgår i sagsøgers tabsopgørelse af 15. marts 2019, hvilket gennemgås nærmere i det mundtlige indlæg. En afgørende indsigelse er sagsøgers selektive anvendelse af indtægter, som skal fragå i tabsopgørelsen, hvor det er **Part J's** standpunkt, at de samlede indtægter på det samlede engagement med kunden skal fratrækkes i de respektive påstandsbeløb.

III PROCESSUELLE OPFORDRINGER

13. **Part J's provokationer til sagsøger**

13.1 Sagsøgte henviser til svarskrift afsnit 18 (Ekstrakten, Bind 12, side 1060-1061), hvor den manglende eller mangelfulde besvarelse af de 12 processuelle opfordringer må tillægges processuel skadevirkning. **Part J** fremhæver særligt følgende ubesvarede opfordringer herunder den centrale sondring mellem før og efter april 2007:

”Sagsøger opfordres til at redegøre for, hvilke konkrete handlinger sagsøger påberåber sig, at **Part J** har foretaget sig af ansvarspådragende karakter og/eller hvilke handlepligter **Part J** konkret har undladt at foretage sig af ansvarspådragende karakter. Sagsøger opfordres til at opdele redegørelsen i to perioder, henholdsvis de handlinger og undladelser, der påstås erstatningspådragende for **Part J** før tilsynets inspektion i foråret 2007 og for perioden efter inspektionen, herunder i lyset af den viden om tabene, der er opnået siden inkaminationen. Konkretiseringen af påstand og begrundelsen herfor, navnlig i relation til 1) hvilke konkrete tab, sagsøger mener, der er lidt, 2) hvilken del af tabene, der er lidt af Den Ny Bank hhv. Banken, 3) hvilke tab der efter sagsøgers opfattelse kan henføres til konjunkturudvikling, Bankens forretningsmæssige valg af risikoprofil, hhv. til hævdede uforsvarlige handlinger og undladelser foretaget i Banken, 4) hvorledes de

påståede tab konkret er årsagsforbundet til handlinger og undladelser hos

Part J .

”Sagsøger opfordres til at be- eller afkræfte, at der ikke gøres erstatningskrav gældende mod **Part J** for forhold, herunder bevillinger, foretaget før hans indtræden i Bestyrelsen i april 2007 og til i bekræftende fald at tilkendegive, hvilken del af den nedlagte påstand, der vedrører perioden før **Part J's** indtræden.”

IV ANBRINGENDER

Til støtte for den nedlagte påstand gøres det i oversigtsform gældende,

At **Part J** ikke er i ansvarskredsen, som menigt medlem af bestyrelsen i en kortere periode,

At **Part J** ikke i egenskab af bestyrelsesmedlem i Banken i en kortere periode har udvist ansvarspådragende forsømmelser (culpa),

At det ikke er godtgjort, at Banken har lidt erstatningsretligt relevante tab,

At der ikke er årsagsforbindelse mellem tabene, som Banken måtte have realiseret, og påstået forsømmelse fra **Part J's** side,

At Den Ny Bank og Banken ikke har overholdt tabsbegrænsningspligten,

At et eventuelt erstatningskrav er helt eller delvist forældet,

At et eventuelt erstatningskrav er bortfaldet ved passivitet,

At et eventuelt erstatningsansvar må lempes i medfør af Selskabsloven § 363 og EAL § 24, og

At et eventuelt erstatningskrav forrentes med en lavere sats end sædvanlig procesrente, jf. renteloven § 5, stk. 3, samt at procesrente alene kan beregnes fra nedlæggelsen af de konkrete påstande i processkrift af 28. april 2017.

14. Anbringender over for sagsøger

Til støtte for **Part J's** frifindelse påstand over for sagsøgers 23 betalingspåstande, gøres primært følgende gældende:

14.1 Ansvar

- (i) **at** **Part J** ikke har begået nogen ansvarspådragende handlinger eller undladelser som menigt bestyrelsesmedlem i Banken fra april 2007 til udgangen af 2008;
- (ii) **at** sagsøger ikke har dokumenteret, at **Part J** som bestyrelsesmedlem i denne kortere periode skulle have begået nogen specifikke fejl eller forsømmelser, der har forårsaget det af sagsøger påberåbte tab;
- (iii) **at** Bankens daværende ledelse ikke kan dømmes kollektivt for et påstået erstatningsansvar, og **Part J** må frifindes allerede af denne grund, idet sagsøger fortsat ikke har konkretiseret hvilke individuelle handlinger eller undladelser han skulle være ansvarlig for;
- (iv) **at** **Part J** som bestyrelsesmedlem ikke har været konkret involveret i Bankens kredithåndtering og udlånsportefølje, herunder har han ikke truffet eller medvirket til at træffe beslutninger om kreditkunder udover den skete forelæggelse for bestyrelsen fra ledelsens side;

- (v) **at** de af **Part J** foretagne handlinger og undladelser er sket ud fra de på de relevante tidspunkter i den kortere periode i bestyrelsen kendte og vurderede oplysninger, som han enten havde eller burde have haft, og at handlinger og undladelser ikke kan eller skal bedømmes efter en ansvarsnorm fastlagt på baggrund af efterfølgende opnået viden;
- (vi) **at** de af **Part J** foretagne handlinger og undladelser som menigt bestyrelsesmedlem skete ud fra en sædvanlig og forsvarlig kommerciel vurdering, som alene skete med det formål via bestyrelsen at gøre det bedste for Bankens interesser;
- (vii) **at** eventuelle forretningsmæssige fejlskøn foretaget af **Part J** i Bestyrelsen som skete ud fra et forsvarligt og rimeligt vurderingsgrundlag ikke er ansvarspådragende for ham, idet han netop ikke kan drages til ansvar for de meget betydelige dele af sagsøgers materiale, som helt tydeligt er uden for **Part J's** ansvarsområde som menigt bestyrelsesmedlem, og som endvidere i væsentligt omfang angår forhold forud for hans indtræden i Bestyrelsen, hvor han var berettiget til at gå ud fra, at der var udført et forsvarligt arbejde forud;
- (viii) **at** Bankens eksterne revision **Part P** reviderede Bankens regnskaber i 2005, 2006 og 2007 uden forbehold og uden supplerende oplysninger, hvorfor **Part J** heller ikke af denne grund har haft anledning til at foretage sig andre dispositioner end de foretagne, hvor han indrettede sig i tillid til revisionens indsats og faglige vurderinger;
- (ix) **at** Bankens interne revision tillige underskrev Bankens regnskaber i 2005, 2006 og 2007 uden forbehold og uden supplerende oplysning-

ger, ligesom den interne revision løbende i perioden fra april 2007 til september 2008 fremtrådte proaktive og kompetente;

- (x) **at** de afgivne årsrapporter i **Part J's** periode ham bekendt var retvisende;
- (xi) **at** **Part J** har været berettiget til at besidde fuld tillid til, at et anerkendt revisionsfirma som **Part P** bl.a. med en særligt kyndig revisor som **Part N** på teamet, konkret tog stilling til om forholdene bl.a. vedrørende Bankens udlånsportefølje var i orden i forbindelse med den løbende revision og omfattende bistand til Bankens direktion;
- (xii) **at** Finanstilsynet på afrapporteringsmødet med Bankens ledelse, efter tilsynsbesøget 26. april 2007, alene gav Banken positiv feedback, særligt blev der udtrykt konkret ros til de sikkerheder som kreditafdelingen besad, hvilket betryggede **Part J** ;
- (xiii) **at** Finanstilsynets efterfølgende brev af 10. januar 2008 heller ikke indeholdt ”advarselslamper”, og i øvrigt først blev fremsendt ni måneder senere, hvilket gav **Part J** det klare indtryk, at Finanstilsynet ligeledes var tryk ved Bankens forhold;
- (xiv) **at** Banken havde et tilstrækkeligt og forsvarligt kapitalberedskab, hvilket understøttes af kvartalsrapporterne i den relevante periode og den løbende opfølgning;
- (xv) **at** **Part J** havde en rimelig og legitim overbevisning frem til kollapsedet om, at Banken var i rimelig gænge om end tiderne på det globale likviditetsmarked var blevet sværere at agere i for Banken, hvilket tillige gjaldt andre danske banker, jf. herved Rangvid-rapporten;

- (xvi) **at** dette tillige er understreget af, at **Part J** besad en meget betydelig aktiepost i Banken som han beholdte i tillid til de positive udsigter;
- (xvii) **at** ansvar for tab tidligst kan påberåbes over for **Part J** for handlinger og/eller undladelser fra perioden efter indtræden og efter forløbet af en rimelig og sædvanlig karensperiode som bestyrelsesmedlem;
- (xviii) **at** sagsøger fortsat ikke har kvalificeret hvilke handlinger og/eller undladelser, **Part J** konkret har foretaget/skulle have foretaget sig af ansvarspådragende karakter;
- (xix) **at** der i perioden fra hans indtræden i bestyrelsen har været rapporteret hvad der skulle rapporteres om til Finanstilsynet;
- (xx) **at** der **Part J** bekendt på intet tidspunkt fra Finanstilsynet er modtaget indsigelser af væsentlig karakter, idet tilsynet tværtimod understregede, at f.eks. sikkerheder i udlånsengagementerne var solide og at de fem kunder var rating 2-A i samme måned, hvor **Part J** påbegynde bestyrelsesarbejdet;
- (xxi) **at** Banken opfyldte solvenskravet i FIL indtil ca. en uge før Banken blev taget under afvikling af Finansiell Stabilitet i november 2008;
- (xxii) **at** **Part J** og øvrige sagsøgte ikke har videreført Banken udover ”håbløshedstidspunktet”, hvilket tidligst kan være i efteråret 2008, hvor Banken ikke længere kunne overholde solvenskravet en uge før Banken blev taget under afvikling af sagsøger;

- (xxiii) **at** **Part J** som menigt bestyrelsesmedlem løbende har foretaget sig, hvad lovgivningen krævede, herunder bestrides det, at de forpligtelser, der følger af FIL, herunder §§ 70, 71, 75, 124, 152 og 347 er blevet tilsidesat af ham i den kortere periode i bestyrelsen;
- (xxiv) **at** **Part J** ej heller har tilsidesat pligter eller i øvrigt handlet på en sådan måde, at han efter dagældende aktieselskabslov § 140 (nu Selskabsloven § 361) er erstatningsansvarlig i forhold til sagsøger.

14.2 Tab/tabsopgørelse

- (i) **at** sagsøger ikke har lidt et erstatningsberettiget tab som opgjort i de 23 påstande og sagsøgers tabsopgørelse, herunder fordi sagsøger fejlagtigt undlader at sikre at samtlige indtægter på det samlede engagement med den konkrete kunde skal fragå i opgørelsen af tabet;
- (ii) **at** **Part J** ikke kan pålignes et påstået tab på kr. 428.657.500,64, herunder har sagsøger angivet særdeles mange forhold, der ved en helt umiddelbar gennemgang ikke kan indebære ansvar for **Part J**, men alene kan gøres gældende over for en eller flere af de øvrige sagsøgte om nogen;
- (iii) **at** **Part J** endvidere ikke kan gøres ansvarlig for tab relateret til handlinger og/eller undladelser før indtræden i april 2007, da **Part J** ikke var bekendt med og ikke burde have været bekendt med handlinger og/eller undladelser foretaget i Banken i den tidligere periode.

14.3 Kausalitet og adækvans

- (i) **at** det ikke er de af sagsøger påståede erstatningspådragende forhold, der er den konkrete årsag til de påberåbte tab, hvor kravene er skærpet til sagsøger når forholdene er foregået for 10 år eller mere siden, og hvor sagsøger har undladt at tilvejebringe det sagsmateriale, der beroede hos banken og bankens medarbejdere i relation til de fem kunder, til pantebrevsområdet og angående **V9 A/S**;
- (ii) **at** sagsøger ikke har dokumenteret, at de påståede erstatningspådragende forhold – som fremsættes i udokumenterede ja løse postulater -er årsagen til det af sagsøger påberåbte tab;
- (iii) **at** det påberåbte tab ikke er en påregnelig/adækvat følge af **Part J's** **■■■■** handlinger eller undladelser som bestyrelsesmedlem i en kortere periode;
- (iv) **at** sagsøger ikke har godtgjort, at de 23 krav er en påregnelig/adækvat følge af **Part J's** **■■■■** handlinger eller undladelser som bestyrelsesmedlem i en kortere periode.

14.4 Lempelse

Såfremt landsretten trods det anførte måtte finde, at **Part J** er erstatningsansvarlig for noget tab, gøres det gældende:

- (i) **at** et sådant ansvar skal lempes under hensyntagen til sagsøgers, Bankens, dens aktionærers og kreditorers kendskab til og dermed accept af risiko angående de forhold, som landsretten – trods det anførte – måtte finde, at **Part J** er erstatningsansvarlig for, herunder at banken selv har påtaget sig risici i ejendomssektoren;

- (ii) **at** såfremt landsretten måtte finde, at en eller flere af de sagsøgte er erstatningsansvarlige skal der ske lempelse af erstatningspligten efter EAL § 24 og/eller Selskabsloven § 363 over for **Part J**, og i det omfang, medsagsøgte med forsikringsdækning dømmes in solidum med ham, skal denne forsikringsdækning fragå i det, som **Part J** måtte blive dømt til at betale;
- (iii) **at** ansvarsfordelingen mellem de sagsøgte bl.a. skal tage højde for den ansvarsfordeling, der de facto var mellem dem, herunder det forhold, at sagsøgte 16 - 19 (**Part P**) har forsikringsdækning, jf. EAL § 25, og det helt særlige forhold, at **Part J** som den eneste fra bestyrelsen alene havde sæde i denne i en kortere periode og ikke havde særlige opgaver eller særlig adgang til informationer om driftsmæssige forhold udover information modtaget via bestyrelsesmateriale og bestyrelsesmøder.

Generelt gøres gældende, at bestyrelsens dispositioner har været Banken bekendt gennem hele forløbet og sagsøger og ejerkreds bag ved denne har forud for overtagelsen af Bankens virksomhed haft mulighed for at gennemgå Bankens aktiver, herunder engagementer og grundlaget herfor. Desuagtet har sagsøger i overdragelsesaftalen fraskrevet sig muligheden for at rejse krav mod Banken. **Part J** har derfor haft konkret anledning til at gå ud fra, at der dermed var gjort endeligt op med forhold i Banken. Ved ikke udtrykkeligt at gøre opmærksom på, at der kunne komme krav og ved ikke at rejse disse i umiddelbar forlængelse af overtagelsen af Bankens aktiviteter, er der udvist en sådan passivitet, at eventuelle erstatningskrav må anses som fortabt. Det gøres i denne forbindelse gældende at den passivitet, der er udvist både forud for sagsanlægget og efter dette på afgørende måde, har forringet **Part J's** mulighed for at genkalde sig de konkrete hændelsesforløb og tilvejebringe beviser. Denne passivitet må, i kombination med den tilbageholdenhed som sagsøger udviste i en årrække i forhold til at fremlægge relevante dokumenter, tillægges bevismæssig skadevirkning, jf. retsplejeloven § 344, stk. 2, ligesom det

må skærpe kravene til sikkerheden af grundlaget for ansvar i forhold til at pålægge erstatningsansvar for forhold, som først konkretiseres for den sagsøgte part cirka 10 år efter bestyrelsesarbejdets afslutning.

14.6 Forrentning

Hvis der gives sagsøger helt eller delvist medhold i det rejste krav, gøres det gældende, at **Part J** skal frifindes for at svare renter, subsidiært pålægges en lavere rente end sædvanlig procesrente, jf. renteloven § 5, stk. 3. Den høje morarentesats i § 5, stk. 1 er indført for at skabe incitament til rettidig betaling og indeholder dermed et vist ”pønalt” element. I denne sag er der ikke tale om en obligatorisk betalingsmisligholdelse, hvorfor de hensyn der måtte kunne begrunde en høj morarentesats ikke er til stede. Sagen angår 23 påstande med krav, der er tvivlsomme i relation til såvel grundlag som opgørelse, og hvor sagsøger først fra 28. april 2017 har forsøgt at foretage og dokumentere en konkret og nuanceret opgørelse af erstatningskravet, således at **Part J** havde mulighed for at forholde sig til kravene, som har ændret sig en række gange siden (bl.a. en reduktion fra det oprindelige krav i 2010 til kr. 603,3 mio. og efterfølgende til senest kr. 428,7 mio.). Det er derfor med føje, at retsafgørelse afventes inden betaling af et eventuelt krav, og han bør derfor frifindes for pligten til at betale en betydelig rentebyrde, som bl.a. er en følge af kravenes manglende konkretisering.

Den særskilte påstand om frifindelse for betaling af procesrente angående de 23 påstande er begrundet med den manglende konkretisering, allerede fordi der ikke kan gives medhold i stævningens påstand om generelt ansvar for Banken i forhold til

Part J. Forrentning fra sagens anlæg kan derfor ikke ske.

14.7 Ansvarsstandarder m.v.

Et pengeinstituts bestyrelse har det overordnede ansvar for instituttets ledelse og organisation i samarbejde med direktionen, jf. bl.a. den dagældende aktieselskabslovs § 54 og FIL § 70. Bestyrelsen udfylder sin rolle ved at udstikke retningslinjer og anvisninger til direktionen og ved at reagere på de informationer bestyrelsen modtager fra direktionen og selskabets øvrige organer, herunder de øvrige ansatte samt selskabets interne og eksterne revision. Bestyrelsen udfylder endvidere sin rolle ved at reagere på informationer fra eksterne kilder, herunder tilsynsmyndigheder, i dette tilfælde Finanstilsynet.

Om bestyrelsens erstatningsansvar sondres i henhold til retspraksis og teori mellem tabsgivende dispositioner af forretningsmæssig karakter, som ikke er erstatningspådragende ("Business Judgment Rule") og egentligt ansvarspådragende dispositioner eller undladelser hos bestyrelsen. Det er **Part J's** overordnede standpunkt, at de forhold, som de sagsøgte kritiseres for (kollektivt) falder inden for området for de forretningsmæssige dispositioner, som bestyrelsen ikke kan ifalde ansvar for, for en anden dels vedkommende har ført til relevante reaktioner fra Bestyrelsens eller Direktionens side, for en tredje dels vedkommende har været **Part J** ubekendt og for en fjerde dels vedkommende synes irrelevante for landsrettens bedømmelse.

Disse forhold fører til ansvarsfrihed for **Part J**, og som hver for sig og samlet vil indgå i den juridiske gennemgang af de forhold, der anføres til støtte for de nedlagte påstande af sagsøger. Om ansvaret bemærkes supplerende, at bestyrelsesformanden ofte have en anden og mere fremtrædende rolle end de øvrige medlemmer. Det noteres, at talrige af de sager, der blev behandlet i bestyrelsen, i forvejen var blevet drøftet mellem bestyrelsesformanden og administrerende direktør, ligesom det noteres at **Part J** alene modtog et beskedent vederlag som menigt bestyrelsesmedlem.

Et tab på et engagement er ikke i sig selv erstatningspådragende, idet tabet er et udslag af den risiko, der er knyttet til enhver erhvervsvirksomhed, herunder også bankdrift i almindelighed, jf. tillige at banker er underlagt bestemte, lovregulerede

solvenskrav. Det klare udgangspunkt er, at tab på engagementer derfor ikke medfører erstatningsansvar for ledelsen, jf. tidligere praksis og Højesterets dom af 15. januar 2019 om Capinordic Bank side 105:

”En beslutning om at yde et lån beror i vidt omfang på et forretningsmæssigt skøn navnlig på grundlag af en kreditvurdering af låntager. Skønnet skal foretages på et forsvarligt grundlag. I kreditvurderingen må bl.a. indgå formålet med lånet, låntagers økonomiske forhold, den stillede sikkerhed og kundens evne til at drive sin virksomhed, herunder i lyset af den almindelige økonomiske konjunktur. Hvilke krav der skal stilles, for at en bevilling kan anses for at være forsvarlig, vil bero på en samlet vurdering i det enkelte tilfælde. Højesteret finder, at der bør udvises forsigtighed med at tilsidesætte det forretningsmæssige skøn, der er udøvet af bankens bestyrelse og direktion ved bevillingen af et lån.”

Dette grundlæggende princippet om forsigtighed med at tilsidesætte bankledelsens forretningsmæssige skøn omfatter bl.a. a) indretningen af bankens organisation i de med lovgivningen angivne rammer, b) om banken vil bevilge en kredit eller ikke, og c) om bankens ledelse konkret vælger at fravige bankens kreditpolitik, hvor **Part J** gør gældende, at de forretningsmæssige skøn, der blev foretaget angående de 23 påstande, er foretaget på et forsvarligt beslutningsgrundlag, jf. Capinordicdommen, jf. tillige, at der i beslutningsgrundlaget for de enkelte bevillinger er indgået de elementer, der nævnes af Højesteret, herunder formålet med långivningen, låntagers økonomiske forhold, stillede sikkerheder og låntagers evne til at drive sin virksomhed kombineret med en vifte af øvrige elementer, der i den konkrete bevillingssituation var relevante. Den forretningsmæssige skønsmargin supplerer de almindelige betingelser for erstatningsansvar, og giver i retspraksis plads til skøn-udøvelse, men også for et konkret fejlskøn, jf. f.eks. Grønlandssagen samt UfR 2015.2075 H (**Virksomhed 46**) om en bestyrelsesformand blev frifundet trods en klar fejlvurdering, hvor det tilsvarende gøres gældende, at **Part J** i hans periode generelt opererede som menigt bestyrelsesmedlem på et beslutningsgrundlag som

generelt var i orden, og at han generelt levede op til sine forpligtelser i den konkrete periode.

Angående Bankens vækststrategi bemærkes, at der i retspraksis om ledelsesansvar i banker accepteres en vækststrategi, jf. herved Østre Landsrets dom om Roskilde Bank af 17. november 2017 side 446:

”Det er ikke i sig selv uforsvarligt at drive et pengeinstitut efter en vækststrategi. Afgørende for vurderingen af, om en vækststrategi er uforsvarlig, er, om der ved driften af banken, herunder navnlig kreditgivningen, i tilstrækkelig grad tages højde for den forøgede risiko, som er forbundet med en sådan strategi.”

Det gøres gældende, at Bankens bestyrelse og direktion i tilstrækkelig grad havde taget højde for den forøgede risiko, der er forbundet med en sådan strategi, ligesom strategien som nævnt var omtalt i bankens årsrapporter mv. og godkendt af aktionærerne, hvilket må sammenholdes med opbremsningen fra andet kvartal 2007 og fremefter, jf. Ekstrakten, Tillæg N, side 49.

Angående vækststrategien bemærkes, at der alene i det omfang strategien resulterer i, at der indledes eller udvides forretninger med kunder med erkendt dårlig bonitet eller de fornødne sikringsakter forsømmes, kan et erstatningsansvar overhovedet komme på tale. I så fald er der imidlertid tale om en dårlig kreditpolitik eller – håndtering, som må påvises i forhold til enkeltengagementer, hvilket er undladt i stævningen. Det forhold, at Banken valgte en strategi med fokus på vækst kan således ikke i sig selv begrunde et erstatningsansvar. Det bestrides i øvrigt, at ”Tilsynsdiamanten”, som Finanstilsynet efterfølgende har udviklet kan udgøre nogen relevant målestok for en retlig vurdering af Bankens valg af risikoprofil, hvor bedømmelsen i henhold til praksis skal ske ud fra forholdene i 2007 og 2008 i relation til **Part J** og ikke i forhold til efterfølgende tiltag. I denne forbindelse noteres, at ”Tilsynsdiamanten” først kom til eksistens efter begivenhedsforløbet i nærværende

sag, og i øvrigt netop under indtryk af indvundne erfaringer fra finanskrisen. Som bekendt har ”Tilsynsdiamanten” blandt andet en grænseværdi for udlånsvækst på 20 pct. årligt, og **Part J** noterer, at denne grænseværdi ikke synes overskredet i hans periode.

Part J vurderer, at der ikke foreligger oplysninger i sagen som kan føre til et erstatningsansvar for ham som bestyrelsesmedlem, hvilket bekræftes af den linje som Højesteret har lagt i Capinordic-dommen, som stemmer med frifindelserne angående Amagerbanken, Roskilde Bank og Eik Bank.

Grundbetingelsen om retsstridighed er ikke opfyldt angående **Part J's** kortere periode i bestyrelsen, hvor sagsøger ikke har anvist, at der for **Part J** foreligger erstatningsudløsende fejl eller forsømmelse. Ved vurderingen af, om der foreligger culpøs handlemåde eller forsømmelse, kan kravene opdeles i de ”fokuspunkter”, som er gennemgået ovenfor i relation til culpabedømmelsen: solvens, likviditet, engagementer, udlån og pantebreve mv., intern rapportering, kvartalsrapportering til Finanstilsynet samt ekstern rapportering og årsrapporter og delårsrapporter.

Part J har angående den samlede vifte af fokuspunkter handlet i god tro og tillid til den involverede sagkundskab, og i overensstemmelse med den faglige norm for et menigt bestyrelsesmedlem uden ”adgang til maskinrummet” og uden personlig vinding og med respekt for den karenperiode, som i henhold til retspraksis accepteres i forbindelse med tiltræden af hvervet, jf. tillige Forklaringerne side 306-333, herunder tabet på kr. 15 mio. på Bankens aktier, sammenholdt med partsforklaringer fra de øvrige menige bestyrelsesmedlemmer.

Det fremhæves, at sagsøgers brede vifte af nye anbringender – fremsat 1 ½ år efter hovedforhandlingens start - må afskæres af landsretten, ligesom det fremhæves som et særkende, at væsentlige dele af sagens skriftlige materiale ikke er blevet fremlagt af sagsøger, som har betydelige ressourcer til rådighed. Der udestår væsentligt materiale fra kundemapper, fra medarbejderes indgående og udgående email med kunder og kunderepræsentanter, og fra intern revisor o.s.v. Det er oplyst af en del vid-

ner, at materiale er ”smidt ud” eller makuleret, bl.a. grundet flere flytninger af bankens materiale; hvor det mangelfulde oplysningsgrundlag må føre til en skærpelse af sagsøgers bevisbyrde angående de konkrete bevillinger påståede uforsvarlighed, også henset til den usikkerhed der følger af retlig bedømmelse mere end 10 år efter de konkrete begivenhedsforløb. Det bemærkes, at omfanget af sagsøgers materiale fra 15. marts 2019 har forhindret en fuldstændig gennemgang og analyse, hvorfor konkrete indsigelser angående konkrete bevillingsforløb må fremkomme i de mundtlige indlæg, herunder påvisning af fejl og ”spin” og udeladelser i sagsøgers seneste indlæg.

Det fremhæves som et yderligere særkende, at bevisførelsen har vist ”asymmetrisk information”, hvor **Part J** og andre bestyrelsesmedlemmer i forhold til en række af påstandene har haft et afgrænset vidensgrundlag, som i al væsentlig er fremkommet via materialet til bestyrelsesmøderne, herunder låneindstillinger og konkrete informationer modtaget i plenum i bestyrelsen fra direktionen eller andre ledelsesrepræsentanter. Væsentlige og måske afgørende informationer er i en række tilfælde ikke kommet frem til **Part J**, og ansvar må afvises allerede fordi oplysningerne ikke var tilgængelige, eller væsentlige forudsætninger for bestyrelsens tilsagn ikke blev opfyldt, hvilket uddybes i det mundtlige indlæg, f.eks. ud fra påstand 11, 12, 15, 16, 24, 28 og 29.

Part J har ageret i overensstemmelse med den faglige norm for ham, og han bør frifindes, hvorved bemærkes, at de helt særlige forhold, der alene gør sig gældende for ham, herunder indtrædelsestidspunkt og karenperiode m.v. medfører, at de 23 konkrete krav bør vurderes særskilt og individuelt.

14.8 Forældelse

Det oprindelige krav i stævningen blev opgjort som en skønsmæssig andel af et samlet krav, og at ingen del af det oprindelige krav var specifikt opgjort på baggrund af konkrete engagementer og/eller handlinger og/eller undladelser. De 23 nye

krav og de deraf afledte nye påstande fremkom først 28. april 2017, hvilke påstande er fremsat på helt andre faktuelle og juridiske grunde end det oprindelige krav fra stævningen.

Det gøres gældende, at **Part J's** grundlag for at bearbejde og tage stilling til de konkrete krav ikke fremgik af stævningen, og han har derfor ikke før april 2017 havde en reel mulighed for at indrette sin procesførelse. Der blev reelt anlagt en ny sag, og der skete en væsentlig ændring i det ansvarsgrundlag og de anbringender, som sagsøger påberåber sig. Hertil kommer, at der i stævningen alene blev taget et forbehold om at inddrage **V9 A/S**-engagementer, hvilket ikke afbryder forældelse for disse krav, ligesom kravene mod **Part J** vedrørende **V11 ApS**, **Virksomhed 10 ApS** slet ikke var nævnt i stævningen. Centrale elementer i pantebrevskravet var tilsvarende udeladt af stævningen, eksempelvis de retstvister, som efterfølgende førte til betaling af forligsbeløb, herunder forligsaftale af 8. juli 2013 med betaling af kr. 19.744.000 til **Gl.B1**-Fonden.

Forældelse gøres således samlet gældende, ligesom de 23 påstande må vurderes enkeltvis i forhold til forældelse henholdsvis passivitet. Henset til bl.a. at sagsøger ikke før 28. april 2017 har konkretiseret de handlinger og undladelser, der påberåbes at være konkret erstatningspådragende over for **Part J**, gøres forældelse gældende over for sagsøgers krav, jf. retspraksis samt det ikke overholdte krav i Forældelsesloven § 16, stk. 1 sidste led ("og forfølger disse skridt inden for rimelig tid").

14.9 Henvisning til øvrige sagsøgtes processkrifter

Part J henviser til de øvrige sagsøgtes anbringender og påberåber sig ligeledes disses anbringender i det omfang, hvor disse tillige er relevante for frifindelsespåstandene i forhold til sagsøgers 23 påstande.

14.10 Omkostninger

Såfremt landsretten måtte fastslå, at **Part J** ikke er erstatningsansvarlig over for sagsøger, skal **Part J** tilkendes omkostninger på individuel basis.

Part J vil fremkomme med særskilte bemærkninger om fastsættelse af sagsomkostninger, herunder noteres, at sagen har verseret siden 2010, at påstanden i en årrække var betaling af kr. 700 mio. og en ubegrænset anerkendelsespåstand, som først 28. april 2017 blev fuldstændigt omkalfatret med op til 29 nye påstande, hvoraf 23 af disse påstande direkte angik **Part J**. Endvidere bør sagens ekstraordinære omfang og kompleksitet inddrages, herunder et langvarigt forløb med udkast til syn og skønstemaer.

...”

Part K's

PÅSTANDSDOKUMENT

I sagsøgte **Part K's** påstandsdokument af 10. april 2019 anføres det blandt andet:

”...

1.0 Generelle bemærkninger

1.1.1 Indledende bemærkninger om sagsøgers sag

Finansiel Stabilitet SOV har rejst krav om erstatning mod **Gl. B1** tidligere ledelse under henvisning til, at ledelsen i forhold til en række konkrete forretningsmæssige dispositioner har handlet ansvars- og erstatningspådragende.

Det gøres overordnet gældende, at den tidligere ledelse af **Gl. B1** ikke har handlet ansvarspådragende, idet alle ledelsens dispositioner og beslutninger er gennemført på et

oplyst grundlag og ud fra en konkret saglig vurdering af hvad der bedst muligt var i harmoni med bankens forretningsmæssige interesser.

Part K har som administrerende direktør for **Gl. B1** løbende sikret at banken havde et forsvarligt kapitalberedskab, som opfyldte samtlige krav i henhold til lov om finansiel virksomhed. Banken opfyldte derfor under hele **Part K's** embedsperiode lov om finansiel virksomheds krav til solvens og likviditet, ligesom banken løbende har rapporteret korrekt og fyldestgørende om bankens kapitalforhold til såvel Finanstilsynet, Fondsbørsen som til bankens investorer.

Part K har som administrerende direktør endvidere sikret sig, at banken havde forsvarlige forretningsgange på eksempelvis kredit- og pantebrevsområdet, samt sikret sig, at intern og ekstern revision påså, at disse forretningsgange blev overholdt.

Det forhold, at der i forbindelse med bankens behandling af konkrete kreditbevillinger måtte være situationer, hvor der ikke er handlet i fuld overensstemmelse med bankens interne forretningsgange, indebærer ikke i sig selv at der er tale om ansvarspådragende forhold for de sagsøgte. Heller ikke at der måtte være tale om en skærpet ansvarssituation. For det første forudsætter det blandt andet at der er tale om en culpøs adfærd, for det andet at denne konkret kan lastes de sagsøgte (herunder at de vidste eller burde vide at forretningsgangene blev tilsidesat), for det tredje at en sådan adfærd har påført banken et tab og for det fjerde at der er fornøden årsagsforbindelse mellem manglende iagttagelse af bankens forretningsgange og det tab banken måtte være påført. Sagsøger bærer den fulde bevisbyrde for at dokumentere at disse minimumsbetingelser er opfyldt.

Part K har alene været direkte og konkret involveret i de lånebevillinger, der er omhandlet af denne sag, hvor dette udtrykkeligt fremgår af sagens akter. Det bemærkes i den forbindelse, at **Part K** i foråret 2007 – og med bestyrelsens samtykke – overgav ansvaret for den formelle godkendelse af lånebevillingerne og bevillingsgangen på bestyrelsesmøderne til underdirektør **V4**. **V4** fik derfor overladt samme bevillingskompetence som **Part K**.

Part K har ikke selv foretaget kreditvurdering af bankens kunder. Kreditvurderingen blev foretaget dels af den kundeansvarlige medarbejder, dels af kreditkontoret. Det gøres i den forbindelse gældende, at Part K under alle omstændigheder ikke er ansvarlig for de kreditter, han ikke selv har bevilget. Det forhold, at Part K har deltaget i bestyrelsesmøder, hvor konkrete bevillinger er blevet behandlet, medfører ikke i sig selv at Part K kan gøres erstatningsretligt ansvarlig for bevillingen.

Part K bestrider at sagsøger har lidt et erstatningsrelevant tab, idet de lidte tab skyldes den internationale finanskrisen og krisen på det danske ejendomsmarked. Part K bestrider i den forbindelse sagsøgers erstatningsopgørelse.

Efter Part K's opfattelse er de i processkrift 6 af 28. april 2017 rejste krav er under alle omstændigheder forældede.

Det i tidligere processkrifter anførte fastholdes fuldt ud, ligesom Part K fortsat påberåber sig de øvrige sagsøgte anbringender i det omfang, at de støtter Part K's synspunkter.

Sagsøger har ved sit processkrift 6 af 28. april 2017 reelt anlagt en ny sag mod de sagsøgte. Det er sagsøgte opfattelse, at der ikke i sagsøgers oprindelige stævning af 23. december 2010 hverken faktisk eller juridisk var rejst en sag, som omfattede de krav, der nu er rejst. Der var heller ikke af sagsøger taget relevant forbehold for at anlægge sag i relation til de nu rejste krav.

Finansiel Stabilitet har sagsøgt den tidligere ledelse i Gl. B1, under henvisning til at bankens tidligere ledelse har handlet ansvarspådragende i forhold til en række konkrete forretningsmæssige dispositioner i perioden 2005-2008.

Det er tidligere bankdirektør Part K's opfattelse, at han ikke har tilsidesat sine forpligtelser som administrerende direktør for banken, at betingelserne for at pålægge ham

erstatningsansvar efter den dagældende aktieselskabslov § 140 (nu selskabslovens § 361) derfor ikke er opfyldt, og at han som følge heraf skal frifindes.

Bankens konkurs skyldes en kombination af forskellige udefra kommende forhold, som ingen af de sagsøgte parter – eller andre professionelle aktører, herunder Finanstilsynet – havde forudset eller havde mulighed for at forudse. Krisen på ejendomsmarkedet medførte betydelige værdifald på fast ejendom, herunder pantebreve med sikkerhed i fast ejendom. Denne meget pludselige og dybe krise på ejendomsmarkedet påførte betydelige tab for en række af bankens kunder, herunder naturligvis også de kunder, som sagsøger under **denne** sag har rejst erstatningskrav i forhold til. Kundernes krise påførte dermed også banken tab. Effekten af krisen på ejendomsmarkedet blev forstærket af finanskrisen i form af nedsmeltningen af interbankmarkedet (såvel nationalt som internationalt), idet ikke alene **Gl. B1**, men stort set hele pengeinstitutbranchen, fik store vanskeligheder ved at opretholde den nødvendige likviditet. **Gl. B1's** situation blev tillige konkret forværret af, at bankens kunder, som følge af krakket i **Gl. B1** (den 24. august 2008) og Lehman Brothers (den 15. september 2008) på meget kort tid hævdede en betydelig del af deres indeståender i banken.

Indtil dette tidspunkt havde **Gl. B1** løbende haft et kapitalberedskab, som både i forhold til solvenskravet, solvensbehov og likviditet opfyldte (og mere end det) betingelserne i henhold til lov om finansiel stabilitet. Det er ubestrideligt og dokumenterbart.

Bankens krise skyldes ikke, som hævdet af sagsøger, uforsvarlig kreditgivning eller kritisabel overvågning, mangelfuld forvaltning eller sikring af engagementer. Det er ligeledes ubestrideligt og dokumenterbart, at **Gl. B1** havde en udlånsportefølje, som var blevet etableret på et oplyst grundlag og ud fra velovervejede, sunde og rent forretningsmæssige overvejelser om, hvad der bedst muligt tjente bankens interesser. Bankens engagementer havde en forsvarlig og solid bonitet og var med Finanstilsynets egne ord en af landets bedste udlånsporteføljer.

1.2 Bankens drift og forretningsgange

Part K var som administrerende direktør overordnet ansvarlig for Gl. B1 koncernens daglige drift. Koncernen var opdelt i divisioner, således at ansvaret for bankens daglige drift henhørte under underdirektør V1 og underdirektør V4 i forening. V1 var ansvarlig for bankens drift, herunder bankens pantebrevsafdeling og salg, og kundekontakt, herunder forvaltningen af konkrete kundeengagementer. Underdirektør V4 var ansvarlig for bankens kreditafdeling og fra april 2007 tillige ansvarlig for likviditetsområdet.

V1 refererede for hele sit ansvarsområde til Part K, mens V4 i forhold til kreditområdet refererede til Part K, og i forhold likviditet refererede han til Part L. Fra april 2008 refererede V4 i relation til kreditområdet direkte til bestyrelsen og overtog fra dette tidspunkt direktionsbeføjelserne i forhold til kreditområdet.

Direktør Part L var endvidere (indtil sin pensionering i foråret 2008) ansvarlig for blandt andet bankens likviditetsforhold.

***

Der var i banken etableret betryggende forretningsgange, og medarbejderne i banken har efter Part K's opfattelse og viden udført deres arbejde i overensstemmelse hermed.

I forhold til de af sagsøger påståede overtrædelser af bankens § 70-instruks (fremlagt som blandt andet bilag 51) bemærkes, at direktionens anvendelse af kreditinstruksens punkt 2.7 om presserende bevillinger skete med bestyrelsens fulde vidende og accept. Dertil kommer, at Finanstilsynet, trods viden derom, ikke på noget tidspunkt har afgivet et påbud om, at banken skulle ændre praksis, eller i øvrigt afgivet en risikoplysning til banken om, at omfanget af presserende bevillinger kunne være problematisk.

Ved forelæggelse af en efterbevilling for bestyrelsen var denne lige så grundig og fyldestgørende, uanset om der var tale om en indstilling til bevilling, eller der var tale om en efterbevilling. Det var de samme informationer, der dannede grundlag for bestyrelsens godkendelse af en bevilling.

Det påhviler sagsøger at føre bevis for, at bankens anvendelse af kreditinstruksens pkt. 2.7 har påført banken tab.

Baggrunden for bankens anvendelse af kreditinstruksens punkt 2.7 var blandt andet, at bankens evne til hurtigt at kunne bevilge lån til kunderne efter bankens opfattelse var et konkurrenceparameter i forhold til andre banker.

Det er under alle omstændigheder Part K's opfattelse, at anvendelsen kreditinstruksens punkt 2.7 om presserende bevillinger ikke har nogen erstatningsretlig relevans i denne sag.

1.3 Bankens solvens og likviditet

1.3.1 Solvens

Banken har helt frem til Part K's fratreden i september 2008 opfyldt solvenskravet på 8 % i den dagældende § 124, stk. 2, i lov om finansiel virksomhed.

Bankens ledelse udarbejdede løbende kvartalsrapporter til bestyrelsen. Af rapporterne (der er fremlagt som sagens bilag 82, bilag 258, bilag 83, bilag 259, bilag 94, bilag 96, bilag 260 og bilag 261) fremgår det, at solvens i perioden ultimo 2005 til september 2008 stedse var over lovkravet på 8 % både for så vidt angår banken og koncernen som helhed. Kvartalsrapporterne indeholder herudover oplysninger om bankens ansvarlige kapital, bankens funding, samt bankens likviditet.

At bankens solvens lå over lovkravet, fremgår også af bankens revisorpåtegnede årsrapporter for 2005-2007 (fremlagt som sagens bilag 21-23).

Finanstilsynet foretog i perioden 26.-30. marts 2007 inspektion af banken. Finanstilsynets rapport af 10. januar 2008 er fremlagt som sagens bilag 63. Det fremgår blandt andet af rapporten, at bankens egen opgørelse af solvensbehovet på 8,7 % pr. 31. december 2006 ikke gav Finanstilsynet anledning til kritik.

Danmarks Nationalbank har endvidere i notat af 21. september 2008 (bilag I-D) anført, at Finanstilsynet efter at have gennemgået cirka 40 % af bankens største udlånsengagementer ikke har konkluderet, at banken ikke opfyldte solvenskravet i lov om finansiel virksomhed § 124.

Banken opfyldte således lovgivningens solvenskrav i den periode, hvor Part K var administrerende direktør, og det var først den 13. november 2008, det blev konstateret, at banken ikke kunne opfylde lovens solvenskrav.

1.3.2 Likviditet

Banken har helt frem til sensommeren 2008 haft en nødvendige likviditet, jf. den dagældende § 152, stk. 1, i lov om finansiel virksomhed.

Af bankens halvårsrapport for 1. halvår 2007 fremgår det, at banken havde en likviditetsoverdækning på 23 % i forhold til lovkravet i den dagældende lov om finansiel virksomhed § 152, stk. 1. Af bankens halvårsrapport for 1. halvår 2008 fremgår det, at banken havde en likviditetsoverdækning på 89,3 % i forhold til lovkravet. Der kan supplerende henvises årsrapporterne for 2005-2007, jf. bilag 21-23.

Som ovenfor anført udarbejdede bankens ledelse løbende kvartalsrapporter til bestyrelsen, Rapporterne (der er fremlagt som sagens bilag 82, bilag 258, bilag 83, bilag 259, bilag 94,

bilag 96, bilag 260 og bilag 261) indeholder oplysninger om bankens ansvarlige kapital, solvens, likviditet og bankens funding.

Finanstilsynet har ikke haft bemærkninger til bankens opgørelse af bankens likviditet.

Det kan endvidere lægges til grund, at bankens ledelse løbende havde fokus på bankens likviditetssituation, herunder sikre adgang til den nødvendige funding. Som dokumentation herfor er fremlagt bilag M-11 e-mail af 6. februar 2008 fra **Person 30** ("status likviditet 6feb08").

Banken har ikke på noget tidspunkt haft en likviditet, som var under lovkravet på 1,0. Det fremgår af referatet af koncernledermødet den 25. februar 2008 (fremlagt som bilag K-11), at koncernledelsen traf beslutning om, at bankens likviditetsbrøk i henhold til lov om finansiel virksomhed § 152 skulle være 2,0 (svarende til det dobbelte af lovkravet på 1,0). Arbejdet med at opfylde denne målsætning blev overvåget dagligt, og den blev opfyldt ultimo juni 2008.

Det fremgår af de under sagen fremlagte e-mails, herunder særligt bilag M-11.6, at bankens ledelse løbende blev holdt opdateret om bankens likviditetssituation, og at der i perioden frem til **Part K's** fratreden var en betydelig likviditetsmæssig overdækning i forhold til lovens krav.

Finansiel Stabilitet har fremlagt en række e-mails fra likviditets- og fondschef **V8** **til** blandt andre administrerende direktør **Part K**, og konkluderer på baggrund af indholdet af de pågældende e-mails, at banken ikke havde en forsvarlig likviditet. Det *bestrides*.

V8's e-mails skal alene ses som et øjebliksbillede af likviditetssituationen, og de pågældende e-mails er ikke et udtryk for, at bankens likviditetssituation var uforsvarlig. **V8's** udsagn i de af sagsøger fremlagte e-mails skal endvidere sammenholdes med de konkrete oplysninger om bankens faktiske likviditet og blandt

andet fondschef **V8's** bemærkning på koncernledermødet den 15. maj 2008, jf. bilag K-11, om bankens likviditetssituation.

2.0 **V2 A/S**

2.1 Generelt

Finansiel Stabilitet har i det væsentlige gjort gældende, at banken ikke har foretaget en vurdering af kundens kreditværdighed, og at det derfor var uforsvarligt at yde (fortsat) kredit til kunden uden tilstrækkelig sikkerhed. Det bestrides.

Sagsøger gør erstatningsansvar gældende i forhold til 8 bevillinger, hvoraf **Part K** **alene** har bevilliget 2. De 8 angiveligt ansvarspådragende bevillinger er følgende:

- Valutaline på kr. 50.000.000, bevilliget af **Part K** den 26. marts 2006 og godkendt af bestyrelsen den 1. maj 2006. Sagsøger har opgjort sit tab til kr. 611.204,60
- Kassekredit på kr. 24.000.000 og kr. 4.200.000, **bevilliget af V4** den 15. august 2007 og godkendt af bestyrelsen af 21. august 2007. Sagsøger har opgjort sit tab til to beløb, dels kr. 21.445.121,78, dels kr. 27.576,88
- Forhøjelse af pantebrevskredit med kr. 10.000.000 og kassekredit på kr. 4.000.000, **bevilget af V4** den 15. august 2007 og godkendt af bestyrelsen den 21. august 2007. Sagsøger har opgjort sit tab til to beløb, dels kr. 24.861.567,42, dels kr. 1.403.394,44
- Udlægskredit på kr. 17.000.000 og huslejekredit på kr. 4.700.000, **bevilget af V4** den 15. august 2007 og godkendt af bestyrelsen den 21. au-

gust 2007. Sagsøger har opgjort sit tab til to beløb, dels kr. 3.548.287,47, dels kr. 7.841.472,04

- Forhøjelse af valutaline på kr. 2.000.000 og forhøjelse af line til renteswap på kr. 5.000.000, bevilget af **Part K** den 21. oktober 2007 og godkendt af bestyrelsen den 29. oktober 2007. Sagsøger har opgjort sit tab til kr. 15.132.047,31
- Forhøjelse af valutaline med kr. 25.000.000, **bevilget af V4** den 29. januar 2008 og godkendt af bestyrelsen den 4. februar 2008. Sagsøger har opgjort sit tab til kr. 555.799,09
- Forhøjelse af overtræk på kr. 2.500.000, **bevilget af V4** den 13. august 2008 og godkendt af bestyrelsen den 19. august 2008. Sagsøger har opgjort sit tab til kr. 1.929.095,73

Baggrunden for samtlige af de ydede kreditter var bankens forretnings- og kreditmæssige tiltro til **V2 A/S**-koncernen og dets ejer **Vidne 31**. Disse overvejelser fremgår blandt andet af det notat, som var vedlagt kreditindstillingen vedrørende selskabet **Virksomhed 27 ApS** (bevillingsnr. 5566), som blev behandlet af bestyrelsen den 21. august 2007 (E7, side 3516ff).

Efter **Part K's** opfattelse var såvel de kreditter, der blev bevilget som presserende i henhold til § 70-instruksens pkt. 2.7 (og efterfølgende efterbevilget af bestyrelsen) som dem der blev bevilget af bestyrelsen på baggrund af en låneindstilling, forsvarlige og bevilget ud fra saglige forretningsmæssige hensyn til bankens interesser. Det forhold, at kreditter er blevet bevilget som presserende, er ikke ansvarspådragende i sig selv. Sagsøger har ikke påvist at der er opstået tab på de af banken ydede kreditter som følge af anvendelsen af efterbevillingsproceduren. **Part K** var og er heller ikke bekendt med eventuelle mangler ved sagsbehandlingen eller i kreditvurderingerne, herunder at sådanne kunne have været undgået ved anvendelsen af en anden procedure.

Bevillingerne – og engagementerne med **V2 A/S**-koncernen – er alle blevet vurderet af kreditkontoret, hvilket er sket både i forbindelse med selve bevillingen og i forbindelse med den årlige engagementsgennemgang i 2007 (E2, side 1170). De er ligeledes blevet behandlet af intern revision i intern revisions protokollat vedrørende årsregnskabet 2006 (E2, side 771 og side 783-785), og årsregnskabet 2007 (E2, side 1258-1259 og side 1261) samt af ekstern revision i forbindelse med aflæggelse af årsregnskab i 2007 (E2, side 1219-1221) som alle har vurderet, at engagementets bonitet var målt korrekt, og at der ikke var objektiv indikation for værdiforringelse.

V2 A/S-engagementet blev også gennemgået af Finanstilsynet i forbindelse med Tilsynets inspektion af banken i marts 2007, og Finanstilsynet havde ikke bemærkninger til dette engagement (TEC, side 5957).

2.2 **V2 A/S**

2.2.1 Valutaline på 50.000.000 – bevilget den 26. marts 2007 – tab kr. 611.204,60

Denne bevilling indgår som en delmængde af sagsøgers påstand 1.

.....

Det fremgår således, at banken har foretaget en grundig forretningsmæssig vurdering af kundens forhold, og på denne baggrund fundet kreditten forsvarlig.

Banken har endvidere sørget for at sikre sig størst mulig sikkerhed, jf. sikkerhedsoversigten (E4, side 1292-1294).

Sagsøgers synspunkt om, at **V2 A/S** og **Vidne 31** ikke havde særlige forudsætninger for valutaspekulation, bestrides som værende udokumenteret.

Det fremgår af engagementsændringsskemaet, at banken har udarbejdet en ansøgning af 28. februar 2006. Det må imidlertid bero på en fejl, at der i engagementsændringsskemaet henvises til denne ansøgning, idet denne ansøgning – der på bevillingstidspunktet var cirka 1 år gammelt – vedrører et andet lån end det aktuelle.

Det fremgår også af engagementsændringsskemaet, at kreditten var blevet behandlet i kreditkontoret.

Part K bevilgede kreditten den 26. marts 2007 og kreditten blev efterbevilget af bestyrelsen den 1. maj 2007.

Sagsøger gør i relation til denne bevilling gældende, at kreditten er blevet ydet på et uforvarligt grundlag. Sagsøger henviser i den forbindelse til, at sikkerhedsværdien (3 ejerpantebreve i ejendommen **Adresse 21** i Aarhus) var 0 kr., idet pantebrevene også lå til sikkerhed for andre engagementer. Sagsøger gør også gældende, at den af **Vidne 31** underskrevne kaution ikke havde nogen sikkerhedsværdi, idet **Vidne 31's** formue var knyttet op til værdien af hans selskaber. Det anføres også af sagsøger, at banken ikke indhentede foreløbige saldobalancer, ligesom det anføres, at selskabet i henhold til årsrapporten fra 2006 havde en meget lav likviditets- og solvensgrad. Det anføres herudover, at selskabet ifølge årsrapporten fra 2006 havde kortfristede gældsforpligtelser på kr. 199.166.253, og at selskabet ikke havde mulighed for at betale den kortfristede gæld.

Endelig gør sagsøger gældende, at **Part K** bevilgede kreditten som presserende uden grund og at bevillingen dermed er sket uden for **Part K's** bevillingskompetence.

Den af sagsøger rejste kritik af bevillingen bestrides i det hele. Det er sagsøger, der bærer bevisbyrden for, at den bevilgede kredit var uforvarlig. Denne bevisbyrde er ikke løftet.

Part K gør således gældende, at banken har foretaget en sædvanlig kreditvurderingen af engagementet, og at banken på baggrund heraf har fundet kreditten forvarlig.

Det gøres også gældende at de til banken tilsagte sikkerheder for kreditten var såvel for-svarlige som branchemæssigt konforme på daværende tidspunkt.

De oplysninger, som bankens medarbejdere har haft til rådighed ved kreditvurderingen, fandtes ikke kun i bankens LEO-system, men tillige i kernesystemet som i den fysiske lå-nesag/dokumentmappe. Det bemærkes, at sagsøger trods opfordret hertil ikke har fremlagt de fysiske sagsmapper, og allerede af den grund kan sagsøger ikke løfte bevisbyrden for, at kreditvurderingen har været uforsvarlig.

2.2.2 Kassekredit på kr. 24.000.000 og kassekredit på 4.200.000 – bevilget den 15. au-gust 2007 – tab kr. 21.445.121,78 og kr. 27.576,88

Sagsøgers krav knyttet til kassekreditten på kr. 24.000.000 udgør påstand 2. Kravet knyttet til kassekreditten på kr. 4.200.000 var omfattet af påstand 3, som er bortfaldet.

.....

Det må formentlig bero på en fejl, at medarbejdere i banken ikke har foretaget (eller med-taget) en analyse af selskabets regnskab for 2006 (der blev offentliggjort den 25. juni 2007) i forbindelse med udarbejdelse af bevillingsindstillingen. Det fremgår imidlertid af den som bilag 435.1733 fremlagte årlige engagements gennemgang for **V2 A/S** at afdelingen den 18. september 2007 har gennemgået selskabets årsrapport for 2006 (se E7 side 6830). **Part K** har heller ikke været bekendt med, at bankens medar-bejdere – angiveligt – ikke har vurderet de erhvervede ejendomme. Da sagsøger ikke har fremlagt kopi af materialet fra den fysiske sagsmappe kan det imidlertid ikke udelukkes at banken var i besiddelse af årsrapporten for 2006 (årsrapporten for 2006 ses E7 side 3619) på tidspunktet for udarbejdelse af bevillingen, ligesom det ikke kan udelukkes at banken var i besiddelse af vurderinger af de pågældende ejendomme. Det bemærkes at der i relati-on til ejendommen i **By 14** blev indhentet oplysninger om lejeindtægter og cash-flow og udarbejdet rentabilitetsberegninger, se eksempelvis E7 side 235, 335 og 6857.

Det kan dog uanset en eventuel manglende analyse af regnskabet for 2006 lægges til grund, at banken har foretaget en grundig forretningsmæssig vurdering af kundens forhold, og på denne baggrund fundet kreditten forsvarlig.

Banken har endvidere sørget for at sikre sig størst mulig sikkerhed, jf. den af banken udarbejdede sikkerhedsoversigt (E4, side 1512 ff.).

Det fremgår også af engagementsændringsskemaet, at kreditten var blevet behandlet i kreditkontoret.

V4 bevilgede kreditten den 15. august 2007, hvori er anført:

”Enig i indstilling. Der er kaution af Vidne 31 og vi får ejerpart i ejendommene efter BRF. Bevilget i Part K's fravær som presserende sag.”

Kreditten blev efterbevilget af bestyrelsen den 21. august 2007.

Sagsøger gør i relation til denne bevilling gældende, at kreditten er blevet ydet på et uforvarligt grundlag. Sagsøger henviser i den forbindelse til, at sikkerhedsværdien (et ejerpartebrev i de erhvervede ejendomme A19-A20 i By 14 og Adresse 17 i Aarhus og ejerpartebrev i ejendommen Adresse 21 i Aarhus, sikkerhed i anparterne i V22 ApS samt selvskyldnerkaution fra Vidne 31) i henhold til forretningsgangenes pkt. 3.4.1.3 var kr. 0. Dette bestrides i det hele.

Sagsøger gør også gældende, at banken ikke har vurderet de pågældende ejendomme, at der ikke er udarbejdet likviditetsbudget, ligesom der ikke blev taget stilling til cash flow eller udarbejdet rentabilitetsanalyse. Dette bestrides også i det hele.

Sagsøger har endvidere gjort gældende, at banken ikke har indhentet selskabets regnskab for 2006, ligesom det gøres gældende, at sikkerhedsværdien af Vidne 31's selv-

skyldnerkaution var begrænset, idet hans formue bestod i værdierne i selskabet. Dette bestrides også.

Endelig gør sagsøger gældende, at **V4** bevilgede kreditten som presserende uden for sin bevillingskompetence. Dette bestrides.

Det er sagsøger, der bærer bevisbyrden for de påberåbte forhold, herunder at den bevilgede kredit var uforsvarlig. Denne bevisbyrde er ikke løftet. **Part K** gør således gældende, at banken har foretaget en sædvanlig kreditvurderingen af engagementet, og at banken på baggrund heraf har fundet kreditten forsvarlig. De oplysninger, som bankens medarbejdere har haft til rådighed ved kreditvurderingen, fandtes ikke alene i bankens LEO-system og i kernesystemet, men også på den fysiske lånesag. Det bemærkes, at sagsøger trods opfordret hertil ikke har fremlagt indholdet af de fysiske sagsmapper, og allerede af den grund kan sagsøger ikke løfte bevisbyrden for, at kreditvurderingen har været uforsvarlig.

2.2.3 Forhøjelse af valutaline med kr. 20.000.000 og forhøjelse af kredit til renteswap med kr. 50.000.000 – bevilget den 21. oktober 2007 – tab henholdsvis kr. 422.867,12 og kr. 15.132.047,31.

Kravet knyttet til valutalinen på kr. 20.000.000 indgår som en delmængde af påstand 1, mens kravet knyttet til renteswappen udgør påstand 4.

.....

Det må formentlig bero på en fejl, at selskabets virksomhedsprofil ikke er blevet opdateret med de seneste regnskabstal (regnskab for 2006). **Part K** har ikke været bekendt hermed.

Af den af banken udarbejdede regnskabsanalyse fremgår:

.....

Det fremgår således, at banken har foretaget en grundig forretningsmæssig vurdering af kundens forhold, og på denne baggrund fundet kreditten forsvarlig.

Banken havde endvidere sørget for at sikre sig størst mulig sikkerhed, jf. den af banken udarbejdede sikkerhedsoversigt (E4, side 1609).

Det fremgår også af engagementsændringsskemaet, at kreditten var blevet behandlet i kreditkontoret.

Part K bevilgede kreditten den 21. oktober 2007 og kreditten blev efterbevillet af bestyrelsen den 28. oktober 2007.

Sagsøger gør i relation til denne bevilling gældende, at kreditten er blevet ydet på et uforsvarligt grundlag. Sagsøger henviser i den forbindelse til, at sikkerhedsværdien (3 ejerpantebreve i ejendommen **Adresse 21** i Aarhus, sikkerhed i anparterne i selskabet **V22 ApS** og selvskyldnerkaution fra **Vidne 31**) var kr. 0, idet disse ejerpantebreve mm. også lå til sikkerhed for andre engagementer. Det gøres også gældende, at selskabet i henhold til årsrapporten fra 2006 havde en meget lav likviditets- og solvensgrad. Det anføres herudover, at selskabet ifølge årsrapporten fra 2006 havde kortfristede gældsforpligtelser på kr. 199.166.253, og at selskabet ikke havde mulighed for at betale den kortfristede gæld.

Endelig gør sagsøger gældende, at **Part K** bevilgede kreditten som presserende uden grund og at bevillingen dermed er sket uden for **Part K's** bevillingskompetence.

Den af sagsøger rejste kritik af bevillingen bestrides i det hele. Det er sagsøger, der bærer bevisbyrden for, at den bevilgede kredit var uforsvarlig. Denne bevisbyrde er ikke løftet.

Part K gør således gældende, at banken har foretaget en sædvanlig kreditvur-

deringen af engagementet, og at banken på baggrund heraf har fundet kreditten forsvarlig. De oplysninger, som bankens medarbejdere har haft til rådighed ved kreditvurderingen, fandtes ikke kun i bankens LEO-system, men tillige i bankens kernesystem og i den fysiske sagsmappe. Det bemærkes, at sagsøger trods opfordret hertil ikke har fremlagt indholdet af de fysiske sagsmapper, og allerede af den grund kan sagsøger ikke løfte bevisbyrden for, at kreditvurderingen har været uforsvarlig.

Sagsøger gør, uden nærmere angivelse af hvorfor, gældende, at **Part K** ved at bevilge forhøjelsen på kr. 5.000.000, også er ansvarlig for den oprindelige bevilling på kr. 12.000.000. Dette bestrides.

2.2.4 Forhøjelse af valutaline med kr. 25.000.000 – bevilget den 29. januar 2008 – tab kr. 555.799,09.

Kravet udgør en delmængde af påstand 1.

Af den som bilag 112.43 fremlagte revisorerklæring af 31. juli 2008 (E4, side 1633) fremgår det, at **V2 A/S** pr. 31. december 2007 havde en formue på ca. kr. 24 mio.

.....

Det må formentlig bero på en ekspeditionsfejl, at selskabets virksomhedsprofil ikke er blevet opdateret med de seneste regnskabstal (regnskab for 2006). **Part K** har ikke været bekendt hermed.

Af den af banken udarbejdede regnskabsanalyse fremgår:

.....

Det kan dog uanset en eventuel manglende analyse af årsregnskabet for 2006 lægges til grund, at banken har foretaget en grundig forretningsmæssig vurdering af kundens forhold, og på denne baggrund fundet kreditten forsvarlig.

Banken havde endvidere sørget for at sikre sig størst mulig sikkerhed, jf. den af banken udarbejdede sikkerhedsoversigt (E4, side 1649).

Det fremgår også af engagementsændringskemaet, at kreditten var blevet behandlet i kreditkontoret.

V4 indstillede kreditten til godkendelse den 28. januar 2008 og anførte, at:

”Rammen for finansielle instrumenter er reelt kr. 265 mio. Denne ændring er mere fleksibel alternativ til i stedet af optage valutalån. Enig i indstilling. Bevilges af * under 25%-kompetencen.”

* Part K

Kreditten blev efterbevilget af bestyrelsen den 4. februar 2008.

Sagsøger gør gældende, at bankens sikkerhed for kreditten og garantien (en række ejerpan-
tebreve) var kr. 0. Det gøres også gældende, at selskabet i henhold til årsrapporten fra 2006
havde en meget lav likviditets- og solvensgrad. Det anføres herudover, at selskabet ifølge
årsrapporten fra 2006 havde kortfristede gældsforpligtelser på kr. 199.166.253, og at sel-
skabet ikke havde mulighed for at betale den kortfristede gæld.

Endelig gør sagsøger gældende, at V4 bevilgede kreditten og garantien i
strid med sin bevillingskompetence.

Den af sagsøger rejste kritik af bevillingen bestrides. Det er sagsøger, der bærer bevisbyr-
den for, at den bevilgede kredit var uforsvarlig. Denne bevisbyrde er ikke løftet. Part K

gør således gældende, at banken har foretaget en sædvanlig kreditvurderingen af
engagementet, og at banken på baggrund heraf har fundet kreditten forsvarlig. De oplys-
ninger, som bankens medarbejdere har haft til rådighed ved kreditvurderingen, fandtes ikke

kun i bankens LEO-system, men tillige i banken kernesystem samt i den fysiske sagsmappe. Det bemærkes, at sagsøger trods opfordret hertil ikke har fremlagt indholdet af den fysiske sagsmappe, og allerede af den grund kan sagsøger ikke løfte bevisbyrden for, at kreditvurderingen har været uforsvarlig.

2.3 **Virksomhed 3 A/S**

2.3.1 Udlægskredit på kr. 17.000.000 og kassekredit på kr. 4.700.000 – bevilget den 15. august 2007 – tab henholdsvis 7.841.472,04 og kr. 3.548.287,47.

Kravet knyttet til udlægskreditten på kr. 17.000.000 udgør påstand 6, mens kravet knyttet til kassekreditten på 4.700.000 udgør en delmængde af påstand 5.

.....

Det må formentlig bero på en ekspeditionsfejl, at selskabets virksomhedsprofil ikke er blevet opdateret med regnskabstal. **Part K** har ikke været bekendt hermed.

Af bankens regnskabsanalyse (bilag 112.55, E4, side 1896) for regnskabsåret 2006 fremgår:

.....

Banken havde endvidere sørget for at sikre sig størst mulig sikkerhed, jf. den af banken udarbejdede sikkerhedsoverdigt (E4, side 2065).

Det må lægges til grund, at banken har foretaget en grundig forretningsmæssig vurdering af kundens forhold, og på denne baggrund fundet kreditten forsvarlig.

Kreditten blev efterbevilget af bestyrelsen den 21. august 2007.

Det bemærkes at banken havde indhentet og analyseret selskabets årsrapport, hvilket fremgår af den årlige engagementsgennemgang, jf. E7 side 6857ff.

2.3.3 Forhøjelse af overtræk på kr. 2.500.000 – bevilget den 13. august 2008 – tab kr. 1.929.095,73

Kravet indgår som en delmængde af påstand 5.

.....

Det må formentlig bero på en ekspeditionsfejl, at selskabets virksomhedsprofil ikke er blevet opdateret med regnskabstal. **Part K** har ikke været bekendt hermed.

Af bankens regnskabsanalyse (bilag 112.55, E4, side 1896) for regnskabsåret 2007 fremgår det, at:

.....

Banken havde endvidere sørget for at sikre sig størst mulig sikkerhed, jf. den af banken udarbejdede sikkerhedsoversigt (E4, side 2292).

Det må lægges til grund, at banken har foretaget en grundig forretningsmæssig vurdering af kundens forhold, og på denne baggrund fundet kreditten forsvarlig.

Kreditten blev efterbevilget af bestyrelsen den 19. august 2008.

Sagsøger gør i relation til denne bevilling gældende, at kreditten er blevet ydet på et uforvarligt grundlag. Sagsøger henviser i den forbindelse til, at sikkerhedsværdien (en række ejerpantebreve, selvskyldnerkaution fra **Vidne 31** og **V2 A/S**, samt sikkerhed i en deponeret købesum) var kr. 0, dels fordi ejerpantebrevene var stillet til sikkerhed for andre engagementer, dels fordi sikkerhedsværdien af det deponerede beløb

kun var på kr. 1.500.000. Sagsøger gør i den forbindelse gældende, at overtrækket var givet blanco på et tidspunkt, hvor der var selskabet og koncernen som helhed var et blancoelement på henholdsvis kr. 53.927.000 og kr. 158.232.000. Sagsøger har gjort gældende, at bankens begrundelse for at yde kreditten ikke havde støtte i de faktiske forhold.

Endelig har sagsøger gjort gældende, at selskabets likviditet i henhold til årsrapporten fra 2007 var begrænset.

Endelig gør sagsøger gældende, at **V4** bevilgede kreditten udenfor sin bevillingskompetence.

Den af sagsøger rejste kritik af bevillingen bestrides i det hele. Det er sagsøger, der bærer bevisbyrden for, at den bevilgede kredit var uforsvarlig. Denne bevisbyrde er ikke løftet.

Part K gør således gældende, at banken har foretaget en sædvanlig kreditvurderingen af engagementet, og at banken på baggrund heraf har fundet kreditten forsvarlig. De oplysninger, som bankens medarbejdere har haft til rådighed ved kreditvurderingen, fandtes ikke kun i bankens LEO-system, men tillige i bankens kernesystem og i den fysiske sagsmappe. Det bemærkes, at sagsøger trods opfordret hertil ikke har fremlagt indholdet af de fysiske sagsmapper, og allerede af den grund kan sagsøger ikke løfte bevisbyrden for, at kreditvurderingen har været uforsvarlig.

2.4 **Virksomhed 5 A/S**

2.4.1 Forhøjelse af pantebrevskredit på kr. 10.000.000 og kassekredit på kr. 4.000.000 – bevilget den 15. august 2007 – tab henholdsvis 24.861.567,42 og kr. 1.403.394,44.

Kravet knyttet til forhøjelsen af pantebrevskreditten udgør påstand 7, mens kravet knyttet til kassekreditten udgør påstand 8.

.....

Selskabet var ifølge engagementsændringsskemaet ikke klassificeret, hvilket må bero på en ekspeditionsfejl. **Part K** var ikke bekendt hermed.

.....

Det må formentlig bero på en fejl, at selskabets virksomhedsprofil ikke er blevet opdateret med regnskabstal. **Part K** har ikke været bekendt hermed. Det fremgår imidlertid af skemaet, der blev behandlet af bestyrelsen på bestyrelsesmødet den 21. august 2007, at selskabets regnskabstal for 2006 var gennemgået af banken (E7, side 3523, sammenholdt med tallene fra årsrapporten for 2006 E7, side 2988).

Af bankens regnskabsanalyse (bilag 112.55, E4, side 1896) for regnskabsåret 2006 fremgår det, at:

.....

Det må lægges til grund, at banken har foretaget en grundig forretningsmæssig vurdering af kundens forhold, og på denne baggrund fundet kreditten forsvarlig. Det bestrides i den forbindelse, at **Part K** skulle være erstatningsansvarlig for tidligere bevilgede kreditter.

Banken havde endvidere sørget for at sikre sig størst mulig sikkerhed, jf. den af banken udarbejdede sikkerhedsoversigt (E4, side 2667).

Kreditten blev efterbevilget af bestyrelsen den 21. august 2007.

Sagsøger gør i relation til denne bevilling gældende, at kreditten er blevet ydet på et uforvarligt grundlag. Sagsøger henviser i den forbindelse til, at banken ikke havde indhentet eller analyseret selskabets regnskaber på tidspunktet for bevillingen, og at det af balancen til årsrapporten (2006) fremgår, at selskabet ikke havde nogen likviditet til at betale de kortfristede gældsforpligtelser på i alt kr. 70.509.344. Sagsøger gør også gældende, at selv-

skyldnerkautionerne fra **Vidne 31** og **V2 A/S** ikke havde nogen sikkerhedsværdi. Endelig gør sagsøger gældende, at banken ikke havde taget stilling til den risiko, som selskabets aktiviteter medførte.

Endelig gør sagsøger gældende, at **Part K** bevilgede kreditten som presserende uden grund og at bevillingen dermed er sket uden for **Part K's** bevillingskompetence.

Den af sagsøger rejste kritik af bevillingen bestrides i det hele. Det er sagsøger, der bærer bevisbyrden for, at den bevilgede kredit var uforsvarlig. Denne bevisbyrde er ikke løftet.

Part K gør således gældende, at banken har foretaget en sædvanlig kreditvurderingen af engagementet, og at banken på baggrund heraf har fundet kreditten forsvarlig. De oplysninger, som bankens medarbejdere har haft til rådighed ved kreditvurderingen, fandtes ikke kun i bankens LEO-system, men tillige i bankens kernesystem og i den fysiske sagsmappe. Det bemærkes, at sagsøger trods opfordret hertil ikke har fremlagt indholdet af de fysiske lånesager, og allerede af den grund kan sagsøger ikke løfte bevisbyrden for, at kreditvurderingen har været uforsvarlig.

3.0 **V6 A/S** / **Vidne 20**

3.1 Generelt

Finansiel Stabilitet har i det væsentlige gjort gældende, at banken ikke har foretaget en vurdering af kundens kreditværdighed, og at det derfor var uforsvarligt at yde (fortsat) kredit til kunden uden tilstrækkelig sikkerhed. Det bestrides.

Sagsøger gør ansvar gældende på følgende 4 bevillinger, hvoraf **Part K** har bevilliget dem alle. Der er tale om følgende bevillinger:

- Kassekredit på 60.000.000, bevilliget den 20. juni 2006 af **Part K** og godkendt af bestyrelsen den 26. juni 2006. Tabet er af sagsøger opgjort til kr. 48.302.707,09
- Kassekredit på kr. 20.000.000, bevilget af **Part K** den 26. januar 2007 og godkendt af bestyrelsen den 5. februar 2007. Tabet er af sagsøger opgjort til kr. 18.131.711,67
- Garanti på kr. 6.000.000, bevilget af **Part K** den 14. august 2007 og godkendt af bestyrelsen den 21. august 2007. Tabet er af sagsøger opgjort til kr. 4.518.647,82
- Kassekredit på kr. 61.000.000 og restkøbesumgaranti på kr. 55.155.000 bevilget af **Part K** den 24. oktober 2007. Tabet er af sagsøger opgjort til dels kr. 54.693.698,24, dels kr. 7.127.103,53

Der er ikke ydet **Vidne 42** eller hans selskaber nye bevillinger efter oktober 2007. Baggrunden for de ydede kreditter var bankens forretnings- og kreditmæssige tiltro til **V6 A/S**-koncernen og dets ejer **Vidne 20** på bevillingstidspunkterne.

Efter **Part K's** opfattelse var såvel de kreditter, der blev bevilget af **Part K** som presserende i henhold til §70-instruksens pkt. 2.7 (og efterfølgende efterbevilget af bestyrelsen) som dem der blev bevilget af bestyrelsen på baggrund af en låneindstilling, forsvarlige og bevilget ud fra saglige forretningsmæssige hensyn til banken. Det forhold, at flere af kreditterne er blevet bevilget som presserende, er ikke ansvarspådragende i sig selv. **Part K** har ikke været bekendt med eventuelle mangler ved sagsbehandlingen, herunder eventuelle mangler ved kreditvurderingerne.

Bevillingerne – og engagementerne med **V6 A/S**-koncernen – er alle dels vurderet af kreditkontoret i forbindelse med bevillingen og i forbindelse med den årlige engagementsgennemgang i 2007 (E2, side 1162) og juni 2008 (E8, side 2180), dels af intern revision i in-

tern revisions protokollat vedrørende årsregnskabet 2006 (E2, side 771 og side 776-777), og årsregnskabet 2007 (E2, side 1258-1259 og side 1260) samt af ekstern revision i forbindelse med aflæggelse af årsregnskab i 2007 (E2, side 1219-1221) som alle har vurderet, at engagementet var målt korrekt, og at der ikke var objektiv indikation for værdiforringelse forud for efteråret 2008.

V6 A/S-engagementet blev også gennemgået af Finanstilsynet i forbindelse med tilsynets inspektion af banken i marts 2007, hvor Finanstilsynet ikke havde bemærkninger til dette engagement (TEC, side 5957).

3.2 **V6 A/S**

3.2.1 Kassekredit på kr. 60.000.000 – bevilget den 20. juni 2006 – tab 48.302.707,09

Kravet udgør påstand 9.

.....

Det fremgår således, at banken har foretaget en grundig forretningsmæssig vurdering af kundens forhold og af den virksomhed, der skulle opkøbes, og på denne baggrund fundet kreditten forsvarlig.

Banken har endvidere sørget for at sikre sig størst mulig sikkerhed, jf. den af banken udarbejdede sikkerhedsoversigt (E4, side 3029).

Det fremgår også af engagementsændringsskemaet, at kreditten var blevet behandlet i kreditkontoret.

Part K bevilgede kreditten den 20. juni 2006 og kreditten blev efterbevilget af bestyrelsen den 26. juni 2006.

Sagsøger gør i relation til denne bevilling gældende, at kreditten er blevet ydet på et ufor-
svarligt grundlag. Sagsøger henviser i den forbindelse til, at selskabets store balancesum
var udtryk for en stor gældsoptagelse og opskrivninger og dermed ikke reelle værdier i
selskabet. Sagsøger gør også gældende, at koncernen genererede et negativt cash flow, og
at selskabets drift reelt var lånefinansieret. Det gøres også gældende, at banken ikke havde
indhentet og analyseret datterselskabernes regnskaber, og at det som følge heraf ikke var
muligt for banken at vurdere koncernens kreditværdighed. Sagsøger gør endvidere gæl-
dende, at sikkerhederne (ejerpantebreve i en række ejendomme) pant i anparterne i
V51 A/S og aktiekapitalen i V6 A/S samt selvskyldnerkaution fra Vidne 20)
var tvivlsom, idet en del sikkerhederne allerede indgik som sikkerhed i eksisterende enga-
gementer samt fordi banken ikke havde foretaget en vurdering af de ejendomme, som ban-
ken havde pant i. Sagsøger gør tillige gældende, at banken ikke har foretaget nogen vurde-
ring af det selskab eller de pantebreve, som V6 A/S erhvervede for kreditten.

Endelig gør sagsøger gældende, at Part K bevilgede kreditten som presserende
uden grund og at bevillingen dermed er sket uden for Part K's bevillingskom-
petence.

Den af sagsøger rejste kritik af bevillingen bestrides i det hele. Det var fuldt ud forret-
ningsmæssigt forsvarligt at yde kreditten til V6 A/S med henblik på opkøb af
selskabet V51 A/S. Det er sagsøger, der bærer bevisbyrden for, at den bevilgede kre-
dit var uforsvarlig. Denne bevisbyrde er ikke løftet. Part K gør således gæl-
dende, at banken har foretaget en sædvanlig kreditvurderingen af engagementet, og at ban-
ken på baggrund heraf har fundet kreditten forsvarlig. De oplysninger, som bankens med-
arbejdere har haft til rådighed ved kreditvurderingen, fandtes ikke kun i bankens LEO-
system, men tillige i bankens kernesystem og i den fysiske sagsmappe. Det bemærkes, at
sagsøger trods opfordret hertil ikke har fremlagt indholdet af de fysiske sagsmapper, og
allerede af den grund kan sagsøger ikke løfte bevisbyrden for, at kreditvurderingen har
været uforsvarlig.

3.2.2 Garanti på kr. 6.000.000 – bevilget den 14. august 2007 – tab kr. 4.518.647,82

Kravet udgør påstand 10.

.....

Det fremgår således, at banken har foretaget en grundig forretningsmæssig vurdering af kundens forhold, og på denne baggrund fundet kreditten forsvarlig.

Banken har endvidere sørget for at sikre sig størst mulig sikkerhed, jf. den af banken udarbejdede sikkerhedsoversigt (E4, side 3132).

Det fremgår også af engagementsændringsskemaet, at kreditten var blevet behandlet i kreditkontoret.

Part K bevilgede kreditten den 14. august 2007 og kreditten blev efterbevilget af bestyrelsen den 21. august 2007.

Sagsøger gør i relation til denne bevilling gældende, at kreditten er blevet ydet på et uforvarligt grundlag. Sagsøger henviser i den forbindelse til, at garantien blev udstedt uden at selskabet stillede sikkerhed, og at selskabets store balancesum var udtryk for en stor gældsoptagelse og opskrivninger og dermed ikke reelle værdier i selskabet. Sagsøger gør også gældende, at koncernen genererede et negativt cash flow, og at selskabets drift reelt var lånefinansieret. Det gøres også gældende, at banken ikke havde indhentet og analyseret datterselskabernes regnskaber, og at det som følge heraf ikke var muligt for banken at vurdere koncernens kreditværdighed. Sagsøger gør endvidere gældende, at banken ikke har vurderet, om **V6 A/S** manglende indfrielse af blandt andet en kassekredit på kr. 66 mio. som forudsat den 1. juli 2017, skulle have betydning for bevillingen.

Endelig gør sagsøger gældende, at **Part K** bevilgede garantien uden for sin bevillingskompetence.

Den af sagsøger rejste kritik af bevillingen bestrides i det hele. Det er sagsøger, der bærer bevisbyrden for, at den bevilgede kredit var uforsvarlig. Denne bevisbyrde er ikke løftet.

Part K gør således gældende, at banken har foretaget en sædvanlig kreditvurderingen af engagementet, og at banken på baggrund heraf har fundet kreditten forsvarlig. De oplysninger, som bankens medarbejdere har haft til rådighed ved kreditvurderingen, fandtes ikke kun i bankens LEO-system, men tillige i bankens kernesystem og i den fysiske sagsmappe. Det bemærkes, at sagsøger trods opfordret hertil ikke har fremlagt indholdet af de fysiske sagsmapper, og allerede af den grund kan sagsøger ikke løfte bevisbyrden for, at kreditvurderingen har været uforsvarlig.

3.2.3 Kassekredit på kr. 61.000.000 – bevilget den 24. oktober 2007 – tab kr.

54.693.698,24

Kravet udgør påstand 11.

.....

Det fremgår således, at banken har foretaget en grundig forretningsmæssig vurdering af kundens forhold, og på denne baggrund fundet kreditten forsvarlig.

Banken har endvidere sørget for at sikre sig størst mulig sikkerhed, jf. den af banken udarbejdede sikkerhedsoversigt (E4, side 3809).

Det fremgår også af engagementsændringsskemaet, at kreditten var blevet behandlet i kreditkontoret.

Part K bevilgede kreditten den 24. august 2007 og kreditten blev efterbevilget af bestyrelsen den 29. august 2007.

Sagsøger gør i relation til denne bevilling gældende, at kreditten er blevet ydet på et uforsvarligt grundlag. Sagsøger henviser i den forbindelse til, at selskabets store balancesum

var udtryk for en stor gældsoptagelse og opskrivninger og dermed ikke reelle værdier i selskabet. Sagsøger gør også gældende, at koncernen genererede et negativt cash flow, og at selskabets drift reelt var lånefinansieret. Sagsøger gør endvidere gældende, at banken ikke har vurderet, om **V6 A/S'** manglende indfrielse af blandt andet en kassekredit på kr. 66 mio. som forudsat den 1. juli 2017, skulle have betydning for bevillingen.

Det gøres også gældende, at banken ikke havde indhentet og analyseret datterselskabernes regnskaber, og at det som følge heraf ikke var muligt for banken at vurdere koncernens kreditværdighed. Sagsøger gør endvidere gældende, at sikkerhederne (pant i aktiekapitalen i **V54 A/S** og kaution fra **Vidne 20**) var 0. Det gøres endvidere gældende, at banken ikke har foretaget nogen vurdering af det selskab, som **V6 A/S** erhvervede for kreditten.

Endelig gør sagsøger gældende, at **Part K** bevilgede kreditten som presserende uden grund og at bevillingen dermed er sket uden for **Part K's** bevillingskompetence.

Den af sagsøger rejste kritik af bevillingen bestrides i det hele. Det er sagsøger, der bærer bevisbyrden for, at den bevilgede kredit var uforsvarlig. Denne bevisbyrde er ikke løftet. **Part K** gør således gældende, at banken har foretaget en sædvanlig kreditvurderingen af engagementet, og at banken på baggrund heraf har fundet kreditten forsvarlig. De oplysninger, som bankens medarbejdere har haft til rådighed ved kreditvurderingen, fandtes ikke alene i bankens LEO-system, men tillige i bankens kernesystem og i den fysiske sagsmappe. Det bemærkes, at sagsøger trods opfordret hertil ikke har fremlagt indholdet af de fysiske sagsmapper, og allerede af den grund kan sagsøger ikke løfte bevisbyrden for, at kreditvurderingen har været uforsvarlig.

3.2.4 Restkøbesumgaranti på kr. 55.155.000 – bevilget den 24. oktober 2007 – tab kr. 7.127.103,53

Kravet udgør påstand 12.

.....

Det fremgår således, at banken har foretaget en grundig forretningsmæssig vurdering af kundens forhold, og på denne baggrund fundet kreditten forsvarlig.

Banken har endvidere sørget for at sikre sig størst mulig sikkerhed, jf. den af banken udarbejdede sikkerhedsoversigt (E4, side 3809).

Det fremgår også af engagementsændringskemaet, at kreditten var blevet behandlet i kreditkontoret.

Part K bevilgede kreditten den 24. august 2007 og kreditten blev efterbevilget af bestyrelsen den 29. august 2007.

Sagsøger gør i relation til denne bevilling gældende, at garantien er blevet ydet på et uforvarligt grundlag. Sagsøger henviser i den forbindelse til, at selskabets store balancesum var udtryk for en stor gældsoptagelse og opskrivninger og dermed ikke reelle værdier i selskabet. Sagsøger gør også gældende, at koncernen genererede et negativt cash flow, og at selskabets drift reelt var lånefinansieret. Sagsøger gør endvidere gældende, at banken ikke har vurderet, om **V6 A/S** manglende indfrielse af blandt andet en kassekredit på kr. 66 mio. som forudsat den 1. juli 2017, skulle have betydning for bevillingen.

Det gøres også gældende, at banken ikke havde indhentet og analyseret datterselskabernes regnskaber, og at det som følge heraf ikke var muligt for banken at vurdere koncernens kreditværdighed. Sagsøger gør endvidere gældende, at banken ikke fik pant i den ejendom, som blev erhvervet for garantien, og at ejendommens værdi ikke var blevet vurderet. Det gøres i forhold til sikkerheder gældende, at **Vidne 20's** kautionforpligtelse ikke var have nogen reel værdi.

Endelig gør sagsøger gældende, at **Part K** bevilgede garantien som presserende uden grund og at bevillingen dermed er sket uden for **Part K's** bevillingskompetence.

Den af sagsøger rejste kritik af bevillingen bestrides i det hele. Det er sagsøger, der bærer bevisbyrden for, at den bevilgede kredit var uforsvarlig. Denne bevisbyrde er ikke løftet.

Part K gør således gældende, at banken har foretaget en sædvanlig kreditvurderingen af engagementet, og at banken på baggrund heraf har fundet kreditten forsvarlig. De oplysninger, som bankens medarbejdere har haft til rådighed ved kreditvurderingen, fandtes ikke kun i bankens LEO-system, men tillige i bankens kernesystem og i den fysiske sagsmappe. Det bemærkes, at sagsøger trods opfordret hertil ikke har fremlagt indholdet af den fysiske sagsmappe, og allerede af den grund kan sagsøger ikke løfte bevisbyrden for, at kreditvurderingen har været uforsvarlig.

Det gøres tillige gældende at **Part K's** eventuelle erstatningsansvar i relation til denne bevilling er forældet.

3.3 **Vidne 20**

3.3.1 Kassekredit på kr. 20.000.000 – bevilget den 26. januar 2007 – tab kr. 18.131.711,67

Kravet udgør påstand 13.

.....

Det fremgår således, at banken har foretaget en grundig forretningsmæssig vurdering af kundens forhold, og på denne baggrund fundet kreditten forsvarlig. Det kan i relation til oplysningen om, at banken har vurderet **Vidne 20's** rådighedsbeløb, som værende ”meget utilfredsstillende”, bemærkes, at dette naturligvis skal ses i sammenhæng med de efter bankens opfattelse generelt gode økonomiske forhold i **V6 A/S**-koncernen.

Banken havde endvidere modtaget en revisorattesteret formueopgørelse for **Vidne 20** (bilag 349, E4, side 2731) af 10. oktober 2005, hvoraf det fremgår, at **Vidne 20** have en personlig formue på ca. kr. 317 mio.

Banken har endvidere sørget for at sikre sig størst mulig sikkerhed, jf. den af banken udarbejdede sikkerhedsoversigt (E4, side 3896).

Det fremgår også af engagementsændringsskemaet, at kreditten var blevet behandlet i kreditkontoret.

Part K bevilgede kreditten den 26. januar 2007 og kreditten blev efterbevilget af bestyrelsen den 5. februar 2007.

Sagsøger gør i relation til denne bevilling gældende, at kreditten er blevet ydet på et uforvarligt grundlag. Sagsøger henviser i den forbindelse til, at banken ikke havde foretaget en vurdering af de pantebreve, der blev indkøbt for kreditten, og at **Vidne 20** ifølge bankens egen opfattelse havde et utilfredsstillende månedligt rådighedsbeløb. Det gøres også gældende, at koncernen genererede et negativt cash flow, og at selskabets drift reelt var lånefinansieret.

Endelig gør sagsøger gældende, at **Part K** bevilgede kreditten som presserende uden grund og at bevillingen dermed er sket uden for **Part K's** bevillingskompetence.

Den af sagsøger rejste kritik af bevillingen bestrides i det hele. Det er sagsøger, der bærer bevisbyrden for, at den bevilgede kredit var uforvarlig. Denne bevisbyrde er ikke løftet.

Part K gør således gældende, at banken har foretaget en sædvanlig kreditvurderingen af engagementet, og at banken på baggrund heraf har fundet kreditten forvarlig. De oplysninger, som bankens medarbejdere har haft til rådighed ved kreditvurderingen, fandtes ikke kun i bankens LEO-system, men tillige i bankens kernesystem og i den fysi-

ske sagsmappe. Det bemærkes, at sagsøger trods opfordret hertil ikke har fremlagt indholdet af den fysiske sagsmappe, og allerede af den grund kan sagsøger ikke løfte bevisbyrden for, at kreditvurderingen har været uforsvarlig.

4.0 Vidne 30

4.1 Generelt

Finansiel Stabilitet har i det væsentlige gjort gældende, at banken ikke har foretaget en vurdering af kundens kreditværdighed, og at det derfor var uforsvarligt at yde (fortsat) kredit til kunden uden tilstrækkelig sikkerhed. Det bestrides.

Sagsøger gør erstatningsansvar gældende i forhold til 3 bevillinger, hvoraf Part K har bevilget dem alle. De 3 angiveligt ansvarspådragende bevillinger er følgende:

- Udlægskredit på kr. 26.000.000 bevilget af Part K den 10. oktober 2006 og godkendt af bestyrelsen den 30. oktober 2006. Sagsøger har opgjort sit tab til kr. 20.631.830,56
- Afregningskredit på kr. 27.000.000 oprindeligt bevilget af V4 med kr. 30.000.000 den 18. juni 2007 og godkendt af bestyrelsen den 25. juni 2007. Sagsøger har opgjort sit tab til kr. 14.149.255,90
- Lån på kr. 3.000.000 oprindeligt bevilget af V4 den 18. juni 2007 godkendt af bestyrelsen den 25. juni 2007. Sagsøger har opgjort sit tab til kr. 2.299.876,39

Der er ikke ydet nye bevillinger til Vidne 30 eller hans selskaber efter juni 2007. Baggrunden for de ydede kreditter var bankens forretnings- og kreditmæssige tiltro til

Vidne 30 koncernen og dens ejer Vidne 30

Efter **Part K's** opfattelse var de kreditter, der blev bevilget af **Part K** som presserende i henhold til § 70-instruksens pkt. 2.7 (og efterfølgende efterbevilget af bestyrelsen) eller bevilget af bestyrelsen på baggrund af en låneindstilling, forsvarlige og bevilget ud fra saglige forretningsmæssige hensyn til banken. Det forhold, at flere af kreditterne er blevet bevilget som presserende, er ikke ansvarspådragende i sig selv.

Part K har ikke været bekendt med eventuelle mangler ved sagsbehandlingen, herunder eventuelle mangler ved kreditvurderingerne.

Bevillingerne – og engagementerne med **Vidne 30**-koncernen – er alle dels vurderet af kreditkontoret i forbindelse med bevillingen og i forbindelse med den årlige engagementsgennemgang i 2007 (E2, side 1192) og i maj 2008 (E9, side 2326), dels af intern revision i intern revisions protokollat vedrørende årsregnskabet 2007 (E2, side 1258-1259 og side 1264) samt af ekstern revision i forbindelse med aflæggelse af årsregnskab i 2007 (E2, side 1219-1221), som alle har vurderet, at engagementet var målt korrekt, og at der ikke var objektiv indikation for værdiforringelse forud for efteråret 2008.

Vidne 30-engagementet blev også gennemgået af Finanstilsynet i forbindelse med tilsynets inspektion af banken i marts 2007, hvor Finanstilsynet ikke havde bemærkninger til dette engagement (TEC, side 5957).

4.2 **Virksomhed 57 A/S**

4.2.1 Afregningskredit på kr. 30.000.000 – bevilget den 28. juni 2007 – senere overtaget af henholdsvis **Vidne 30** og **Virksomhed 1 ApS**

Kravet udgør for kr. 3.000.000 en delmængde af påstand 15 i relation til **Vidne 30** personligt samt udgør for kr. 27.000.000 påstand 16 i relation til **Virksomhed 1 ApS** (se neden for under punkt 4.4).

.....

Det fremgår således, at banken har foretaget en grundig forretningsmæssig vurdering af kundens forhold, og på denne baggrund fundet kreditten forsvarlig.

Banken har endvidere sørget for at sikre sig størst mulig sikkerhed, jf. den af banken udarbejdede sikkerhedsoversigt (E4, side 4165).

Det fremgår også af engagementsændringsskemaet, at kreditten var blevet behandlet i kreditkontoret.

Part K bevilgede kreditten den 18. juni 2007 og kreditten blev efterbevilget af bestyrelsen den 26. juni 2007.

Kreditten blev efterfølgende overtaget af **Vidne 30** med kr. 3 mio. og **Virksomhed 1 ApS** med kr. 27 mio. jf. neden for afsnit 4.3.2 og 4.4.

Sagsøger gør i relation til denne bevilling gældende, at kreditten er blevet ydet på et uforvarligt grundlag. Sagsøger henviser i den forbindelse til, at sikkerhedsværdien af den af **Vidne 30** og selskabet stillede selvskyldnerkaution samt bankens pant i selskabets anparter, var kr. 0. Det gøres også gældende, at kreditten blev bevilget samme dag som det var nødvendigt at bevilge et overtræk til **Vidne 30**. Endelig gøres det gældende, at selskabets regnskab for 2006 viste, at selskabet finansierede sig ved gældsoptagelse.

Endelig gør sagsøger gældende, at **V4** bevilgede kreditten uden for sin bevillingskompetence.

Den af sagsøger rejste kritik af bevillingen bestrides i det hele. Det er sagsøger, der bærer bevisbyrden for, at den bevilgede kredit var uforvarlig. Denne bevisbyrde er ikke løftet.

Part K gør således gældende, at banken har foretaget en sædvanlig kreditvurderingen af engagementet, og at banken på baggrund heraf har fundet kreditten forsvarlig. De oplysninger, som bankens medarbejdere har haft til rådighed ved kreditvurderingen, fandtes ikke kun i bankens LEO-system, men tillige i den fysiske sagsmappe. Det bemær-

kes, at sagsøger trods opfordret hertil ikke har fremlagt indholdet af de fysiske sagsmapper, og allerede af den grund kan sagsøger ikke løfte bevisbyrden for, at kreditvurderingen har været uforsvarlig.

4.3. **Vidne 30**

4.3.1 Udlægskredit på kr. 26.000.000 – bevilget 10. oktober 2006 – tab kr. 20.631.830,56

Kravet udgør påstand 14.

.....

Det fremgår således, at banken har foretaget en grundig forretningsmæssig vurdering af kundens forhold, og på denne baggrund fundet kreditten forsvarlig.

Banken har endvidere sørget for at sikre sig størst mulig sikkerhed, jf. den af banken udarbejdede sikkerhedsoversigt (E4, side 4351).

Det fremgår også af engagementsændringsskemaet, at kreditten var blevet behandlet i kreditkontoret.

Part K bevilgede kreditten den 10. oktober 2006 og kreditten blev efterbevilget af bestyrelsen den 30 oktober 2006.

Sagsøger gør i relation til denne bevilling gældende, at kreditten er blevet ydet på et uforsvarligt grundlag. Sagsøger henviser i den forbindelse til, at banken ikke har foretaget en tilstrækkelig vurdering af de finansielle, personlige og økonomiske faktorer omkring **Vidne 30's** **██████████** kreditværdighed. Det gøres også gældende, at bankens vurdering af ejendommens værdi ikke var korrekt, idet banken havde lagt en urealistisk lav forretning til grund. Det gøres også af sagsøger gældende, at banken skulle have krævet yderligere sikkerheder udover pant i den erhvervede ejendom.

Endelig gør sagsøger gældende, at **Part K** bevilgede kreditten som presserende uden grund og at bevillingen dermed er sket uden for **Part K's** bevillingskompetence.

Den af sagsøger rejste kritik af bevillingen bestrides i det hele. Det er sagsøger, der bærer bevisbyrden for, at den bevilgede kredit var uforsvarlig. Denne bevisbyrde er ikke løftet.

Part K gør således gældende, at banken har foretaget en sædvanlig kreditvurderingen af engagementet, og at banken på baggrund heraf har fundet kreditten forsvarlig. De oplysninger, som bankens medarbejdere har haft til rådighed ved kreditvurderingen, fandtes ikke kun i bankens LEO-system, men tillige i bankens kernesystem og i den fysiske sagsmappe. Det bemærkes, at sagsøger trods opfordret hertil ikke har fremlagt indholdet af de fysiske sagsmapper, og allerede af den grund kan sagsøger ikke løfte bevisbyrden for, at kreditvurderingen har været uforsvarlig.

4.3.2 Lån på kr. 3.000.000 – bevilget den 14. august 2007 (oprindeligt bevilget til **Virksomhed 57 A/S** **██████████**) – tab kr. 2.299.876,39

Kravet udgør en delmængde af påstand 15.

Det fremgår af sagsøgers processkrift 6, at baggrunden for lånet var, at **Vidne 30** i juli 2007 havde trukket i alt kr. 3.000.000 på udlægskreditten vedrørende ejendommen beliggende **Adresse 10** til brug for erhvervelsen af en bil.

Den 10. juli 2007 underskrev **Vidne 30** det som bilag 115.16 (E4, side 4393) fremlagte gældsbrief og trækker på udlægskreditten blev dermed udlignet.

.....

Virksomhedsprofilen indeholder ikke regnskabstal, hvilket formentlig beror på en ekspeditionsfejl, idet det blandt andet af oplysningerne i den årlige engagementsgennemgang pr.

20. september 2007 (E9, side 2326) fremgår at afdelingen har gennemgået årsrapporten for 2006 og vurderet formue og kapitalforholdene.

Af den af banken udarbejdede regnskabsanalyse (E4, side 4170) fremgår:

.....

Det fremgår således, at banken har foretaget en grundig forretningsmæssig vurdering af kundens forhold, og på denne baggrund fundet kreditten forsvarlig.

Banken har endvidere sørget for at sikre sig størst mulig sikkerhed, jf. den af banken udarbejdede sikkerhedsoversigt (E4, side 4411).

Det fremgår også af engagementsændringsskemaet, at kreditten var blevet behandlet i kreditkontoret.

Part K bevilgede kreditten den 14. august 2007 som presserende og kreditten blev efterbevilget af bestyrelsen den 21. august 2007.

Sagsøger gør i relation til denne bevilling gældende, at kreditten er blevet ydet på et ufor-svarligt grundlag. Sagsøger henviser i den forbindelse til, at baggrunden for bevillingen var et ikke-bevilget overtræk til brug for erhvervelsen af en bil. Sagsøger gør gældende, at banken ikke indhentede og vurderede **Vidne 30's** regnskab for 2006 og at banken ikke krævede sikkerhed for lånet, hvilket var særlig relevant i forhold til koncernens samlede blacolån.

Endelig gør sagsøger gældende, at **Part K** bevilgede kreditten som presserende uden grund og at bevillingen dermed er sket uden for **Part K's** bevillingskompetence.

Den af sagsøger rejste kritik af bevillingen bestrides. Det bemærkes blandt andet at det fremgår af sagens bilag 437.503 (E9 side 2326) at banken indhentede regnskabsoplysninger for **Vidne 30** for 2006 og analyserede disse.

Det er sagsøger, der bærer bevisbyrden for, at den bevilgede kredit var uforsvarlig. Denne bevisbyrde er ikke løftet. **Part K** gør således gældende, at banken har foretaget en sædvanlig kreditvurderingen af engagementet, og at banken på baggrund heraf har fundet kreditten forsvarlig. De oplysninger, som bankens medarbejdere har haft til rådighed ved kreditvurderingen, fandtes ikke kun i bankens LEO-system, men tillige i bankens kerne-system og i den fysiske sagsmappe. Det bemærkes, at sagsøger trods opfordret hertil ikke har fremlagt indholdet af de fysiske lånesagsmapper, og allerede af den grund kan sagsøger ikke løfte bevisbyrden for, at kreditvurderingen har været uforsvarlig.

4.4 **Virksomhed 1 ApS**

4.2.1 Afregningskredit på kr. 27.000.000 – bevilget den 14. august 2007 (oprindeligt bevilget til **Virksomhed 57 A/S**) – tab kr. 14.149.255,90

Kravet udgør påstand 16.

.....

Det fremgår af den af banken udarbejdede virksomhedsprofil, at selskabet endnu ikke havde aflagt sit første regnskab. Dette må bero på en ekspeditionsfejl, idet selskabet havde aflagt årsregnskab for 2006 den 24. april 2007, jf. bilag 115.30 (E4, side 4475). **Part K** var ikke bekendt med, at selskabets virksomhedsprofil ikke indeholdt aktuelle regnskabsoplysninger, ligesom **Part K** ikke var bekendt med eventuelle øvrige mangler ved kreditbehandlingen. Det bemærkes at afdelingen gennemgik selskabets regnskab for 2006 i forbindelse med den årlige engagementsgennemgang den 20. september 2007 (se E9, side 2330).

Det må imidlertid lægges til grund, henset til, at bevillingen blot er en ændring af debitor i forhold til en eksisterende bevilling, at banken har foretaget en grundig forretningsmæssig vurdering af bevillingens forsvarlighed.

Banken har endvidere sørget for at sikre sig størst mulig sikkerhed, jf. den af banken udarbejdede sikkerhedsoversigt (E4, side 4584).

Det fremgår også af engagementsændringsskemaet, at kreditten var blevet behandlet i kreditkontoret.

Part K bevilgede kreditten den 14. august 2007 og kreditten blev efterbevilget af bestyrelsen den 21. august 2007.

Sagsøger gør i relation til denne bevilling gældende, at kreditten er blevet ydet på et uforvarligt grundlag. Sagsøger henviser i den forbindelse til, at banken ikke har foretaget en kreditvurdering af selskabet, og at sikkerhederne (selvskyldnerkaution fra **V49 A/S** og **Vidne 30**, samt håndpant i selskabskapitalen i **Virksomhed 1 ApS**) var utilstrækkelige. Sagsøger henviser i den forbindelse til, at **V49 A/S'** regnskab for 2006 viste, at selskabet havde lav solvens, at selskabet havde et negativt cash flow og den store balance-sum var udtryk for gældsoptagelse. Det gøres også gældende, at banken ikke har vurderet **Vidne 30's** privatøkonomiske forhold, ligesom banken ikke havde forholdt sit til, hvad kreditten skulle bruges til.

Endelig gør sagsøger gældende, at **Part K** bevilgede kreditten udenfor sin bevillingskompetence.

Den af sagsøger rejste kritik af bevillingen bestrides i det hele. Det er sagsøger, der bærer bevisbyrden for, at dokumentere at den bevilgede kredit var uforvarlig. Denne bevisbyrde er ikke løftet. **Part K** gør således gældende, at banken har foretaget en sædvanlig kreditvurderingen af engagementet, og at banken på baggrund heraf har fundet kreditten forsvarlig. De oplysninger, som bankens medarbejdere har haft til rådighed ved kreditvur-

deringen, fandtes ikke kun i bankens LEO-system, men tillige i bankens kernesystem og i den fysiske dokumentmappe for lånesagen. Det bemærkes, at sagsøger trods opfordret her- til ikke har fremlagt indholdet af de fysiske sagsmapper, og allerede af den grund kan sag- søger ikke løfte bevisbyrden for, at kreditvurderingen har været uforsvarlig.

5.0 Vidne 29

5.1 Generelt

Finansiel Stabilitet har i det væsentlige gjort gældende, at banken ikke har foretaget en vurdering af kundens kreditværdighed, og at det derfor var uforsvarligt at yde (fortsat) kre- dit til kunden uden tilstrækkelig sikkerhed. Det bestrides.

Sagsøger gør erstatningsansvar gældende i forhold til to bevillinger, hvoraf Part K har bevilget den ene. De to angiveligt ansvarspådragende bevillinger er følgende:

- Kassekredit på kr. 10.000.000 bevilget af Part K den 26. marts 2017 og godkendt af bestyrelsen 1. maj 2007. Sagsøger har opgjort sit tab til kr. 7.951.706,44
- Kassekredit på kr. 15.000.000 og valutaline kr. 50.000.000 bevilget af V4 den 12. september 2007. Sagsøger har opgjort sit tab til kr. 16.774.226,19

Baggrunden for de ydede kreditter var bankens forretnings- og kreditmæssige tiltro til V3 ApS-koncernen og dets ejer Vidne 29.

Efter Part K's opfattelse var de kreditter, der blev bevilget af Part K som presserende i henhold til § 70-instruksens pkt. 2.7 (og efterfølgende efterbevilget af bestyrelsen) eller bevilget af bestyrelsen på baggrund af en låneindstilling, forsvarlige og bevilget ud fra saglige forretningsmæssige hensyn til banken. Det forhold, at flere af kreditterne er blevet bevilget som presserende, er ikke ansvarspådragende i sig selv.

Part K har ikke været bekendt med eventuelle mangler ved sagsbehandlingen, herunder eventuelle mangler ved kreditvurderingerne.

Bevillingerne – og engagementerne med **V3 ApS** -koncernen – er alle blevet vurderet af kreditkontoret i forbindelse med bevillingen.

5.2 **V3 ApS**

5.2.1 Kassekredit på kr. 10.000.000 – bevilget den 26. marts 2007 – tab kr. 7.951.706,44

Kravet udgør påstand 17.

.....

Efter **Part K's** opfattelse har banken foretaget en grundig forretningsmæssig vurdering af kundens forhold, og på denne baggrund fundet kreditten forsvarlig. **Part K** har ikke været bekendt med eventuelle mangler ved kreditvurderingen.

Banken har endvidere sørget for at sikre sig størst mulig sikkerhed, jf. den af banken udarbejdede sikkerhedsoversigt (E4, side 4726).

Part K bevilgede kreditten den 26. marts 2007 og kreditten blev efterbevilget af bestyrelsen den 1. maj 2007.

Sagsøger gør i relation til denne bevilling gældende, at kreditten er blevet ydet på et uforvarligt grundlag. Sagsøger henviser i den forbindelse til, at sikkerheder var utilstrækkelige. Det anføres således, at banken ikke havde dokumentation for **Vidne 29's** (selskabets ejer) og **Holding 13's** økonomiske forhold, og at banken derfor ikke kunne vurdere om kautionen var tilstrækkelig sikkerhed. Det gøres også gældende, at den sikkerhed, som banken havde i en række pantebreve, alene havde en værdi på kr.

1.125.000 (med et blanco på kr. 8.875.000 til følge). Sagsøger har også gjort gældende, at

banken ikke har forholdt sig til de pantebreve, der skulle indkøbes, idet sagsøger i den forbindelse anfører, at der var tale om såkaldt skægpantebreve.

Endelig gør sagsøger gældende, at **Part K** bevilgede kreditten som presserende uden grund og at bevillingen dermed er sket uden for **Part K's** bevillingskompetence.

Den af sagsøger rejste kritik af bevillingen bestrides i det hele. Der blevet udarbejdet pantebrevsopstillinger på samtlige pantebreve, som blev købt under kreditten. Banken har på baggrund af en vurdering af de enkelte pantebreve godkendt hvorvidt disse kunne købes og fået disse indlagt i et spærret depot. Pantebreve kunne ikke udtages af depotet uden at der samtidigt skete afdrag på kreditten. Denne praksis for bankens administration af pantebrevskreditter er beskrevet indgående i **V4's** og **V1's** vidneforklaringer.

Det er sagsøger, der bærer bevisbyrden for, at dokumentere at den bevilgede kredit var uforsvarlig. Denne bevisbyrde er ikke løftet. **Part K** gør således gældende, at banken har foretaget en sædvanlig kreditvurderingen af engagementet, og at banken på baggrund heraf har fundet kreditten forsvarlig. De oplysninger, som bankens medarbejdere har haft til rådighed ved kreditvurderingen, fandtes ikke kun i bankens LEO-system, men tillige i den fysiske sagsmappe. Det bemærkes, at sagsøger trods opfordret hertil ikke har fremlagt indholdet af de fysiske sagsmapper, og allerede af den grund kan sagsøger ikke løfte bevisbyrden for, at kreditvurderingen har været uforsvarlig.

5.2.2 Forhøjelse af kassekredit på kr. 15.000.000 og valutaline kr. 50.000.000 (maksimal risiko kr. 5 mio.) – bevilget den 12. september 2007 – tab kr. 16.774.226,19

Kravet udgør påstand 18.

.....

Efter **Part K's** opfattelse har banken foretaget en grundig forretningsmæssig vurdering af kundens forhold, og på denne baggrund fundet kreditten forsvarlig. **Part K** har ikke været bekendt med eventuelle mangler ved kreditvurderingen.

Banken har endvidere sørget for at sikre sig størst mulig sikkerhed, jf. den af banken udarbejdede sikkerhedsoversigt (E4, side 4744).

Det fremgår også af engagementsændringsskemaet, at kreditten var blevet behandlet i kreditkontoret.

V4 bevilgede kreditten den 12. september 2007 og kreditten blev efterbevilliget af bestyrelsen den 17. september 2007.

Sagsøger gør i relation til denne bevilling gældende, at kreditten er blevet ydet på et ufor-svarligt grundlag. Sagsøger henviser i den forbindelse til, at **Vidne 29's** økonomiske forhold ikke kunne begrunde en kredit, ligesom det gøres gældende, at banken ikke har forholdt sig til de pantebreve, der skulle indkøbes, idet sagsøger i den forbindelse anfører, at der var tale om såkaldt skægantebreve.

Endelig gør sagsøger gældende, at **V4** bevilgede kreditten som presserende uden grund og i strid med sin bevillingskompetence.

Den af sagsøger rejste kritik af bevillingen bestrides i det hele. Det er sagsøger, der bærer bevisbyrden for, at dokumentere at den bevilgede kredit var uforsvarlig. Denne bevisbyrde er ikke løftet. **Part K** gør således gældende, at banken har foretaget en sædvanlig kreditvurderingen af engagementet, og at banken på baggrund heraf har fundet kreditten forsvarlig. De oplysninger, som bankens medarbejdere har haft til rådighed ved kreditvurderingen, fandtes ikke kun i bankens LEO-system, men tillige i bankens kernesystem og i den fysiske sagsmappe. Det bemærkes, at sagsøger trods opfordret hertil ikke har fremlagt indholdet af de fysiske lånesagsmapper, og allerede af den grund kan sagsøger ikke løfte bevisbyrden for, at kreditvurderingen har været uforsvarlig.

6.0 [redacted] Vidne 42

6.1 Generelt

Finansiel Stabilitet har i det væsentlige gjort gældende, at banken ikke har foretaget en vurdering af kundens kreditværdighed, og at det derfor var uforsvarligt at yde (fortsat) kredit til kunden uden tilstrækkelig sikkerhed. Det bestrides.

Sagsøger gør erstatningsansvar gældende i forhold til 10 bevillinger, hvoraf [redacted] Part K [redacted] har bevilget 6. De 10 angiveligt ansvarspådragende bevillinger er følgende:

- Kassekredit på kr. 17.000.000 bevilget af [redacted] Part K [redacted] den 15. marts 2001 og godkendt af bestyrelsen den 20. marts 2001. Sagsøger har opgjort sit tab til kr. 2.533.641,94
- Kassekredit på kr. 30.000.000 bevilget af [redacted] Part K [redacted] den 24. juli 2006 og godkendt af bestyrelsen den 16. august 2006. Sagsøger har opgjort sit tab til kr. 21.550.799,68
- Investeringskredit på kr. 10.000.000 bevilget af [redacted] Part K [redacted] den 29. oktober 2006 og godkendt af bestyrelsen den 27. november 2006. Sagsøger har opgjort sit tab til kr. 6.704.797,66
- Kassekredit på kr. 10.000.000 bevilget af [redacted] Part K [redacted] den 2. april 2007 og godkendt af bestyrelsen den 1. maj 2007. Sagsøger har opgjort sit tab til kr. 5.043.980,08
- Kassekredit på kr. 10.000.000 bevilget af [redacted] Part K [redacted] den 2. april 2007 og godkendt af bestyrelsen den 1. maj 2007. Sagsøger har opgjort sit tab til kr. 2.544.872,01

- Kassekredit på kr. 30.000.000 bevilget af **V4** den 22. april 2008 og godkendt af bestyrelsen den 28. april 2008. Sagsøger har opgjort sit tab til kr. 23.634.555,18
- Investerings og driftskredit på kr. 35.000.000 bevilget af **Part K** den 17. juni 2008 og godkendt af bestyrelsen den 25. juni 2008. Sagsøger har opgjort sit tab til kr. 6.781.415,56
- Kassekredit på kr. 3.725.000 bevilget af **V4** den 12. august 2008 og godkendt af bestyrelsen den 19. august 2008. Sagsøger har opgjort sit tab til kr. 1.572.949,61
- Bevilget overtræk på kr. 15.200.000 bevilget af **V4** den 13. august 2008 og godkendt af bestyrelsen den 19. august 2008. Sagsøger har opgjort sit tab til kr. 10.050.993,31
- Bevilget overtræk på kr. 9.446.557,22 bevilget af **Vidne 2** den 28. oktober 2008 og godkendt af bestyrelsen den 27. oktober 2008. Sagsøger har opgjort sit tab til kr. 8.054.059,34

Baggrunden for de ydede kreditter var bankens forretnings- og kreditmæssige tiltro til

Vidne 42 -koncernen og mangeårige kendskab dets ejer **Vidne 42** .

Efter **Part K's** opfattelse var de kreditter, der blev bevilget af **Part K** **Part K** som presserende i henhold til § 70-instruksens pkt. 2.7 (og efterfølgende efterbevilget af bestyrelsen) eller bevilget af bestyrelsen på baggrund af en låneindstilling, forsvarlige og bevilget ud fra saglige forretningsmæssige hensyn til banken. Det forhold, at flere af kreditterne er blevet bevilget som presserende, er ikke ansvarspådragende i sig selv.

Part K har ikke været bekendt med eventuelle mangler ved sagsbehandlingen, herunder eventuelle mangler ved kreditvurderingerne.

Bevillingerne – og engagementerne med **Vidne 42**-koncernen – er alle dels vurderet af kreditkontoret i forbindelse med bevillingen og i forbindelse med de årlige engagementsgennemgange, dels af intern revision i intern revisions protokollat vedrørende årsregnskabet 2006 (E2, side 771 og side 777-779), og årsregnskabet 2007 (E2, side 1258-1259 og side 1264) samt af ekstern revision i forbindelse med aflæggelse af årsregnskab i 2007 (E2, side 1219-1221) som alle har vurderet, at engagementet var målt korrekt, og at der ikke var objektiv indikation for værdiforringelse.

Vidne 42-engagementet blev også gennemgået af Finanstilsynet i forbindelse med tilsynets inspektion af banken i marts 2007, hvor Finanstilsynet ikke havde bemærkninger til dette engagement (TEC, side 5957).

6.2 **Virksomhed 5 ApS**

6.2.1 Kassekredit på kr. 17.000.000 (senere nedsat til kr. 8.500.000) – bevilget den 15. marts 2001 – tab kr. 2.533.641,94

Kravet udgør en delmængde af påstand 19.

.....

Efter **Part K's** opfattelse har banken foretaget en grundig forretningsmæssig vurdering af kundens forhold, og på denne baggrund fundet kreditten forsvarlig. **Part K** har ikke været bekendt med eventuelle mangler ved kreditvurderingen, ligesom **Part K** ikke har været bekendt med, at der eventuelt burde have været etableret sikkerheder.

Banken har endvidere sørget for sikkerheder i videst muligt omfang, jf. den af banken udarbejdede sikkerhedsoversigt (E4, side 5096).

Sagsøger gør i relation til denne bevilling gældende, at banken skulle have genetableret sikkerhed for lånet efter, at de til sikkerhed deponerede pantebreve blev frigivet den 30. april 2003. Det bestrides, at det under hensyntagen til engagementets beskaffenhed og selskabets forhold var påkrævet at genetablere sikkerheden.

Det er sagsøger, der bærer bevisbyrden for, at dokumentere at den bevilgede kredit var uforsvarlig. Denne bevisbyrde er ikke løftet. **Part K** gør således gældende, at banken har foretaget en sædvanlig kreditvurdering af engagementet, og at banken på baggrund heraf har fundet den manglende genetablering af sikkerheder forsvarlig. De oplysninger, som bankens medarbejdere har haft til rådighed ved kreditvurderingen, fandtes ikke kun i bankens LEO-system, men tillige i bankens kernesystem og i den fysiske lånesagsmappe. Det bemærkes, at sagsøger trods opfordret hertil ikke har fremlagt indholdet af de fysiske sagsmapper, og allerede af den grund kan sagsøger ikke løfte bevisbyrden for, at bankens vurdering har været uforsvarlig.

6.2.2 Kassekredit på kr. 10.000.000 – bevilget den 2. april 2007 – tab kr. 5.043.980,08

Kravet udgør påstand 20.

.....

Det fremgår således, at banken har foretaget en grundig forretningsmæssig vurdering af kundens forhold, og på denne baggrund fundet kreditten forsvarlig. **Part K** har ikke var været bekendt med eventuelle mangler ved kreditvurderingen.

Banken sørgede endvidere for at skaffe sikkerhed i videst muligt omfang (E4, side 5217).

Part K bevilgede kreditten den 2. april 2007 og kreditten blev efterbevilget af bestyrelsen den 1. maj 2007.

Sagsøger gør i relation til denne bevilling gældende, at kreditten er blevet ydet på et ufor-
svarligt grundlag. Sagsøger henviser i den forbindelse til, at der ikke i henhold til forret-
ningsgangenes punkt 3.6.5 blev indbetalt overdækning, og at der i realiteten var tale om en
kredit på kr. 10.000.000 uden anden sikkerhed end **Gl. B1** -aktierne selv. Det gøres
også gældende, at såvel selskabet som koncernen genererede et negativt cash flow og at
banken ikke har forholdt sig hertil.

Endelig gør sagsøger gældende, at **Part K** bevilgede kreditten som presserende
uden grund og at bevillingen dermed er sket uden for **Part K's** bevillingskom-
petence.

Den af sagsøger rejste kritik af bevillingen bestrides i det hele. Det er sagsøger, der bærer
bevisbyrden for, at dokumentere at den bevilgede kredit var uforvarlig. Denne bevisbyrde
er ikke løftet. **Part K** gør således gældende, at banken har foretaget en sædvan-
lig kreditvurderingen af engagementet, og at banken på baggrund heraf har fundet kreditten
forsvarlig. De oplysninger, som bankens medarbejdere har haft til rådighed ved kreditvur-
deringen, fandtes ikke kun i bankens LEO-system, men tillige i bankens kernesystem og i
den fysiske lånesagsmappe. Det bemærkes, at sagsøger trods opfordret hertil ikke har frem-
lagt indholdet af de fysiske lånesagsmapper, og allerede af den grund kan sagsøger ikke
løfte bevisbyrden for, at kreditvurderingen har været uforvarlig.

6.2.4 Bevilget overtræk på kr. 15.200.000 – bevilget den 13. august 2008 – tab kr.
10.050.993,31

Kravet udgør en delmængde af påstand 19.

.....

Banken har efter **Part K's** opfattelse foretaget en grundig forretningsmæssig
vurdering af kundens forhold, og på denne baggrund fundet kreditten forsvarlig. **Part K**
Part K har ikke været bekendt med eventuelle mangler ved kreditvurderingen.

Banken har endvidere sørger for sikkerheder i videst muligt omfang, jf. den af banken udarbejdede sikkerhedsoversigt (E4, side 5267).

Det fremgår også af engagementsændringsskemaet, at kreditten var blevet behandlet i kreditkontoret.

Kreditten blev efterbevilget af bestyrelsen den 19. august 2008.

Sagsøger gør i relation til denne bevilling gældende, at kreditten er blevet ydet på et uforvarligt grundlag. Sagsøger henviser i den forbindelse til, at de stillede sikkerheder var utilstrækkelige og at selskabet ikke havde en forsvarlig økonomi, herunder likviditet.

Endelig gør sagsøger gældende, at [redacted] V4 [redacted] bevilgede kreditten i strid med sin bevillingskompetence.

Den af sagsøger rejste kritik af bevillingen bestrides. Det er sagsøger, der bærer bevisbyrden for, at dokumentere at den bevilgede kredit var uforvarlig. Denne bevisbyrde er ikke løftet. [redacted] Part K [redacted] gør således gældende, at banken har foretaget en sædvanlig kreditvurdering af engagementet, og at banken på baggrund heraf har fundet kreditten forsvarlig. De oplysninger, som bankens medarbejdere har haft til rådighed ved kreditvurderingen, fandtes ikke kun i bankens LEO-system, men tillige i bankens kernesystem og i den fysiske lånesagsmappe. Det bemærkes, at sagsøger trods opfordret hertil ikke har fremlagt indholdet af de fysiske lånesagsmapper, og allerede af den grund kan sagsøger ikke løfte bevisbyrden for, at kreditvurderingen har været uforvarlig.

6.3 [redacted] Virksomhed 8a ApS (tidligere [redacted] V8 ApS [redacted])

6.3.1 Kassekredit på kr. 30.000.000 – bevilget den 22. april 2008 – tab kr. 23.634.555,18

Kravet udgør en delmængde af påstand 21.

.....

Banken har efter **Part K's** opfattelse foretaget en grundig forretningsmæssig vurdering af kundens forhold, og på denne baggrund fundet kreditten forsvarlig. **Part K** har ikke været bekendt med eventuelle mangler ved kreditvurderingen.

Banken har endvidere sørger for sikkerheder i videst muligt omfang, jf. den af banken udarbejdede sikkerhedsoversigt (E4, side 5371).

Det fremgår også af engagementsændringsskemaet, at kreditten var blevet behandlet i kreditkontoret.

Kreditten blev efterbevilget af bestyrelsen den 22. april 2008.

Sagsøger gør i relation til denne bevilling gældende, at kreditten er blevet ydet på et ufor- svarligt grundlag. Sagsøger henviser i den forbindelse til, at koncernens blacolån udgjorde kr. 136.473.000 på bevillingstidspunktet og at kreditten skulle anvendes til at erhverve nødlidende pantebreve. Sagsøger gør også gældende, at selskabet havde en begrænset kreditværdighed og at banken ikke har forholdt sig til selskabets begrænsede tilbagebetalings- evne. Endelig gøres det gældende, at banken burde have sørget for anden sikkerhed udover de erhvervede pantebreve.

Endelig gør sagsøger gældende, at **V4** bevilgede kreditten i strid med sin bevillingskompetence.

Den af sagsøger rejste kritik af bevillingen bestrides i det hele. Det er sagsøger, der bærer bevisbyrden for, at dokumentere at den bevilgede kredit var ufor- svarlig. Denne bevisbyrde er ikke løftet. **Part K** gør således gældende, at banken har foretaget en sædvan- lig kreditvurdering af engagementet, og at banken på baggrund heraf har fundet kreditten forsvarlig. De oplysninger, som bankens medarbejdere har haft til rådighed ved kreditvur-

deringen, fandtes ikke kun i bankens LEO-system, men tillige i bankens kernesystem og den fysiske lånesagsmappe. Det bemærkes, at sagsøger trods opfordret hertil ikke har fremlagt indholdet af de fysiske lånesagsmapper, og allerede af den grund kan sagsøger ikke løfte bevisbyrden for, at kreditvurderingen har været uforsvarlig.

6.3.2 Bevilget overtræk på kr. 9.446.557 – bevilget den 27. oktober 2008 – tab kr. 8.054.059,34

Kravet udgør en delmængde af påstand 21.

.....

Banken har efter **Part K's** opfattelse foretaget en grundig forretningsmæssig vurdering af kundens forhold, og på denne baggrund fundet kreditten forsvarlig. **Part K** har ikke været bekendt med eventuelle mangler ved kreditvurderingen.

Banken har endvidere sørget for at sikre sig størst mulig sikkerhed, jf. den af banken udarbejdede sikkerhedsoversigt (E4, side 5401).

Det fremgår også af engagementsændringsskemaet, at kreditten var blevet behandlet i kreditkontoret.

Vidne 2 godkendte formelt set på vegne af **Part K** bevillingen den 13. august 2008 og kreditten blev efterbevilget af bestyrelsen den 27. oktober 2008.

Sagsøger gør i relation til denne bevilling gældende, at kreditten er blevet ydet på et uforsvarligt grundlag. Sagsøger henviser i den forbindelse til, at koncernens blacolån udgjorde kr. 136.473.000 på bevillingstidspunktet og at kreditten skulle anvendes til at erhverve 2 pantebreve som banken ikke har vurderet boniteten af. Sagsøger gør også gældende, at selskabet havde en begrænset kreditværdighed og at banken ikke har forholdt sig til sel-

skabets begrænsede tilbagebetalingsevne. Endelig gøres det gældende, at banken burde have sørget for anden sikkerhed udover de erhvervede pantebreve.

Endelig gør sagsøger gældende, at **Vidne 2** bevilgede kreditten i strid med sin bevillingskompetence.

Den af sagsøger rejste kritik af bevillingen bestrides. Det er sagsøger, der bærer bevisbyrden for, at dokumentere at den bevilgede kredit var uforsvarlig. Denne bevisbyrde er ikke løftet. **Part K** gør således gældende, at banken har foretaget en sædvanlig kreditvurdering af engagementet, og at banken på baggrund heraf har fundet kreditten forsvarlig. De oplysninger, som bankens medarbejdere har haft til rådighed ved kreditvurderingen, fandtes ikke kun i bankens LEO-system, men tillige i bankens kernesystem og i den fysiske lånesagsmappe. Det bemærkes, at sagsøger trods opfordret hertil ikke har fremlagt indholdet af de fysiske lånesagsmapper, og allerede af den grund kan sagsøger ikke løfte bevisbyrden for, at kreditvurderingen har været uforsvarlig.

6.4 **Virksomhed 10 ApS**

6.4.1 Kassekredit på kr. 10.000.000 – bevilget den 2. april 2007 – tab kr. 2.544.872,01

Kravet udgør påstand 22.

.....

Efter **Part K's** opfattelse har banken foretaget en grundig forretningsmæssig vurdering af kundens forhold, og på denne baggrund fundet kreditten forsvarlig. **Part K** har ikke været bekendt med eventuelle mangler ved kreditvurderingen.

Banken har endvidere sørget for at sikre sig størst mulig sikkerhed, jf. den af banken udarbejdede sikkerhedsoversigt (E4, side 5480).

Part K bevilgede kreditten den 2. april 2007 og den blev efterbevilget af bestyrelsen den 1. maj 2007.

Sagsøger gør i relation til denne bevilling gældende, at kreditten er blevet ydet på et uforvarligt grundlag. Sagsøger henviser i den forbindelse til, at kreditten blev ydet til en ny-etableret virksomhed og uden vurdering af selskabet eller hvad kreditten skulle anvendes til. Det gøres også gældende, at banken var bekendt med, at selskabet ikke ville generere et overskud, ligesom det gøres gældende, at de etablerede sikkerheder henset til koncernens samlede blancholån var utilstrækkelige.

Endelig gør sagsøger gældende, at **Part K** bevilgede kreditten som presserende uden grund og dermed i strid med sin bevillingskompetence.

Den af sagsøger rejste kritik af bevillingen bestrides i det hele. Det er sagsøger, der bærer bevisbyrden for, at dokumentere at den bevilgede kredit var uforvarlig. Denne bevisbyrde er ikke løftet. **Part K** gør således gældende, at banken har foretaget en sædvanlig kreditvurdering af engagementet, og at banken på baggrund heraf har fundet kreditten forvarlig. De oplysninger, som bankens medarbejdere har haft til rådighed ved kreditvurderingen, fandtes ikke kun i bankens LEO-system, men tillige i bankens kernesystem og i den fysiske lånesagsmappe. Det bemærkes, at sagsøger trods opfordret hertil ikke har fremlagt indholdet af den fysiske lånesagsmappe, og allerede af den grund kan sagsøger ikke løfte bevisbyrden for, at kreditvurderingen har været uforvarlig.

6.5 **V11 ApS**

6.5.1 Kassekredit på kr. 3.725.000 – bevilget den 12. august 2008 – tab kr. 1.572.949,61

Kravet udgør påstand 25.

.....

Efter **Part K's** opfattelse har banken foretaget en grundig forretningsmæssig vurdering af kundens forhold, og på denne baggrund fundet kreditten forsvarlig. **Part K** har ikke været bekendt med eventuelle mangler ved kreditvurderingen.

V4 bevilgede kreditten i **Part K's** fravær, og anførte:

”Enig i indstillingen. Engagementsmæssigt skal **Vidne 42** ikke højere op, da han i så fald kommer for tæt på 25%-grænsen. Bevilget i ***** fravær.”

* Part K's

Det fremgår også af engagementsændringsskemaet, at kreditten var blevet behandlet i kreditkontoret.

Kreditten blev efterbevilget af bestyrelsen den 19. august 2008.

Banken har endvidere sørget for at sikre sig størst mulig sikkerhed, jf. den af banken udarbejdede sikkerhedsoversigt (E4, side 5584).

Sagsøger gør i relation til denne bevilling gældende, at kreditten er blevet ydet på et uforvarligt grundlag. Sagsøger henviser i den forbindelse til, at de etablerede sikkerheder var utilstrækkelige og at banken burde have taget sikkerhed i lejligheden og anparterne i selskabet, idet det særligt gøres gældende, at selskabets egenkapital var negativ og at koncernens samlede blancholån var betydelige.

Endelig gør sagsøger gældende, at **V4** bevilgede kreditten i strid med sin bevillingskompetence.

Den af sagsøger rejste kritik af bevillingen bestrides i det hele. Det er sagsøger, der bærer bevisbyrden for, at dokumentere at den bevilgede kredit var uforsvarlig. Denne bevisbyrde er ikke løftet. **Part K** gør således gældende, at banken har foretaget en sædvanlig kreditvurdering af engagementet, og at banken på baggrund heraf har fundet kreditten forsvarlig. De oplysninger, som bankens medarbejdere har haft til rådighed ved kreditvur-

deringen, fandtes ikke kun i bankens LEO-system, men tillige i bankens kernesystem og i den fysiske lånesagsmappe. Det bemærkes, at sagsøger trods opfordret hertil ikke har fremlagt indholdet af den fysiske lånesagsmappe, og allerede af den grund kan sagsøger ikke løfte bevisbyrden for, at kreditvurderingen har været uforsvarlig.

Part K gør tillige gældende at et eventuel erstatningsansvar for denne bevilling er forældet.

6.6 **V10 A/S**

6.6.1 Investeringskredit kr. 10.000.000 – bevilget den 29. oktober 2006 – tab kr.

6.704.797,66

Kravet udgør påstand 26.

.....

Efter **Part K's** opfattelse har banken foretaget en grundig forretningsmæssig vurdering af kundens forhold, og på denne baggrund fundet kreditten forsvarlig. **Part K** har ikke været bekendt med eventuelle mangler ved kreditvurderingen eller den efterfølgende håndtering af stop loss-klausulen.

Banken har endvidere sørget for at sikre sig størst mulig sikkerhed, jf. den af banken udarbejdede sikkerhedsoversigt (E4, side 5662).

Det fremgår også af engagementsændringsskemaet, at kreditten var blevet behandlet i kreditkontoret.

Kreditten blev bevilget af **Part K** den 29. oktober 2006 og efterbevilget af bestyrelsen den 27. november 2006.

Banken har endvidere sørget for at sikre sig størst mulig sikkerhed, jf. den af banken udarbejdede sikkerhedsoversigt (E4, side 5584).

Sagsøger gør i relation til denne bevilling gældende, at kreditten er blevet ydet på et uforvarligt grundlag. Sagsøger henviser i den forbindelse til, at de etablerede sikkerheder var utilstrækkelige, idet banken alene havde fået sikkerhed i de erhvervede værdipapirer som banken ikke havde vurderet. Det gøres også gældende, at selskabet havde et begrænset overskud med store kortfristede gældsforpligtelser. Det gøres også gældende, at der ikke var sikret stop-loss på trods af, at der var aftalt en 10 % overdækning på investeringen.

Endelig gør sagsøger gældende, at **Part K** bevilgede kreditten som presserende i strid med sin bevillingskompetence.

Den af sagsøger rejste kritik af bevillingen bestrides i det hele. Det er sagsøger, der bærer bevisbyrden for, at dokumentere at den bevilgede kredit var uforvarlig. Denne bevisbyrde er ikke løftet. **Part K** gør således gældende, at banken har foretaget en sædvanlig kreditvurdering af engagementet, og at banken på baggrund heraf har fundet kreditten forvarlig. De oplysninger, som bankens medarbejdere har haft til rådighed ved kreditvurderingen, fandtes ikke kun i bankens LEO-system, men tillige i bankens kernesystem og i den fysiske lånesagsmappe. Det bemærkes, at sagsøger trods opfordret hertil ikke har fremlagt indholdet af den fysiske lånesagsmappe, og allerede af den grund kan sagsøger ikke løfte bevisbyrden for, at kreditvurderingen har været forvarlig.

Part K gør tillige gældende at et eventuel erstatningsansvar for denne bevilling er forældet.

6.7 **V12 A/S**

6.7.1 Kassekredit på kr. 30.000.000 – bevilget den 24. juli 2006 – tab kr. 21.550.799,68

Kravet udgør påstand 27.

.....

V12 A/S var ejet i et samarbejde mellem Gl. B1 og Bank 11. Baggrunden for bankernes ønske om at afhænde V12 A/S var blandt andet, at selskabet ikke havde leveret tilfredsstillende resultater.

Efter Part K's opfattelse har banken foretaget en grundig forretningsmæssig vurdering af selskabets forhold, og på denne baggrund fundet kreditten forsvarlig.

Part K har ikke været bekendt med eventuelle mangler ved kreditvurderingen.

Banken har endvidere sørget for at sikre sig størst mulig sikkerhed, jf. den af banken udarbejdede sikkerhedsoversigt (E4, side 5787).

Det fremgår også af engagementsændringsskemaet, at kreditten var blevet behandlet i kreditkontoret.

Kreditten blev bevilget af Part K den 24. juli 2006 og efterbevilget af bestyrelsen den 16. august 2006.

Sagsøger har gjort gældende at bevillingen indebærer at der var tale om ulovlig selvfinansiering i strid med den daværende bestemmelse i aktieselskabslovens § 115. Det bestrides. I forbindelse med salget af selskabet blev der vedtaget og gennemført en kapitalnedsættelse med kr. 60 mio. til kr. 10 mio. jf. den som bilag 117.21 fremlagte fuldstændige selskabsrapport for V12 A/S (E4, side 5761). Banken solgte sin beholdning af aktier i selskabet, jf. dels aktienotaen af 31. marts 2006 fremlagt som bilag 439.365 (E12, side 1587) samt intern revisions rapport af 6. april 2006, fremlagt som bilag 277.32.0 (E2, side 576), hvoraf fremgår at aktierne i V12 A/S blev taget ud af bankens depot for et beløb på kr. 34.8 mio.

Det bemærkes tillige at banken ikke, som følge af den økonomiske gevinst ved salget af selskabet, har lidt et tab på dette engagement.

Sagsøger gør i relation til denne bevilling tillige gældende, at kreditten er blevet ydet på et uforsvarligt grundlag. Sagsøger henviser i den forbindelse til, at banken ikke havde forholdt sig til, om selskabet kunne tilbagebetale lånene, og at selskabet havde underskud, ringe likviditet og negativt cash flow. Det gøres også gældende, at banken undlod at etablere anden sikkerhed end pant i selskabets anparter som i tilfælde af konkurs ville være værdiløse.

Endelig gør sagsøger gældende, at **Part K** bevilgede kreditten som presserende i strid med sin bevillingskompetence.

Den af sagsøger rejste kritik af bevillingen bestrides i det hele. Det er sagsøger, der bærer bevisbyrden for, at dokumentere at den bevilgede kredit var uforsvarlig. Denne bevisbyrde er ikke løftet. **Part K** gør således gældende, at banken har foretaget en sædvanlig kreditvurdering af engagementet, og at banken på baggrund heraf har fundet kreditten forsvarlig. De oplysninger, som bankens medarbejdere har haft til rådighed ved kreditvurderingen, fandtes ikke kun i bankens LEO-system, men tillige i bankens kernesystem og i den fysiske lånesagsmappe. Det bemærkes, at sagsøger trods opfordret hertil ikke har fremlagt indholdet af den fysiske lånesagsmappe, og allerede af den grund kan sagsøger ikke løfte bevisbyrden for, at kreditvurderingen har været uforsvarlig.

6.8 **V7 ApS**

6.8.1 Investerings- og driftskredit på kr. 35.000.000 – bevilget den 17. juni 2008 – tab kr. 1.586.732,82

Kravene er omfattet af påstand 23 og 24.

.....

Det er ubestridt, at **Gl. B1's** øvrige bestyrelsesmedlemmer, der udover bestyrelsesformand **Part A** og **Part J**, bestod af yderligere 7 medlemmer, ikke blev orienteret om, hverken de tidligere ejerforhold i **V7 ApS** eller om **Part A's**, **Part J's** og **Part K's** kautionsforpligtelser for **V7 ApS'** kassekredit i **Bank 30** og bortfaldet heraf. Dette har efter **Part K's** opfattelse dog ikke nogen betydning for bevillingen og forsvarligheden heraf, idet **Part K** dels under sine drøftelser med **Vidne 42** udtrykkeligt havde meddelt, at bevillingen af lånet forudsatte dels at bankens kreditorganisation havde foretaget en sædvanlig kreditvurdering af **V7 ApS** og **V8 A/S**, dels forudsatte bestyrelsens godkendelse af bevillingen. **Part K's** kautionsforpligtelse har dermed ikke haft nogen bestemmende indflydelse på bestyrelsens beslutning om at godkende bevillingen.

Sagsøger har gjort gældende, at banken ikke har foretaget en forsvarlig kreditvurdering, idet banken ikke modtog budgetter, saldobalance eller lignende, og at banken således ikke havde noget indblik i selskabets økonomi. Det gøres også gældende, at banken ikke har forholdt sig til, hvad investeringskreditten skulle anvendes til.

Den af sagsøger rejste kritik af bevillingen bestrides i det hele. Det er sagsøger, der bærer bevisbyrden for, at dokumentere at den bevilgede kredit var uforsvarlig. Denne bevisbyrde er ikke løftet. **Part K** gør således gældende, at banken har foretaget en sædvanlig kreditvurdering af engagementet, og at banken på baggrund heraf har fundet kreditten forsvarlig. De oplysninger, som bankens medarbejdere har haft til rådighed ved kreditvurderingen, fandtes ikke kun i bankens LEO-system, men tillige i bankens kernesystem og i den fysiske lånesagsmappe. Det bemærkes, at sagsøger trods opfordret hertil ikke har fremlagt indholdet af den fysiske lånesagsmappe, og allerede af den grund kan sagsøger ikke løfte bevisbyrden for, at kreditvurderingen har været uforsvarlig.

7.0 PANTEBREVS GARANTIER

7.1 Generelt

Kravet relateret til tab på bankens garantier forbundet med salg af store pantebrevsporteføljer udgør nu samlet kr. 172.499.413,38 og er omfattet af påstand 28.

Sagsøger har gjort gældende, at banken var eksponeret for et langt større beløb end garantiens maksimum, idet banken i henhold til garantiaftalerne var forpligtet til at tilbagekøbe/returnere de nødlidende pantebreve udover garantiens maksimum. Først på det tidspunkt, hvor tabet på pantebrevene blev realiseret, kunne der foretages en opgørelse af, hvorvidt omfanget af returnerede pantebreve oversteg garantiens maksimum. Dette indebærer, at banken først på dette tidspunkt kunne tilbagesøge det overskydende beløb hos garantimodtageren, hvilket pålagde banken den fulde risiko for garantimodtagerens betalingssevne. Det kan heroverfor bemærkes, at de af banken udstedte pantebrevsgarantier er sædvanlige i branchen og i overensstemmelse med en langvarig praksis i banken. Bankens bestyrelse var endvidere bekendt med denne praksis, jf. eksempelvis bilag 277.43 (E2, side 619-620).

Det bemærkes, at **Gl. B1** ikke forud for 2008 har lidt væsentlige tab på bankens pantebrevsgarantier, hvilket er væsentligt ved vurderingen af, hvorvidt det var uforsvarligt at yde de pantebrevsgarantier, som Finansiell Stabilitet gør gældende som ansvarspådragende. Det fremgår af bankens årsrapporter at bankens historiske tab på pantebrevsgarantier har været meget beskedne. Det er efter **Part K's** opfattelse den dybe nationale og internationale finanskriser, der er årsag til, at banken led tab på pantebreve og pantebrevsgarantier.

Bankens garantier var både sædvanlige og branche konforme på tidspunktet for etableringerne af disse. Ligeledes var det sædvanlig og mangeårig fast praksis at banken ved salg af større porteføljer af pantebreve – enten fra bankens egen beholdning eller fra bankens datterselskab **V13 A/S** eller fra **Gl.B1** Fondens beholdning – udstedte delvise og tidsbegrænsede garantier til køberen.

Part K har i sit processkrift af 14. juli 2017 opfordret sagsøger til at fremlægge en opgørelse over bankens tab på pantebrevsgarantier i perioden frem til september 2008.

Denne procesopfordring har sagsøger ikke opfyldt. Det gøres på denne baggrund gældende, at det dermed kan lægges til grund, at banken ikke forud for finanskrisens indtræden i sommeren 2008 har lidt tab på pantebrevsgarantier.

Sagsøger har også gjort gældende, at enkelte pantebrevsgarantier ikke er blevet bogført korrekt i bankens regnskaber. Det kan heroverfor bemærkes, at **Part K** ikke var bekendt med, at pantebrevsgarantier eventuelt ikke er blevet bogført korrekt.

Det kan i relation til sagsøgers synspunkt om, at pantebrevsgarantierne ikke er blevet bevilget af bankens bestyrelse bemærkes, at det var kreditkontorets opgave at sørge for, at pantebrevsgarantier blev forelagt bankens bestyrelse til godkendelse. **Part K** var ikke bekendt med, at dette ikke er sket for så vidt angår de garantier, der er omfattet af denne sag. Det bemærkes dog, at de omhandlede garantier er bogført i bankens regnskaber, og at oplysningerne om garantiforpligtelser har været tilgængelige for bankens bestyrelse, samt intern- og ekstern revision, jf. blandt andet oversigten over de af banken stillede garantier pr 31. marts 2008 (TEC, side 6231) og pr. 30 juni 2008 (TEC, side 6478).

Bankens udlånsvirksomhed og handel med pantebreve er således foregået i overensstemmelse med bankens faste praksis og i overensstemmelse med, hvad der er sædvanligt i branchen.

Part K har som administrerende direktør kun i begrænset omfang deltaget i den konkrete behandling af lånesager og pantebrevshandler, ligesom han kun i begrænset omfang var involveret i kreditbehandlingen.

Banken foretog i forbindelse med den enkelte bevilling, herunder også forhøjelser af den enkelte bevilling, en grundig kreditvurdering af det konkrete engagement, ligesom der i hvert tilfælde blev foretaget en vurdering af bevillingens blanco-element. Det bemærkes dog, at bankens udlån i væsentligt omfang var sikret ved pant eller kaution, og det *bestrides* i den forbindelse, at blanco-elementet i de pågældende engagementer var for stort eller

var uforsvarligt. Blanco-elementet på bankens engagementer var i øvrigt branchekonform i forhold til de øvrige danske pengeinstitutter på daværende tidspunkt.

Banken har også i overensstemmelse med sædvanlig praksis udstedt pantebrevsgarantier for en række kunder. Banken foretog i overensstemmelse med sædvanlig praksis en grundig bonitetsvurdering af pantebrevene.

Der blev løbende fulgt op på ydede lån og garantier i form af risikoovervågning samt af intern revision, jf. intern revisions kvartalsvise rapporteringer til bestyrelsen.

Det er **Part K's** opfattelse, at banken blev drevet på en forsvarlig måde, og at det var udefrakommende forhold – dvs. finanskrisen – der var den primære årsag til, at banken led tab på de pågældende engagementer.

Det var **V1**, som håndterede dette område. Salg af pantebreve var ikke en del af **Part K's** arbejdsområde. Det er imidlertid sagsøgtes opfattelse, at de garantier, der er udstedt, vilkårmæssigt var sædvanlige, og at de er udstedt i overensstemmelse med sædvane for branchen.

For så vidt angår kvalitetssikring bemærkes det, at **Part K** ikke har medvirket til at udarbejde en sådan skrivelse. Hvad angår eventuel manglende bogføring af kvalitetssikringsgarantier bemærkes, at det ikke var **Part K's** opgave eller ansvar.

Part K var og er ikke bekendt med, at en sådan bogføring ikke er foretaget.

Det *bestrides*, at garantiteksten har givet mulighed for betydelig større tab, end hvad der er bogført. Banken anvendte en standardtekst, som blev anvendt af andre aktører på markedet.

Overordnet set blev beslutningen om at sælge pantebreve taget, fordi banken ønskede at styrke sin likviditetssituation. Sagen blev overdraget til **V1**, som var den, der stod for salg af pantebreve, og som gennemførte forhandlingerne. Gennem årene indtil efteråret

2008, har banken kun haft meget små tab på garantier. Sagsøger **opfordres** til at fremlægge oplysninger om størrelsen af tab (herunder periodiseringen heraf) på pantebrevsgarantier frem til september 2008.

Banken har i 15 år handlet med pantebreve, og samme procedure er fulgt hver gang. Garantiers størrelse skyldes balancepåvirkning. Ved salget blev bankens formand, **Part A**, kontaktet for accept, hvilket skete mundtligt. Der er således ikke blevet solgt pantebreve uden bestyrelsesformand **Part A's** godkendelse. Det var en helt almindelig ekspedition med en sædvanlig garanti, og banken har derfor ikke haft betænkeligheder med at indstille de konkrete aftaler til efterfølgende godkendelse. Det er sket ganske mange gange tidligere. Bankens bevillingsbeføjelser til **Part K** rummede hjemmel for dette.

Part K har ikke medvirket til udarbejdelse af kvalitetssikring af pantebreve. Men underdirektør **V1** havde godkendelse fra intern revision til dette. Sagsøgte gør gældende, at det var en almindelig anerkendt og branchekonform måde at handle pantebreve på. Sagsøgte mener tillige, at kvalitetssikringen var omfattet af de rammegarantier eller den hensættelsespulje, banken havde.

Sagsøger er blevet opfordret til at fremlægge dokumentation for, at banken har lidt et konkret tab på de udstedte garantier, og at dette skyldes fejl, der kan klandres **Part K**.

7.2 Tabsgaranti på kr. 70.000.000

Det fremgår af aftaledokument af 14. december 2007 (bilag 160, E6 side 131), at det af **Gl. B1** og **Bank 11** i lige forhold ejede selskab **V1 A/S** havde solgt en pantebrevsportefølje på ca. kr. 300 mio. til **V8 A/S**. Det fremgår, at der blev stillet en tabsgaranti på maksimalt kr. 70 mio.

Som følge heraf stillede banken den 27. december 2007 – på vegne af **V1 A/S** – en tabsgaranti på kr. 70 mio. Ifølge det for **Part K** oplyste havde **Bank 11** stillet en regaranti på kr. 35 mio., jf. også bilag 38 (E1, side 4939).

Som bilag AA-11 er fremlagt e-mail af 30. september 2008 mellem **Gl. B1** og **Bank 11** indeholdende **Gl. B1's** rapportering om den pantebrevsportefølge som **V1 A/S** havde solgt til **V8 A/S**, og som **Gl. B1** og **Bank 11** i fællesskab havde garanteret for. Det fremgår af bilaget, at **Gl. B1** har fremsendt oplysninger om de tabsgivende pantebreve omfattet af regarantien, hvilket kun er relevant såfremt **Bank 11** regaranterede for en solgte pantebrevsportefølge. **Gl. B1** har også ved brev af 16. juni 2007 orienteret Finanstilsynet om at **Bank 11** regaranterede over for **Gl. B1** for kr. 35 mio. (se E1 side 4939).

7.3 Tabsgaranti på kr. 75 mio.

Det fremgår af aftaledokument af 13. februar 2008 (bilag 124, E6, side 147), at banken solgte en pantebrevsportefølge på ca. kr. 250 mio. til **V8 A/S**. Det fremgår, at banken stillede en tabsgaranti på kr. 75 mio. Garantien er fremlagt som sagens bilag 143 (E6, side 149).

Pantebrevene omfattet af aftalen kom dels fra bankens egen beholdning af pantebreve, dels fra **Gl. B1** Fondens beholdning. Det er **Part K's** opfattelse, at banken ved at udstede tabsgaranti på pantebreve, som banken solgte fra sin egen beholdning, ikke har påført banken en risiko, som ikke allerede bestod forud for salget af pantebrevsporteføljen til **V8 A/S**.

Part K var ikke bekendt med en eventuel manglende bogføring af pantebrevsgarantierne.

Sagsøger gør i relation til de i pkt. 7.2 og 7.3 ydede pantebrevsgarantier gældende, at det var kreditmæssigt uforsvarligt at yde garanti på vegne af **V1 A/S** og Fonden og at det var

uforsvarligt at garantien ikke var beløbsbegrænset. Det gøres også gældende, at garantierne var uforsvarlige henset til boniteten af pantebrevene (idet der ifølge sagsøger ikke var foretaget kreditvurdering af pantebrevsdebitorerne), at der ikke blev ført kontrol med tilbagekøb af pantebrevene, samt at banken Ikke sikrede sig regaranti fra **Bank 11** og Fonden.

Det bestrides i det hele, herunder at **Part K** i denne forbindelse har foretaget dispositioner, der er ansvarspådragende. **Part K** har heller ikke ved undladelser pådraget sig et erstatningsansvar.

7.3 **Gl.B1** Fondens køb af pantebrevsportefølje fra **V13 A/S**

Banken købte på vegne af **Gl.B1** Fonden den 21. december 2007 en pantebrevsportefølje med en nominel restgæld på kr. 195.643.095,44 af **V13 A/S**. **V13 A/S** var ejet i lige forhold mellem **Gl. B1** og **Bank 10**. Aftalen blev på vegne af Fonden indgået af **V1** og **V4** der var prokurister i Fonden.

Det var aftalt, at **Bank 10** finansierede Fondens køb af pantebrevsporteføljen, ligesom det var aftalt, at **Gl. B1** og **Bank 10** stillede en tabsgaranti overfor Fonden med henblik på at gøre investeringen risikofri for Fonden.

Efter **Part K's** opfattelse var Fondens bestyrelse informeret om Fondens køb af pantebrevsporteføljen. Købet af pantebrevsporteføljen på vegne af Fonden lå endvidere inden for **Part K's** fuldmagt.

Finansiel Stabilitet gør gældende, at **Part K** har handlet ansvarspådragende og at han skal erstattet bankens tab der er opstået som følge af, at Finansiell Stabilitet som led i et retsforlig har måttet betale erstatning til dels **Bank 10** og dels **Gl.B1** Fonden.

Forliget mellem **Bank 10**, **Gl. B1** Fonden og Finansiell Stabilitet, er i stærkt ekstraheret form fremlagt som sagens bilag 642 (TED, side 1365 ff.).

Det bestrides, at **Part K** har handlet ansvarspådragende i relation til Fondens erhvervelse af pantebrevsporteføljen og det bestrides, at **Part K** er forpligtet til at betale erstatning som følge af, at sagsøger som led i et forlig har måttet betale erstatning til **Bank 10** og Fonden.

Det står ikke klart hvad der måtte udgøre det ansvarspådragende grundlag for sagsøgers krav mod **Part K**. Af bilag 396 (E6, side 372) synes det at fremgå, at man mener at **Part K** ikke havde fuldmagt til at indgå aftalen på vegne af Fonden og dermed påført Fonden et tab. Det tab som er opgjort i relation hertil er imidlertid 80 mio. kr. som banken har måttet betale til **Bank 10** med henblik på at dele **Bank 10's** tab ligeligt. Det er udokumenteret, hvad **Bank 10** måtte have betalt til Fonden, ligesom det er udokumenteret, på hvilket grundlag **Bank 10** har betalt et sådant beløb.

Det bestrides at **Part K** i denne forbindelse har handlet ansvarspådragende overfor banken. Erstatningspligt forudsætter **Part K** har handlet ansvarspådragende overfor banken og påført banken et tab.

Det bemærkes i øvrigt, at Fonden i stævning af 6. juli 2010 anlagde sag mod **Gl. B1**, **Part L** og **Part K** med påstand om, at de sagsøgte dels var erstatningsansvarlige for det tab, Fonden havde lidt ved at erhverve pantebrevsporteføljen fra **V13 A/S** (påstand 1), dels at **Gl. B1** var erstatningsansvarlig overfor Fonden som følge af, at banken på vegne af Fonden havde købt og tilbagekøbt en række pantebrevs der senere blev tabsgivende (påstand 2). Under sagen nedlagde **Gl. B1** friholdelsepåstand overfor **Part L** og **Part K** i relation til Fondens påstand 1, idet Finansiell Stabilitet dog tog forbehold for at nedlægge friholdelsepåstand i forhold til Fondens påstand 2.

I brev af 19. august 2013 til **Part K**, jf. bilag AD-11 (TEH side 4517), oplyste Fondens advokat, at Fonden og **Gl. B1** (på dette tidspunkt Finansiell Stabilitet), at der mellem Fonden og Finansiell Stabilitet pågik konstruktive forligsdrøftelser med henblik på, at:

”...sagen kan forliges i sin helhed, og således at hver part bærer egne omkostninger.”

Fonden ønskede på denne baggrund en bekræftelse på, at **Part K** (og **Part L**) som led i forliget var indstillet på at bære egne omkostninger i forbindelse med sagen.

Hverken **Part K** eller **Part L** var imidlertid indstillede på at bære egne omkostninger, og i brev af 31. oktober 2013 meddelte Fonden, at Finansiell Stabilitet og Fonden havde indgået forlig, og at den anlagte sag derfor blev hævet, jf. bilag AE-11 (TEH side 4519). Ved forliget frafaldt Fonden og Finansiell Stabilitet deres respektive påstande overfor **Part L** og **Part K**.

I brev af 2. december 2013, jf. bilag AF-11 (TEH side 4521), meddelte Finansiell Stabilitets daværende advokat, at Finansiell Stabilitet kunne tilslutte sig det af Fondens advokat anførte.

I kendelse af 23. december 2013, jf. bilag AG-11 TH side 4523), pålagde Vestre Landsret Finansiell Stabilitet at betale sagsomkostninger til **Part L** og **Part K**.

Det er **Part K's** opfattelse, at Finansiell Stabilitet ved uden forbehold at frafalde sin friholdelsespåstand(e) har frafaldet kravene mod **Part L** og **Part K** ved at afgive en bindende proceserklæring, og at kravet derfor ikke kan indtales på ny under nærværende retssag. Da dette krav ikke var omfattet af den oprindelige stævning i nærværende sag og da sagsøger ikke i forbindelse med forliget af sagen tog forbehold for at

rejse kravet særskilt over for **Part K** gøres det således gældende at sagsøger endeligt og bindende har opgivet kravet over for **Part K**.

Det gøres også gældende, at kravet er forældet, idet kravet – der ikke er gjort gældende som et krav i stævningen – først blev rejst i sagsøgers processkrift af 28. april 2017.

Det gøres endvidere gældende, at Finansiell Stabilitet under disse omstændigheder som følge heraf – og ved først at rejse kravet i processkrift 6 af 28. april 2017 – har udvist retsfortabende passivitet.

7.4 Bankens køb af pantebreve på vegne af Fonden

Finansiell Stabilitet gør gældende, at banken på vegne af Fonden og uden at være retligt forpligtet hertil tilbagekøbte eller købte en række pantebreve. Finansiell Stabilitet gør i den forbindelse gældende, at **Part K** har handlet ansvarspådragende og at han skal erstatte banken det tab der er lidt ved, at banken i forligsaftale af 16. juli 2013 (bilag 643, TED, side 1377) har betalt kr. 40.000.000 i erstatning til Fonden.

Dispositionerne er foretaget af underdirektør **V1** og **Part K** har ikke noget specifikt kendskab til disse handler. Det bestrides på denne baggrund, at **Part K** skulle være erstatningsansvarlig for et eventuelt tab.

Det gøres også i relation til dette erstatningskrav gældende, at Finansiell Stabilitet i forbindelse med, at der den 31. oktober 2013 blev indgået forlig i sagen, har opgivet kravet over for **Part K**, og at kravet derfor ikke (på ny) kan gøres gældende under nærværende sag, jf. det under pkt. 7.3 anførte herom.

8.0 **V9 A/S**

Kravet udgør kr. 46.782.500 og er omfattet af påstand 29.

Som anført af Finansiell Stabilitet havde Fonden i 2007 stiftet ejendomsselskabet **V9 A/S**. Det var aftalt, at banken skulle forsøge at afhænde aktierne i selskabet til potentielle investorer, hvilket viste sig at være vanskeligt.

Banken rettede derfor henvendelse til enkelte af bankens faste og gode kunder og tilbød, at disse kunder kunne låne penge til erhvervelse af aktierne på favorable vilkår.

Efter **Part K's** opfattelse blev der ikke i forbindelse med salget af aktierne og finansieringen heraf indgået aftale om, at banken var forpligtet til at tilbagekøbe aktierne.

Banken fik pant i de erhvervede aktier i **V9 A/S** og kunderne stillede i videst muligt omfang selvskyldnerkaution. Så vidt det er **Part K** bekendt har bankens medarbejdere, herunder kreditkontoret, foretaget en grundig kreditvurdering af de respektive kunder og på baggrund heraf fundet kreditten forsvarlig.

9.0 Bankens tilbagekøb af nødlidende pantebreve m.m.

9.1 **V30 ApS**

Sagsøger gør gældende, at **Part K** har handlet ansvarspådragende ved at medvirke til, at banken uden at være forpligtet hertil tilbagekøbte et pantebrev på et tidspunkt, hvor pantebrevets værdi var tvivlsom. Dette bestrides. Det bestrides i øvrigt også, at **Part K** i forbindelse hermed har overtrådt § 76 i lov om finansiell virksomhed.

Bankens kunden **Vidne 43** klagede over kvaliteten af pantebrevet, hvorfor banken traf beslutning om at tilbagekøbe alle de solgte sideordnede pantebreve vedrørende **V30 ApS**, herunder også de pantebreve der var i **V9 ApS** depot. Der var tale om sideordnede pantebreve ligesom der var tale om ubetingede gode pantebreve.

Det bestrides således, at **Part K** har handlet ansvars- og erstatningspådragende i relation til bankens tilbagekøb af de sideordnede pantebreve, idet der efter **Part K's** opfattelse var tale om en almindelig forretningsmæssig disposition.

Det *bestrides*, at sagsøger har lidt et tab på de købte pantebreve, som kan tilskrives **Part K**.

Baggrunden for bankens tilbagekøb af pantebrevet fra **Person 155's** selskab **V9 ApS** var, at bankens kunde, **Vidne 43** – der havde erhvervet et pantebrev i ejendommen **Adresse 105**, **By 2** (debitor var **V30 ApS**) – havde henvendt sig til banken og udtrykt utilfredshed med, at debitor på pantebrevet **V30 ApS** var nævnt ufordelagtigt i pressen (forbundet med ejendomsspekulanten **Person 29**), og at han derfor ønskede at afhænde pantebrevet.

V1 traf på denne baggrund beslutning om, at banken skulle tilbagekøbe alle de sideordnede pantebreve, som banken havde solgt til kunder i banken. **V1** oplyste i den forbindelse, at **Part K's** hustru, **Person 155's** investeringsselskab **V9 ApS** havde et tilsvarende pantebrev i selskabets portefølje af pantebreve, og oplyste endvidere, at debitor var solid og ikke ville føre til tab for banken. Bankens beslutning om at tilbagekøbe disse pantebreve gjaldt i forhold til alle kunder, der havde købt via banken. Dette var baggrunden for, at også det pantebrev, der var solgt til **V9 ApS'** depot, blev købt tilbage af banken.

Det kan i øvrigt bemærkes, at det af bilag S-11 fremgår, at ejendommen **Adresse 105**, **By 2** i august 2008 var blevet vurderet til kr. 32 mio., og at **Gl. B1** i august 2008 modtog et købstilbud på kr. 20 mio. (der blev afslået). **Part K** stiller sig uforstående overfor, at ejendommen efterfølgende blev solgt til kr. 17 mio. på tvangsauktion. Et eventuelt tab på pantebrevene må på denne baggrund tilregnes Finansiell Stabilitets egne forhold.

9.2 Marbella

Sagsøger gør gældende, at **Part K** har handlet ansvarspådragende ved at give kunden **Vidne 32** en afkastgaranti på kundens pantebrevsinvesteringer, ligesom det gøres gældende, at banken påtog sig risikoen for, at pantebrevene blev nødlidende.

Dette bestrides som ukorrekt og som udokumenteret.

10.0 Forældelse og passivitet

Finansiel Stabilitet har i processkrift 6 af 28. april 2017 nedlagt en række helt nye påstande mod de sagsøgte.

Påstandene er nedlagt cirka 7 år efter sagens anlæg og cirka 10 år efter de postulerede ansvarspådragende handlinger. De krav, der rejses i Finansiell Stabilitets processkrift 6 af 28. april 2017, er derfor forældede, jf. forældelseslovens § 3, stk. 1. Det bemærkes, at kravene ikke i stævningen af 23. december 2010 var så konkretiserede, at stævningen havde fristafbrydende virkning.

Det gøres subsidiært gældende, at de i processkrift 6 af 28. april 2017 anførte krav er bortfaldet som følge af retsfortabende passivitet.

11.0 Lempelse og friholdelse

Såfremt **Part K** måtte blive pålagt erstatningsansvar, skal der ske lempelse heraf, jf. selskabslovens § 363 (tidligere aktieselskabslovens § 143), alternativt erstatningsansvarslovens § 24.

12.0 OPSUMMERING AF ANBRINGENDER

Til støtte for de nedlagte påstande gør **Part K** følgende gældende;

Part K har ikke begået ansvarspådragende fejl og har på vegne af banken handlet inden for rammene af et sædvanligt forretningsmæssig skøn, idet det gøres gældende;

at **Part K** ikke har begået erstatningsretligt relevante fejl i sin embedsperiode, hverken i form af en tilsidesættelse af de pligter, der fremgår af hans ansættelseskontrakt, eller af lovgrundlaget for driften af **Gl. B1's** aktiviteter,

at driften af **Gl. B1** under **Part K's** ledelse til enhver tid har været korrekt, omhyggelig, forsvarlig og i overensstemmelse med såvel den finansielle lovgivning som Finanstilsynets krav,

at **Gl. B1** til enhver tid under **Part K's** ledelse har været en velkonsolideret bank, som har opfyldt lov om finansiell virksomheds krav til solvens og likviditet,

at dette er dokumenteret ved de årsregnskaber og halvårsrapporter, der er afgivet for banken,

at **Part K** ikke har forsømt sine pligter over for **Gl. B1**, ligesom han ikke har misbrugt sin stilling til at fremme egne interesser, eller har varetaget driften på en sådan måde, at det ikke til enhver tid har været i bankens interesse,

at samtlige væsentlige forretningsmæssige dispositioner, der er foretaget af den daglige ledelse, herunder **Part K**, er blevet forelagt og godkendt af bestyrelsen,

at samtlige beslutninger om etablering og udvidelse af bankens kundeengagementer er truffet på et oplyst og forsvarligt grundlag og ud fra saglige forretningsmæssige overvejelser om, hvad der tjente bankens interesser bedst muligt,

- at **Part K** ikke har handlet i strid med eller uden for sine beføjelser,
- at **Part K** til enhver tid har optrådt loyalt over for **Gl. B1**, idet alle væsentlige forretningsmæssige beslutninger er truffet i god tro på et objektivt og forsvarligt grundlag og i overensstemmelse med bankens interesser,
- at der ikke hverken objektivt eller subjektivt er grundlag for at tilsidesætte det forretningsmæssige skøn, ledelsen, herunder **Part K**, har udøvet i forbindelse med bankens drift,
- at bankens ledelse har udvist den påkrævede agtpågivenhed ved driften af bankens aktiviteter og ikke har påtaget sig sådanne forretningsmæssige risici, som åbenbart lå uden for normerne for sædvanlig og forsvarlig bankdrift,
- at driften af **Gl. B1** ikke i **Part K's** tid som administrerende direktør er blevet fortsat efter et tidspunkt, hvor al videre drift måtte anses for håbløs,
- at det er sagsøger, der bærer bevisbyrden for at dokumentere, at **Part K** har foretaget kritisable fejl og erstatningspådragende dispositioner, at disse er ansvarsdragende over for sagsøger, og at der er direkte årsagsforbindelse mellem sådanne påståede culpøse fejl begået af **Part K** og det tab, sagsøger kræver erstatning for,
- at gennemførelse af et erstatningskrav mod **Part K** tillige – idet han ikke har forestået konkret og individuel sagsbehandling – forudsætter, at det kan påvises, at der for hans vedkommende bestod et konkret og særligt ansvarsgrundlag over for banken, herunder et ansvar betinget af, at sagsøger specifikt kan påvise, at **Part K** ved handlinger eller undladelser væsentligt har misligholdt sine forpligtelser over for banken,

- at proceduremangler ved beslutningsprocessen eller formelle fejl i form af eventuel manglende iagttagelse af bankens interne sagsbehandlingsregler ikke i sig selv indebærer, at der påhviler de sagsøgte et erstatningsansvar, idet et erstatningsansvar forudsætter, at der foreligger konkret og væsentlig uforsvarlighed af den enkelte disposition ved fx bankens kreditgivning,
- at sagsøger bærer bevisbyrden for at dokumentere, at **Part K** enten personligt har begået ansvarspådragende fejl i forbindelse med konkrete uforsvarlige kreditbevillinger, eller at han vidste eller burde vide, at der blev givet krediter på uforsvarligt grundlag – eller at bankens løbende forvaltning af konkrete kreditter var uforsvarlig – og undladt at gribe ind over for sådanne forhold,
- at et ansvar for bankens generelle tab alene kan foreligge, hvis sagsøger kan dokumentere at driften af banken er blevet forvaltet på en sådan måde, at **Part K** **Gl. B1** vidste eller burde vide, at **Gl. B1** ville lide tab på de konkrete dispositioner,
- at denne bevisbyrde ikke kan løftes, idet **Part K** til enhver tid har sikret, at **Gl. B1** overholdt de lovgivningsmæssige rammer for driften af bankens aktiviteter, og at **Gl. B1** efterkom samtlige de konkrete påbud, banken fik af Finanstilsynet,
- at de tab **Gl. B1** måtte have lidt på konkrete engagementer, ikke er opstået som følge af en uansvarlig kreditpolitik og kredithåndtering eller som følge af manglende overholdelse af de krav, som følger af lov om finansiel virksomhed, eller tilsidesættelse af Finanstilsynets krav til driften af bankens aktiviteter,
- at Finanstilsynet foretog en nærmere gennemgang af bankens forhold i 2007 – i form af en ordinær undersøgelse – og afgav på baggrund af denne undersøgelse en rapport, hvor **Gl. B1** har efterkommet samtlige de påbud, der blev givet i denne rapport,

- at alle væsentlige dispositioner, der er foretaget af bankens ledelse, herunder af **Part K**, er blevet godkendt af bankens bestyrelse,
- at alle dispositioner, der er foretaget af bankens ledelse, herunder af **Part K**, er sket i fuld åbenhed både i forhold til revision og Finanstilsynet,
- at tabene i **Gl. B1** er opstået som følge af udefra kommende forhold og begivenheder, herunder en global og national, usædvanlig og uforudseelig økonomisk og finansiel krise, som har påvirket bankens økonomiske situation og fundamentet for bankens solvens og likviditet,
- at bankens krak tillige var konjunkturbestemt som følge af betydelige prisfald på ejendomsmarkedet,
- at der ikke af **Part K** – hvilket sagsøger bærer bevisbyrden for – er afgivet vildledende eller urigtige oplysninger om bankens økonomiske situation, hverken til bestyrelsen, Finanstilsynet eller revisionen,
- at **Part K** ikke har afgivet, opfordret andre til det eller været vidende om, at der er afgivet vildledende eller urigtige oplysninger om bankens økonomiske situation, hverken til bestyrelsen, ekstern revision, Finanstilsynet eller andre interne eller eksterne parter,
- at al information afgivet i informationsmateriale til investorer/købere af aktier i **Gl. B1**, kvartals-, halv- og helårsregnskaber, offentliggjort informations- og prospektmateriale, eller fondsbørsmeddelelser har været retvisende,
- at alle oplysninger, der er afgivet til offentligheden om bankens økonomiske forhold – herunder oplysninger om bankens kreditpolitik og risikostyring – har været retvisende, fuldstændige og relevante,

- at alle oplysninger – herunder oplysninger i bankens årsregnskaber – om bankens behov for justeringer/hensættelser til tab har været korrekte – herunder var de vurderinger, der blev foretaget på tidspunktet for beslutning om hensættelserne korrekte,
- at **Gl. B1's** udlånspolitik på ejendomsmarkedet, herunder inden for bygge- og anlægsbranchen, var baseret på sædvanlige og sunde forretningsmæssige vurderinger af kreditrisici,
- at **Gl. B1** har foretaget normal og sædvanlig opfølgning, kontrol, risikostyring og sikring af sikkerheder på låneengagementer,
- at direktionen, herunder **Part K**, til enhver tid har handlet i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed og bankens interesser, ligesom direktionen ikke har foretaget dispositioner, hvor der er inddraget uvedkommende hensyn,
- at direktionen, herunder **Part K**, har ikke foretaget transaktioner, der har tilsidesat bankens eller aktionærernes økonomiske interesser ligesom der ikke er foretaget transaktioner på bekostning af banken eller aktionærerne,
- at bankens organisation var forsvarligt, tilstrækkeligt og kvalificeret indrettet, ligesom kreditbevillinger er blevet administreret på en fuldt ud betryggende måde i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed, ligesom der ikke er foretaget væsentlige dispositioner uden bestyrelsens viden og tiltrædelse,
- at **Part K** ikke har foretaget dispositioner, der har udsat bankens likviditet eller solvens for betydelig risici, ligesom der heller ikke er sket en sammenblanding af **Part K's** egen og bankens økonomi,

- at sagsøger bærer bevisbyrden for at dokumentere, at **Part K** personligt har begået ansvarspådragende fejl i relation til bankens ydelse af lån, fx i form af manglende indhentning af privatøkonomiske oplysninger om virksomhedsejere og kautionister, forkerte og forældede sikkerhedsoversigter, mangelfulde beskrivelser af pantsatte aktiver, herunder ejendomme, manglende sikring af, at kunder kunne opnå realkreditfinansiering, dårlig overvågning af engagementer, samt manglende eller langsommelig opfølgning på engagementer, der udviklede sig negativt,
- at sagsøger ikke har og heller ikke kan løfte denne bevisbyrde,
- at der i **Gl. B1** var etableret de relevante og nødvendige forretningsgange, der sikrede, at bestyrelsen kunne foretage en uafhængig overvågning og kontrol af bankens og dermed direktionens forretningsmæssige dispositioner,
- at der også var etableret tilstrækkelige forretningsgange, som sikrede, at bestyrelsen traf eller godkendte alle væsentlige beslutninger på et tilstrækkelig oplyst grundlag og under overholdelse af lov om finansiell virksomhed,
- at **Part K** ikke har modtaget uberettigede udbetalinger, vederlag, aktieoptioner, lån eller begunstigelser af anden økonomisk værdi, som har været usædvanlige, i strid med bankens vedtægter eller i strid med lovgivningen for bankens virke,
- at det *bestrides*, at **Part K** som følge af sit aktieoptionsprogram har foretaget dispositioner, som havde til formål at påvirke kursen på aktierne i **Gl. B1** **█**,
- at bankens håndtering af udlån – herunder udlån inden for fast ejendom – var baseret på sædvanlige procedurer for vurdering af kreditværdigheden på debitor samt pantets værdi, og

at **Part K** alene kan gøres erstatningsansvarlig for sine egne konkrete handlinger og/eller undladelser og derfor ikke kan gøres erstatningsansvarlig for dispositioner, han ikke har haft kendskab til.

Bevisbyrde, kausalitet og adækvans

at sagsøger bærer bevisbyrden for at dokumentere, at **Part K** har begået ansvarspådragende fejl, og at der består den nødvendige årsagsforbindelse og påregnelighed mellem disse og det af sagsøger påståede lidte tab,

at der ikke er årsagsforbindelse mellem det tab, sagsøger har lidt på udlån, og de beslutninger og dispositioner, **Part K** har foretaget, idet **Part K** ikke er ansvarlig for tab på udestående fordringer,

at bankens økonomiske sammenbrud var forårsaget af flere udefrakommende forhold, som hverken **Part K**, de øvrige sagsøgte, Finanstilsynet, Nationalbanken eller andre professionelle aktører havde forudset eller burde have forudset, og

at de mulige tab ikke er en påregnelig følge af **Part K's** handlinger eller undladelser i hans virke som administrerende direktør for **Gl. B1**.

Forældelse og passivitet

at de påstande, der er nedlagt overfor **Part K** i processkrift 6 af 28. april 2017 er forældede, jf. forældelseslovens § 3, stk. 1, idet kravene er rejst cirka 7 år efter sagens anlæg og cirka 10 år efter de postulerede ansvarspådragende handlinger,

at kravene ikke i stævningen af 23. december 2010 var så konkretiserede, at stævningen afbrød forældelsesfristen, og

at kravene under alle omstændigheder er bortfaldet som følge af retsfortabende passivitet.

Tab, egen skyld og lempelse

at sagsøger ikke har lidt et erstatningsretligt relevant tab,

at sagsøger bærer bevisbyrden for at dokumentere, at der er lidt et tab som følge af **Part K's** dispositioner,

at denne bevisbyrde ikke er løftet,

at sagsøgers tabsopgørelse *bestrides*,

at en betydelig del af de opståede tab kan tilregnes sagsøgers egne dispositioner,

at sagsøger ikke har opfyldt sin tabsbegrænsningspligt, idet sagsøger blandt andet har afslået konkrete tilbud om indfrielse af tilgodehavender i relation til fx pantebreve i **V30 ApS**,

at et eventuelt erstatningsansvar for **Part K** må lempes efter den dagældende aktieselskabslovs § 143 (nu selskabslovens § 363) og erstatningsansvarslovens § 24, og

at et eventuelt erstatningskrav skal forrentes med en lavere rentesats end den sædvanlige procesrente, jf. rentelovens § 5, stk. 3.

De medsøgte friholdelsespåstande over for **Part K**

Til støtte for **Part K's** påstand om frifindelse overfor de øvrige sagsøgtes friholdelsespåstande henvises til de samme anbringender nedlagt over for sagsøger.

Tilslutning til de øvrige sagsøgtes anbringender

Part K tilslutter sig de øvrige sagsøgtes anbringender i sagen, i det omfang disse støtter **Part K's** påstande.

Sagsøgers rentepåstand

Sagsøger har i processkrift 6 af 28. april 2017 nedlagte en række nye påstande. Det gøres gældendes, at et eventuelt erstatningsbeløb først kan forrentes fra dette tidspunkt, ligesom det under alle omstændigheder gøres gældende, at et eventuelt erstatningskrav først skal forrentes fra et senere tidspunkt end påstået af sagsøger, jf. rentelovens § 3, stk. 5.

Det gøres også gældende, at der skal betales en lavere rente end procesrente, jf. rentelovens § 5, stk. 3, idet sagsøger ved tilkendelse af procesrenter vil opnå en urimelig økonomisk og utilsigtet fordel. Det gælder navnlig i en situation, hvor sagens meget langstrakte forløb i vid udstrækning kan tilskrives sagsøgers forhold, herunder forsinkelse af sagen som følge af forspildt arbejde med udarbejdelse af skønstema.

...”

Part L's PÅSTANDSDOKUMENT

I sagsøgte **Part L's** påstandsdokument af 10. april 2019 anføres det blandt andet:

”...

1. PÅSTANDE

.....

2. INDLEDENDE BEMÆRKNINGER

.....

3. ANBRINGENDER

3.1 GENERELLE ANBRINGENDER

3.1.1 Ansvar

Part L har ikke udvist nogen ansvarspådragende adfærd over for Banken, som har forårsaget de af Finansiell Stabilitet påståede tab indtalt som krav i sagen.

Part L har ikke begået nogen ansvarspådragende handlinger eller undladelser som direktør i Banken, og **Part L** har ikke misligholdt sin ansættelse som direktør i Banken.

Part L var ikke ansat som administrerende direktør i Banken, men ansat som ”medlem af direktionen i Banken” og ”tillagt særlige ansvarsområder” jf. ansættelseskontraktens § 1 (**ekstrakt 1 side 2842**).

Part L var således primært ansat til at varetage hvervet som administrerende direktør med den daglige ledelse af selskaberne i Horsens (**H1**) og dets datterselskaber, senere Bankens direkte ejede datterselskaber), jf. ansættelseskontraktens § 1, stk. 5 (**ekstrakt 1 side 2842**), og der er i sagen ikke udtalt kritik af disse arbejdsopgaver eller rejst krav i relation hertil.

Part L havde ikke ansvar eller pligter i forhold til Bankens udlån og kredit-sagsbehandlingen i direktionen (eller i bestyrelsen), herunder har **Part L** ikke truffet eller medvirket til at træffe beslutninger vedrørende Bankens udlån og Bankens kreditkunder. Det forhold, at **Part L** havde en formel bevillingskompetence til långivning, medfører ikke et automatisk erstatningsansvar, idet

denne formelle bevillingskompetence ikke er udøvet af **Part L** i forbindelse med nogen af de i sagen angivne bevillinger.

Part L har - som nyansat administrerende direktør i Banken i efteråret 2008 - godkendt en enkelt efterbevilling ultimo oktober 2008 i et **Vidne 42** - engagement, hvor pengene allerede var udbetalt kunden på et tidspunkt, hvor **Part L** ikke var ansat i Banken (**ekstrakt H side 290**).

Det gøres gældende, at **Part L** ikke kan ifalde erstatningsansvar for dispositioner truffet af andre medlemmer af direktionen, medmindre det konkret godtgøres, at **Part L** på ansvarspådragende vis måtte have tilsidesat en konkret handlepligt eller konkret måtte have haft anledning til at gribe ind og undladt at gøre dette. Ingen af delene har været tilfældet.

De af **Part L** foretagne handlinger og undladelser som direktør i Banken er i øvrigt alle foretaget på baggrund af en forsvarlig kommerciel vurdering foretaget kun med det formål at gøre det bedste for Bank-koncernen, herunder for entydigt kun at varetage Bank-koncernens interesser.

Eventuelle forretningsmæssige fejlskøn foretaget ud fra et forsvarligt og rimeligt vurderingsgrundlag er ikke ansvarspådragende for **Part L**, og i særdeleshed ikke ansvarspådragende for **Part L** i forretningsområder uden for **Part L's** **ansvarsområde**.

Finansiel Stabilitet har ikke dokumenteret, at **Part L** skulle have begået nogen specifikke fejl eller forsømmelser, der har forårsaget de af Finansiel Stabilitet påberåbte tab, og det er heller ikke dokumenteret af Finansiel Stabilitet, at han har misligholdt sin ansættelse.

Det gøres gældende, at det forhold, at Finansiel Stabilitet ikke konkret har peget på nogle præcise faktiske dispositioner, som påberåbes at være erstatningspådrag-

ende for **Part L**, skal komme Finansiell Stabilitet til skade såvel i relation til ansvarspådommelsen som i relation til Landsrettens omkostningsfastsættelse. Erstatningsansvar for bestyrelsesmedlemmer og direktører er individuelt og ikke kollektivt. Der skal foretages en konkret vurdering af den pågældendes dispositioner med henblik på at afgøre, om den pågældende har handlet uforsvarligt og forsømmeligt på en måde, der kan medføre mulig erstatningspligt (såfremt dispositionerne måtte have forårsaget et dokumenterbart tab).

Part L gør gældende, at indretning af Bankens organisation m.m. henhører under det forretningsmæssige skøn. En vurdering af, om en bank skal bevilge en kredit, henhører tillige under det forretningsmæssige skøn, og en vurdering af, om Bankens ledelse i et konkret tilfælde vil fravige sin kreditpolitik, henhører tillige under det forretningsmæssige skøn.

Finansiell Stabilitets kritik vedrørende Bankens risikoprofil, valg af forretningsområder, indretning af organisation, udarbejdelse af mulige mangelfulde kreditpolitikker mv. er alene baseret på Finansiell Stabilitets ensidige og subjektive opfattelse, og er ikke dokumenteret ved syn og skøn eller sagkyndig udtalelse eller anden tilsvarende mere uvildig opfattelse.

Part L bestrider, at Bankens forretningsmodel var uforsvarlig og ansvarspådragende. Bankens forretningsmodel og aktiviteter var lagt åbent frem for Finanstilsynet og revisionen, og var oplyst i Bankens officielle årsrapporter. **Part L** gør gældende, at det ligger inden for det tilladelige forretningsmæssige skøn at iværksætte forretningsvirksomhed, der på et senere tidspunkt på grund af ændrede konjunkturforshold, fejlskøn og lignende, viser sig ikke at kunne indtjene et overskud.

Der foreligger ikke tilfælde, hvor en bevilling af et lån, udstedelse af garanti, salg af et pantebrev eller en anden disposition har været til fordel for **Part L**,

Part L's nærtstående eller et selskab kontrolleret af **Part L**. **Part L**

■ har ingen uvedkommende eller personlige interesser i nogen af de forhold, Finansiel Stabilitet påstår, at der er lidt tab på baggrund af.

■ Part L har løbende foretaget sig, hvad lovgivningen krævede af ham, herunder er de forpligtelser, der følger af FIL, herunder FIL §§ 70, 71, 75, 124, 152 og 347, ikke blevet tilsidesat.

■ Part L har heller ikke tilsidesat de forpligtelser, der følger af dagældende aktieselskabslovs § 54 og nugældende selskabslovs § 117-118 om bl.a. at sørge for forsvarligt kapitalberedskab mv. eller i øvrigt handlet på en sådan måde, at

■ Part L efter dagældende aktieselskabslovs § 140 og nugældende selskabslovs § 361 kan blive tilpligtet at betale nogen erstatning til sagsøger.

■ Part L har fulgt samtlige de retningslinjer og anvisninger, som bestyrelsen har angivet i forhold til de ansvarsområder, hvor ■ Part L har haft pligter som direktør. Bestyrelsen har ikke rejst kritik af ■ Part L's arbejde som direktør, og bestyrelsen valgte at hente ■ Part L tilbage til Banken i efteråret 2008, da finanskrisen ramte Danmark (og verden), og de tre helt centrale personer i Banken (for Bankens kernevirkksomhed udlån) var blevet afskediget af bestyrelsen, hvilket understreger, at bestyrelsen har været tilfredse med ■ Part L's varetagelse af sit arbejde og sine funktioner som direktør i Bank-koncernen, inden han gik på pension.

■ Part L kan ikke gøres ansvarlig for tab relateret til nogen ledelsesmedlemmers handlinger og/eller undladelser foretaget i Banken, efter ■ Part L var fratrådt som direktør i april 2008, og indtil han blev genansat ultimo september 2008, da ■ Part L ikke var bekendt med, og ikke burde have været bekendt med, handlinger og/eller undladelser foretaget i Banken i denne mellemliggende periode.

Banken havde et forsvarligt kapitalberedskab, hvilket bl.a. er understøttet af Bankens kvartalsrapporter udarbejdet i 2006-2008.

Banken opfyldte lovgivningens krav om solvens (FIL § 124) i hele den relevante periode, og indtil ca. 1 uge før Banken blev taget under afvikling af Finansiell Stabilitet i november 2008. Finanstilsynet og Nationalbanken konkluderede den 21. september 2008, at lovens solvenskrav var opfyldt (**ekstrakt 1 side 8007**), og Nationalbanken meddelte derfor Banken en kreditfacilitet på kr. 1 mia. Hertil kommer, at årsrapporter og kvartalsmæssige rapporteringer indeholdende alle Bankens økonomiske oplysninger og nøgletal, herunder om Bankens solvens og likviditet, er tilgået Finanstilsynet.

Finanstilsynet var tryk ved Bankens forhold, hvilket **Part L** konstaterede på tilsynets afrapporteringsmøde med Bankens ledelse den 26. april 2007. Der var alene positiv feedback, og Finanstilsynet gav særligt ros til de sikkerheder, som Bankens kreditafdeling besad, hvilket betryggede **Part L**, der ikke havde indsigt i Bankens konkrete udlån.

Banken har løbende rapporteret til Bankens tilsynsmyndighed, Finanstilsynet, og der har på intet tidspunkt fra Finanstilsynet været modtaget indsigelser af væsentlig karakter.

Banken har i hele den relevante periode opfyldt lovgivningens krav om at have en forsvarlig likviditet (FIL § 152). Det er først da **Part L** ansættes som ny administrerende direktør i september 2008, at **Part L** oplever en likviditetskrisse i Banken.

Part L bestrider, at han og de øvrige ledelsesmedlemmer ikke har haft fokus på likviditetsforholdene i forhold til strategien om at ekspandere Banken og koncernens aktiviteter. **Part L** har under hele sin ansættelse i Banken haft fuld fokus på, at der skulle være en forsvarlig og tilstrækkelig likviditet i Banken og

koncernen, og **Part L** har løbende rapporteret fuldt ud behørigt herom til bestyrelsen på bestyrelsesmøderne, og bestyrelsen har kun udtalt sig tilfredsstillende om **Part L's** løbende rapportering.

Part L var af den berettigede overbevisning, da han gik på pension i april 2008, at Banken var i rimelig gænge, om end tiderne på det globale likviditetsmarked var blevet sværere og dyrere at agere i for Banken, hvilket tilsvarende gjorde sig gældende for andre danske banker.

Part L har desuden været berettiget til at besidde fuld tillid til, at revisionen forholdt sig til forholdene i selve bankvirksomheden, herunder om Bankens udlånsportefølje var i orden i forbindelse med deres løbende revision.

3.1.2 Tab, kausalitet, adækvans og bevisbyrde

Det gøres gældende, at Finansiell Stabilitet ikke har lidt noget erstatningsrelevant tab som følge af nogen af **Part L's** foretagne handlinger eller undladelser i den periode, han var ansat i Banken.

Part L bestrider, at de af Finansiell Stabilitet påberåbte tab er dokumenteret. Enhver bevisusikkerhed om et eventuelt konkret lidt tab må komme Finansiell Stabilitet processuelt til skade.

I relation til de mange forhold, hvor Finansiell Stabilitet har gjort gældende, at der skulle være lidt tab som følge af påståede mangler ved Bankens organisering, opdatering af forretningsgange mv. og andre forhold, hvor påstanden må forstås som baseret på, at **Part L** har undladt at foretage sig noget, understreges, at det er en nødvendig betingelse (men ikke tilstrækkelig betingelse), at Finansiell Stabilitet kan pege på et konkret tidspunkt, hvor der måtte være indtrådt en handlepligt for **Part L**. Denne betingelse har Finansiell Stabilitet ikke dokumenteret endsige løftet bevisbyrden for.

Hvis ikke der kan identificeres en konkret handlepligt og et konkret tidspunkt, hvor **Part L** undlod at handle, og det samtidigt godtgøres, at havde **Part L** handlet på dette tidspunkt, ville hans handling(er) have medført et bedre resultat for Finansiell Stabilitet (et mindre tab) så foreligger der ikke det fornødne bevis for et erstatningsrelevant tab.

Hertil kommer, at det alene er tab, som direkte kan henføres til den påståede ansvarspådragende undladelse, der kan kræves erstattet, dvs. der skal tages udgangspunkt i den situation og det dokumenterbare tab, der var etableret på det tidspunkt, da undladelsen fandt sted.

Det er ikke de af **Part L** foretagne handlinger eller undladelser, der er årsagen til de påberåbte tab, og Finansiell Stabilitet har ikke dokumenteret, at det er **Part L's** handlinger eller undladelser, der har forårsaget de påberåbte tab. Kausalitetsbetingelsen er derfor ikke opfyldt over for **Part L**.

De påberåbte tab er derudover ikke en påregnelig og adækvat følge af **Part L's** adfærd, og Finansiell Stabilitet har ikke dokumenteret, at **Part L** burde have indset eller burde have påregnet, at hans adfærd kunne medføre de tab, som Finansiell Stabilitet gør gældende. Betingelsen om fornøden adækvans er derfor heller ikke opfyldt over for **Part L**.

Det påhviler Finansiell Stabilitet - med hensyn til hvert enkelt af de påberåbte krav - at bevise, at det enkelte tab også ville være indtrådt under normale konjunkturforhold, og dermed ikke er forårsaget af den altødelæggende finanskrisen. Det påhviler således Finansiell Stabilitet at påvise et alternativt hændelsesforløb, der uden finanskrisens mellemkomst, ville have forårsaget de samme eller tilsvarende tab og samtidig påvise, at **Part L** burde have indset dette som en påregnelig konsekvens.

Og når Finansiell Stabilitet ikke kan føre et sådant bevis, skal Landsretten lægge til grund, at årsagen til de opståede tab ikke er ansvarspådragende forhold udvist af

de sagsøgte, men et uforudsigeligt og ekstraordinært konjunkturforløb. Dette gælder såvel de tab, der er opstået i konkrete engagementer, som de tab, der er opstået i forbindelse med Bankens pantebrevsaktiviteter.

Det kan ikke kritiseres **Part L** som erstatningspådragende, at Bankens kreditengagementer og pantebrevsaktiviteter ikke var oprettet med sikkerheder og tilbagebetalingsevne, der kunne modstå så ekstreme og usædvanlige omstændigheder, som finanskrisen medførte for Banken.

Finansiel Stabilitet bærer bevisbyrden for at dokumentere, at der er lidt de påståede tab som følge af **Part L's** adfærd og/eller dispositioner. Denne bevisbyrde er ikke løftet for noget krav i denne sag.

3.1.3 Forældelse

Finansiel Stabilitets krav er forældede.

Part L gør gældende, at den i stævningen nedlagt påstand og de deri angivne omstændigheder hverken endeligt eller foreløbigt har afbrudt forældelsen efter forældelsesloven, hvorfor forældelsen for de rejste krav først er afbrudt med det i processkrift 6 angivne, dvs. den 28. april 2017, og mere end 3 år efter **Part L** stoppede i Banken ultimo november 2008.

Forældelsesfristen for erstatningskrav uden for kontrakt begynder at løbe fra "tidspunktet for skadens indtræden", jf. forældelseslovens § 2, stk. 4, og for kravene rejst vedrørende bevillingerne, pantebrevsaktiviteterne og **V9 A/S** må det lægges til grund, at skaden skal betragtes for indtrådt på tidspunktet for aftalernes indgåelse, hvilket er i 2008 og tidligere. Såfremt fordringshaver er ubekendt med sit krav, suspenderes forældelsen, indtil fordringshaver er bekendt med eller burde være bekendt med sit krav. I dette tilfælde var Finansiel Stabilitet bekendt med eller burde være bekendt med samtlige sine påståede krav senest på det tidspunkt, hvor stævningen udtages i december 2010. Ikke desto mindre valgte Finansiel

Stabilitet først at rejse kravene i processkrift 6 i april 2017, hvorfor de alle er forældede.

Forældelse kan afbrydes *endeligt* ved indlevering af en stævning, og ved nedlæggelse af påstand om fordringen under retssagen, jf. forældelseslovens § 16, stk. 2, nr. 1 og 2. Forældelse kan derudover afbrydes *foreløbigt* ved anlæggelse af en retssag om grundlaget for fordringen i henhold til forældelseslovens § 21, stk. 1.

Det forhold, at Finansiell Stabilitet udtog stævning i december 2010, kan ikke tillægges den fornødne forældelsesafbrydende virkning.

Finansiell Stabilitet har således ikke konkretiseret de handlinger og undladelser, der er påberåbt at være erstatningsansvarlige over for **Part L**, i stævningen eller i noget andet senere processkrift tidligere end med processkrift 6 den 28. april 2017, hvor dette har udmøntet sig i 31 individuelle betalingspåstande.

Part L gør gældende, at stævningens påstande, hverken isoleret set eller set i sammenhæng med stævningens indhold i sin helhed, fastslår grundlaget for de erstatningskrav, der er blevet indtalt i Finansiell Stabilitets processkrift 6 i april 2017, hvorfor der ikke er sket tilstrækkelig afbrydelse af forældelsesfristen ved indlevering af stævningen, men først ved indlevering af processkrift 6 i april 2017. Dette gør sig i udstrakt grad gældende for de rejste krav baseret på de i processkrift 6 angivne pantebrevsaktiviteter i påstand 28 samt vedrørende **V9 A/S** kravet i påstand 29. Disse behandles særskilt nedenfor under pkt. 3.3.1 og pkt. 3.4.

Part L bestrider, at Finansiell Stabilitet har været ubekendt med de forhold, der først blev anført og påberåbt til støtte for de nedlagte forskellige erstatningskrav i april 2017. Finansiell Stabilitet kunne og burde have specificeret og identificeret de enkelte handlinger og/eller påståede undladelser, samt de enkelte krav knyttet til Finansiell Stabilitets påstande vedrørende de forskellige forhold på et langt tidligere tidspunkt i denne sag end først med processkrift 6 i april 2017.

Denne sag blev således anlagt af Finansiell Stabilitet i december 2010 baseret på hovedsynspunkter om, at de sagsøgte havde ”kørt Banken i sæk” og udøvet ”generel dårlig bankdrift”, og en række forskellige angivne forhold blev kun anvendt til eksemplificering eller illustration af synspunktet om den påberåbte generelle dårlige bankledelse.

Først i processkrift 6 den 28. april 2017 forholdt Finansiell Stabilitet sig til, hvilke konkrete forhold og hvilke konkrete fakta sagen skulle bedømmes på baggrund af, dvs. *grundlaget* for sagen blev først fastlagt og tydeliggjort for de sagsøgte i april 2017. Når *grundlaget* for de fordringer, som Finansiell Stabilitet afkræver de sagsøgte, ikke var oplyst og klargjort i stævningen (eller i replikken), har disse processkrifter ikke haft den nødvendige forældelsesafbrydende effekt i forhold til, at forældelsesfristen er påbegyndt ved overdragelsen til Finansiell Stabilitet ultimo november 2008 og senest på tidspunktet for de enkelte ledelsesmedlemmers udtræden af Banken. **Part L** udtrådte af Banken umiddelbart efter overdragelsen til Finansiell Stabilitet. Dermed er hele sagen og alle krav blevet forældet, også inden Finansiell Stabilitets nuværende advokater kom ind i sagen.

Finansiell Stabilitet lægger tillige selv afstand til det i stævningen anførte *grundlag* for sagsanlægget, idet Finansiell Stabilitet i processkrift 6, pkt. 2.32 (**ekstrakt 12 side 1202**) anfører (citater):

”Baggrunden for den valgte model omkring påstandene er, at Finansiell Stabilitet **i modsætning til det anførte i stævningen ikke gør gældende**, at de sagsøgte er ansvarlige for det samlede tab ved bankens sammenbrud. Det **gøres derimod gældende**, at de sagsøgte er **ansvarlige** for tabet ved **en række konkrete udlån og garantier mv.,..**” [*undertegnedes fremhævelse*]

Ligeledes var den med stævningen nedlagte påstand på kr. 700 mio. baseret på Bankens underbalance, således at Finansiell Stabilitet - efter at have indhentet en rapport fra Copenhagen Economics - skønnede, at ca. 2/3 af underbalancen kunne isoleres til dårlig ledelse af Banken, som derfor kunne indtales som tab i en erstat-

ningssag, hvorimod den resterende del (dvs. ca. 1/3) af underbalancen, erkendtes at være forårsaget af finanskrisen/samfundsskabte årsager.

I de påstande, der blev nedlagt med processkrift 6 i april 2017, har Finansiell Stabilitet ikke taget højde for, at tab kan være forårsaget af finanskrisen, men blot gjort gældende, at de fulde tab på udvalgte dele af Bankens virksomhedsaktiviteter skal erstattes af de sagsøgte, uanset finanskrisens mellemkomst. Dette er en væsentlig ændring af hovedanbringender, og dermed væsentlig ændring *grundlaget* for sagen, over for de sagsøgte, som først er gjort gældende i april 2017, hvilket understøtter, at de i 2017 rejste krav er forældede.

Subsidiært, gøres det gældende, at Finansiell Stabilitet har udvist retsfortabende passivitet, idet Finansiell Stabilitet først med processkrift 6 i april 2017, dvs. mere end 6 år efter udtagelsen af stævningen, har valgt at nedlægge egentlige påstande baseret på egentlige konkrete forhold over for **Part L**. Det er en skærpene omstændighed i passivitetsbedømmelsen, at denne sag er - og igennem mange år har været meget - byrdefuld for **Part L** samt øvrige sagsøgte, hvilket skal komme Finansiell Stabilitet til skade.

3.2 ANBRINGENDER - BANKENS UDLÅN TIL FEM KUNDER (PÅSTAND 1-22 SAMT 25-27)

3.2.1 **Part L har ikke udvist ansvarspådragende adfærd**

Der henvises til de ovenfor anførte generelle anbringender. Supplerende gør **Part L** gældende, at han ikke har deltaget i nogen af de kreditbevillinger, der er rejst sag om, herunder har **Part L** ikke indstillet eller bevilget, endsige medvirket til at indstille eller bevilge, en eneste af de i sagen angivne kreditter udover en enkelt efterbevilling den 27. oktober 2008 til et **Vidne 42**-selskab, hvorfor han ikke kan drages til ansvar for noget påstået tab forbundet med de angivne kreditbevillinger i relation til samtlige kundeengagementer. **Part L** henviser til

sit Processkrift A pkt. 2.3-2.8 for gennemgang af samtlige bevillinger (**tillægsekstrakt H side 290**).

Ifølge retspraksis skal et ledelsesmedlem i en Bank have været *involveret* i bevillingerne/långivningen for at kunne pådrage sig et erstatningsansvar. **Part L** henviser til Højesterets dom (Capinordic bank-sagen) afsagt 15. januar 2019 side 108:

”Hvis et lån, som må anses for uforsvarligt, er bevilget af **Person 214** som en direktionsbevilling, kan **Person 212** og **Person 213** være ansvarlige herfor, **hvis det er godtgjort, at de har involveret sig ved lånebe slutningen.**” (*mine markeringer*)

Og på side 121:

”Finansiel Stabilitet har heller **ikke** for Højesteret **godtgjort**, at **Person 212** har været **involveret i långivningen**, og der foreligger således **ikke grundlag for at pålægge ham ansvar.**” (*mine markeringer*)

Og i Højesteretsdommen side 115:

”Højesteret finder, at Finansiel Stabilitet **ikke** har **godtgjort**, at **Person 212** eller **Person 213** har været **involveret i lånebevillingen** i maj 2009, og der er således **ikke grundlag for at pålægge dem et ansvar** for bankens tab på lånet.” (*mine markeringer*)

Udover at **Part L** ikke har været involveret i bevillingerne, har **Part L** ikke haft nogen interesse i kreditbevillingerne, og kreditbevillingerne har ikke bragt **Part L** nogen fordele i privatregi eller i erhvervmæssig henseende.

Part L var ikke medlem af bestyrelsen (Bankens øverste bevillingsorgan), han var ikke medlem af nogen kreditkomité, erhvervsafdeling, kreditafdeling eller andet organ i Banken, der skulle inddrages i forbindelse med, at Banken ydede kreditter. Kreditbevilling var en sag for Bankens erhvervsafdeling, for Bankens kreditafdeling, for den del af direktionen, der var ansvarlig for Bankens kreditter,

og for Bankens bestyrelse. **Part L** var ikke og blev ikke inddraget, og skulle heller ikke inddrages, i disse organer vedrørende Bankens kreditbevillinger.

I øvrigt gøres det gældende, at det ikke ved syn og skøn, sagkyndige erklæringer eller udtalelser fra brancheorganisationer er søgt belyst, hvilke krav der generelt kan stilles til et forsvarligt grundlag for kreditgivning i en bank, og det gøres gældende, at der skal udvises forsigtighed med at tilsidesætte det forretningsmæssige skøn, der er udøvet af Bankens ledelse - dvs. Bankens administrerende direktør **Part K** og bestyrelsen - ved bevillingen af et lån og den efterfølgende behandling af dette.

Der er ikke dokumenteret nogen sammenlignelig norm for den kreditsagsbehandling, som Banken har forestået. I den sammenhæng er det væsentligt at gøre opmærksom på, at Banken opererede i et konkurrencepræget marked i den periode som nærværende sag omfatter, hvilket skal indgå som et væsentligt parameter i Landsrettens bedømmelse.

Det forhold, at et låneengagement har været genstand for vurdering fra såvel Bankens eksterne som interne revision som fra Finanstilsynets side i forbindelse med tilsynets undersøgelser af Banken, skal herudover indgå med en ikke ubetydelig vægt i Landsrettens vurdering.

Såvel revisionen som Finanstilsynet har været bekendt med en række af de forhold, der gøres gældende af Finansiell Stabilitet som påstået uforsvarlig långivning, herunder oplysninger om debitorers og kautionisters kapitalforhold og cash flow, sikkerheder for lånet, blandt andet om disse var baseret på kautioner frem for anden sikkerhed mv.

Højesteret fastslår en generel præmis om forsvarlige udlån i nyeste retspraksis, jf. dommen i Capinordic-sagen af 15. januar 2019 s. 105:

”En beslutning om at yde et lån beror i vidt omfang på et forretningsmæssigt skøn navnlig på grundlag af en kreditvurdering af låntager. Skønnet skal fo-

retages på et forsvarligt grundlag. I kreditvurderingen må bl.a. indgå formålet med lånet, låntagers økonomiske forhold, den stillede sikkerhed og kundens evne til at drive sin virksomhed, herunder i lyset af den almindelige økonomiske konjunktur. **Hvilke krav, der skal stilles, for at en bevilling kan anses for at være forsvarlig, vil bero på en samlet vurdering i det enkelte tilfælde.** Højesteret finder, at **der bør udvises forsigtighed med at tilsidesætte det forretningsmæssige skøn**, der er udøvet af bankens bestyrelse og direktion ved bevillingen af et lån.” (*mine markeringer*)

Part L gør gældende, at Bankens erhvervsafdeling, Bankens kreditafdeling samt Bankens ledelse på kreditområdet i hvert enkelt tilfælde har foretaget konkrete samlede vurderinger af de enkelte bevillingsanmodninger, som ligger indenfor det forretningsmæssige skøn på de forskellige relevante tidspunkter.

Lovgivningen er ikke overtrådt og Bankens egne regler er ikke blevet overtrådt af **Part L**, og der er ikke ført bevis for det modsatte.

Finanstilsynet havde desuden godkendt Bankens kreditpolitik, jf. revisionsprotokollen fra intern revision nr. 243 (**ekstrakt 2 side 1030**), hvoraf fremgår:

”Afklaret i 2. kvartal 2007

... Kreditpolitikken er forevist Finanstilsynet, som ikke har meddelt kommentarer hertil. På denne baggrund lukkes punktet.”

Det gøres gældende, at mulige overtrædelser af interne politikker i øvrigt ikke i sig selv indebærer, at de ansvarlige for overtrædelserne pådrager sig et erstatningsansvar, idet det afgørende er, om den konkrete overtrædelse har været årsagen til et dokumenteret tab for Banken.

Det gøres gældende, at Landsretten for hver af de engagementer og de bevillinger, hvor Finansiell Stabilitet gør gældende, at der er lidt et tab, skal foretage en konkret vurdering af, om **Part L**, respektive øvrige sagsøgte, kan pålægges erstatningsansvar. Vurderingen må foretages for hver enkelt sagsøgte på grundlag af hver enkelt sagsøgtes viden om, involvering i samt medvirken til den individuelle bevilling til en kunde.

3.2.2 Tab, kausalitet, adækvans og bevisbyrde

Finansiel Stabilitet har ikke lidt erstatningsrelevante tab i forbindelse med de af Banken ydede bevillinger.

Part L bestrider, at Finansiell Stabilitet har dokumenteret at have lidt tab, og Finansiell Stabilitet har ikke iagttaget, endsige dokumenteret at have iagttaget, sin tabsbegrænsningspligt i sagen.

Konkret i forhold til de påberåbte tab gøres det gældende, at tab lidt på bevillinger på tidspunkter, hvor **Part L** ikke var ansat i Banken som et minimum skal fragå. **Part L** henviser til sit hjælpebilag XII B (**tillægsekstrakt M side 1159**) vedrørende de bevillinger, hvor **Part L** ikke var ansat i Banken. Eksempelvis gælder det for de sidste to bevillinger i **V2 A/S**-komplekset og tre af bevillingerne i **Vidne 42** komplekset, at disse bevillinger er ydet på tidspunkter, hvor **Part L** end ikke var ansat i Banken, og derfor heller ikke var til stede i Banken eller deltog i bestyrelsesmøder.

I forbindelse med tabsopgørelsen vedrørende engagementerne gør **Part L** gældende, at tabsopgørelsens overgrænse skal være det beløb, som Banken har udbetalt til kunden med fradrag af, hvad der måtte være tilskrevet i rente, provisioner og gebyrer, da det ikke er tab, men mistet fortjeneste. Hertil skal tabsopgørelsen indregne indbetalinger fra kunder, kautionister, indtægter fra sikkerheder m.m.

Tabsopgørelsen skal således efter de almindelige erstatningsretlige principper foretages derved, at Finansiell Stabilitet højst kan blive stillet som om, det konkrete lån - der af Landsretten måtte vurderes uforsvarligt - ikke var blevet bevilget, hvilket indebærer, at tabet skal opgøres som det samlede beløb, Banken har udbetalt med fradrag af det samlede beløb, der er indbetalt til Banken. Var lånet ikke blevet bevilget, havde Banken ikke haft indtægter i form af renter og gebyrer på lånet.

De af Finansiell Stabilitet påberåbte tab fra de konkrete bevillinger er ikke behørigt dokumenterede, og er ikke forårsaget af nogen adfærd udvist af **Part L** eller dispositioner foretaget af **Part L**, ligesom de påståede tab ikke er påregnelige. Tabene er således indtrådt som følge af atypiske og upåregnelige forhold med finanskrisens indtræden i efteråret 2008.

Det påhviler Finansiell Stabilitet at løfte bevisbyrden for, at samtlige nødvendige erstatningsbetingelser er opfyldt, og den er ikke løftet.

Der henvises i øvrigt til de generelle anbringender angivet ovenfor under pkt. 3.1.

3.3 ANBRINGENDER - PANTEBREVSKRAV (PÅSTAND 28)

Påstand 28 består af to hovedforhold, henholdsvis hovedforhold A; krav baseret på udstedte tabsgarantier, tilbagekøbte pantebreve samt Finansiell Stabilitets forligsbetaling til **Vidne 42** for anmeldte pantebreve til tilbagekøb, samt hovedforhold B; krav baseret på Finansiell Stabilitets to forlig fra 2013 med **Bank 10** og **Gl.B1** fondens konkursbo vedrørende nogle konkrete pantebrevshandler, jf. Finansiell Stabilitets støttebilag 48 (**tillægsekstrakt L side 155**).

3.3.1 Forældelse

Part L gør gældende, at Finansiell Stabilitets krav - både hovedforhold A og B - indeholdt i påstand 28 er forældet.

Påstand 28 er fremsat i processkrift 6 den 28. april 2017, og de fakta og anbringender, som påstand 28 er funderet i, er først gjort gældende over for **Part L** og øvrige sagsøgte på dette tidspunkt.

Stævningen fra 23. december 2010 indeholdt et generelt krav på kr. 700 mio. baseret på Bankens underbalance fra bankens sammenbrud, og vedrørte ikke - heller ikke indirekte - tab baseret på specifikke pantebrevshandler eller Bankens udstedelse af specifikke pantebrevsgarantier. Citat fra processkrift 6 (**ekstrakt 12 side 1206**):

”I modsætning til det i stævningen anførte **gøres det ikke gældende**, at de sagsøgte er **ansvarlige for det samlede tab ved bankens sammenbrud**”.

Der er ikke det fornødne sammenfald mellem *grundlaget* for det oprindeligt rejste krav fra stævningen af 23. december 2010, og til det *grundlag* (fakta og anbringender), der fremføres til støtte for det rejste krav indeholdt i påstand 28 i Finansiell Stabilitets processkrift 6 fra april 2017.

Der er ingen suspenderende eller undskyldelige omstændigheder for Finansiell Stabilitet i forhold til den 3-årige forældelse, idet Finansiell Stabilitet har været bekendt med de nødvendige fakta til at kunne rejse konkrete krav på et tidligere tidspunkt, og inden kravet blev forældet.

For så vidt angår hovedforhold A (”garantikravet”) skal særligt anføres, at Finansiell Stabilitet selv indgik forlig med **Vidne 42** i december 2008 vedrørende anmeldte pantebreve under tabsgarantier, men Finansiell Stabilitet oplyste og rejste først dette krav over for **Part L** den 28. april 2017 (i processkrift 6), dvs. mere end 8 år efter, Finansiell Stabilitet havde specifik viden om kravet. Forligsbetalingen i favør af **Vidne 42** har ikke været en del af underbalancen på overdragelsestidspunktet ultimo november 2008, hvilket var fundamentet for kravet i stævningen.

For så vidt angår hovedforhold B, skal særligt fremhæves, at Finansiell Stabilitet har været fuldt ud bekendt med sit påståede tab fra Finansiell Stabilitets selvvalgte indgåelse af to udenretlige forlig med **Bank 10** og **Gl. B1** fondens konkursbo i sommeren 2013, uden at Finansiell Stabilitet har fundet det nødvendigt at inddrage kravet i denne sag over for **Part L** før den 28. april 2017 (i processkrift 6). Hertil kommer, at hovedforhold b har været gjort gældende af fondens konkursbo over for **Part L** i perioden 2010-2013 i en anden Vestre Landsretssag, og hvor Finansiell Stabilitet (som medsagsøgt) frafaldt at gøre det selvsamme krav gældende over for **Part L**, jf. nærmere herom nedenfor under pkt. 3.3.2.

Finansiel Stabilitet har endvidere selv erkendt forældelse, for så vidt angår den del af påstand 28, der vedrører hovedforhold B; påstået tab for ca. kr. 103 mio. (hidrørende fra Finansiell Stabilitets to forlig indgået i sommeren 2013 med **Bank 10** og **Gl.B1** fondens konkursbo), idet Finansiell Stabilitet i sit processkrift 10 af 31. august 2017 (**tillægsekstrakt B side 38**) anførte følgende:

”For så vidt angår **den del af påstand 28 som vedrører Fondens køb af en række pantebrev** i 2007 og 2008, hvor **tabet** er opgjort til **kr. 103.936.897**, påstand 29 vedrørende **V9 A/S**, hvor tabet er opgjort til kr. 46.782.500, påstand 30 ... (*udeladt*) og påstand 31 ... (*udeladt*), **bemærkes, at det ikke udtrykkeligt fremgår, at disse tab er medtaget ved opgørelsen af den i stævningen nedlagte påstand.**” (*mine understregninger*)

3.3.2 Bindende proceserklæring med retsfortabende virkning og retsfortabende passivitet

Part L gør gældende, at Finansiell Stabilitet under alle omstændigheder ikke kan indtale hovedforhold B; kravet på ca. kr. 103 mio. hidrørende fra Finansiell Stabilitets to forlig med **Bank 10** og **Gl. B1** fondens konkursbo i sommeren 2013, fordi Finansiell Stabilitet allerede i december 2010 afgav en bindende proceserklæring over for **Part L** ved specifikt at frafalde krav over for **Part L** i ”Pantebrevsretssagen”. Det gøres derfor gældende, at den meddelte proceserklæring har retsfortabende virkning for Finansiell Stabilitet under nærværende sag.

”Pantebrevsretssagen” var reelt tre retssager, der blev kumuleret af Vestre Landsret, hvoraf **Part L** var sagsøgt af **Gl. B1** fondens konkursbo i den ene af retssagerne (V.L. B-2636-10) sammen med **Part K** og Finansiell Stabilitet. Finansiell Stabilitet var part i to af de kumulerede sager (**tillægsekstrakt H side 4530**). ”Pantebrevsretssagen” verserede fra juli 2010 til december 2013, og Landsretten angav i en retsbog nedenstående om sagens påstande i ”Pantebrevsretssagen” (**tillægsekstrakt H side 4533**):

”Kravene i de to påstande i sagen angår to forskellige pantebrevshandler, dels en **pantebrevshandel den 21. december 2007 med V13 A/S** og dels en række **pantebrevshandler i foråret 2008 med**

V8 A/S m.fl. Bevistemaerne omkring de to påstande må dog anses for at være nært beslægtede.” (*mine markeringer*)

Gl.B1 fondens konkursbo havde således nedlagt to påstande i ”Pantebrevsretssagen” over for **Part L** (**tillægsekstrakt A-5174 og A-5175**), og de to påstande valgte Finansiell Stabilitet at forlige udenretligt i sommeren 2013 med fondens konkursbo og **Bank 10** ved de oplyste betalinger på i alt ca. kr. 103,4 mio. (**tillægsekstrakt K-265 og tillægsekstrakt L-143**) uden at oplyse noget om indholdet af forligene over for **Part L**.

Forligsbetalingerne blev ca. 4 år senere indtalt som krav under nærværende sag af Finansiell Stabilitet i processkrift 6 den 28. april 2017 (**ekstrakt 12-1458**).

I ”Pantebrevsretssagen” havde Finansiell Stabilitet specifikt frafaldet sin friholdelsespåstand over for **Part L** vedrørende påstand 1 (pantebrevshandlen 21. december 2007 med **V13 A/S**), og Finansiell Stabilitet havde valgt ikke at forfølge sit forbehold i relation til at søge friholdelse for sagsøgerens påstand 2 (pantebrevshandler i perioden februar - juli 2008) over for **Part L**. Finansiell Stabilitet frafaldt sin friholdelsespåstand over for **Part L** i brev den 6. december 2010 (**tillægsekstrakt H side 4537**):

”...skal jeg oplyse, at den i **Gl. B1** [*Finansiell Stabilitet*] svarskrift af 16. september 2010 nedlagte friholdelsespåstand overfor sagsøgte 2, **Part L**, ikke opretholdes.”

Og Finansiell Stabilitet gentog dette i sin duplik i ”Pantebrevsretssagen” den 15. april 2011 (**tillægsekstrakt A side 5217**):

”... **Den i svarskriftet indeholdte påstand overfor **Part L** om friholdelse af Banken**

... Den af Banken [*Finansiell Stabilitet*] i dennes svarskrift nedlagte påstand om friholdelse frafaldes, jfr. skrivelse af 6. december 2010 fra undertegnede til sagens parter samt Retten i Hjørring (bilag I - H).”

Finansiel Stabilitet afgav dermed en bindende proceserklæring over for **Part L** om ikke – heller ikke på noget senere tidspunkt - at kunne søge friholdelse for de i ”Pantebrevsretssagen” rejste krav.

Det gøres gældende, at den proceserklæring har bindende, og dermed retsfortabende, virkning for Finansiell Stabilitet, hvorfor Finansiell Stabilitet er afskåret fra at søge erstatning for de forligsbetalinger - som Finansiell Stabilitet frivilligt valgte at indgå med **Gl. B1** fondens konkursbo og **Bank 10** i sommeren 2013 - herunder afskåret fra at medtage dette som et krav under nærværende retssag.

Finansiell Stabilitet opgav selv at forfølge sin friholdelsesmulighed over for **Part L** for de af fonden angivne rejste krav først specifikt over for **Part L** i brev fra december 2010 (**tillægsekstrakt H side 4537**) og i svarskriftet i april 2011 (**tillægsekstrakt A side 5217**), og igen ved at forlige disse krav uden inddragelse af **Part L** i 2013.

Part L gør gældende, at det er en skærpende omstændighed i pådømmelsen af dette anbringende, at Finansiell Stabilitet selv valgte at afslutte nævnte ”Pantebrevsretssagen” over for **Part L** (og **Part K**) efter at have frafaldet den nedlagte friholdelsespåstand samt opgivet sit forbehold vedrørende den anden påstand. **Part L** blev tillagt sagsomkostninger af Finansiell Stabilitet som medsagsøgt i ”Pantebrevsretssagen” (foruden af **Gl. B1** fondens konkursbo som sagsøger), og ”Pantebrevsretssagen” blev endeligt afsluttet for **Part L's** vedkommende ved retsbog af 23. december 2013 (**tillægsekstrakt H side 4542**).

Part L har under nærværende sag opfordret Finansiell Stabilitet til at frafalde dette krav - hovedforhold B - under henvisning til, at Finansiell Stabilitet har afgivet ovennævnte bindende proceserklæring (**tillægsekstrakt H side 299**). Finansiell Stabilitet har imidlertid valgt at opretholde kravet. Det gøres derfor supplerende gældende, at Finansiell Stabilitets undladelse af at tilskære sagen til relevante forhold skal komme Finansiell Stabilitet til skade i omkostningsmæssig henseende.

Såfremt Landsretten ikke måtte finde, at Finansiell Stabilitets ageren over for **Part L** (og **Part K**) som beskrevet fra 2010, 2011 og 2013 har tilstrækkelig karakter til at udgøre en bindende proceserklæring med deraf afledt efterfølgende retsfortabende virkning for Finansiell Stabilitet, gøres det subsidiært gældende, at der er indtrådt retsfortabende passivitet. **Part L** har været berettiget til at forlade sig på, at Finansiell Stabilitets skriftlige erklæringer fra 2010 og 2011 om at frafalde friholdelsesmuligheden i en allerede verserende retssag samt Finansiell Stabilitets indgåelse af forlig med tredjeparter i 2013, medførte, at Finansiell Stabilitet ikke senere, herunder slet ikke mere end 3-4 år derefter, vil kunne rejse krav over for **Part L** baseret på de samme forhold, som Finansiell Stabilitet fravalgte at søge friholdelse for over for **Part L** i perioden 2010-2013.

3.3.3 Manglende ansvarsgrundlag, tab, årsagssammenhæng, påregnelighed og behørig dokumentation

I tillæg til anbringenderne ovenfor om forældelse og retsfortabende virkning som følge af Finansiell Stabilitets bindende proceserklæringer og passivitet, gøres gældende, at **Part L** ikke har udvist nogen ansvarspådragende adfærd i forbindelse med Bankens pantebrevsaktiviteter.

Hovedforhold A

3.3.3.1 **Part L** har ikke udvist ansvarspådragende adfærd i forbindelse med de udstedte pantebrevsgarantier i favør af **Vidne 42** / **V8 A/S**. **Part L** var ikke involveret og havde ingen viden om de konkret udstedte pantebrevsgarantier i 2007/2008, og han var heller ikke involveret eller vidende om de tilbagekøb af pantebreve under garantierne, som det er oplyst at Banken foretog i 2008.

Part L har ikke haft noget med pantebrevsgarantierne at gøre, hverken i henseende til udstedelse heraf, aftaler herom, opfølgning herpå eller andet, og **Part L** bestrider i øvrigt, at udstedelse af pantebrevsgarantierne i sig selv er

ansvarspådragende, ligesom det bestrides, at Finansiell Stabilitet har løftet bevisbyrden for, at der skulle være en kausal sammenhæng mellem Bankens organisering, Bankens forretningsgange, de indgåede pantebrevsgarantiaftaler og de tab på enkelte af pantebrevene, som blev tilbagekøbt i 2008.

Finansiell Stabilitet har ikke dokumenteret, hvordan en anden - og efter Finansiell Stabilitets opfattelse forsvarlig organisering - ville have medført et salg af de pågældende pantebreve uden indgåelse af garantiaftaler på et tidspunkt, før finanskrisen indtraf. Det er ligeledes ikke godtgjort, at Bankens håndtering af pantebrevsområdet, herunder med anvendelse af pantebrevsgarantier, ikke var en sædvanlig og markedskonform forretningsform på pantebrevsmarkedet i Danmark i den pågældende periode.

3.3.3.2 **Part L** bestridet, at pantebrevsgarantierne var ”kreditmæssige uforsvarlige” eller at de var ”resultatet af en uforsvarlig kreditsagsbehandling” eller at der ”ikke var foretaget en forsvarlig vurdering af pantebrevenes bonitet”, og at der ”ikke var truffet foranstaltninger til at sikre, at Banken ikke tilbagekøbte pantebreve udover garantiernes maksimum”.

Det gøres gældende, at Finansiell Stabilitets anbringender er postuleret uden dokumentation i sagens bevisførelse, og i modstrid med, hvordan virkeligheden så ud på pantebrevsmarkedet i Danmark i den relevante periode. Finansiell Stabilitet har undladt at dokumentere hvilke forhold, der var markedskonforme på pantebrevsmarkedet på daværende relevante tidspunkt, og Finansiell Stabilitets egne postuler om, at der på pantebrevsmarkedet ikke blev anvendt tabsgarantier af den karakter, som Banken anvendte i 2005-2008, kan ikke lægges til grund i sagen.

Part L bestridet endvidere, at han ”som direktør i Banken har forsømt at sørge for en forsvarlig organisation på pantebrevsområdet”, ligesom det bestrides, at han skulle have forsømt ”at følge op på tidligere beslutninger om at styrke for-

retningsgangene på området”. **Part L** har ikke haft nogen handlepligter konkret vedrørende Bankens pantebrevsområde, som han har siddet overhørig.

3.3.3.3 Det gøres gældende, at Finansiell Stabilitet ikke har dokumenteret, at de pantebreve, der er oplyst i oversigten af 11. december 2008 - benævnt bilag 1.4 til forliget med **Vidne 42** af samme dato (**tillægsekstrakt B side 4531**) - blev endeligt overdraget til Banken i 2008. Den fremlagte oversigt sammenholdt med Finansiell Stabilitets egne støttebilag (udarbejdet i 2018) udgør ikke tilstrækkelig dokumentation.

3.3.3.4 Det gøres gældende, at det var de upåregnelige forhold på ejendomsmarkedet foranlediget af finanskrisen fra efteråret 2008, der har bevirket tab på de 14 pantebreve, som Finansiell Stabilitet påstår erstatning for, jf. støttebilag 47.2 (**tillægsekstrakt L-149**) og støttebilag 48 2 (**tillægsekstrakt L-155**). Tilbagekøbene på baggrund af garantierne har ikke bevirket noget påregneligt tab for Banken.

De tab, der måtte være dokumenteret lidt, og som er dokumenteret som hidrørende fra pantebreve tilbagekøbt af Banken i 2008, er således ikke forårsaget af handlinger eller undladelser fra **Part L's** side, men forårsaget af finanskrisens opståen med de ekstraordinære fald i værdien på de ejendomme, hvori pantebrevene lå.

3.3.3.5 Det gøres gældende, at såfremt pantebrevene aldrig var blevet solgt, og derfor var forblevet i Bankens regi ved Bankens sammenbrud, da finanskrisen opstod i 2008, havde Finansiell Stabilitet haft risiko for langt større tab på tilsvarende langt flere pantebreve. Dispositionen med at sælge pantebrevene til **V8 A/S** i 2007 og 2008 - inklusive tabsgarantier - har derfor begrænset det samlede tab på pantebrevene for Banken, og dermed for Finansiell Stabilitet.

Når Finansiell Stabilitet påberåber sig anbringender om, at ”garantierne var kreditmæssige uforsvarlige” og ”resultatet af en uforsvarlig creditsagsbehandling” er

derfor komplet grundløse, da tabet/tabene ville være lidt som følge af finanskrisen.

Finansiel Stabilitet gør reelt gældende, at Banken skulle have solgt pantebrevene, men uden tabsgarantier, til samme kurs. Finansiel Stabilitet har imidlertid helt undladt at påvise, at det var muligt sælge pantebreve på daværende tidspunkt i det daværende pantebrevsmarked uden at stille tabsgarantier af den art og ordlyd, som Banken gjorde. Det er **Part L's** opfattelse, at et sådant hypotetisk salg ikke var muligt på daværende tidspunkt.

Finansiel Stabilitets tab er af den årsag ikke et erstatningsrelevant tab.

3.3.3.6 **Part L** gør endvidere gældende, at alle de af Finansiel Stabilitet påberåbte pantebreve under garanti **Kontonr. 56** (**ekstrakt 6 side 179**) og under garanti **Kontonr. 57** (**ekstrakt 6 side 173**) er blevet tilbagekøbt af **V1 A/S** i 2008, og ikke tilbagekøbt af Banken. Tillige af den årsag har Finansiel Stabilitet ikke noget erstatningsrelevant tab at gøre gældende under denne sag.

Dette dokumenteres af **V1 A/S'** driftskreditkonto **Kontonr. 43** på de angivne datoer (**tillægsekstrakt B side 4459**, se siderne 4475, 4461, 4470 og 4474) samt tillige af ledelsesberetningen i **V1 A/S'** årsrapport 2008 (**tillægsekstrakt E side 339**, se side 345):

”**V1 A/S** solgte i december 2007 en pantebrevsbeholdning på DKK 260 mio. **Gl. B1** stillede over for pantebrevserhververne tabsgarantier på i alt DKK 70 mio. På grund af en række konkurser og betalingsstandsninger blandt pantebrevsdebitorerne er **der i 2008 til V1 A/S** **tilbageført 24 pantebreve med en pålydende værdi på i alt DKK 131 mio.**

Til fuld og endelig afgørelse af garantiforpligtelser herudover er der i **V1 A/S'** regnskab for 2008 passiveret DKK 26 mio. **På pantebreve og pantebrevsgarantier har der i 2008 herefter været samlede tab og hensættelser på DKK 85 mio.**” [*undertegnedes markeringer*]

Endvidere henvises til forbeholdet i revisors påtegning (**tillægsekstrakt E side 342**):

”Forbehold

Selskabet har i årsrapporten hensat TDKK 26.091 til dækning af tab på pantebrevsgaranti samt nedskrevet på **pantebreve returneret til selskabet fra Gl. B1**. Det har ikke været muligt at opnå tilstrækkeligt revisionsbevis for, om selskabet er juridisk forpligtet til at tage pantebrevene retur og dermed for pantebrevens og garantiens tilhørsforhold til selskabet. Vi tager forbehold for pantebrevens og garantihensættelsens tilstedeværelse og den afledte effekt heraf på resultatopgørelsen.” [undertegnede markeringer]

Part L gør supplerende gældende, at alle de af Finansiell Stabilitet påberåbte pantebreve under den garanti, der ikke er nummereret (**ekstrakt 6 side 151**) sammenholdt med den forud herfor indgåede kvalitetssikringsaftale af 13. februar 2008 (**ekstrakt 6 side 149**), heller ikke er blevet tilbagekøbt af Banken, men derimod af **Gl. B1** fonden, hvorfor der heller ikke for disse tilbagekøbte pantebreve er dokumenteret noget tab for Finansiell Stabilitet. Dette følger af udskrift af fondens **Kontonr. 52** (**tillægsekstrakt B-4408, se side B-4437 og side 4456**), samt fondens tilbagekøb af pantebrevet **A 103**, **Matr.nr. 58**, jf. brev af 26. februar 2008 (**ekstrakt 6 side 157**) sammenholdt med **Part P's** rapport af 11. februar 2009 (**ekstrakt 6 side 312**).

Finansiell Stabilitet har under hovedforhandlingen frafaldet at gøre krav gældende vedrørende tilbagekøbte pantebreve under garanti **Kontonr. 58** (**ekstrakt 6 side 211**), jf. processkrift 11 (**tillægsekstrakt D-42**). I april 2017 (i processkrift 6) udgjorde Finansiell Stabilitets krav under denne garanti imidlertid ca. kr. 2 mio.

Part L henviser til sit hjælpebilag XII-C (**tillægsekstrakt M side 1173**), der oplister udviklingen i pantebrevskravet vedrørende hovedforhold A i perioden fra det blev rejst den 28. april 2017 (processkrift 6), og igennem de forskellige processkrifter hen til marts 2018, hvor kravet vedrørende hovedforhold A endte på det nuværende samlede krav (i processkrift 14 samt støttebilag 47.2 og 48).

3.3.3.7 Endvidere kan konstateres, at de påståede samlede tab på de tilbagekøbte pantebreve ligger inden for de stillede garantirammer. Finansiell Stabilitet gør gældende at have lidt tab for i alt kr. 26.845.452,97 under de tre garantier på 14 konkrete

pantebreve. De tre garantier var udstedt for i alt kr. 110 mio., dvs. et samlet tab på under 25% af garantirammerne. De påståede tab er fordelt på de tre garantier som følger, jf. Finansiell Stabilitets støttebilag 47.2 (**tillægsekstrakt L side 149**):

- Under garanti **Kontonr. 55** på kr. 25 mio. er der lidt tab på 7 pantebreve tilbagekøbt i 2008 svarende til tab i alt kr. 15.242.465,58, dvs. under garantirammen.
- Under garanti **Kontonr. 56** på 45 mio. kr. er lidt tab på 5 pantebreve tilbagekøbt i 2008 svarende til tab i alt kr. 6.505.556,23, dvs. under garantirammen.
- Under garanti uden nummer på 40 mio. kr. er lidt tab på 2 pantebreve tilbagekøbt i 2008 svarende til tab i alt kr. 5.097.431,16, dvs. under garantirammen.

Der er således ikke påvist tab udover garantirammerne.

3.3.3.8 **Part L** henviser desuden til, at de tilbagekøb - som Finansiell Stabilitet hævder er foretaget af Banken i 2008 - ifølge den fremlagte oversigt (**tillægsekstrakt B side 4531**) for langt størstedelens vedkommende er angivet som gennemført på datoer, hvor **Part L** ikke var ansat i Banken/Bank-koncernen (dvs. efter ultimo april 2008 og inden 20. september 2008), og han kan dermed ikke have haft nogen indflydelse på, hvorledes forhold - herunder udstedte pantebrevsgarantier og tilbagekøb - har været håndteret i Banken.

Konkret om det påståede tab på tilbagekøbte pantebreve opgjort af Finansiell Stabilitet til kr. 26.845.452,97 (del af hovedforhold A), gøres det derfor gældende, at der som minimum skal fradrages tab for de pantebreve, der blev tilbagekøbt af Banken, mens **Part L** ikke var ansat i Banken. Det drejer sig om nedenstående, jf. støttebilag 47.2 (**tillægsekstrakt L side 149**) sammenholdt med oversigten over tilbagekøbte pantebreve udarbejdet i Ny Bank i december 2008 (**tillægsekstrakt B side 4531**):

a) Alle syv pantebreve påberåbt under garanti **Kontonr. 55**, idet disse er anført tilbagekøbt af Banken den 20. august 2008:

- **Adresse 97** (1 pantebrev)
- **Adresse 98** (3 styk pantebreve)
- **Adresse 99** (3 styk pantebreve)

b) To (ud af i alt fem) pantebreve påberåbt under garanti **Kontonr. 56**, idet disse er anført tilbagekøbt af Banken den 3. juli 2008:

- **Adresse 105** (1 pantebrev)
- **Adresse 102** (1 pantebrev)

c) Et (ud af i alt to) pantebreve påberåbt under garantien uden nummer, idet disse er anført tilbagekøbt af Banken den 6. maj 2008:

- **Adresse 82** (1 pantebrev)

Efter de i støttebilag 47.2 opgjorte individuelle tab skal derfor fradrages minimum kr. 15.242.465,58 (garanti **Kontonr. 55**) og kr. 4.256.220,87 (garanti **Kontonr. 56**) og kr. 4.608.673,31 (garanti uden nummer) som tilbagekøbt på tidspunkter, hvor **Part L** ikke var ansat i Banken, således der i alt som minimum skal fradrages kr. 24.107.359,76. Således vil **Part L** højst kunne blive idømt at betale differencen i forhold til Finansiell Stabilitets krav for tilbagekøbte pantebreve i perioden, hvor **Part L** var ansat i Banken og derfor potentielt (om end hypotetisk) kunne have indøvet indflydelse på pantebrevskøb i Banken. Differencen udgør kr. 2.738.093,21.

3.3.3.9 For så vidt angår den forligsbetaling, som Finansiell Stabilitet valgte at udrede til **V8 A/S** og **Vidne 42** den 11. december 2008 på kr. 50 mio. (**ekstrakt 6 side 291**), bestrider **Part L**, at den udgør noget erstatningsrelevant tab.

Finansiell Stabilitet har ikke dokumenteret, at de af **Vidne 42** anmeldte pantebreve var misligholdte - og dermed omfattet af garantiene - og Finansiell Stabilitet har heller ikke opfyldt garantiernes krav om få de anmeldte pantebreve til undersøgelse, før Finansiell Stabilitet blot valgte at betale **V8 A/S** og **Vidne 42** et væsentligt forligsbeløb for at beholde pantebrevene og dermed beholde risikoen

eller gevinsten forbundet med de pågældende pantebreve. Forligsbeløbet har ikke været forhandlet af Finansiell Stabilitet, og kravet er først rejst over for de sagsøgte den 28. april 2017 i processkrift 6.

Part L bestrider, at Finansiell Stabilitet har lidt et erstatningsrelevant tab i forbindelse med de af Finansiell Stabilitet nævnte pantebrevsaktiviteter i Banken, herunder den udstedelse af pantebrevsgarantier, som kravet i hovedforhold A er rejst på baggrund af.

Hovedforhold B

3.3.3.10 **Part L** bestrider at have udvist ansvarspådragende adfærd i forbindelse med **V13 A/S'** salg af en pantebrevsportefølje på ca. kr. 196 mio. til **Gl.B1** fonden i december 2007 ligesom **Part L** bestrider, at have udvist ansvarspådragende adfærd i forbindelse med Bankens salg af pantebreve til fonden i perioden februar til juli 2008. Herunder bestrides det, at **Part L** har været involveret i salget af pantebrevsporteføljen, ligesom **Part L** bestrider at have været involveret i de andre pantebrevshandler, som fandt sted i perioden februar til juli 2008. **Part L** var i øvrigt ikke ansat i Banken, da de fleste af disse pantebrevshandler blev gennemført i juli 2008.

Det bestrides, at de pågældende salg har været ”initieret af og gennemført på et uforsvarligt grundlag i et forsøg på at løse eller udskyde betydelige problemer” i koncernen, og **Part L** bestrider tillige, at der har været ”tale om usædvanlige forretningsmæssige transaktioner, der ikke blev foretaget i Bankens interesse”.

Finansiell Stabilitet har ikke dokumenteret sine påstande, og de er uden hold i virkeligheden.

Det gøres gældende, at Banken ikke er blevet dårligere stillet, end hvis overdragelsen fra **V13 A/S** til fonden ikke var gennemført, for så havde pan-

tebrevene i stedet forblevet i **V13 A/S**, og det 50% ejede associerede selskab har sin balance konsolideret ind i Bankens/koncernens balance. Såfremt pantebrevene ikke var blevet solgt, men havde ligget i **V13 A/S**, havde sådanne tab derfor ramt Banken med 50% via konsolideringen med **V13 A/S**, da finanskrisen ramte i efteråret 2008.

Part L bestrider, at de af Finansiell Stabilitet indgåede og fremlagte to forlig fra 2013 dokumenterer noget erstatningsrelevant tab, som kan afkræves de sagsøgte.

3.3.3.11 De af Finansiell Stabilitet påberåbte tab i påstand 28 er ikke behørigt dokumenterede, og de er ikke forårsaget af nogen adfærd udvist af **Part L** eller dispositioner foretaget af **Part L**, ligesom de påståede tab ikke er påregnelige. Tabene er indtrådt som følge af atypiske og upåregnelige forhold med finanskrisens indtræden i efteråret 2008.

Det påhviler Finansiell Stabilitet at løfte bevisbyrden for, at samtlige nødvendige erstatningsbetingelser er opfyldt, og den er ikke løftet for påstand 28.

3.4 ANBRINGENDER – **V9 A/S (PÅSTAND 29)**

3.4.1 Tre hovedanbringender over for **V9 A/S-kravet**

Det første hovedanbringende er, at **Part L** skal frifindes, fordi **V9 A/S**-kravet er forældet, idet Finansiell Stabilitet først har nedlagt påstand 29 indeholdende **V9 A/S**-kravet i processkrift 6 i april 2017.

Det andet hovedanbringende er, at **Part L** skal frifindes, fordi Finansiell Stabilitet ikke kan gøre **V9 A/S**-kravet (påstand 29) gældende over for **Part L**, idet Finansiell Stabilitet ikke har gjort anbringender gældende til støtte for påstanden over for **Part L** på noget tidspunkt under hele sagen. Der er således hverken anbringender i stævningen, i replikken, i de mange efterfølgende processkrifter afgivet af Finansiell Stabilitet, og der er i øvrigt heller ikke angivet et ene-

ste anbringende over for **Part L** vedrørende dette krav i Finansiell Stabilitets sammenfattende processkrift af 15. marts 2019. Såfremt Finansiell Stabilitet under den mundtlige procedure i april/maj 2019 måtte anføre et anbringende over for **Part L** vedrørende påstand 29, gøres gældende, at dette skal afvises under henvisning til retsplejelovens regler om præklusion.

Det tredje hovedanbringende er subsidiært i forhold til de to ovenfor anførte hovedanbringender, idet **Part L** subsidiært gør gældende, at han ikke kan drages til ansvar for det rejste krav, da erstatningsbetingelserne ikke er opfyldt, herunder har **Part L** ikke udvist ansvarspådragende adfærd eller foretaget ansvarspådragende dispositioner i forhold til **V9 A/S**-engagementet, der har forårsaget det påståede tab.

3.4.2 Ad hovedanbringende 1 – forældelse af **V9 A/S**-kravet

V9 A/S-kravet blev ikke rejst i stævningen eller i replikken. Kravet er først rejst over for **Part L** som en selvstændig påstand i processkrift 6, dvs. den 28. april 2017, hvorfor kravet er forældet.

Finansiell Stabilitet har endvidere selv erkendt forældelse af påstand 29. Finansiell Stabilitet anførte i sit processkrift 10 af 31. august 2017 (**tillægsekstrakt B side 38**) følgende:

”For så vidt angår den del af påstand 28 som vedrører Fondens køb af en række pantebreve i 2007 og 2008, hvor tabet er opgjort til kr. 103.936.897, **påstand 29 vedrørende **V9 A/S**, hvor tabet er opgjort til kr. 46.782.500, påstand 30 ... (udeladt) og påstand 31 ... (udeladt), bemærkes, at det ikke udtrykkeligt fremgår, at disse tab er medtaget ved opgørelsen af den i stævningen nedlagte påstand.”** (*mine understregninger*)

Finansiell Stabilitet tog i stævningen kun forbehold for at forhøje den samlede nedlagte påstand på kr. 700 mio., hvilket var betinget af, at Finansiell Stabilitet ikke ville få pådømt kravet relateret til **V9 A/S**-engagementet i en separat anlagt voldgiftssag kun mellem **Part K** og Finansiell Stabilitet. Forbeholdet om at

kunne forhøje den samlede påstand var i stævningen kun rettet mod **Part K**, ikke mod **Part L** eller øvrige sagsøgte.

I stævningen anførte Finansiell Stabilitet som følger (**ekstrakt 12 side 257**):

”11. **V9 A/S**

11.1 Indledende bemærkninger

En del af Bankens tab relaterer sig til Bankens engagement med Investor-kredsen **V9 A/S**, som var et datterselskab af Fonden. Det bemærkes, at Banken også havde et betydeligt engagement direkte med **V9 A/S**. Men **da der ikke er lidt noget tab på dette engagement**, vil engagementet ikke blive beskrevet indgående...” (*undertegnedes markering*)

Og efter Finansiell Stabilitet havde beskrevet nogle forskellige omstændigheder, anførtes afslutningsvist i stævningen (**ekstrakt 12 side 265**):

”Hvis modkravet ikke bliver pådømt under voldgiftssagen (*dvs. mellem **Part K** og Finansiell Stabilitet*) eller i det omfang, hvori det ikke anvendes til kompensation i sagen (*dvs. nævnte voldgiftssag*), vil tabet blive gjort gældende som et krav under nærværende sag. Den **Ny Bank tager derfor udtrykkeligt forbehold for at forhøje påstanden** i overensstemmelse hermed” (*undertegnedes markering*)

Kravet har derfor ikke været gjort gældende, heller ikke som et forbehold, over for **Part L**, før i april 2017.

Finansiell Stabilitet har ligeledes undladt i det sammenfattende processkrift af 15. marts 2019 at have medtaget **Part L** som omfattet af de angivne forhold, herunder ses ej heller anført et eneste anbringende over for **Part L**, uagtet **Part L's** navn er nævnt sammen med øvrige sagsøgte under selve påstanden.

Finansiell Stabilitet skal i forældelsesmæssig henseende identificeres med Banken per overtagelsestidspunktet den 28. november 2008 (**ekstrakt 1 side 35**). Krav der ikke er rejst over for **Part L** senest inden for 3 år derefter, er forældet. Påstand 29 er uomtvisteligt først rejst over for **Part L** den 28. april 2017, og

der foreligger ingen suspenderende eller i øvrigt undskyldende omstændigheder, der kan udskyde forældelsens starttidspunkt, hvorfor kravet er forældet.

3.4.3 Ad hovedanbringende 2 – ingen anbringender til støtte for V9 A/S-kravet over for Part L

Finansiel Stabilitet har på intet tidspunkt under sagens forberedelse, dvs. i perioden fra december 2010 til hovedforhandlingens start i september 2017, fremsat anbringender - ikke et eneste - til støtte for V9 A/S-kravet over for Part L.

Finansiel Stabilitet har ydermere heller ikke fremsat anbringender til støtte for V9 A/S-kravet over for Part L i nogen af de fire processkrifter, som Finansiell Stabilitet har afgivet under hovedforhandlingens første 126 retsdage, dvs. i perioden fra september 2017 til december 2018, ligesom der ikke ses fremsat noget anbringende over for Part L i Finansiell Stabilitets sammenfattende processkrift af 15. marts 2019.

Part L gjorde Finansiell Stabilitet opmærksom herpå allerede i svarskrift fra juni 2014, hvor Part L anførte nogen overordnede bemærkninger til V9 A/S punktet i stævningen (**ekstrakt 12 side 519**):

”Ad Stævningen pkt. 11 - V9 A/S

Part L havde ikke kendskab til hændelsesforløbet vedrørende kreditgivning mv. til investorkredsen i V9 A/S. Part L havde således heller ingen viden om den mundtlige tilbagekøbsgaranti, som Part L blev mødt med af de pågældende kunder/investorer i efteråret 2008 efter sin indtræden som administrerende direktør i Banken.

Det bemærkes, at der heller ikke fra sagsøgers side er påberåbt et ansvar for tab relateret til V9 A/S over for andre end specifikt Part K og V1, og dermed ikke over for Part L, j f. stævningen side 153.”

Part L angav herudover følgende i processkrift A i december 2017 (**tillægs-ekstrakt H side 267**):

”2.2.4 Kravet vedrørende V9 A/S er i processkrift 6, pkt. 2.32.2 (samt i pkt. 13.1.1.5) angivet som rejst over for ”de sagsøgte, der med-

virkede til bevillingen”. Henset til, at **Part L** hverken foretog selve bevillingen eller deltog i efterbevillingen, er **Part L** – helt korrekt – heller ikke angivet som værende en af de i processkrift 6, pkt. 2.32.2 (samt i pkt. 13.1.1.5) potentielle ansvarlige. Ikke desto mindre er **Part L** oplistet under påstanden (påstand 29) på side 14 i processkrift 6, som er **V9 A/S**-påstanden. **Part L** anser dette for en fejlskrift fra Finansiell Stabilitets side henset til teksten i processkrift 6 i øvrigt.”

Ikke desto mindre har Finansiell Stabilitet helt undladt at gøre nogen anbringender gældende over for **Part L** vedrørende **V9 A/S**-kravet.

I processkrift 6 (”den nye stævning”) blev **Part L's** navn medtaget for første gang vedrørende **V9 A/S** under selve påstand 29, men **Part L** blev ikke angivet som omfattet af påstand 29 i selve processkriftet i øvrigt, herunder var der ikke anført et eneste anbringende, se f.eks. det opsamlende afsnit i processkrift 6 (**ekstrakt 12 side 1203**):

”2.32.3 V9 A/S

For så vidt angår det konstaterede tab på **V9 A/S**, kr. 46.782.500 (omfattet af påstand 29) behandlet nedenfor afsnit 13, fordeler dette sig på følgende måde på de enkelte sagsøgte:

Sagsøgte 1 (**Part A**) kr. 46.782.500

Sagsøgte 2 (**Part B**) kr. 46.782.500

Sagsøgte 3 (**Part C**) kr. 46.782.500

Sagsøgte 4 (**Part D**) kr. 46.782.500

Sagsøgte 6 (**Part F**) kr. 46.782.500

Sagsøgte 7 (**Part G**) kr. 46.782.500

Sagsøgte 8 (**Part H**) kr. 46.782.500

Sagsøgte 9 (**Part I**) kr. 46.782.500

Sagsøgte 10 (**Part J**) kr. 46.782.500

Sagsøgte 11 (**Part K**) kr. 46.782.500”

Og længere inde i processkrift 6 under punktet om ”de ansvarlige” for det nye **V9 A/S**-krav anfører Finansiell Stabilitet følgende (**ekstrakt 12 side 1464**):

”13.1.1.5 Ansvarlige personer

Part K bevilligede kreditten, mens **Part A**, **Part C**, **Part J**, **Part I**, **Part F**, **Part B**, **Part G**, **Part D** og **Part H**

██████ godkendte efterbevillingen på bestyrelsesmødet den 29. oktober 2007, jf. bilag 9, side 81.”

Hertil kommer, at der ikke i noget processkrift findes et eneste anbringende rettet mod ██████ Part L ██████ til støtte for påstand 29.

Efter retsplejelovens § 348 skal en sagsøger, der ønsker at gøre et krav gældende, anføre, hvilke faktiske og retlige omstændigheder et krav ønskes støttet på i stævningen (eller senere), og efter reglerne om at fremsætte (nye) anbringender efter forberedelsens afslutning i retsplejelovens § 358 gælder automatisk præklusion i overensstemmelse med koncentrationsmaksimen.

██████ Part L ██████ gør derfor gældende, at der skal ske frifindelse af ██████ Part L ██████ for påstand 29 som følge heraf.

3.4.4 Ad hovedanbringende 3 – det subsidiære anbringende om manglende erstatningsansvar, årsagssammenhæng, adækvans, behørig dokumentation og erstatningsrelevant tab

I processkrift 6 er ██████ V9 A/S-kravet alene angivet som ”rejst over for de sagsøgte, der medvirkede til bevillingen”, se lige ovenfor, og idet ██████ Part L ██████ ikke har deltaget i hverken bevillingerne eller i efterbevillingerne eller i øvrigt været involveret i nogen handlinger vedrørende de pågældende udlån fra Bankens side til nogen kunders køb af ██████ V9 A/S-projektet, blev ██████ Part L ██████ – helt korrekt – heller ikke anført af Finansiell Stabilitet som potentiel medansvarlig.

██████ Part L ██████ bestrider at kunne gøres erstatningsansvarlig for nogen dele af ██████ V9 A/S-kravet. ██████ Part L ██████ har ikke været bekendt med bevillingerne, har ikke deltaget i bevillingerne, har ikke vurderet grundlaget for bevillingerne og har ikke talt med de pågældende kunder om bevillingerne eller andre forhold relateret til grundlaget for bevillingerne. Det er i øvrigt ██████ Part L's ██████ umiddelbare opfattelse under den rejste retssag, at de meddelte bevillinger er af sædvanlig karakter.

Part L har heller ikke meddelt nogen garanti om tilbagekøb af aktier i **V9 A/S** eller været involveret i det af Finansiell Stabilitet påståede forløb om, at der skulle have været meddelt en sådan tilbagekøbsgaranti over for køberne af **V9 A/S**-aktierne.

Finansiell Stabilitet har desuden ikke dokumenteret at have lidt det påståede tab. Finansiell Stabilitet har selv valgt at tilbagekøbe aktierne i **V9 A/S**. **Part L** havde forinden dette - i efteråret 2008 - afvist **Vidne 42's** anmodning om, at der skulle have været givet en sådan tilbagekøbsgaranti, allerede fordi **Vidne 42** ikke kunne fremvise noget bevis for en sådan garanti. Det er **Part L's** opfattelse, at Finansiell Stabilitet har valgt at imødekomme **Vidne 42's** anmodning i 2009 af andre - uoplyste - årsager. Det hermed involverede tab er derfor heller ikke påregneligt for de sagsøgte i forhold til det aktuelle hændelsesforløb.

Part L bestrider, at Finansiell Stabilitet har lidt erstatningsrelevante tab i forbindelse med de af Banken ydede bevillinger.

Det af Finansiell Stabilitet påberåbte tab i påstand 29 er ikke behørigt dokumenteret og er ikke forårsaget af nogen adfærd udvist af **Part L** eller dispositioner foretaget af **Part L**, ligesom det påståede tab ikke er en påregnelig følge.

Det påhviler Finansiell Stabilitet at løfte bevisbyrden for, at samtlige nødvendige erstatningsbetingelser er opfyldt, og den er ikke løftet.

3.5 EGEN SKYLD/ACCEPT AF RISIKO

- 3.5.1 Såfremt Landsretten måtte finde, at **Part L** i et eller andet omfang har udvist ansvarspådragende adfærd og samtidig finder, at der er lidt et dokumenteret tab forårsaget af den udviste ansvarspådragende adfærd for et af de i sagen rejste krav, og derfor ikke frifindes, gør **Part L** nedenstående anbringender gældende.

Finansiell Stabilitets krav skal bortfalde begrundet i Finansiell Stabilitets egen skyld og/eller Finansiell Stabilitets accept af risiko:

idet Finansiell Stabilitet til denne sag er succederet i Bankens retsstilling, og Banken valgte i september 2008 at genansætte **Part L** (om end i ny rolle som Bankens administrerende direktør), hvorved **Part L's** handlinger og/eller undladelser indtil dette tidspunkt i Banken er blevet fuldt ud accepteret som forsvarlig og ansvarlig adfærd,

idet Banken, på det kritiske tidspunkt i september 2008, dermed selv har vurderet, at Bankens pludseligt opståede problemer, herunder i kreditengagementerne, ikke kunne skyldes **Part L's** handlinger eller undladelser i Banken forinden hans pensionering i april 2008;

idet **Part L** på intet tidspunkt i efteråret 2008 har modtaget indsigelser eller henvendelser fra de offentlige instanser eller fra det eksterne kreditorudvalg, der gennemgik Bankens låneportefølje, om utilfredshed med **Part L's** håndtering af forhold fra før krisen eller af sin håndtering af Banken efter krisens opståen i september 2008;

idet det i øvrigt bestrides, at der foreligger erstatningspådragende forhold i perioden fra **Part L's** genindtræden i Banken den 20. september 2008, til Banken blev taget under afvikling i november 2008.

3.6 LEMPELSE

- 3.6.1 Landsretten kan nedsætte eller helt lade erstatningsansvaret bortfalde med henvisning til både selskabslovens § 363, stk. 1 og/eller erstatningsansvarslovens § 24, stk. 1.

Part L gør gældende, at såfremt Landsretten måtte finde, at Part L er erstatningsansvarlig for noget dokumenteret tab, skal et sådant ansvar bortfalde helt eller delvist, subsidiært lempes under hensyntagen til bl.a. ansvarets beskaffenhed, skadens størrelse, omstændighederne i øvrigt, samt fordi et pålagt ansvar for de påberåbte forhold vil være urimeligt tyngende for Part L.

Part L gør gældende, at i det omfang, medsagsøgte med forsikringsdækning dømmes in solidum med Part L, skal denne forsikringsdækning fragå i det beløb, som Part L i øvrigt måtte skulle dømmes til at betale.

Part L gør gældende, at hvis erstatningsansvaret lempes i overensstemmelse med selskabslovens § 363, stk. 1, er Part L kun ansvarlig med det derefter af Landsretten nedsatte beløb over for de øvrige erstatningsansvarlige, jf. selskabslovens § 363, stk. 2.

3.7 ØVRIGE SAGSØGTES ANBRINGENDER

- 3.7.1 I det omfang nogen af de øvrige sagsøgtes anbringender og indsigelser er relevante at påberåbe sig for Part L, gør Part L gældende, at disse kan påberåbes af Part L, uanset om de måtte være specifikt anført i nærværende processkrift. Øvrige sagsøgtes anbringender inkorporeres således i den udstrækning, de kan finde anvendelse på Part L.

...”

**Part P, Part M, Part N OG
Part O's PÅSTANDSDOKUMENT**

I de sagsøgte **Part P, Part M, Part N** og **Part O's** påstandsdokument af 10. april 2019 anføres det blandt andet:

”...

2. Anbringender

2.1 Indledning

I dette påstandsdokument af 10. april 2019 er der foretaget en sammenfatning af de overordnede anbringender og synspunkter, der på vegne **Part P** gøres gældende til støtte for de af **Part P** nedlagte påstande.

Part P vil under den mundtlige procedure fremhæve det faktum, **Part P** finder landsretten kan lægge til grund på baggrund af den gennemførte bevisførelse, samt i øvrigt nærmere redegøre for de i nærværende påstandsdokument anførte anbringender og henvisninger til retspraksis/lovgivning samt revisionsfaglige normer.

Der henvises tillige til **Part P's** processkrift af 14. juli 2017 (Tillægsekstrakt A, side 355), påstandsdokument af 1. september 2017 (ses ikke medtaget i ekstrakt), samt processkrift af 22. december 2017 (Tillægsekstrakt H, side 307).

Endelig henvises til at ethvert anbringende eller synspunkt, der fremføres af sagens øvrige parter, og som er egnet til at støtte de af **Part P** nedlagte påstande, vil ligeledes blive påberåbt af **Part P**

Part P bestrider den af Finansiell Stabilitet i det sammenfattende processkrift af 15. marts 2019 med tilhørende sammenfattende processkrift benævnt ”*Tabsopgørelse*”, anførte sagsfremstilling, herunder Finansiell Stabilitets fremstilling af i hvilket om-

fang Intern Revisions bemærkninger/kritik tilgik bestyrelsen, forholdet mellem Intern og Ekstern Revision etc., ligesom **Part P** bestrider Finansiell Stabilitets fremstilling af revisionens pligter og de dagældende revisionsfaglige normer.

Part P bestrider videre at have udvist erstatningspådragende adfærd overfor Finansiell Stabilitet.

Det gøres i tilknytning hertil overordnet gældende, at **Part P** ikke har udvist en ansvarspådragende culpøs adfærd samt videre, at der ikke foreligger årsagsforbindelse mellem den adfærd Finansiell Stabilitet påberåber som ansvarspådragende og de krav, der indtales under denne sag som tab.

Part P bestrider således, at der foreligger et kausalt og adækvat tab og bestrider i det hele Finansiell Stabilitets tabsopgørelse. **Part P** gør i den forbindelse videre gældende, at de tab som Finansiell Stabilitet måtte have lidt på de i sagen omhandlede bevillinger og krav relateret til pantebrevsområdet skyldes den markedssituation, der generelt opstod som følge af Finanskrisens opståen og/eller forhold i øvrigt, der ikke kan tilskrives/skyldes **Part P's** adfærd.

Ingen - herunder hverken direktionen, bestyrelsen, den Interne Revision, den Eksterne Revision eller Finanstilsynet - kunne således have forudset en Finanskrise med den pludselighed og den voldsomhed, som den opstod med i efteråret 2008 og efterfølgende konstant udviklede sig med i de følgende år, hvilket således også nødvendiggjorde gennemførelsen af 6 statslige indgreb (bankpakker) i perioden 2008 til 2013, dette for at begrænse påvirkningen af samfundsøkonomien som følge af de store negative effekter af den i perioden til stadighed udviklende finansielle krise.

Part P gør videre gældende, at det var **Gl. B1's** direktion og bestyrelse, der bevilgede de af sagen omhandlede bevillinger og det var således bankens ledelse, der på bevillingstidspunktet selv vurderede forsvarligheden af at bevillige de pågældende lån. Bankens revision forholdt sig således ikke til forsvarligheden af en af bestyrel-

sen/direktionen ydet bevilling, jf. herved også Finansiell Stabilitets bemærkninger i processkrift af 15. februar 2018 (Ekstrakt del L side 39) til Højesteret i ankesagen vedrørende Roskilde Bank, men foretog primært en bonitetsvurdering af det samlede engagement i forbindelse med afgivelse af revisionspåtegning på bankens årsrapporter.

Ovennævnte er i overensstemmelse med god revisor- og revisionsskik, hvilket således også fremgår af Østre Landsrets præmisser i henholdsvis Roskilde Bankdommen og EIK Bankdommen, samt de under de pågældende sager indhentede responsa og syn- og skønserklæringer.

Både i Roskilde Bank-sagen og EIK Bank-sagen blev revisionen således også varetaget af såvel en ekstern som en intern revision. I begge sager frifandt Østre Landsret den eksterne revision. I begge sager har Finansiell Stabilitet videre taget landsrettens frifindelse af ekstern revision til efterretning, idet Finansiell Stabilitet alene har valgt at anke dommene til Højesteret i forhold til de pågældende bankers ledelse.

Begge domme er således – i forhold til landsrettens bedømmelse af den eksterne revisions forhold - endelige og har dermed præjudikatværdi i forhold til nærværende sag, et forhold hvis betydning vi vil komme nærmere tilbage til under proceduren.

Det er således generelt kendetegnende for det af Finansiell Stabilitet overfor **Part P** under denne sag fremførte, at de synspunkter Finansiell Stabilitet fremfører som begrundelse for at **Part P** skulle være erstatningsansvarlig, har Østre Landsret – bl.a. på baggrund af under de pågældende sager indhentede fagkyndige responsa og syn- og skønserklæringer – allerede afvist, ikke blot en gang, men derimod to gange, dette ved henholdsvis Roskilde Bank og Eik Bank dommene.

Allerede med henvisning til ovennævnte samt i øvrigt på baggrund af bevisførelsen under hovedforhandlingen i denne sag, skal **Part P** frifindes.

Det er under denne sag **Part P's** hovedanbringende, at revisionen af **Gl. B1** – der blev udført i et samarbejde mellem Intern og Ekstern Revision - blev udført i overensstemmelse med de dagældende retlige og faglige revisionsmæssige, finansielle og regnskabsmæssige standarder herfor. **Part P** gør i tilknytning hertil gældende, at **Part P** ikke har handlet ansvarspådragende – endsige erstatningspådragende - og at Finansiell Stabilitet i øvrigt ikke har dokumenteret Finansiell Stabilitets påstande om, at **Part P** skulle have handlet i strid med god revisorskik. Tværtimod fremgår det ganske klart, ved en sammenholdelse af nærværende sag, med de foreliggende domme afsagt af Østre Landsret i henholdsvis Roskilde Bank-sagen og EIK Bank-sagen, at der intet grundlag er for det af Finansiell Stabilitet overfor **Part P** under denne sag rejste erstatningskrav.

Part P bestrider således, at de erstatningsretlige betingelser er opfyldt.

Det gøres af **Part P** videre gældende, at det er Finansiell Stabilitets bevisbyrde, at der af **Part P** skulle være udvist den af Finansiell Stabilitet påståede ansvarspådragende adfærd, samt at de øvrige erstatningsbetingelser skulle være opfyldt. Det er således også Finansiell Stabilitets bevisbyrde, at der er lidt et påregneligt tab og at der i så fald foreligger årsagssammenhæng mellem en eventuelle ansvarspådragende adfærd og det tab, der kræves erstattet.

Finansiell Stabilitet har – efter at dokumentationen er afsluttet og parts- og vidneforklaringer er gennemført - fundet behov for at fremkomme med godt 760 siders processkrifter/skriftlig procedure, der i al væsentlighed indeholder endnu en gentagelse af tidligere fremførte, dog nu med selektivt udvalgte passager fra forklaringer afgivet under hovedforhandlingen. Som sådan har det sammenfattende processkrift på 540 sider med tilhørende sammenfattende processkrift, benævnt ”*Tabsopgørelse*” på 223 sider karakter af en skriftlig procedure.

Det er **Part P's** opfattelse, at indholdet i Finansiell Stabilitets omfattende sammenfattende processkrifter af 15. marts 2019 i forhold til **Part P** i vid udstrækning er gentagelser af det tidligere fremførte, hvilket rettelig hører hjemme under den mundtlige procedure og **Part P** holder derfor også fast i den af landsretten fastlagte proces, hvorefter der skal afgives et traditionelt påstandsdokument.

Finansiell Stabilitet har ved processkrifterne af 15. marts 2019 imidlertid i forhold til **Part P** fremført nye anbringender i forhold til de anbringender, Finansiell Stabilitet har nedlagt ved hovedforhandlingens påbegyndelse, hvorfor det af **Part P** gøres gældende, at sådanne nye anbringender skal afvises.

Videre gøres det af **Part P** gældende, at der tillige er indtrådt forældelse/udvist passivitet i forhold til de udlån/bevillinger/handlinger og/eller undladelser, der ikke tidligere har været indtalt af Finansiell Stabilitet under sagen, men som først er indtalt ved Finansiell Stabilitets processkrift af 15. marts 2019.

2.2 Forældelse

Part P gør gældende, at de krav, der er indtalt ved Finansiell Stabilitets processkrift 6 af den 28. april 2017 (Ekstrakt 12, side 1185) overfor **Part P** under påstandene 1-2, 4-8, 10-13, 15-16 og 19-25 vedrørende udlån, samt påstand 28 vedrørende pantebrevsområdet, er forældede.

Kravene vedrører – i forhold til **Part P's** – påståede undladelser i henholdsvis 2001 samt perioden 2005 – 2008. Finansiell Stabilitet anlagde i 2010 (Ekstraktdel 12, side 113) sag mod direktion, bestyrelse og revision med påstand om, at sagsøgte-gruppen var ansvarlig for bankens sammenbrud, dette baseret på et generelt ansvarsgrundlag.

Den 28. april 2017 blev de to påstande, der var nedlagt ved stævningen (henholdsvis en betalingspåstand på 700.000.000 DKK og en beløbsmæssigt ubegrænset anerkendelsespåstand) opgivet og der blev nedlagt 21 nye påstande overfor **Part P** (hvoraf på-

stand 3 senere er opgivet) omfattende et samlet krav på 549.914.132 DKK (på nuværende tidspunkt reduceret til 381.244.579 DKK) vedrørende en række konkrete udlån/pantebrevsgarantier/en række forlig indgået af Finansiell Stabilitet.

Part P gør på den baggrund herefter gældende, at de påståede krav, der er omfattet af de 21 påstande nedlagt den 28. april 2017 af Finansiell Stabilitet overfor **Part P**, var forældet på tidspunktet for nedlæggelsen af påstandene, jf. herved jf. forældelseslovens § 2, stk. 4, dette eftersom kravene indtales 10-12 år efter de påberåbte ansvars-pådragende handlinger/undladelser har fundet sted.

Det forhold, at de af de 21 påstande omhandlede nye krav ikke er fastholdt indtalt under de oprindelige påstande, men at Finansiell Stabilitet har fundet behov for opgive de oprindelige påstande og nedlægge 21 nye påstande over for revisionen, understreger, at der er tale om påstande vedrørende nye krav.

Videre gøres det i relation til den ene af de bevillinger, der er indtalt under påstand 19, bevilget den 15. marts 2001 til **Vidne 42**-koncernen, gældende, at det af Finansiell Stabilitet i henhold hertil rejste erstatningskrav allerede var forældet, da den oprindelige stævning i nærværende sag blev udtaget den 23. december 2010, jf. nærmere nedenfor under punkt 3.5.

Videre gøres det af gældende, at Finansiell Stabilitet vedrørende et beløb på 103.452.880 DKK af de oprindeligt 313.979.092,41 DKK (nu nedsat til 172.499.413,38 DKK) indtalt den 28. april 2017 under påstand 28 (pantebrevsområdet) har fortabt retten til at gøre dette krav gældende, dette som følge af indtrådt passivitet og forældelse, jf. forældelseslovens § 2, stk. 4 på indtagelsestidspunktet. Kravet blev således ikke indtalt i forbindelse med Finansiell Stabilitets udtagelse af den oprindelige stævning, men er først rejst og indtalt den 28. april 2017. Beløbet vedrører udgiften til henholdsvis et forlig Finansiell Stabilitet har indgået den 12. juni 2013 med **Bank 10**, vedrørende et af **Bank 10** opgjort tab, som følge af et for-

lig indgået mellem **Bank 10** og **Gl.B1**-Fonden, og videre et forlig indgået den 8. juli 2003 mellem Finansiell Stabilitet og **Gl.B1**-Fonden.

Forligene blev indgået henholdsvis den 12. juni 2013 og den 8. juli 2013. Forholdet er således ikke indeholdt i stævningsspåstanden nedlagt den 23. december 2010, jf. herved også Finansiell Stabilitet bemærkninger i processkrift 10 (Tillægsekstrakt B, side 38, punkt 4.3, afsnit 5). Ydermere blev **Part P** ikke orienteret om det forestående forlig, forinden Finansiell Stabilitet i 2013 valgte at indgå forlig og efterfølgende gik der knap 4 år, før de påståede tab blev indtalt under nærværende sag. **Part P** gør på den baggrund gældende, at kravene var fortabt ved, at der var udvist retsfortabende passivitet/forelå forældelse af kravet den 28. april 2017, hvorfor der allerede af den grund ikke er mulighed for at indtale kravet under denne sag. I øvrigt bestrides det, at de øvrige erstatningsretlige betingelser – også i relation til disse krav - er opfyldt.

2.3 Ansvarsgrundlag – bevisbyrde

Part P har ikke deltaget i bevillingsprocessen vedrørende de af **Gl. B1** bevilgede udlån eller påtagne pantebrevsgarantier.

Det gøres af **Part P** gældende, at det ansvar som Finansiell Stabilitet gør gældende overfor **Part P**, ikke - i modsætning til det ansvar, der af Finansiell Stabilitet gøres gældende over for direktionen og bestyrelsen - er et ansvar for bankens drift. **Part P** havde således ikke til opgave at drive banken eller fastlægge bankens forretningsmodel, herunder bankens forretningsstrategi, risikoprofil og kreditpolitik.

Det gøres af **Part P** videre gældende, at ansvarsbedømmelsen af **Part P** skal ske ud fra en professionsansvarsnorm baseret på et almindeligt culpaansvar. Ved bedømmelsen af, om en revisionen har handlet ansvarspådragende, indgår det, om revisionen har iagttaget god revisorskik og god revisionsskik, men en tilsidesættelse heraf indebærer dog ikke nødvendigvis, at der foreligger et ansvarspådragende forhold, jf. herved U. 1955.46 H, U.1977. 811 Ø, U.1978.653 H og efterfølgende retspraksis.

En revisor skal iagttage god revisionsskik ved udførelsen af revision omfattende af den i den for sagen relevante dagældende revisorlovs § 1, stk. 2, hvilket vil sige ved revision af regnskaber mv. og supplerende beretninger samt ved revisors afgivelse af erklæringer og rapporter, der i øvrigt kræves i henhold til lovgivningen eller ikke udelukkende er bestemt til hvervgiverens eget brug.

Af lovens § 1, stk. 2, 2. pkt., følger det, at opgaverne skal udføres med omhu, nøjagtighed og den hurtighed, som deres beskaffenhed tillader, samt i overensstemmelse med god revisorskik.

Af lovens § 2, stk. 1, fremgår det endvidere, at den eksterne revisor under udførelsen af disse opgaver er offentlighedens tillidsrepræsentant og således afgiver erklæringen i et trepartsforhold. Erklæringen skal herudover opfylde kravene i erklæringsbekendtgørelsen, på daværende tidspunkt bekendtgørelse nr. 1537 af 22. december 2004 om statsautoriserede og registrerede revisors erklæringer, mv.

Ud over revisionens erklæringspåtegning af årsrapporten afgiver den eksterne revisor erklæringer og oplysninger i revisionsprotokollen efter reglerne herom i revisionsbekendtgørelsen for finansielle virksomheder.

Tilsvarende afgiver den interne revision i pengeinstitutter, hvor der er en intern revision, en revisionsprotokol og – såfremt dette er besluttet – afgiver den interne revision tillige (egen) påtegning på pengeinstituttets årsrapport.

Revisionsprotokollerne er ekstern og intern revisions meddelelsesmiddel til bestyrelsen, og de erklæringer og oplysninger, der afgives heri, er således ikke rettet til offentligheden og afgives dermed alene i et topartsforhold mellem ekstern revision og bestyrelsen. Ved disse erklæringer og oplysninger fungerer ekstern revision således ikke som offentlighedens tillidsrepræsentant, og erklæringerne og oplysningerne er

ikke omfattet af den dagældende revisorlovs § 1, stk. 2, eller erklæringsbekendtgørelsen.

Ved bedømmelsen af, om den eksterne revision ved afgivelse af oplysninger og erklæringer i revisionsprotokollen – og således ikke som led i revisionsopgaver omfattet af den dagældende revisorlovs § 1, stk. 2 – har handlet culpøst, skal der tages udgangspunkt i en almindelig faglig professionsnorm.

Det gøres af **Part P** gældende, at **Part P** i forbindelse med varetagelsen af hvervet som generalforsamlingsvalgt revisor i **Gl. B1** har handlet i overensstemmelse med såvel den faglige som den retlige norm for god revisor- og revisionssskik.

Det gøres videre af **Part P** gældende, at **Part P** i forbindelse med sagens forberedelse har fremlagt dokumentation for de af **Part P** gennemførte revisionshandlinger i egenkab af ekstern revisor i **Gl. B1** i den for sagen relevante periode. Der henvises i den forbindelse videre til landsrettens kendelser, henholdsvis af den 2. december 2015 (Ekstraktdel 12, side 57), og 8. august 2017 (ses ikke at fremgå af ekstrakten), hvorved landsretten 2 gange har meddelt Finansiell Stabilitet afslag på en editionsbegæring om fremlæggelse af yderligere **Part P** arbejds papirer mv. for 2005, 2006 og 2007. Se videre Højesterets kendelse af 24. juni 2015 i Roskilde Bank-sagen, Højesterets sag nr. 45/2005 (Tillægsekstrakt M side 941).

Det gøres af **Part P** gældende, at i konsekvens af ovenfor nævnte kendelser er der ikke grundlag for at tillægge **Part P's** manglende efterkommelse af Finansiell Stabilitets editionsbegæring processuel skadevirkning i forhold til **Part P**. Det bemærkes i tilknytning hertil, at **Part P** har fremlagt **Part P's** arbejds papirer, i det omfang **Part P** finder det har betydning for rettens stillingtagen til nærværende sag, mens Finansiell Stabilitet i vidt omfang har undladt at fremlægge Intern Revisions arbejds papirer/dokumentation, der var til stede i **Gl. B1** i september måned 2008.

Finansiel Stabilitet har videre under denne sag hverken indhentet responsum med henblik på afklaringen af den faglige norm for god revisor- og revisionssskik eller gennemført syn- og skøn.

Når Finansiell Stabilitet under denne sag på nuværende tidspunkt (fortsat) gør gældende, at **Part P** har tilsidesat god revisor- og revisionssskik, synes dette at være begrundet i, at Finansiell Stabilitet under denne sag, løbende har valgt at se bort fra den under sagen tilkommende relevante og præjudicerende retspraksis, der på nuværende tidspunkt foreligger i det af Finansiell Stabilitet efter Finanskrisen rejste sagskompleks, dette særligt i form af Højesterets dom i Capinordic-sagen og Østre Landsrets domme i henholdsvis Roskilde Bank-sagen og EIK Bank-sagen.

Det gøres i tilknytning hertil af **Part P** gældende, at når Finansiell Stabilitet gør gældende, at **Part P** som ekstern revision i **Gl. B1** - der havde en påtænkte intern revisionsfunktion - ikke i tilstrækkeligt omfang har dokumenteret sin revisionsindsats, så påhviler bevisbyrden herfor Finansiell Stabilitet. Landsrettens ovenfor nævnte kendelser om edition kan således hverken føre til at kravene til Finansiell Stabilitets bevisbyrde lempes eller (endnu mindre) at der skulle gælde en omvendt bevisbyrde i forhold til **Part P**. Der henvises i den forbindelse også til Østre Landsrets bemærkninger i Roskilde Bank-dommen.

Det gøres af **Part P** videre gældende, at revisionen i **Gl. B1** var tilrettelagt således, at **Part P** som ekstern revision i videst mulige omfang byggede på Intern Revisions arbejde og dermed også på det dokumentationsmateriale, der blev udarbejdet af og opbevaret i bankens interne revision, jf. revisionsbekendtgørelsernes § 8 og de mellem **Part P** og banken indgåede revisionsaftaler.

Der kan på baggrund af bevisførelsen - herunder især **Vidne 41** og **Vidne 38's** forklaring – konstateres, at der foregik en omfattende og rettidig arkivering

af såvel arbejdsrapporter som revisionsdokumentation i øvrigt, herunder som dokumentation for Intern Revisions arbejdshandlinger i forbindelse med revision af engagementer, forretningsgange etc., dette eksempelvis i form af arkivering af arbejdsrapporter og dokumentation som grundlag for/i forbindelse med de af Intern Revision udarbejdede revisionsrapporter, kvartalsprotokollater og årsprotokollater. **Part P** gør i den forbindelse gældende, at arkivet var intakt da Finansiell Stabilitet overtog banken. Det kan videre konstateres, at Finansiell Stabilitet i betydeligt omfang har undladt at fremlægge denne dokumentation.

Det gøres således gældende, at Finansiell Stabilitets manglende fremlæggelse af ovennævnte materiale alene og udelukkende kan tilskrives Finansiell Stabilitets egne forhold. I den forbindelse bemærkes videre, at Finansiell Stabilitet – som pengeinstitut fra (november 2008) var undergivet den finansielle lovgivning og de heri og i lovgivningen i øvrigt indeholdt krav til opbevaring af relevant materiale.

Det gøres af **Part P** videre gældende, at bankens forretningsgange og interne kontroller var tilrettelagt betryggende, samt videre at **Part P** ikke har haft grund til at antage, at forretningsgangene ikke blev efterlevet betryggende. Der henvises i den forbindelse bl.a. til, at de af **Part P** - i henhold til revisionsbekendtgørelsernes § 6, stk. 1 - i protokollet vedrørende årsrapporten afgivne erklæringer i det væsentligste er afgivet på baggrund af Intern Revisions arbejdshandlinger og den på revisionstidspunktet foreliggende og af **Part P** gennemgåede dokumentation for disse arbejdshandlinger.

Part P gør i den forbindelse videre gældende, at Finansiell Stabilitet ikke har dokumenteret, at **Gl. B1's** forretningsgange, generelle creditsagsbehandling eller kreditpolitik ikke var i overensstemmelse med de for perioden 2005 til efterår 2008 gældende normer herfor.

Part P påberåber sig i tilknytning hertil de anbringender henholdsvis direktionen og bestyrelsen gør gældende i relation til, at det har været forsvarligt at bevilge de kon-

krete udlån/påtage sig de konkrete pantebrevsgarantier, der er omfattet af påstandene 1-2, 4-8, 10-13, 15-16 og 19-25 samt 28.

Det ansvarsgrundlag Finansiell Stabilitet påberåber sig overfor **Part P** som grundlag for, at **Part P** skulle have handlet ansvarspådragende, er påståede undladelser som Finansiell Stabilitet gør gældende, er i strid med god revisorskik.

Videre har Finansiell Stabilitet allerede i stævningen i 2010 meddelt, at man på daværende tidspunkt ville indbringe tidl. statsautoriseret revisor **Part N** **■** for Revisornævnet, idet han – efter Finansiell Stabilitets daværende vurdering - havde overtrådt rotationsforbuddet. Dette undlod Finansiell Stabilitet imidlertid at gøre. Baggrunden for den manglende indbringelse må antages at være, at Finansiell Stabilitet på tidspunktet for udarbejdelsen af stævningen ikke var opmærksom på, at de lovregler Finansiell Stabilitet fandt tidl. statsautoriseret revisor **Part N** **■** ikke havde iagttaget i 2007, først trådte i kraft i 2010, et forhold man efterfølgende er blevet opmærksom på.

Dernæst bemærkes, at til trods for at Finansiell Stabilitet i stævningen tillige har taget forbehold for syn- og skøn samt indhentelse af responsum fra FSR's Responsumudvalg, undlod Finansiell Stabilitet gennem en årrække, at foretage sig noget i den anledning, med den konsekvens, at landsretten i 2017 afviste indhentelse af syn- og skøn samt responsum, idet landsretten fandt, at Finansiell Stabilitet ikke havde fremsat anmodning herom rettidigt. Som følge af Finansiell Stabilitets egne forhold, har Finansiell Stabilitet således ikke indhentet syn- og skøn og/eller responsum til brug for sagen.

Finansiell Stabilitet gør nu på den baggrund gældende, at der skal gælde omvendt bevisbyrde i forhold til **Part P**, således at bevisbyrden skal pålægges **Part P** med henblik på at dokumentere, at **Part P** 10-12 år tilbage i tid ikke har udvist ansvarspådragende undladelser. Dette bestrides af **Part P**.

Det bestrides videre, at tidl. statsautoriseret revisor **Part N** skulle have overtrådt rotationsforbuddet (jf. nærmere **Part P's** processkrift af 14. juli 2017, punkt 4.2.1.3, Tillægsekstrakt A, side 483 ff.), samt at **Part P's** manglende fremlægelse af interne arbejdsrapporter kan medføre omvendt bevisbyrde (jf. nærmere **Part P's** processkrift af 22. december 2017, punkt 5, Tillægsekstrakt H, side 362 ff.).

Finansiel Stabilitets anbringender om omvendt bevisbyrde har således heller ingen støtte i foreliggende retspraksis, tværtimod afvises synspunktet af Østre Landsret i såvel Roskilde Bank som EIK Bank dommene, der begge er upåankede af Finansiell Stabilitet i forhold til den eksterne revision.

Bevisbyrden for at en revisor måtte have handlet i strid med god revisor- og revisionsetik, påhviler i sagens natur den der påberåber sig dette. Det gøres af **Part P** i den forbindelse gældende, at allerede når henses til Højesterets obiter dictum i U 1978.653 H, sammenholdt med Finansiell Stabilitets fuldstændige undladelse af at indhente responsa eller skønserklæring med henblik på en revisionsfaglig stillingtagen til god revisor- og revisionsetik, skal der ske frifindelse af **Part P**.

Det skal i tilknytning hertil bemærkes, at vurderingen af hvorvidt den faglige norm for god revisionsetik er overtrådt, forudsætter et indgående kendskab til ikke blot de revisionsfaglige regelsæt, men også det faktiske anvendelsesområde herfor i praksis. Videre fordrer det kendskab til indholdet af den relevante faglige norm for god revisor- og revisionsetik i de tilfælde, hvor den revisionsfaglige norm ikke følger af et revisionsfagligt regelsæt, men derimod alene er begrundet i eksempelvis en faglig sædvane på området.

Den faglige norm for god revisor- og revisionsetik undergår således også til stadigt tilpasninger/ændringer. Da Finansiell Stabilitet ikke har indhentet fagkyndige organers respons/udtalelser om indholdet af normen for god revisor- og revisionsetik på et givent tidspunkt på de områder, hvor Finansiell Stabilitet under denne sag gør gældende, at **Part P** har handlet i strid med god revisionsetik, gør **Part P** således gæl-

dende, at Finansiell Stabilitets bevisbyrde for, at **Part P** skulle have udvist en ansvarspådragende adfærd, allerede derved ikke er løftet. Der henvises i den forbindelse til U.1978.653 H.

Det bemærkes i tilknytning hertil, at Finansiell Stabilitets manglende indhentelse af responsum og/eller syn og skøn kan ikke erstattes af vidneførsel af tidligere ansatte i Finansiell Stabilitet, hvis vidneforklaringer skal ses i det lys.

Endvidere bemærkes, at **Part P** har fremlagt dokumentation for de af Ekstern Revision gennemførte revisionshandlinger i forbindelse med revisionen af bankens årsrapporter, i det omfang det har haft relevans for sagens problemstillinger, herunder i samme omfang som de eksterne revisioner i henholdsvis Roskilde Bank-sagen og EIK-Bank-sagen har fremlagt tilsvarende dokumentation.

Videre kan den manglende indhentelse af responsum eller syn og skøn under nærværende sag ikke tilskrives **Part P's** forhold. Videre bemærkes, at når Finansiell Stabilitet føler sig sat i en tilstand af bevisumulighed i relation til **Part P**, skyldes dette det simple faktum, at revisionen i **Gl. B1** har været udført i overensstemmelse med dagældende normer og standarder for revision af et pengeinstitut.

Det gøres af **Part P** videre gældende, at Finansiell Stabilitet ikke – forud for udtagelse af stævning mod **Part P** – havde afklaret betydningen og relevansen af hvilke opgaver henholdsvis Intern Revision og Ekstern Revision varetager i et pengeinstitut, hvor der af bestyrelsen er valgt Intern Revision. Dette tilsvarende hvad der har været gældende i Roskilde Bank-sagen og EIK Bank-sagen. Videre bemærkes, at Finansiell Stabilitet under nærværende sag i betydeligt omfang har undladt at fremlægge Intern Revisions arbejdsrapporter/dokumentation etc., idet man under sagen i stedet har valgt at fremføre udokumenterede antagelse om revisionen, antagelser der synes baseret på Finansiell Stabilitets helt egen opfattelse af god revisor- og revisionskik, der imidlertid strider mod:

- Den foreliggende retspraksis vedrørende bedømmelsen af den eksterne revisions eventuelle erstatningsansvar i forbindelse med de af Finanskrisen udspringende banksager, således som den er til udtryk ved Østre Landsrets domme i henholdsvis Roskilde Bank og Eik Bank dommene, domme hvor Finansiell Stabilitet var sagsøger og i begge tilfælde vurderede, at der ikke var grundlag for at anke landsrettens frifindende domme af den eksterne revision.
- De under de ovenfor nævnte retssager på Finansiell Stabilitets foranledning indhentede syn- og skøn samt responsa omhandlende fastlæggelsen af god revisions-skik.
- Det af Finansiell Stabilitet for Højesteret i Roskilde Bank sagen fremførte om afgrænsningen af den eksterne revisions opgave i relation til vurdering af engagementer, en afgrænsning der alene omfatter en vurdering af engagementernes bonitet, men derimod ikke medfører at revisionen skal forholde sig til hvorvidt det har været forsvarligt at ledelsens bevilligede de pågældende engagementer.

Det gøres sammenfattende af **Part P** gældende, at den centrale arbejdsopgave for **Part P** som generalforsamlingsvalgt ekstern revisor i **Gl. B1** var, at revidere **Gl. B1's** årsrapporter, hvilke blev udarbejdet og aflagt af bankens direktion og bestyrelse. Det gøres i den forbindelse videre gældende, at hovedformålet med revisionen af en årsrapport er at konkludere, om årsrapporten er retvisende, således at årsrapporten kan forsynes med en revisionspåtegning i overensstemmelse hermed. Der er tale om en egentlig revisionsopgave omfattet af den dagældende revisorlovs § 1, stk. 2, og erklæringsbekendtgørelsen, hvor **Part P** optræder som offentlighedens tillidsrepræsentant og skal udføre sit arbejde under iagttagelse af god revisor- og revisions-skik, således som dette begreb er fastlagt i lovgivningen og retspraksis.

2.3.1 Videre om forholdet mellem Intern og Ekstern Revision i **Gl. B1**

Organisationen og arbejdsdelingen mellem Intern og Ekstern Revision i **Gl. B1** for de relevante år er nærmere i **Part P's** processkrift af 14. juli 2017, afsnit 3.2.4.3, (Tillægsekstrakt A, side 377).

Part P gør gældende, at såvel Intern Revision som Ekstern Revision i **Gl. B1** har handlet i overensstemmelse med god revisor- og revisionsetik.

Part P gør på baggrund af det i sagen fremlagte materiale samt de afgivne parts- og vidneforklaringer gældende, at det er dokumenteret, at Intern Revision har været særdeles aktiv i forhold til de opgaver, der var planlagt for Intern Revision i henhold til planlægningsmemo/revisionsaftale mellem Intern og Ekstern Revision for det pågældende år og således udført et betydeligt arbejde i relation til de temaer, der er omfattet af nærværende sag, særligt kreditsagsbehandlingen og har afgivet omfattende bemærkninger og kritik i forbindelse med Intern Revisions løbende rapporteringer til bestyrelsen. Det fremgår videre af Intern Revisionschef **Vidne 41's** forklaring, at der ved hans fratræden i efteråret 2008, var et betydeligt revisionsdokumentationsmateriale fra Intern Revision, der forelå arkiveret. Se hertil eksempelvis **Vidne 41's** **forklaring**, Tillægsekstrakt P, side 1162 (3. afsnit), 1163 (3. afsnit), 1166 (2. afsnit), 1168, (2. afsnit) 1177, (1. afsnit), 1187 (2. afsnit), 1189 (1. afsnit), 1190 (2. afsnit) og 1199 (3. afsnit). Det fremgår videre af **Vidne 41's** forklaring Tillægsekstrakt P, side 1166, 2. afsnit, at Intern Revisions arkiv var intakt, da **Vidne 41** **forlod** **Gl. B1**.

Part P gør videre gældende, at de i sagen fremlagte materiale og de afgivne parts- og vidneforklaringer, særligt af tidl. statsautoriseret revisor **Part N**, statsautoriseret revisor **Part M**, tidl. statsautoriseret revisor **Part O** og tidl. Intern Revisionschef **Vidne 41** dokumenterer, at der har været et konstruktivt og aktivt samarbejde mellem Intern Revision og Ekstern Revision og at det

arbejde Intern og Ekstern Revision tilsammen har udført, lever op til de dagældende normer for god revisor- og revisionskik.

Det kan således også konstateres, at Finansiell Stabilitet tillægger Intern Revisions grundige arbejde/rapporteringer ganske betydelig vægt i Finansiell Stabilitets argumentation under sagen, når Finansiell Stabilitet skal argumenterer for et erstatningsansvar i forhold til bankens direktion og bestyrelse. Dette bliver imidlertid selvmodsigende, når Finansiell Stabilitet på den ene side anvender Intern Revisions bemærkninger, kritik og rapporteringer til at argumentere for, at direktionen og bestyrelsen skal ifalde ansvar for ikke at have reageret på revisionens rapporteringer og på den anden side gør gældende, at Ekstern Revision skulle have gentaget Intern Revisions bemærkninger/rapporteringer, til direktionen/bestyrelsen, der – efter Finansiell Stabilitets egen opfattelse - allerede var bekendt hermed.

Videre bestrides det, at **Part P** ikke har reageret adækvat i forhold til Intern Revisions bemærkninger omkring bankens forretningsgange etc. Der skal i den forbindelse henvises til Roskilde Bank-dommen, hvor den eksterne revision på tilsvarende vis som i nærværende sag i vid omfang baserede sin opgavevaretagelse på intern revisions arbejde og protokolleringer og efterfølgende tiltrådte dette.

Part P har således opfyldt de på ekstern revision hvilende forpligtelser og Finansiell Stabilitet har ikke løftet den Finansiell Stabilitet påhvilende bevisbyrde for, at der skulle være handlet i strid med god revisor- og revisionskik fra ekstern revisions side.

Part P gør på den baggrund gældende, at landsretten kan lægge til grund, at såvel Intern Revision som Ekstern Revision i **Gl. B1** har udført deres arbejdsopgaver i overensstemmelse med god revisor- og revisionskik.

Videre kan landsretten lægge til grund, at den foretagne arbejdsdeling mellem Intern og Ekstern Revision har været i overensstemmelse med god revisionskik, samt at

det har været i overensstemmelse med god revisor- og revisionskik, at Intern Revisions bemærkninger etc., alene fremgik af Intern Revisions årsrapportprotokollat, idet Ekstern Revision har tiltrådt Intern Revisions bemærkninger, men ikke gentaget disse i **Part P's** protokollater. Det fremgår således også af Ekstern Revisions årsrapportprotokollater, at **Part P** tiltræder det i Intern Revisions protokollater anførte, jf. bestemmelserne herom i revisionsbekendtgørelsen med tilhørende bilag.

2.3.2 Kort om påtegningsansvar og løbende revision

Part P gør gældende, at det relevante tidspunkt for at vurdere hvorvidt revisor har handlet ansvarspådragende/ifulder ansvar for undladelser, er tidspunktet for påtegningen på bankens årsrapport. Dette i modsætning til Finansiell Stabilitets anbringender hvorefter Finansiell Stabilitet gør gældende, at **Part P** ifulder ansvar på grundlag af postulerede undladelser i tilknytning til den løbende revision, undladelser der i øvrigt ikke er dokumenteret.

Part P's løbende revision i **Gl. B1** startede med fastlæggelse af strategi og planlægning for året, sammen med Intern Revision. Videre bestod Ekstern Revisions løbende revision i årets – i lighed med hvad der i den dagældende periode var gældende i tilsvarende pengeinstitutter med en intern revision - væsentligst i gennemgang i årets løb af Intern Revisions revisionsrapporter og kvartals revisionsprotokoller, samt deltagelse i revisionen af engagementer i forlængelse af bankens ”Aktiv gennemgang” af engagementerne i efteråret.

I forbindelse med den løbende revision af eksempelvis engagementsområdet gennemgik Intern Revision de planlagte revisionshandlinger, herunder om forretningsgangene var tilstrækkelige (eksempelvis om forretningsgangene for kreditkontorets engagementsvurderinger var tilstrækkelige og om de var efterlevet). Afhængig af resultatet af denne løbende revision rapporterede Intern Revision herom, typisk med (ofte kritiske) bemærkninger i kvartalsrevisionsprotokollaterne til bestyrelsen, dette ud over selve revisionsrapporten.

Ekstern Revision gennemgik og forholdt sig i årets løb til Intern Revisions revisionsrapporter fra den løbende revision og gennemgik og forholdt sig tilsvarende til Intern Revisions udkast til kvartalsprotokollrapportering til bankens bestyrelse sammen med Intern Revision, før Intern Revision færdiggjorde revisionsprotokollen til bestyrelsen.

Den løbende revision udføres som aftalt i revisionsplanerne. For alle årene var det Intern Revision, der udførte såvel den løbende revision af forretningsgangene som i al væsentlighed andre revisionshandlinger i årets løb, dog ikke revisionen af engagementer efter bankens "Aktiv gennemgang" i efteråret, jf. straks nedenfor. Ekstern Revisions revisionshandlinger i årets løb bestod primært af gennemgang og vurdering af Intern Revisions revisionsrapporter.

Revisionen af engagementer i forlængelse af bankens "Aktiv gennemgang" i efteråret skete som et led i den løbende revision og dannede grundlag for den efterfølgende statusrevision, der blev påbegyndt efter årsregnskabsperiodens afslutning og tilsammen dannede de samlede revisionshandlinger under den løbende revision og statusrevisionen grundlag for **Part P's** påtegning på bankens årsrapport. Såvel Intern Revision som Ekstern Revision deltog således såvel i revisionen af engagementer i forlængelse af bankens "Aktiv gennemgang" som i den efterfølgende statusrevision.

Generelt skal det vedrørende såvel den løbende revision som statusrevision påpeges, at enhver revision af et område først kan anses for afsluttet, når en af bestyrelsen og direktionen underskrevet årsrapport er forsynet med en underskrevet revisionspåtegning. Det kan derfor først på dette tidspunkt i forbindelse med påtegningen på årsrapporten vurderes, hvorvidt ekstern revision har handlet i overensstemmelse med god revisionsskik.

Part P bestrider Finansiell Stabilitets anbringender om, at der skulle være grundlag for at gøre **Part P** erstatningsansvarlig i forbindelse med den løbende revision eller som

følge af påtegning på årsrapporterne, eftersom der ikke ses at være udvist nogen form for ansvarspådragende forhold, hverken i forbindelse med den løbende revision eller ved årsrevisionen.

2.3.3 Finanstilsynets ordinære tilsynsbesøg marts 2007 og udarbejdelse af 352 a-redegørelse i 2010 efter bankens ophør

Da der i nærværende sag ikke er indhentet syn og skøn, er den eneste udefrakommende fagkyndige vurdering landsretten ved afgørelsen af sagen kan tage afsæt i, Finanstilsynets samtidige fagkyndige vurdering, hvilken blev gennemført ved det ordinære tilsynsbesøg i marts 2007.

Denne fagkyndige vurdering blev foretaget af Finanstilsynet i forbindelse med tilsynsbesøget i marts 2007 og udmøntede sig i en tilsynsrapport af 10. januar 2008 (ekstraktdel 1, side 4867 ff.), og kendetegnes ved at være foretaget i samtiden og er dermed ikke påvirket af det efterfølgende retrospektive klarsyn, som erfaringerne fra Finanskrisen har skabt hos nogle.

Finanstilsynets bonitetsvurdering af **Gl. B1** væsentligste engagementer i forbindelse med tilsynsbesøget, var ganske svarende til den bonitetsvurdering **Part P** i egenskab af ekstern revision havde af bankens engagementer i forbindelse med revisionen af bankens årsrapport for 2006.

Det gøres af **Part P** videre gældende, at Finanstilsynets § 352 a-redegørelse af 26. marts 2010 (Ekstrakt 1, side 5399) er udarbejdet flere år efter bankens sammenbrud uden høring af bankens ledelse og revision. Redegørelsen er endvidere udarbejdet på grundlag af det materiale, tilsynet har rådet over. Dette materiale udgør kun en meget begrænset del af det skriftlige materiale, der er fremlagt for landsretten i denne sag. Videre henvises der til **Vidne 17's** vidneforklaring herom. Det gøres på den baggrund af **Part P** gældende, at Finanstilsynets § 352 a-redegørelse ikke kan tillægges selvstændig bevismæssig betydning i relation til eksistensen af de kriti-

serede forhold i banken i perioden 2005-2009, eller i relation til dokumentation for kausalitet mellem sådanne mulige kritiske forhold og bankens tab.

2.4 Årsagsforbindelse og kausalitet

Som ovenfor anført gør **Part P** gældende, at det er en nødvendig men ikke tilstrækkeligt betingelse, at landsretten - for at kunne pålægge revisor erstatningsansvar - finder, at revisor har handlet i strid med god revisor- og revisionsskik. **Part P** bestrider som ovenfor anført, at have handlet i strid med god revisor- og revisionsskik. Videre gør **Part P** gældende, at der ikke foreligger årsagsforbindelse mellem de af Finansiell Stabilitet påståede undladelser og det af Finansiell Stabilitet postulerede tab.

Finansiell Stabilitets argumentation overfor **Part P** baseres i vidt omfang på, at **Part P** - efter Finansiell Stabilitets opfattelse - over for direktionen/bestyrelsen skulle have gentaget Intern Revisions kritik/bemærkninger på en række områder.

Part P gør heroverfor gældende, at ekstern revision kan basere sin revision på intern revisions revisionshandling, samt at ekstern revision ikke skal gentage intern revisions bemærkninger/kritik, jf. nærmere ovenfor under punkt 2.3.1., hvor det er anført, at en sådan kritik/bemærkning kan aftales at skal fremgå af den interne revisions protokol, jf. rev. Bek. § 8 og tilhørende bilag 1.

Part P gør videre gældende, at **Part P** i revisionsprotokollerne vedrørende bankens årsrapporter eksplicit tiltræder det i Intern Revisions revisionsprotokol vedrørende bankens årsrapport anførte og dermed opfylder revisionsbekendtgørelsens bestemmelser om bemærkninger til bestyrelsen.

Som de øvrige synspunkter Finansiell Stabilitet fremfører overfor **Part P** under denne sag, er det af Finansiell Stabilitet anførte, således også i strid med såvel den dagældende faglige norm for god revisionsskik som den vurdering Østre Landsret har foretaget i henholdsvis Roskilde Bank-sagen og EIK Bank-sagen.

Videre gøres det gældende, at da det ansvarsgrundlag Finansiell Stabilitet påberåber sig overfor **Part P** er baseret på påståede undladelser og ikke aktive handlinger, idet **Part P** ikke har deltaget i beslutningen om de konkrete bevillinger eller pantebrevsgarantier, hviler der så meget desto mere en tung bevisbyrde på Finansiell Stabilitet på at dokumentere, at de af Finansiell Stabilitet postulerede undladelser fra **Part P's** side er årsag til de eventuelle tab, der er indtrådt i **Gl. B1**, samt at det var påregneligt for Ekstern Revision, at banken ville lide tab på udlån, hvis ikke **Part P** gentog det allerede af Intern Revision anførte, jf. ovennævnte bemærkninger herom i rev. Bek. § 8 og tilhørende bilag 1.

Part P gør videre gældende, at i en situation som den i sagen omhandlede, hvor **Gl. B1** bliver nødlidende i oktober/november måned 2008, og dermed netop i den periode hvor Finanskrisen for alvor eskalerede, hviler der en tung bevisbyrde på Finansiell Stabilitet med henblik på at dokumentere, at de tab banken i forbindelse med Finanskrisen blev påført på udlånsvirksomhed og pantebreve, ikke er et udslag af almindelig bankmæssig risiko, men at det – som Finansiell Stabilitet påstår – er et udslag af uforsvarlig kreditgivning/ageren fra direktionens/bestyrelsens side og påstået manglende reaktion herpå fra revisionens side. Denne bevisbyrde har Finansiell Stabilitet ikke løftet i forhold til **Part P**, og der er således heller ikke – som følge heraf og i øvrigt – dokumenteret at foreligge nogen årsagsforbindelse mellem det af banken liddte tab i forbindelse med Finanskrisen og **Part P's** arbejde.

Part P gør gældende, at de nedskrivninger **Gl. B1** har måtte foretage på de af sagen omhandlede udlån i al væsentlighed skyldes Finanskrisens følgevirkninger og den af banken valgte risikoprofil.

Part P bestrider således, at der i forhold til **Part P** foreligger et kausalt tab, samt videre bestrides det, at der foreligger årsdagsforbindelse mellem de af Finansiell Stabilitet påståede undladelser og det påberåbte tab.

2.5 Tab

Part P bestrider, at Finansiell Stabilitet har lidt et tab som følge af de af Finansiell Stabilitet påståede undladelser/handlinger, som påberåbes som grundlag for at **Part P** skal ifalde erstatningsansvar.

Grundlaget for det krav Finansiell Stabilitet indtaler under denne sag er baseret på ud-lån/forhold på pantebrevsområdet i **Gl. B1**. Finansiell Stabilitet har erhvervet et potentielt erstatningskrav mod den tidligere revision i **Gl. B1** (der nu er opløst efter konkursbehandling), ved overdragelsesaftalen af 21/23. november 2008, (Eks-trakt 1 side 31). Finansiell Stabilitet kan ikke således ikke opnå bedre ret, end **Gl. B1** havde i relation til en erstatningssag mod **Part P**.

Videre har Finansiell Stabilitet ikke nedlagt konkrete anbringender i relation til hver enkelt påståede tabsmedførende bevilling i relation til **Part P**, men anfører samlet, i forhold de indtalte bevillinger, generelle anbringender om påståede undladelser.

Part P gør på den baggrund gældende, at Finansiell Stabilitet ikke har dokumenteret, at **Part P's** adfærd har forårsaget et kausalt tab for **Gl. B1** i relation til de ca. 30 indtalte bevillinger/dispositioner på pantebrevsområdet. I tilknytning hertil bestrider **Part P** Finansiell Stabilitet tabsopgørelsesmetode, hvorefter Finansiell Stabilitet udtager en række bevillinger af et samlet engagement med en af bankens kunder, idet det re- visionen - efter bestemmelserne - efterprøver ved engagementsgennemgangen, er det samlede engagement og ikke enkeltstående bevillinger. **Part P** bestrider derfor den metode, hvor Finansiell Stabilitet foretager et selektivt udpluk af bevillinger ud af et samlet engagement, i relation til tabsopgørelsen overfor revisionen.

Videre er det påståede tab Finansiell Stabilitet indtaler, baseret på **Gl. B1's** eget krav. Dette i modsætning til et krav baseret på kreditorernes krav (sondringen mel- lem kreditorernes krav og konkursboets krav, er blandt andet behandlet af Højesteret i eHuset sag 87/2010 og sag 93/2011), idet alle kreditorer blev indfriet ved Finansiell

Stabilitets overtagelse af aktiviteten i **Gl. B1**. Da det er **Gl. B1's** krav overfor selskabets tidligere revision baseret på anbringender om, at revisionen skulle have forhindret direktion og ledelsen at foretage dispositioner indenfor bankens normale forretningsområde, gøres det af **Part P** gældende, at alle gevinster/indtjening **Gl. B1** måtte have opnået – ikke blot på de konkrete bevillinger, men på de samlede engagementer - skal fragå i tabsopgørelsen. Som Finansiell Stabilitet har valgt at opgøre påstandene, er det imidlertid ikke muligt at fratække eventuelle indtjening/gevinster på de samlede engagementer. Også af den grund bestrides tabsopgørelsen.

Part P gør videre gældende, at et eventuelt erstatningsansvar alene kan være knyttet til påtegningen på årsrapporten, jf. ovenfor under punkt 2.3.2. **Part P** kan derfor kun ifalde ansvar for udlån/dispositioner på pantebrevsområdet, såfremt de er bevilget efter **Part P's** påtegning på årsrapport og under forudsætning af retten finder, at **Part P** har handlet ansvarspådragende ved at forsyne årsrapporten med en blank påtegning, jf. nærmere nedenfor under de konkrete engagementer, punkt 3.

Part P bestrider i øvrigt selve tabsopgørelsen.

2.6 Egen skyld /lempelse af ansvaret

Som ovenfor anført under punkt 2.5. er det påståede tab der indtales, **Gl. B1** eget krav, dette i modsætning til kreditorernes eventuelle tab.

Nærværende sag er således ikke baseret på at tredjemand har ydet kredit på baggrund af en blank påtegning på en årsrapport. Der er derimod tale om, at selskabet selv gør gældende, at på trods af, at Intern Revision påtalte forhold/afgav en række bemærkninger forhold til bestyrelsen, så skulle Ekstern Revision - ud over som sket at have erklæret sig enig i de af Intern Revision påtalte forhold - videre have gentaget samtlige de af Intern Revision påtalte forhold over for bestyrelsen. Dette bestrides af

Part P – og ville i øvrigt heller ikke være i overensstemmelse med god revisor- og revisionsetik, jf. herved også revisionsbekendtgørelsen med bilag.

Måtte retten finde, at det i relation til enkelte bevillinger var uforsvarligt at yde dem, er det **Gl. B1** selv der har valgt den omhandlede risiko/eksponering indenfor ejendomssektoren, og har tilrettelagt creditsagsbehandlingen samt konkret bevilget de af sagen omhandlede udlån. Dermed er **Gl. B1** nærmere end **Part P** til at bære et eventuelt tab på de i sagen omhandlede udlån.

Part P gør på den baggrund gældende, at der foreligger en sådan grad af egen skyld, at et eventuelt erstatningsansvar skal bortfalde/reduceres.

I tilknytning hertil gøres det gældende, at eftersom at **Part P** ikke har deltaget i de bevillinger/forhold på pantebrevsområdet, der er indtalt som tabsforvoldende for **Gl. B1**, og set i lyset af det ikke er revisionens opgave at vurdere bevillingernes forsvarlighed, hvilket alene selskabets direktion og bestyrelsen skal vurdere, er der grundlag for at lempe et eventuelt erstatningsansvar i medfør af den dagældende aktieselskabslovs § 143, stk. 1, nu selskabslovens § 363, stk. 1. Dette gælder både i forhold til **Part P**, men også særligt i forhold til tidl. statsautoriseret revisor **Part N**, statsautoriseret revisor **Part M** og tidl. statsautoriseret revisor **Part O**.

Sagsøgte 16-19 er omfattet af en forsikring maksimeret til 125.000.000 DKK pr. skade og et samlet maksimum på 150.000.000 DKK pr. skadesår. For det pågældende skadesår er der udbetalt 8.000.000 DKK under forsikringen, samtidig med at Løkken Sparekasse-sagen, der ligeledes verserer for Vestre Landsret, er omfattet af samme skadesår.

3. De konkrete påstande/Engagementer

3.1 Indledning

Under denne sag gør Finansiell Stabilitet gældende, at **Part P** i revisionsprotokollerne for 2005-2007, herunder særligt 2006, ikke burde have tiltrådt bankens vurdering af de pågældende engagementer, men i stedet burde have påpeget de forhold som Finansiell Stabilitet under denne sag finder udgør en del af det af Finansiell Stabilitet overfor bankens direktion og bestyrelse påståede ansvars- og erstatningsgrundlag, herunder den af Finansiell Stabilitet påståede usikkerhed ved den foretagne måling som følge af mangler ved forretningsgange og kontroller. Det følger heraf, at det ansvarsgrundlag Finansiell Stabilitet påberåber sig i forhold til **Part P** relaterer sig til **Part P's** vurdering af bankens udlåns engagementer, mens det tab Finansiell Stabilitet gør gældende **Part P** er erstatningsansvarlig for, relaterer sig til de af bankens direktion og bestyrelse ydede bevillinger.

Det følger af revisionsbekendtgørelsernes § 25 (tidligere § 27), at revisionen blandt andet skal udtale sig om målingen og bonitet af bankens ti største engagementer og herunder blandt andet erklære, hvorvidt de enkelte engagementer er målt korrekt. Erklæringen afgives i protokollatet vedrørende årsrapporten og er dermed afgivet i et topartsforhold mellem revision og bestyrelse.

Erklæringen om engagementerne er afgivet i overensstemmelse med den dagældende revisionsbekendtgørelse og er i henhold til revisionsaftalen afgivet i Intern Revisions protokol. Erklæringen er en erklæring om de pågældende engagementers bonitet og risiko. Heri ligger, at den omstændighed, at bankens Interne og Ekstern Revision – i overensstemmelse med revisionsbekendtgørelsen – ved en bonitetsrevision har erklæret sig enig i ledelsens vurdering af risikoen på de pågældende udlånsengagementer, herunder om behovet for at foretage nedskrivninger på udlånet er opgjort korrekt, ikke indebærer en vurdering af forsvarligheden i at bevilge de pågældende udlånsengagementer. Vurderingen af forsvarligheden i at bevilge de pågældende udlånsenga-

gementer er således uafhængig af, om de pågældende udlånsengagementer ved bonitetsrevisionen anses for at være "målt korrekt".

Ovennævnte omkring engagementsrevisionens formål og indhold, er tilsyneladende først gået op for Finansiell Stabilitet efter Østre Landsrets afsigelse af dom i Roskilde Bank-sagen i november 2017, altså efter at Finansiell Stabilitet i april 2017 havde nedlagt nye påstande og efter at hovedforhandlingen var blevet påbegyndt i september 2017 i nærværende sag.

Det gøres i den forbindelse videre gældende, at det ansvar Finansiell Stabilitet gør gældende over for **Part P**, således er i modsætning til det ansvar for bankens drift, der af Finansiell Stabilitet gøres gældende over for direktionen og bestyrelsen. **Part P** havde således ikke til opgave at drive banken eller fastlægge bankens forretningsmodel, herunder bankens forretningsstrategi, risikoprofil og kreditpolitik.

Part P har under sagen dokumenteret, at man i samtlige år som Ekstern Revision i forbindelse med revisionen af årsrapporten har udført handlinger af revisionsmæssig karakter som minimum vedrørende bankens ti største engagementer og øvrige engagementer, der oversteg 10 % af basiskapitalen, samt videre at **Part P** udførte yderligere revisionsmæssige handlinger vedrørende yderligere store eller betydningsfulde engagementer, dette ud fra en konkret vurdering.

Dette fremgår således også af såvel **Part P's** årsrevisionsprotokollater som Intern Revisions årsprotokollater vedrørende 2005, 2006 og 2007, at bankens betydelige engagementer er blevet gennemgået og vurderet af såvel Intern Revision som **Part P**. Dette følger tillige af forklaringerne afgivet de af henholdsvis statsautoriseret revisor **Part M**, tidl. statsautoriseret revisor **Part N**, tidl. statsautoriseret revisor **Part O**, samt Intern Revisionschef **Vidne 41**. Endelig fremgår det af det af **Part P** under denne sagen fremlagte revisionsdokumentation.

Endelig gøres det af **Part P** gældende, at der heller ikke efter den øvrige bevisførelse er grundlag for at statuere, at **Part P** skulle have udvist ansvarspådragende adfærd i forbindelse med det udførte revisionsarbejde i årene 2005, 2006 og 2007 vedrørende engagementsrevisionen af bankens engagementer, herunder de af denne sag omfattede engagementer.

For fuldstændighedens skyld bemærkes, at Finanstilsynet ved det ordinære tilsynsbesøg i foråret 2007 havde en med **Part P** fuldstændig identisk vurdering af de af tilsynet gennemgåede engagementer (svarende til 62 % af den samlede engagementssum), herunder de af denne sag omfattede engagementer.

Videre fandt Finanstilsynet/Det Private Beredskab den 20. september 2008 – efter en gennemgang 50-60 af bankens største engagementer, at banken opfyldte kravene til solvens. Dette, dels på et tidspunkt hvor Finanskrisen – med Roskilde Bank og Lehmann Brothers krak - var en realitet, dels på et tidspunkt der lå godt 9 måneder efter den i årsrapporten 2007 indeholdte regnskabsperiode (1.1.-31.12.2007), som var den regnskabsperiode som **Part P** forholdt sig til i forbindelse med revision af bankens årsrapport for 2007.

3.2 **V2 A/S**

Påstandene 1-2 og 4-8 vedrører bevillinger ydet til **V2 A/S**.

Det bestrides, at **Part P** er erstatningsansvarlig for nogen af de til **V2 A/S** -koncernen givne bevillinger.

Gl. B1's samlede engagement med **V2 A/S** er af Finansiell Stabilitet oplyst til at udgøre 232.082.000 DKK fordelt på mindst 24 bevillinger, jf. Finansiell Stabilitets hjælpebilag 6 (Tillægsekstrakt E side 203). Af det samlede engagement har Finansiell Stabilitet alene indtalt 10 bevillinger overfor **Part P** medførende et påstået tab på 73.590.324,72 DKK. Det bemærkes i den forbindelse, at det revisionen vurderer

er hvorvidt **det samlede engagement** – jf. Fil § 145 - kan tiltrædes som værende målt korrekt (bonitet) af banken.

Af de til **V2 A/S** ydede bevillinger, hvor Finansiell Stabilitet har påberåbt et tab, er følgende bevillinger forelagt bestyrelsen efter den 1.3.2007, hvor tidl. statsautoriserede revisor **Part N** og statsautoriserede revisor **Part M** påtegnede **Gl. B1** årsrapport for **2006** (Ekstrakt 1, side 3155) men inden påtegningen på **2007** årsrapporten, der blev påtegnet 28.2.2008 (Ekstrakt 1, side 3411):

Påstand	Indtalt tab
1. Valutalines	
Valutaline	962.931,57
Valutaline	442.107,12
Valutaline, Forhøjelse	580.066,46
2. Kassekredit 24 mio.	21.239.151,54
4. Forhøjelse renteswap	15.147.846,58
5. Huslejekredit/BOT	3.534.060,10
6. Udlægskredit	7.846.016,50
7. Pantebrevskredit 10 mio.	18.997.867,54
8. Kassekredit 4 mio.	2.897.521,73

Part P bestrider som ovenfor anført under punkt 2.3, at **Part P** på baggrund af omstændighederne i nærværende sag kan ifalde ansvar for de af Finansiell Stabilitet postulerede undladelser/handlinger i forbindelse med den løbende revision.

Et eventuel ansvar for de ovennævnte bevillinger skal derfor være knyttet op på det udførte revisionshandlinger i forbindelse med påtegningen på årsrapporten 2006, der først endeligt kan anses for afsluttet ved påtegningen på årsrapporten for 2006, der påtegnes den 1.3.2007.

Part P gør gældende, at påtegningen på årsrapporten 2006, er afgivet i overensstemmelse med god revisionsskik.

Af de til **V2 A/S** ydede bevillinger, hvor Finansiell Stabilitet har påberåbt et tab, er følgende bevillinger forelagt bestyrelsen efter den 28.2.2008, hvor tidl. statsautoriserede revisor **Part O** og statsautoriserede revisor **Part M** påtegnede **Gl. B1** årsrapport for 2007 (Ekstrakt 1, side 3411):

Påstand	Indtalt tab
5. Huslejekredit/BOT	1.964.726,76

Part P bestrider som ovenfor anført under punkt 2.3, at **Part P** på baggrund af omstændighederne i nærværende sag kan ifalde ansvar for de af Finansiell Stabilitet postulerede undladelser/handlinger i forbindelse med den løbende revision.

Et eventuel ansvar for ovennævnte bevilling skal derfor være knyttet op på det udførte revisionshandlinger i forbindelse med påtegningen på årsrapporten 2007, der først endeligt kan anses for afsluttet ved påtegningen på årsrapporten for 2007, der påtegnes den 28.2.2008.

Part P gør gældende, at påtegningen på årsrapporten 2007 er udført i overensstemmelse med god revisionsskik.

Part P gør videre gældende, at Intern Revision i perioden 2006-2008 rapporterede relevant og fyldestgørende til bestyrelsen om bankens store engagementer, jf. hertil **Part P's** hjælpebilag 16-B, (Tillægsekstrakt M side 1149 ff.), der er en oversigt over Intern Revisions rapporteringer til bestyrelsen. Vedrørende **V2 A/S** -engagementet, har Intern Revision specifikt rapporteret om dette, hertil blandt andet Intern Revisions rapport af 26. juli 2006 (Ekstrakt 2, side 659-662), der blev behandlet på bestyrelsesmøde den 16. august 2006 (Ekstrakt 1, side 6545, punkt 1).

Part P bestrider i tilknytning hertil de af Finansiell Stabilitet løse og udokumenterede postulater, hvorefter **Part P** skulle have foretaget yderligere revisionshandlinger end sket, samt at **Part P** skulle have gentaget Intern Revisions omfattende bemærkninger/kritik og rapporteringer overfor bestyrelsen. Finansiell Stabilitets postulater har ikke hold i de mellem Intern Revision og Ekstern Revision indgåede planlægningsmemoer/revisionsaftaler, foreliggende retspraksis ligesom anbringenderne herom ikke er dokumenteret via responsum eller syn- og skøn, hvorfor det alene fremstår som Finansiell Stabilitets udokumenterede postulater.

Part P gør gældende, at **Part P's** arbejde og rapportering er udført i henhold til de regler og standarder, der har været gældende for perioden.

Part P gør gældende, at **Part P** har reageret og rapporteret på behørig vis til ledelsen, herunder ved at erklære sig enig i alle Intern Revisors bemærkninger i revisionsprotokollerne for hele perioden og ved særskilt herudover at have rapporteret i Ekstern Revisions egen revisionsprotokol, hvor dette har været relevant eller krævet.

Bestyrelsen var bekendt med Intern Revisions bemærkninger/kritik i relation til **V2 A/S**-engagementet og det er fuldstændig udokumenteret, at **Part P's** gentagelse af intern revisionsbemærkninger ville have ændret på direktionens/bestyrelsens bevillingspraksis til **V2 A/S**.

Bevillingerne til **V2 A/S** lå inden for **Gl. B1's** forretningsområde.

Part P bestrider i tilknytning hertil, at Finansiell Stabilitet i forhold til **Part P** har dokumenteret et erstatningsrelevant tab i relation til de ovennævnte bevillinger, der ikke reelt vedrører Finanskrisen.

Finansiell Stabilitets tabsopgørelse i relation til **V2 A/S**-bevillingerne bestrides i øvrigt sin helhed.

Der henvises i øvrigt til de generelle anbringender anført under punkt 2, til støtte for at **Part P** ikke er erstatningsansvarlig for bevillinger ydet til **V2 A/S**.

Det gøres særligt i relation til tidl. statsautoriseret revisor **Part N** **■** gældende, at han deltog i påtegningen af årsrapporten 2006, men derimod ikke påtegningen af årsrapporten 2007. Tidl. statsautoriseret revisor **Part N** **■** kan derfor – allerede af denne årsag - ikke ifalde erstatningsansvar for den del af det påståede tab, der vedrører påtegningen på årsrapporten 2007. Der ses ved påstandene i relation til **V2 A/S** -engagementet ikke at være taget højde for dette forhold. Det gøres videre gældende at tidl. statsautoriseret revisor **Part N** **■** ved udførelse af revisionen i forbindelse med påtegningen på årsrapporten 2006 har handlet korrekt og relevant og i overensstemmelsen med god revisor- og revisionskik.

Det gøres særligt i relation til tidl. statsautoriseret revisor **Part O** **■** gældende, at han deltog i påtegningen af årsrapporten 2007, men derimod ikke påtegningen af årsrapporten 2006. Tidl. statsautoriseret revisor **Part O** **■** kan derfor – allerede af denne årsag - ikke ifalde erstatningsansvar for den del af det påståede tab, der vedrører påtegningen på årsrapporten 2006, hvilket der ses at være taget højde for i de påstande der relaterer sig til bevillinger til **V2 A/S**. Det gøres videre gældende, at tidl. statsautoriseret revisor **Part O** **■** ved udførelse af revisionen i forbindelse med påtegningen på årsrapporten 2007 har handlet korrekt og relevant og i overensstemmelsen med god revisor og revisionskik.

Det gøres særligt vedrørende statsautoriseret revisor **Part M** **■** gældende, at **Part M** **■** ved udførelse af revisionen i forbindelse med påtegningen af årsrapporterne 2006 og 2007 for **Gl. B1** **■** har handlet korrekt og relevant, idet **Part M** **■** løbende havde en tæt dialog med Intern Revisionschef **Vidne 41** **■** i relation til revisionsmæssige problemstillinger ved revisionen af **Gl. B1** **■**. Videre påpeger Finansiell Stabilitet gentagne gange den af **Part M** **■** afsendte mail den

18. december 2007 (Ekstrakt 2, side 1715), hvor **Part M** netop henledte opmærksomheden på faresignaler i relation til ejendomssektoren, foranlediget af de avisartikler der på dette tidspunkt var begyndt at dukke op. At man samtidig gør gældende, at statsautoriseret revisor **Part M** skal holdes personligt ansvarlig under nærværende sag er – på tilsvarende vis som ved sagsøgte 18 og 19 - fuldstændigt uforståeligt.

3.3 **V6 A/S**

Påstandene 9-13 vedrører bevillinger ydet til **V6 A/S**-koncernen, hvoraf **Part P** er omfattet af påstandene 10-13.

Det bestrides, at **Part P** er erstatningsansvarlig for nogen af de til **V6 A/S**-koncernen ydede bevillinger.

Gl. B1 samlede engagement med **V6 A/S**-koncernen er af Finansiell Stabilitet oplyst til at udgøre 169.565.000 DKK fordelt på 7 bevillinger, jf. Finansiell Stabilitets hjælpebilag 22, (Tillægsekstrakt F side 1539). Af det samlede engagement har Finansiell Stabilitet alene indtalt 4 bevillinger overfor **Part P** medførende et påstået tab på 84.374.770,07 DKK. Det bemærkes i den forbindelse, at det revisionen vurderer, er hvorvidt **det samlede engagement** – jf. Fil § 145 - kan tiltrædes som værende målt korrekt (bonitet) af banken.

Af de til **V6 A/S** ydede bevillinger, hvor Finansiell Stabilitet har påberåbt et tab, er følgende bevillinger forelagt bestyrelsen efter 1.3.2006, hvor tidl. statsautoriserede revisor **Part N** og statsautoriserede revisor **Part M** påteggede **Gl. B1's** årsrapport for **2005** (Ekstrakt 1, side 3012), men inden påtegningen på **2006** årsrapporten, der blev påtegnet 1.3.2007 (Ekstrakt 1, side 3155):

Påstand	Indtalt tab
13. Pantebrevskredit, Vidne 42	18.035.320,48

Part P bestrider som ovenfor anført under punkt 2.3., at **Part P** – på baggrund af omstændighederne i nærværende sag - kan ifalde ansvar for de af Finansiell Stabilitet postulerede undladelser/handlinger i forbindelse med den løbende revision.

Et eventuelt ansvar for ovennævnte bevilling skal derfor være knyttet op på de udførte revisionshandlinger i forbindelse med påtegningen på årsrapporten 2005, der først endeligt kan anses for afsluttet ved påtegningen på årsrapporten for 2005, der påtegnes den 1.3.2006.

Part P gør gældende, at påtegningen på årsrapporten 2005, er afgivet i overensstemmelse med god revisionsskik.

Af de til **V6 A/S** ydede bevillinger, hvor Finansiell Stabilitet har påberåbt et tab, er følgende bevillinger forelagt bestyrelsen efter 1.3.2007, hvor tidl. statsautoriserede revisor **Part N** og statsautoriserede revisor **Part M** påtegnede **Gl. B1's** årsrapport for **2006** (Ekstrakt 1, side 3155) men inden påtegningen på **2007** årsrapporten, der blev påtegnet 28.2.2008 (Ekstrakt 1, side 3411):

Påstand	Indtalt tab
10. Garanti 6 mio.	4.518.647,82
11. V54 A/S	54.693.698,24
12. Restkøbesum	7.127.103,53

Part P bestrider som ovenfor anført under punkt 2.3, at **Part P** på baggrund af omstændighederne i nærværende sag kan ifalde ansvar for påståede undladelser/handlinger i forbindelse med den løbende revision.

Et eventuelt ansvar for ovennævnte bevilling skal derfor være knyttet op på de udførte revisionshandlinger i forbindelse med påtegningen på årsrapporten 2006, der først

endeligt kan anses for afsluttet ved påtegningen på årsrapporten for 2006, der påtegnes den 1.3.2007.

Part P gør gældende, at påtegningen på årsrapporten 2006 er udført i overensstemmelse med god revisionsskik.

Part P gør videre gældende, at Intern Revision i perioden 2006-2008 rapporterede relevant og fyldestgørende til bestyrelsen om bankens store engagementer, jf. hertil **Part P's** hjælpebilag 16-B, (Tillægsekstrakt M side 1149 ff.), der er en oversigt over Intern Revisions rapporteringer til bestyrelsen.

Part P bestrider i tilknytning hertil de af Finansiell Stabilitet løse og udokumenterede postulater, hvorefter **Part P** skulle have foretaget yderligere revisionshandlinger end sket, samt at **Part P** skulle have gentaget Intern Revisions omfattende bemærkninger/kritik og rapporteringer overfor bestyrelsen. Finansiell Stabilitets postulater har ikke hold i de mellem Intern revision og Ekstern Revision indgåede planlægningsmemoer/revisionsaftaler, foreliggende retspraksis ligesom anbringenderne herom ikke er dokumenteret via responsum eller syn- og skøn, hvorfor det alene fremstår som Finansiell Stabilitets udokumenterede postulater.

Part P gør gældende, at **Part P's** arbejde og rapportering i relation til **V6 A/S** -koncernen er udført i henhold til de regler og standarder, der har været gældende for perioden.

Part P gør gældende, at **Part P** har reageret og rapporteret på behørig vis til ledelsen, herunder ved at erklære sig enig i alle Intern Revisions bemærkninger i revisionsprotokollerne for hele perioden og ved særskilt herudover at have rapporteret i Ekstern Revisions egen revisionsprotokol, hvor dette har været relevant eller krævet.

Bestyrelsen var bekendt med Intern Revisions bemærkninger/kritik i Intern Revisions rapportering i relation til kreditområdet og det er fuldstændig udokumenteret, at

Part P's gentagelse af Intern Revisions bemærkninger ville have ændret på direktions/bestyrelsens bevillingspraksis til **V6 A/S**-koncernen.

Bevillingerne til **V6 A/S**-koncernen lå inden for **Gl. B1's** forretningsområde.

Part P bestrider i tilknytning hertil, at Finansiell Stabilitet i forhold til **Part P** har dokumenteret et erstatningsrelevant tab, der ikke reelt vedrører Finanskrisen, i relation til de ovennævnte bevillinger.

Finansiell Stabilitets tabsopgørelse i relation til **V6 A/S**-bevillingerne bestrides i øvrigt sin helhed.

Der henvises i øvrigt til de generelle anbringender anført under punkt 2, til støtte for at **Part P** ikke er erstatningsansvarlig for bevillinger ydet til **V6 A/S**-koncernen.

Det gøres særligt vedrørende tidl. statsautoriseret revisor **Part N** og statsautoriseret revisor **Part M** gældende, at de ved udførelse af revisionen i forbindelse med påtegningen af årsrapporterne 2005 og 2006 for **Gl. B1** har handlet korrekt og relevant.

3.4 **Vidne 30**

Påstandene 14-16 vedrører bevillinger ydet til selskaber i **Vidne 30**-koncernen.

Det bestrides, at **Part P** er erstatningsansvarlig for nogen af de til **Vidne 30**-koncernen ydede bevillinger.

Gl. B1's samlede engagement med **Vidne 30** er af Finansiell Stabilitet oplyst til at udgøre 121.664.000 DKK fordelt på 14 bevillinger, jf. Finansiell Stabilitets hjælpebilag 16, (Tillægsekstrakt E side 225). Af det samlede engagement har Finan-

siel Stabilitet alene indtalt 2 bevillinger overfor **Part P** medførende et påstået tab på 16.422.487,77 DKK. Det bemærkes i den forbindelse, at det revisionen vurderer, er hvorvidt **det samlede engagement** – jf. Fil § 145 - kan tiltrædes som værende målt korrekt (bonitet) af banken.

Af de til **Vidne 30** ydede bevillinger, hvor Finansiell Stabilitet har påberåbt et tab, er følgende bevillinger forelagt bestyrelsen efter den 1.3.2007, hvor tidl. statsautoriserede revisor **Part N** og statsautoriserede revisor **Part M** påteggede **Gl. B1's** årsrapport for **2006** (Ekstrakt 1, side 3155), men inden påtegningen på **2007** årsrapporten, der blev påtegnet 28.2.2008 (Ekstrakt 1, side 3411):

Påstand	Indtalt tab
15. Afregningskredit 3 mio.	2.297.988,35
16. Afregningskredit 27. mio.	14.124.499,42

Part P bestrider som ovenfor anført under punkt 2.3, at **Part P** på baggrund af omstændighederne i nærværende sag kan ifalde ansvar for påståede undladelser/handlinger i forbindelse med den løbende revision.

Et eventuel ansvar for de ovennævnte bevillinger skal derfor være knyttet op på de udførte revisionshandlinger i forbindelse med påtegningen på årsrapporten 2006, der først endeligt kan anses for afsluttet ved påtegningen på årsrapporten for 2006, der påtegnes den 1.3.2007.

Part P gør gældende, at påtegningen på årsrapporten 2006, er afgivet i overensstemmelse med god revisionsskik.

Part P gør videre gældende, at Intern Revision i perioden 2006-2008 rapporterede relevant og fyldestgørende til bestyrelsen om bankens store engagementer, jf. hertil

Part P's hjælpebilag 16-B, (Tillægsekstrakt M side 1149 ff.), der er en oversigt over Intern Revisions rapporteringer til bestyrelsen.

Part P bestrider i tilknytning hertil de af Finansiell Stabilitet løse og udokumenterede postulater, hvorefter **Part P** skulle have foretaget yderligere revisionshandlinger end sket, samt at **Part P** skulle have gentaget Intern Revisions omfattende bemærkninger/kritik og rapporteringer overfor bestyrelsen. Finansiell Stabilitets postulater har ikke hold i de mellem Intern Revision og Ekstern Revision indgåede planlægningsmemoer/revisionsaftaler, foreliggende retspraksis ligesom anbringenderne herom ikke er dokumenteret via responsum eller syn- og skøn, hvorfor det alene fremstår som Finansiell Stabilitets udokumenterede postulater.

Part P gør gældende, at **Part P's** arbejde og rapportering er udført i henhold til de regler og standarder, der har været gældende for perioden.

Part P gør gældende, at **Part P** har reageret og rapporteret på behørig vis til ledelsen, herunder ved at erklære sig enig i alle Intern Revisions bemærkninger i revisionsprotokollerne for hele perioden og ved særskilt herudover at have rapporteret i Ekstern Revisions egen revisionsprotokol, hvor dette har været relevant eller krævet.

Bestyrelsen var bekendt med Intern Revisions bemærkninger/kritik i Intern Revisions rapportering i relation til kreditområdet og det er fuldstændig udokumenteret, at **Part P's** gentagelse af Intern Revisions bemærkninger ville have ændret på direktionens/bestyrelsens bevillingspraksis til **Vidne 30**-koncernen.

Bevillingerne til **Vidne 30** lå inden for **Gl. B1's** forretningsområde.

Part P bestrider i tilknytning hertil, at Finansiell Stabilitet i forhold til **Part P** har dokumenteret et erstatningsrelevant tab i relation til de ovennævnte bevillinger, der ikke reelt vedrører Finanskrisen.

Finansiell Stabilitets tabsopgørelse i relation til **Vidne 30** -bevillingerne bestrides i øvrigt sin helhed.

Der henvises i øvrigt til de generelle anbringender anført under punkt 2, til støtte for at **Part P** ikke er erstatningsansvarlig for bevillinger ydet til **Vidne 30** .

Det gøres særligt vedrørende tidl. statsautoriseret revisor **Part N** og statsautoriseret revisor **Part M** gældende, at de ved udførelse af revisionen i forbindelse med påtegningen af årsrapporterne 2006 for **Gl. B1** har handlet korrekt og relevant.

3.5 **Vidne 42**

Påstandene 19-27 vedrører bevillinger ydet til selskaber relateret til **Vidne 42** .

Det bestrides, at **Part P** er erstatningsansvarlig for nogen af de til **Vidne 42** -koncernen ydede bevillinger.

Gl. B1's samlede engagement med **Vidne 42** -koncernen er af Finansiell Stabilitet oplyst til at udgøre 253.514.000 DKK fordelt på 22 bevillinger, jf. Finansiell Stabilitets hjælpebilag 32, (Tillægsekstrakt F), side 1559. Af det samlede engagement har Finansiell Stabilitet alene indtalt 10 bevillinger overfor **Part P** medførende et påstået tab på 34.212.293,49 DKK. Det bemærkes i den forbindelse, at det revisionen vurderer, er hvorvidt **det samlede engagement** – jf. Fil § 145 - kan tiltrædes som værende målt korrekt (bonitet) af banken.

Af de til **Vidne 42** -koncernen ydede bevillinger, hvor Finansiell Stabilitet har påberåbt et tab, er følgende bevilling forelagt bestyrelsen i 2001:

Påstand	Indtalt tab
19. Kassekredit	2.608.518,59

Det gøres gældende at dette forhold var forældet da stævning blev udtaget den 23.12.2010. **Part P** bestrider i øvrigt at have handlet ansvarspådragende i relation til dette forhold.

Af de til **Vidne 42** -koncernen ydede bevillinger, hvor Finansiell Stabilitet har påberåbt et tab, er følgende bevillinger forelagt bestyrelsen efter den 1.3.2007, hvor tidl. statsautoriserede revisor **Part N** og statsautoriserede revisor **Part M** påtegnede **Gl. B1's** årsrapport for **2006** (Ekstrakt 1, side 3155) men inden påtegningen på **2007** årsrapporten, der blev påtegnet 28.2.2008 (Ekstrakt 1, side 3411):

Påstand	Indtalt tab
20. Kassekredit Virksomhed 5 ApS	4.629.945,69
22. Virksomhed 10 ApS	2.070.985,67

Part P bestrider som ovenfor anført under punkt 2.3, at **Part P** på baggrund af omstændighederne i nærværende sag kan ifalde ansvar for påståede undladelser/handlinger i forbindelse med den løbende revision.

Et eventuel ansvar for de ovennævnte bevillinger skal derfor være knyttet op på de udførte revisionshandlinger i forbindelse med påtegningen på årsrapporten 2006, der først endeligt kan anses for afsluttet ved påtegningen på årsrapporten for 2006, der påtegnes den 1.3.2007.

Part P gør gældende, at påtegningen på årsrapporten 2006, er afgivet i overensstemmelse med god revisionsskik.

Følgende af de til **Vidne 42** -koncernen ydede bevillinger, hvor Finansiell Stabilitet har påberåbt et tab, er forelagt bestyrelsen efter den 28.2.2008, hvor tidl. statsau-

toriserede revisor **Part O** og statsautoriserede revisor **Part M** på-
tegnede **Gl. B1's** årsrapport for 2007 (Ekstrakt 1, side 3411):

Påstand	Indtalt tab
19. * BOT * Virksomhed 5 ApS	8.629.317,34
21. Kassekredit 30 mio.	9.703.477,18
21. BOT	3.410.366,67
25. Kassekredit	1.572.949,61

Part P bestrider som ovenfor anført under punkt 2.3., at **Part P** kan ifalde ansvar for på-
ståede undladelser/handlinger i forbindelse med den løbende revision.

Et eventuel ansvar for ovennævnte bevilling skal derfor være knyttet op på det udfør-
te revisionshandlinger i forbindelse med påtegningen på årsrapporten 2007, der først
endeligt kan anses for afsluttet ved påtegningen på årsrapporten for 2007, der påteg-
nes den 28.2.2008.

Part P gør gældende, at påtegningen på årsrapporten 2007 er udført i overensstemmel-
se med god revisionsskik.

Part P gør videre gældende, at Intern Revision i perioden 2006-2008 rapporterede re-
levant og fyldestgørende til bestyrelsen om bankens store engagementer, jf. hertil
Part P's hjælpebilag 16-B, (tillægsekstrakt M side 1149 ff.), der er en oversigt over
Intern Revisions rapporteringer til bestyrelsen.

Part P bestrider i tilknytning hertil de af Finansiell Stabilitet løse og udokumenterede
postulater, hvorefter **Part P** skulle have foretaget yderligere revisionshandlinger end
sket, samt at **Part P** skulle have gentaget Intern Revisions omfattende bemærknin-
ger/kritik og rapporteringer overfor bestyrelsen. Finansiell Stabilitets postulater har
ikke hold i den mellem Intern revision og Ekstern Revision indgåede aftale, forelig-
gende retspraksis ligesom anbringenderne herom ikke er dokumenteret via respon-

sum eller syn- og skøn, hvorfor det alene fremstår som Finansiell Stabilitets udokumenterede postuler.

Part P gør gældende, at **Part P's** arbejde og rapportering er udført i henhold til de regler og standarder, der har været gældende for perioden.

Part P gør gældende, at **Part P** har reageret og rapporteret på behørig vis til ledelsen, herunder ved at erklære sig enig i alle Intern Revisors bemærkninger i revisionsprotokollerne for hele perioden og ved særskilt herudover at have rapporteret i Ekstern Revisions egen revisionsprotokol, hvor dette har været relevant eller krævet.

Bestyrelsen var bekendt med Intern Revisions bemærkninger/kritik i relation til **Vidne 42**-engagementet og det er fuldstændig udokumenteret at **Part P's** gentagelse af intern revisionsbemærkninger ville have ændret på direktionens/bestyrelsens bevillingspraksis til selskaberne i **Vidne 42**-engagementet.

Part P gør gældende, at bevillingerne omfattet af påstande 19-22 til **Vidne 42**-koncernen lå inden for **Gl. B1's** forretningsområde.

For så vidt angår bevillingerne omfattet af påstandene 23 og 24 vedrørende **V7 ApS** **Part P** gør **Part P** særligt videre gældende, at i det omfang retten finder, at bevillingerne har været båret af andre interesser end **Gl. B1's** interesser i forhold til tidl. direktør **Part K**, tidl. bestyrelsesformand **Part A** og tidl. bestyrelsesmedlem **Part J**, er der tale om så atypiske dispositioner, at det ikke var påregneligt for **Part P** ved påtegningen på årsrapporten 2007 den 28.2.2008, at **Part P** skulle advare mod at direktion/bestyrelsesmedlemmer handlede i egen interesse. Videre gør **Part P** gældende, at i det omfang retten måtte finde at enkelte direktionsmedlemmer eller enkelte bestyrelsesmedlemmer måtte have handlet i egeninteresse, er det alene de pågældende der har opnået en gevinst ved det pågældende udlån, der kan ifalde erstatningsansvar for dette.

Part P bestrider i tilknytning hertil, at Finansiell Stabilitet i forhold til Part P har dokumenteret et erstatningsrelevant tab i relation til de ovennævnte bevillinger, der ikke reelt vedrører Finanskrisen.

Finansiell Stabilitets tabsopgørelse i relation til Vidne 42 -bevillingerne bestrides i øvrigt sin helhed.

Der henvises i øvrigt til de generelle anbringender anført under punkt 2, til støtte for at Part P ikke er erstatningsansvarlig for bevillinger ydet til Vidne 42 -koncernen.

Det gøres særligt i relation til tidl. statsautoriseret revisor Part N gældende, at han deltog i påtegningen af årsrapporten 2006, men derimod ikke påtegningen af årsrapporten 2007. Tidl. statsautoriseret revisor Part N kan derfor – allerede af denne årsag - ikke ifalde erstatningsansvar for den del af det postulerede tab, der vedrører påtegningen på årsrapporten 2007. Der ses ved påstandene i relation til Vidne 42 -engagementet ikke at være taget højde for dette forhold. Det gøres gældende at tidl. statsautoriseret revisor Part N ved udførelse af revisionen i forbindelse med påtegningen på årsrapporten 2006 har handlet korrekt og relevant og i overensstemmelsen med god revisorskik.

Det gøres særligt i relation til tidl. statsautoriseret revisor Part O gældende, at han deltog i påtegningen af årsrapporten 2007, men derimod ikke påtegningen af årsrapporten 2006. tidl. statsautoriseret revisor Part O kan derfor – allerede af denne årsag - ikke ifalde erstatningsansvar for den del af det postulerede tab, der vedrører påtegningen på årsrapporten 2006, hvilket der ses at være taget højde for i de påstande der relaterer sig til bevillinger til selskaber i Vidne 42 -koncernen. Det gøres gældende at tidl. statsautoriseret revisor Part O ved udførelse af revisionen i forbindelse med påtegningen på årsrapporten 2007 har handlet korrekt og relevant og i overensstemmelsen med god revisorskik.

Det gøres særligt vedrørende statsautoriseret revisor **Part M** gældende, at **Part M** ved udførelse af revisionen i forbindelse med påtegningen af årsrapporterne 2006 og 2007 for **Gl. B1** har handlet korrekt og relevant, idet **Part M** løbende havde en tæt dialog med intern revisionschef **Vidne 41** i relation til revisionsmæssige problemstillinger ved revisionen af **Gl. B1**. Videre påpeger Finansiell Stabilitet gentagne gange den af **Part M** afsendte mail den 18. december 2007 (Ekstrakt 2, side 1715), hvor **Part M** netop henlede bestyrelsens opmærksomhed på faresignaler i relation til ejendomssektoren, foranlediget af de avisartikler der på dette tidspunkt var begyndt at dukke op. At man samtidig gør gældende, at statsautoriseret revisor **Part M** skal holdes personligt ansvarlig under nærværende sag er – på tilsvarende vis som ved sagsøgte 18 og 19 - fuldstændigt uforståeligt.

3.6 Pantebreve

3.6.1 Indledning

Part P bestrider i det hele Finansiell Stabilitets sagsfremstilling i relation til de krav der er indtalt under påstand 28.

Særligt bestrider **Part P**, at Finansiell Stabilitet har sandsynliggjort, at **Gl. B1** har lidt et tab som følge af påtagelse af pantebrevsgarantier, idet **Part P** gør gældende, at såfremt **Gl. B1**-koncernen har lidt et tab i løbet af 2008 på de af sagen omhandlede pantebrevsbeholdninger, oprindeligt erhvervet af henholdsvis **Gl. B1**, det associerede selskab **V13 A/S** eller af det ligeledes associerede selskab **V1 A/S**, er dette alene et udslag af de tab pantebrevsmarkedet generelt oplevede i løbet af 2008.

Det forhold, at **Gl. B1** måtte have påtaget sig garantier for pantebrevsbeholdninger, der lå i **Gl. B1**, **V13 A/S** eller **V1 A/S** i forbindelse med de respektive selskabers afståelse af pantebrevsbeholdningerne ultimo 2007 primo 2008, har ikke medført et tab for **Gl. B1**, dette når henses til de kø-

besummer henholdsvis **Gl. B1**, **V13 A/S** eller **V1 A/S** modtog i forbindelse med afståelse af pantebrevsbeholdningerne.

Så meget desto mere har **Gl. B1** ikke lidt et tab for påtagelse af de pantebrevsgarantier, der er omhandlet af Finansiell Stabilitets påstand 28, allerede af den grund, at Finansiell Stabilitet under hovedforhandlingen ikke har dokumenteret at et eneste pantebrev (der ikke stammede fra **Gl. B1's** egenbeholdning af pantebreve) rent faktisk blev tilbagekøbt af **Gl. B1** på baggrund af de af **Gl. B1** påtagede garantier. Forelæggelsen har derimod vist, at det selskab der afstod pantebrevsbeholdningen også var det selskab, der tilbagekøbte et pantebrev, hvis **V8 A/S** i henhold til den indgåede afståelsesaftale valgte at returnere et pantebrev. Dette var således tilfældet i de situationer omfattet af nærværende sag, hvor **V8 A/S** returnerede pantebreve købt den 14. december 2007 (Ekstrakt 6 side 131) af **V1 A/S** eller pantebreve købt den 13. februar 2008 (Ekstrakt 6, side 147) af **Gl.B1**-Fonden. I disse situationer var det henholdsvis **V1 A/S** eller **Gl.B1**-Fonden, der tilbagekøbte de returnerede pantebreve. For de garantier **Gl. B1** har påtaget sig, der vedrørte **Gl. B1** egen afståelse af pantebreve den 13. februar 2008 (Ekstrakt 6 side 147), har **Gl. B1** selv modtaget købesummen i forbindelse med afståelse af pantebrevene og allerede af den grund, virker Finansiell Stabilitets argumentation uden sammenhæng og juridisk relevans, når det påberåbes, at påtagelse af garantier i forbindelse med **Gl. B1** egenbeholdning af pantebreve skulle udgøre en ansvarspådragende handling.

For så vidt angår pantebreve solgt fra **V13 A/S** til **Gl.B1**-Fonden, blev der ikke tilbagesolgt pantebreve i 2008 og returnering under en mulig garanti kom således end ikke på tale.

Part P bestrider videre at have handlet ansvarspådragende i relation til bankens påtagelse af pantebrevsgarantier.

Det gøres således gældende, at revisionen af pantebrevsområdet – der er en del af udlånsområdet - blev varetaget af Intern og Ekstern Revision i henhold til de for de respektive år fastlagte planlægningsmemoer og revisionsplaner indgåede revisionsaftale mellem Ekstern og Intern Revision, se hertil nærmere **Part P's** processkrift af 14. juli 2017, afsnit 3.2.4.3, (Tillægsekstrakt A, side 377) vedrørende organisering og arbejdsdeling mellem Intern og Ekstern Revision. Det gøres i tilknytning hertil gældende, at Intern Revision har rapporteret fyldestgørende og relevant overfor **Gl. B1's** bestyrelse i relation til bankens forretningsgange og administrative procedurer i relation til pantebrevsområdet. Det videre gældende, at Ekstern Revision har fulgt op på Intern Revisions rapporteringer i det omfang, det har givet anledning til det, samt rapporteret fyldestgørende i revisionsprotokollerne vedrørende årsrapporten for 2006 og 2007. Det gøres således gældende, at både Intern og Ekstern revision har udført deres arbejdsopgaver i overensstemmelse med god revisor- og revisionskik.

Det gøres videre gældende, at Finansiell Stabilitet hverken har dokumenteret, at Intern Revision eller Ekstern Revision skulle have handlet i strid med god revisionskik i forbindelse med revisionen af pantebrevsområdet.

Tidl. statsautoriserede revisor **Part N** og statsautoriserede revisor **Part M** påtegnede **Gl. B1's** årsrapport for 2006 den 1.3.2007. tidl. statsautoriserede revisor **Part O** og statsautoriserede revisor **Part M** påtegnede 2007 årsrapporten den 28.2.2008. Det gøres gældende at tidl. statsautoriseret revisor **Part N**, statsautoriserede revisor **Part M** og tidl. statsautoriserede revisor **Part O** ved udførelse af revisionen i forbindelse med de respektive påtegninger har handlet korrekt og relevant og i overensstemmelsen med god revisor- og revisionskik.

Det er uklart hvilket del af tabet under påstand 28, der indtales overfor dels tidl. statsautoriserede revisor **Part N** dels tidl. statsautoriserede revisor **Part O**, jf. processkriftet af 15. marts 2019, side 455. Uanset hvilket beløb der indtales henholdsvis overfor **Part P**,

tidl. statsautoriseret revisor **Part N**, statsautoriserede revisor **Part M** eller tidl. statsautoriserede revisor **Part O** bestrides tabet i sin helhed.

Part P bestrider således at der i forhold til **Part P** foreligger er kausalt tab, samt videre bestrides det, at der foreligger årsdagsforbindelse mellem de af Finansiell Stabilitet postulerede undladelser og det påberåbte tab under påstand 28. I øvrigt henvises der til de generelle anbringender anført under punkt 2.1. – 2.6.

Part P bestrider som nævnt ovenfor Finansiell Stabilitets sagsfremstilling af pantebrevsområdet.

Påstand 28 relaterer sig til følgende forhold:

Tilbagekøb under garantierne (punkt 3.6.2)	26.845.452,97
Forlig indgået af Finansiell Stabilitet:	
- Forlig med Vidne 42 (punkt 3.6.3.1)	42.201.081,41
- Forlig med Bank 10 (3.6.3.2)	83.708.879,00
- Forlig indgået med Gl.B1 -Fonden (3.6.3.3)	19.744.000,00

3.6.2 Tilbagekøb under garantierne

Som anført ovenfor under punkt 3.6.1. bestrider **Part P** i relation til påstand 28, at **Gl. B1** har tilbagekøbt pantebreve under pantebrevsgarantierne.

Forelæggelsen har således også dokumenteret, at det var henholdsvis **V1 A/S** eller **Gl.B1**-Fonden, der havde tilbagekøbt pantebreve under garantierne og ikke **Gl. B1**.

Kravet vedrørende denne del er da også blevet reduceret fra den ”den nye stævning” kom den 28. april 2017, til 15. marts 2019 med 141.000.000 DKK. For den resterende

de del af det oprindelige beløb på ca. 167.800.000 DKK, opretholder Finansiell Stabilitet – uden noget grundlag/begrundelse herfor - et beløb på 26.845.452,97, som udgørende et tab for **Gl. B1** og dermed Finansiell Stabilitet. Pantebrevene omfattet af kravet på 26.845.452,97 DKK er som anført overfor imidlertid ikke tilbagekøbt af **Gl. B1**, men derimod af **V1 A/S** og **Gl.B1**-Fonden fordelt på følgende måde:

3.6.2.1 **V1 A/S** tilbagekøbt følgende pantebrev indtalt under denne sag:

Pantebrev omfattet af garanti **Kontonr. 55 :**

Matr.nr. 55 (Adresse 97) Tilbagekøbt 20.8.08	T.E. B s. 4459/4475	T.E. B 4531/E 6 299
Pantebrevsnr. 3202511, (Adresse 98) Tilbagekøbt 20.8.08	T.E. B s. 4459/4475	T.E. B 4531/E 6 299
Pantebrevsnr. 3202511, (Adresse 98) Tilbagekøbt 20.8.08	T.E. B s. 4459/4475	T.E. B 4531/E 6 299
Pantebrevsnr. 3202512, (Adresse 98) Tilbagekøbt 20.8.08	T.E. B s. 4459/4475	T.E. B 4531/E 6 299
Pantebrevsnr. 3216881, (Adresse 99) Tilbagekøbt 20.8.2008	T.E. B s. 4459/4475	T.E. B 4531/E 6 299
Pantebrevsnr. 3216882, (Adresse 99) Tilbagekøbt 20.8.2008	T.E. B s. 4459/4475	T.E. B 4531/E 6 299
Pantebrevsnr. 3216882, (Adresse 99) Tilbagekøbt 20.8.2008	T.E. B s. 4459/4475	T.E. B 4531/E 6 299

Pantebrev omfattet af garanti **Kontonr. 56 :**

Matr.nr. 51 (A 100) Retur 22.1.2008	T.E. B s. 4459/4461	T.E. B 4531/E 6 178
Matr.nr. 53 (Adresse 101) Retur 22.1.2008	T.E. B s. 4459/4461	T.E. B 4531/E 6 178
Pantebrevsnr. 32000851, (A104) Tilbagekøbt 3.4.2008	T.E. B s. 4459/4474	T.E. B 4531/E 6 299
Matr.nr. 52 (Adresse 105) Tilbagekøbt 3.7.2008	T.E. B s. 4459/4470	E 6 side 299
Matr.nr. 50 (Adresse 102) Tilbagek.3.7.08	T.E. B s. 4459/4470	E 6 side 299

Ovennævnte pantebrev var en del af en række af pantebrev **V1 A/S** tilbagekøbte i 2008. Således tilbagekøbte **V1 A/S** i løbet af 2008 pantebrev for i alt 131.000.000 DKK fra **V8 A/S**, se hertil årsrapporten for **V1 A/S** for 2008, (Tillægsekstrakt E side 339, nærmere side 345).

Dette skal imidlertid sammenholdes med, at **V1 A/S** den 14. december 2007 havde solgt en pantebrevsportefølje blandt andet omfattende de ovennævnte pantebreve for et beløb 297.400.000 DKK. Selv efter returnering af pantebreve for et beløb 131.000.000 DKK, har **V1 A/S** således modtaget et provenu på ca. 166.400.000 DKK som følge af pantebrevshandlen ultimo december 2007.

Hertil kommer at i henhold til den af Finansiell Stabilitet udarbejdede tabsopgørelse, er der på de pantebreve, der er tilbagekøbt for et samlet beløb på 131.000.000 DKK kun opgjort et tab på 21.748.022 DKK. Det vil altså sige, at ud af pantebrevsporteføljen på med en nominal restgæld på 294.000.000 DKK solgt for 297.400.000 DKK, er der alene opgjort et påstået tab med en værdi på under 8 % af den samlede overdragelsessum for pantebrevsporteføljen. **Gl. B1's** risiko ved at påtage sig garanti i forbindelse med den forretningsmæssigt begrundede beslutning om at nedbringe **Gl. B1**-koncernens beholdning af pantebreve, herunder de pantebreve der lå i **V1 A/S**, skal vurderes i det lys.

Videre gør **Part P** gældende, at det netop er **V1 A/S**, der har tilbagekøbt de af sagen omhandlede pantebreve, hvor Finansiell Stabilitet indtaler et postuleret tab på 21.748.022 DKK og ikke **Gl. B1**. **V1 A/S'** tab er ikke indtalt under sagen.

I relation til Finansiell Stabilitets nye anbringender i det sammenfattende processkrift af den 15. marts 2019 om, at det postulerede tab hos **Gl. B1** er opstået som følge af, at **V1 A/S'** tilbagekøb af pantebreve fra **V8 A/S**, er finansieret via **V1 A/S'** kreditfaciliteter i **Gl. B1**, gør **Part P** gældende, at såfremt det skal forstås således, at Finansiell Stabilitet nu gør gældende, at det var uforsvarligt, at **Gl. B1** stillede kreditfaciliteter til rådighed for **V1 A/S** i forbindelse med **V1 A/S'** tilbagekøb af pantebreve, samt at det er dette forhold, der har medført tab for **Gl. B1**, er der tale om krav, der hverken var indtalt med den oprindelige stævning af den 23. december 2010 eller den nye stævning af den 28. april 2017. De pågældende krav, der vedrører forhold for 10-12 år siden, er således forældede.

I øvrigt har det ikke sin rigtighed, at **Gl. B1** skulle have lidt et tab som følge af træk på **V1 A/S'** konti hos **Gl. B1** i forbindelse med **V1 A/S'** tilbagekøb, da **Part P** gør gældende, at salgssummerne fra salg selvsamme pantebrevsportefølje på 297.400.000 DKK, må være tilgået **V1 A/S'** konti i **Gl. B1**. Der er derfor ikke noget tab ved de samlede transaktioner. At Finansiell Stabilitet ikke har fremlagt kontoudtog for **V1 A/S** for 2007, skal i den forbindelse ikke komme **Part P** til skade.

3.6.2.2 **Gl.B1**-Fonden har tilbagekøbt følgende pantebrev:

Matr.nr. 58 m.fl. (**A 103**) Tilbagekøbt 28.2.08 T.E. B side 4456 FS 47.2 pkt. 8

Muligt har Fonden også tilbagekøbt følgende panterbrev:

Matr.nr. 7 (**Adresse 82**) Tilbagekøbt 6.5.08 FS 47.2 pkt.7

Der ikke foreligger dokumentation på hvilket selskab, der har tilbagekøbt dette pantebrev. **Part P** bestrider i den forbindelse, at der er **Gl. B1** der har tilbagekøbt pantebrevet.

I relation til Finansiell Stabilitets nye anbringender fremsat i det sammenfattende processkrift af den 15. marts 2019 om, at tabet hos **Gl. B1** er opstået som følge af træk på **Gl.B1**-Fondens kreditfaciliteter i **Gl. B1** i forbindelse med tilbagekøbet, gør **Part P** gældende, at såfremt det skal forstås således, at Finansiell Stabilitet nu gør gældende, at det var uforsvarligt, at **Gl. B1** stillede kreditfaciliteter til rådighed for **Gl.B1**-Fonden i forbindelse med **Gl.B1**-Fondens tilbagekøb af pantebreve, samt at det er dette forhold, der har medført tab for **Gl. B1**, er der tale om krav, der hverken var indtalt med den oprindelige stævning af den 23. december 2010 eller den nye stævning af den 28. april 2017. De pågældende krav, der vedrører forhold for 10-12 år siden, er således forældede.

I øvrigt har det ikke sin rigtighed, da provenuet fra salg af selvsamme pantebrevsportefølje på 73.600.000 DKK omvendt må være gået ind på **Gl. B1**-Fondens konti i **Gl. B1**.

I øvrigt bestrides alle punkter i Finansiell Stabilitets tabsopgørelse. Det bestrides i den forbindelse, at det opgjorte beløb til brug for tvangsauktionen over den pågældende ejendom, kan danne grundlag for Finansiell Stabilitets tabsopgørelse, idet dette beløb indeholder omkostninger og renter som er nærværende sag uvedkommende.

3.6.3 Forlig

Overordnet bestrider **Part P**, at skulle betale noget beløb i relation til de af Finansiell Stabilitet indgåede forlig, der er indgået af Finansiell Stabilitet uden forinden at tage kontakt til **Part P**.

3.6.3.1 Forlig **Vidne 42**

Part P bestrider, at være erstatningspligtig for krav der udspringer af det mellem **Ny B1** og **V8 A/S** indgåede forlig den 11. december 2008 (Ekstrakt 6 side 291 ff.).

Part P bestrider i den forbindelse, at Finansiell Stabilitet har dokumenteret, at forliget omfatter de forhold Finansiell Stabilitet har indtalt under sagen. I den forbindelse skal der blandt andet henvises til, at der af forligsteksten fremgår, at det ikke kun var **Gl. B1**, men også **V1 A/S** og **Gl. B1**-Fonden, der blev frigjort for eventuelle forpligtelser overfor **V8 A/S**.

Som ovenfor anført under punkt 3.6.1, var de øvrige pantebrev, der blev tilbagekøbt under garantiene, tilbagekøbt henholdsvis af **Gl. B1**-Fonden eller **V1 A/S**, alt efter hvem der havde solgt det pågældende pantebrev til **V8 A/S**, og der-

med havde opnået provenuet ved pantebrevshandlerne. **Part P** gør gældende, at den del af forliget, der vedrører pantebrevs som **V1 A/S** eller **Gl.B1**-Fonden var forpligtet til at købe tilbage, ikke er tabsrelevant i forhold til nærværende sag, idet kravet skulle have været videreført til henholdsvis **V1 A/S** eller **Gl.B1** Fonden. Stammer de af forliget omhandlede pantebrevs fra **Gl. B1's** salg af en pantebrevsportefølge til **V8 A/S** den 13. februar 2008, er der heller ikke noget tab idet **Gl. B1** modtog et beløb på 172.500.000 DKK, ved afståelse af pantebrevsporteføljen. Kun i det tilfælde at **Gl. B1** har tilbagekøbt pantebrevs for et beløb der overstiger 172.500.000 DKK kan **Gl. B1** eventuelt have tabt penge ved den pågældende pantebrevshandel/garanti. Dette er ikke dokumenteret. **Part P** bestrider i øvrigt det hele, at Finansiell Stabilitet har dokumenteret at **Gl. B1** var forpligtet til at tilbagekøbe, de pantebrevs der var omfattet af forliget med **Vidne 42**.

Part P bestrider i øvrigt, at det har medført et tab for **Gl. B1**, at have påtaget sig de af sagen omhandlede pantebrevsgarantier, idet påtagelse af garantierne var en nødvendig forudsætning for at henholdsvis **Gl. B1** og **V1 A/S** kunne afstå pantebrevsporteføljerne ultimo 2007/primus 2008. Kun i det omfang **Gl. B1** har tilbagekøbt pantebrevs under pantebrevsgarantierne for et beløb, der overstiger det beløb **Gl. B1** og de associerede selskaber modtog ultimo 2007/primus 2008 ved afståelse af pantebrevs, kan der muligt – efter realisation af de tilbagekøbte pantebrevs – eventuelt være et tab, dette forudsat at det fornødne ansvarsgrundlag er tilstede. Dette er ikke dokumenteret.

Part P gør derfor gældende, at i det omfang retten måtte finde, at en del af forliget med **V8 A/S** indgået den 11. december 2008, relaterer sig til **Gl. B1's** udstedelse af pantebrevsgarantier og at **Gl. B1** var forpligtet til at tilbagekøbe de pantebrevs, der var omfattet af forliget med **Vidne 42**, er der ikke et tab, idet Finansiell Stabilitet ikke har dokumenteret at **Gl. B1** samlet set, har lidt et tab i relation til tilbagekøb af pantebrevs under garantierne, set i forhold til de købesum-

mer, der er tilflydt **Gl. B1** og det associerede selskab **V1 A/S** og de beløb der er modtaget i forbindelse med realisation af pantebrevene.

Videre er det af Finansiell Stabilitet anført, at det af Finansiell Stabilitet betalte forligsbetrag blev anvendt til nedbringelse af **Vidne 42's** øvrige engagementer i Banken (processkriftet af 15. marts 2019). Dermed er der heller ikke af den årsag noget tab for **Gl. B1**.

3.6.3.2 Forlig mellem **Bank 10** og Finansiell Stabilitet

Som anført under punkt 3.5.1. har Finansiell Stabilitet først den 28. april 2017 indtalt et beløb på 83.708.897 DKK, der udspringer af en forligsaftale indgået mellem Finansiell Stabilitet og **Bank 10** den 12. juni 2013 (Tillægsekstrakt L, side 143 f).

Forligsaftalen mellem Finansiell Stabilitet og **Bank 10** er baseret på et forlig mellem **Bank 10** og **Gl.B1**-Fonden, (Tillægsekstrakt M side 1125) vedrørende en pantebrevsportefølje, der blev solgt fra **V13 A/S** til **Gl.B1**-Fonden den 13. december 2007 (Ekstrakt 6 side 135). **Gl.B1**-Fonden anlagde sag mod Finansiell Stabilitet den 6. juli 2010 (Ekstrakt 6 side 377 – sags nr. BS DOBU-1098/2010). Finansiell Stabilitet var således bekendt med forholdet den 22. december 2010, hvor stævning i nærværende sag blev udtaget. Uagtet dette indeholdt stævningen i nærværende sag ikke noget om forholdet omfattet af sagen BS DOBU-1098/2010. Efterfølgende udtog Finansiell Stabilitet stævning mod **Bank 10** den 28. december 2010 (Ekstrakt 6, side 441). Sagskomplekset omfattende **Gl.B1**-Fonden mod Finansiell Stabilitet og Finansiell Stabilitet mod **Bank 10** verserede indtil juni 2013, hvor først **Bank 10** indgik forlig med **Gl.B1**-Fonden den 12. juni 2013, hvorefter **Bank 10** og Finansiell Stabilitet A/S indgik forlig den 12. juni 2013 (Tillægsekstrakt L side 143).

Part P var på daværende tidspunkt ikke bekendt med sagskomplekset og først den 28. april 2017 blev kravet indtalt under påstand 28.

Part P gør på den baggrund gældende, at kravet er forældet/ der er udvist retsfortabende passivitet.

Part P bestrider i øvrigt det grundlag Finansiell Stabilitet rejser kravet på. Som ovenfor anført udspringer kravet af at **V13 A/S** den 13. december 2007 solgte en pantebrevsportefølje stor nom. 195.600.000 DKK for et beløb på ca. 196.500.000 DKK til **GI.B1**-Fonden (Ekstrakt 6 side 135). **GI.B1**-Fonden finansierede købesummen ved optagelse af lån i **Bank 10** (Ekstrakt 6 side 133) mod at **Bank 10** fik pant i den omhandlede pantebrevsportefølje (Ekstrakt 6 side 163).

Ved forliget mellem **Bank 10** og **GI.B1**-Fonden fremgår det, at parterne skulle stilles som om overdragelsen den 13. december 2007 ikke havde fundet sted. Realiteten i forliget er således at pantebrevsporteføljen skulle gå tilbage til **Bank 10** og købesummen tilbage til **GI.B1**-Fonden. **Bank 10** betalte købesummen tilbage til Fonden og da **Bank 10** allerede have pantebrevsporteføljen i besiddelse på grund af pantsætningsaftalen, beholdte **Bank 10** pantebrevsporteføljen eller det der var tilbage deraf. Finansiell Stabilitet har tiltrådt denne metode ved indgåelse af forliget med **Bank 10**, hvor Finansiell Stabilitet skulle betale et beløb til **Bank 10**, som følge af forliget mellem **GI.B1**-Fonden og **Bank 10**.

Hvad der ligger til grund for, at Finansiell Stabilitet har valgt at deltage i forliget har Finansiell Stabilitet ikke oplyst under nærværende sag, men det gøres på vegne af **Part P** gældende, at forliget vedrørte **V13 A/S'** salg af pantebreve til **GI.B1**-Fonden og ikke en af **GI. B1** påtaget garanti.

Den aftalte "tilbageførsel" af ydelser medfører videre, at **GI. B1** ikke var blevet dårligere stillet end hvis overdragelsen fra **V13 A/S** til Fonden ikke var sket og pantebrevsbeholdningen dermed lå i det 50% ejede selskab, hvis balance

blev konsolideret ind i **Gl. B1** /koncernens balance. Da finanskrisen satte ind i efteråret 2008, ville tabet på pantebrevsbeholdningen, såfremt denne fortsat havde ligget i **V13 A/S**, således have ramt **Gl. B1** med 50%, via konsolideringen med **V13 A/S**.

At der overhovedet kan være et tab i en situation, hvor **V13 A/S** den 21. december 2007 modtager et beløb på 196.509.281 DKK fra Fonden, bestrides af **Part P**.

Såfremt Finansiell Stabilitet skal have ”erstattet” beløbet på 83.708.879,50 DKK, vil det reelt svare til, at Finansiell Stabilitet kræver erstatning for det værditab Finanskrisen har medført på den omhandlede pantebrevsportefølje oprindeligt værdisat til 196.509.281 DKK pr. 21. december 2007, værdisat i juni 2013 til 29.091.523 DKK.

Part P gør videre gældende, at det mellem Finansiell Stabilitet og **Bank 10** indgåede forlig er baseret på, at Finansiell Stabilitet skulle betale halvdelen af **Bank 10's** tab ved forliget mellem **Bank 10** og Fonden. **Part P** bestrider, at dette er et erstatningsrelevant tab, set i forhold til det ansvarsgrundlag, der er indtalt under sagen. På baggrund af et kontoudtog vedrørende Fondens konto i **Bank 10**, der har finansieret Fondens køb af pantebreve fra **V13 A/S**, fremgår det blandt andet, at **Bank 10** har fået tilskrevet en rente på minimum 13.000.000 DKK, som således indgår i det beløb Finansiell Stabilitet betaler til **Bank 10**. **Bank 10** får altså i realiteten erstattet en rente, svarende til den **Bank 10** havde aftalt med Fonden. At en tabt indtjening for **Bank 10** på nogen måde er et kausalt tab forårsaget af de undladelser, der af Finansiell Stabilitet indtales overfor **Part P**, bestrides.

Det bestrides i det hele, at beløbet på 83.708.879,50 udgør et erstatningsrelevant tab for Finansiell Stabilitet.

Finansiell Stabilitet har dermed ikke lidt et erstatningsrelevant tab som følge af de omhandlede dispositioner, der påberåbes.

3.6.3.3 Forligsbetalt af Finansiell Stabilitet til **GI.B1**-Fonden på 19.744.000 DKK

Som anført under punkt 3.6.1. har Finansiell Stabilitet først den 28. april 2017 indtalt et beløb på 19.744.000 DKK, der udspringer af en forligsaftale indgået mellem Finansiell Stabilitet og **GI.B1**-Fonden A/S den 8. juli 2013 (Tillægsekstrakt K, side 265). Forligsaftalen mellem Finansiell Stabilitet og **GI.B1**-Fonden er en udløber af en sag **GI.B1**-Fonden anlagde sag mod Finansiell Stabilitet 6. juli 2010 (Ekstrakt 6 side 377 – sag BS DOBU-1098/2010).

Finansiell Stabilitet var således bekendt med forholdet den 22. december 2010, hvor stævning i nærværende sag blev udtaget. Uagtet dette indeholdt stævningen i nærværende sag ikke noget om **GI.B1**-Fondens køb af en række pantebreve i foråret 2008 omfattet af sagen BS DOBU-1098/2010. Sagen verserede indtil 8. juli 2013, hvor **GI.B1**-Fonden og Finansiell Stabilitet A/S indgik forlig (Tillægsekstrakt L side 143). **Part P** var ikke bekendt med sagen og hørte først om dette den 28. april 2017, hvor kravet blev indtalt under påstand 28.

Part P gør på den baggrund gældende, at kravet er forældet/ der er udvist retsfortabende passivitet.

Det bestrides iøvrigt, at der er et ansvarsgrundlag for **Part P** i forbindelse med Fondens erhvervelse af følgende pantebreve i foråret 2008:

- 1) 1 pantebrev tilbagekøbt for kr. 514.705,07 ..... E 6 side 158
- 2) 3 pantebreve tilbagekøbt for i alt 17.257.880,89 ..... E 6 side 239-241
- 3) 27 pantebreve tilbagekøbt for 52.246.781 ..... E 6 side 227-237 T.E. B side 4408/4437
Fradrag for 767.554,69 ..... E 6 side 226, 229 og 231
Fradrag for 235.607,74 ..... E 6 side 228 T.E. B side 4430
Påstået tab 51.243.618,65
- 4) 2 pantebreve tilbagekøbt for 18.824.402,62 ..... E 6 side 205-206 T.E. H 4285
- 5) 1 pantebrev tilbagekøbt for 15.971.897,92 ..... E 6 side 207

Set i lyset af **Gl.B1**-Fondens anbringender nedlagt overfor Finansiell Stabilitet i stævningen af den 6. juli 2010 i relation til ovennævnte pantebreve (Ekstrakt 6, side 404) er det ganske uklart hvad det af Finansiell Stabilitet påberåbte ansvarsgrundlag i relation til **Part P** er baseret på.

Part P bestrider, at Finansiell Stabilitet har dokumenteret at der foreligger et ansvarsgrundlag, samt videre at der foreligger et kausalt tab forårsaget af de overfor **Part P** påberåbte undladelser.

4. Øvrigt

Part P vil under den mundtlige procedure fremhæve det faktum, **Part P** finder landsretten kan lægge til grund på baggrund af den gennemførte bevisførelse, samt uddybe de i nærværende påstandsdokument anførte anbringender og henvisninger til retspraksis/lovgivning samt revisionsfaglige normer.

Der henvises i tillige til **Part P's** processkrift af 14. juli 2017 (Tillægsekstrakt A, side 355), påstandsdokument af 1. september 2017 (ses ikke medtaget i ekstrakt), samt processkrift af 22. december 2017 (Tillægsekstrakt H, side 307).

Endelig henvises til, at ethvert anbringende eller synspunkt, der fremføres af sagens øvrige parter, og som er egnet til at støtte de af **Part P** nedlagte påstande, påberåbes ligeledes af **Part P**.

5. Friholdelses-/frifindelsespåstande i relation til de øvrige medsagsøgte

Til støtte for de nedlagte friholdelsespåstande/frifindelsespåstande overfor tidl. direktør **Part K**, tidl. direktør **Part L**, tidl. bestyrelsesformand **Part A**, tidl. næstformand **Part B** samt de øvrige bestyrelsesmedlemmer, gøres gældende, at det var direktionen/bestyrelsen, der bevilgede de af sagen omhandlede udlån og traf beslutning om påtagelse af pantebrevsgarantier. Revisionen har ik-

ke deltaget i bevillingen af de af sagen omhandlede udlån/pantebrevsgarantier. De handlinger der er indtalt vedrørende dette, er foretaget af direktionen og bestyrelsen, hvorimod det der indtales overfor revisionen er, at **Part P**, der havde tiltrådt Intern Revisions bemærkninger/kritik, ikke havde gentaget Intern Revisions bemærkninger/kritik overfor direktionen og bestyrelsen. **Part P** gør heroverfor gældende, dels at **Part P** derved har handlet i overensstemmelse med god revisor- og revisionsetik, dels at direktion og ledelse var bekendt med denne kritik/bemærkninger på baggrund af Intern Revisions bemærkninger herom.

6. Bevis/dokumentation

Part P vil til støtte for de nedlagte påstande og anbringender henvise til det af ekstrakterne omfattede materiale, samt de af parter og vidner afgivne forklaringer.

7. Processuelle meddelelser/bemærkninger til sagsomkostninger

Det kan oplyses, at **Part P** er momsregisteret, medens statsautoriseret revisorer **Part M**, tidl. statsautoriseret revisor **Part N** og tidl. statsautoriseret revisor **Part O** ikke er momsregisteret.

Part P gør gældende, at der ved fastsættelse af sagsomkostninger til **Part P**, bør tages hensyn til de i forbindelse med sagen involverede værdier, den oprindelige betalingspåstand på 700 mio. DKK og en beløbsmæssigt ubegrænset betalingspåstand, der først blev frafaldet i foråret 2017, hvor Finansiell Stabilitet nedlagde 22 nye betalingspåstande i forhold til **Part P**.

Part P gør således gældende, at retten ved fastsættelse af sagsomkostninger bør tage højde for at den af Finansiell Stabilitet anlagte sag oprindeligt blev anlagt med en stævningsspørgsmål på 700.000.000 DKK, samt en ubegrænset anerkendelsespørgsmål. Sagen blev som ovenfor anført forberedt i 6-7 år på grundlag af disse to påstande før

Finansiel Stabilitet valgte at anlægge 22 nye påstande medførende stævningsspåstande på i alt ca. 549.000.000 DKK. Først efterfølgende – under hovedforhandlingens verserende - er påstandene mod **Part P** blevet nedsat til ca. 381.000.000 DKK.

Videre bør retten ved fastsættelse sagsomkostninger til **Part P** tage i betragtning:

- at sagen har verseret siden 2010,
- det omfattende ekstraktmateriale på mindst 84.000 sider
- hovedforhandlingens varighed, samt
- sagens kompleksitet.

Videre skal der ved fastsættelse af sagens omkostningen tages højde for, at Finansiell Stabilitet har fremsat en række udkast til skønstema, hvoraf det sidste udgjorde 121 hovedspørgsmål, med en lang række spørgsmål. De forskellige udkast til skønstemaer har medført betydeligt arbejde for **Part P**, der hver eneste gang har måtte forholde sig til spørgetemaerne der i vid udstrækning rettede sig mod revisionen. Hertil kommer at Finansiell Stabilitet flere omgange har anmodet om edition i **Part P's** interne arbejds papirer, hvilket har medført en særskilt formalitetsprocedure omkring dette spørgsmål.

...”